

T.C.
MELİKŞAH ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI

AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET

Hazırlayan
Metin POLAT

Danışman
Prof. Dr. Murat ŞEN

Yüksek Lisans Tezi

Aralık 2014
KAYSERİ

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum hazırlanan "Avukatlık Sözleşmesinde Ücret" adlı çalışmanın, tarafımdan, akademik kurallara ve etik değerlere uygun olarak yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bu eserlerden atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu beyan ve kabul ederim.

25.12.2014

Metin POLAT

KABUL VE ONAY

Prof. Dr. Murat ŞEN danışmanlığında Metin POLAT tarafından hazırlanan "Avukatlık Sözleşmesinde Ücret" adlı bu çalışma jürimiz tarafından Melikşah Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Özel Hukuk Anabilim Dalında **yüksek lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

09/02/2015

JÜRİ:

Danışman : Prof. Dr. Murat ŞEN

Üye : Prof. Dr. Murat DOĞAN

Üye : Doç. Dr. Ahmet BAŞÖZEN

ONAY:

Bu tezin kabulü Enstitü Yönetim Kurulunun ..... tarih ve ..... sayılı kararı ile onaylanmıştır.

...../...../.....

Enstitü Müdürü

Doç. Dr. Mustafa YÜZÜKIRMIZI

TEŞEKKÜR

" Avukatlık Sözleşmesinde Ücret " konulu tezimi uzun ve yoğun bir çalışma sürecinden sonra tamamladım. Bu çalışmamın hukuk bilimine ışık tutmasını temenni ederim.

Yüksek lisansa başlamamda tavsiyeleri ile etkisi olan, tez konumun belirlenmesi, planının hazırlanması ve yazım aşamalarında her zaman yanımda olan, yol gösteren ve yardımını esirgemeyen; bilimsel bir eserde yer alacak üslup ve düzeni öğreten, kaynaklarından ve bilgisinden yararlandığım değerli hocam Prof. Dr. Murat Şen' e teşekkürü bir borç bilirim.

Hayata adım attığım ilk günden beri beni her konuda destekleyen ve cesaretlendiren sevgili annem ve babama; her zaman yanımda olan, özellikle ilmi konular başta olmak üzere benden desteğini hiç esirgemeyen ve tez yazmamda bana fırsat oluşturan hayat arkadaşım, sevgili eşim İlayda İrem Polat' a; ihtiyaç uyduğum her anımda yanımda olan değerli ağabeyim ve değerli kardeşime en derin duygularla teşekkürlerimi sunuyorum.

Metin POLAT
Kayseri, Aralık 2014

" AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET "

Metin POLAT

**Melikşah Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
Özel Hukuk Anabilim Dalı Özel Hukuk Tezli Yüksek Lisans Programı
Aralık 2014
Danışman: Prof. Dr. Murat ŞEN**

ÖZET

Avukatlık sözleşmesi doktrinde yer edinmiş olsa da ilk defa hukuk literatürüne 1136 sayılı Avukatlık Kanununda değişiklik yapılmasını öngören 4667 sayılı kanun ile girmiştir. Avukatlık Kanununun 163 vd. maddelerince düzenlenen avukatlık sözleşmesi uyarınca artık avukat ile iş sahibi arasında çıkacak olan uyuşmazlıklarda hangi hükümlerin uygulanacağı netlik kazanmıştır. Böylece avukat ile iş sahibi arasında çıkabilecek olan ücret uyuşmazlıkları da dahil uyuşmazlıklara öncelikli olarak Avukatlık Kanunu'nun ilgili hükümleri uygulanacaktır.

Bununla birlikte Avukatlık Sözleşmesi her ne kadar 6098 sayılı T.B.K. m. 502 vd. düzenlenen vekalet sözleşmesine benzese de kendine özgü kuralları olan bir sözleşmedir. Dolayısıyla öncelikli olarak uyuşmazlıklarda Avukatlık Kanunu'na, burada uyuşmazlığa ilişkin bir çözüm bulunamadığı takdirde niteliğine uygun düştüğü ölçüde T.B.K. nun vekalet sözleşmesine ilişkin hükümlerine bakılmalıdır.

Avukatlık sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir. Avukatlık sözleşmesi uyarınca avukat iş sahibine karşı belirli bir hukuki yardımda bulunma borcu altına girerken iş sahibi de avukata ücret ödeme borcu altına girmektedir. Buradaki ücret belirlenebilir bir ücrettir. Dolayısıyla sözleşmenin başında ücret belirlenebileceği gibi daha sonra ücrete ilişkin başkaca bir sözleşme yapılmak suretiyle de belirlenebilir. Avukat iş sahibinden söz konusu ücreti aralarında herhangi bir sözleşme bulunmasa da talep edebilir. Ücretin sözleşmede bulunmaması sözleşmenin geçerliliğini etkilemediği için sözleşmenin kurucu unsuru değildir. Bu bakımdan T.B.K. nun genel hükümleri uyarınca avukatlık sözleşmesi tarafların rızasına uygun olarak herhangi bir şekilde tabi olmadan kurulabilir.

Avukat ile iş sahibi bazen yapmış oldukları Avukatlık Sözleşmesine ücrete ilişkin her hangi bir kayıt koymayı unutabilecekleri gibi, ücretin belirlenebilir olmadığı veya yapılmış olan ücret sözleşmesinin geçersiz olduğu durumlarda söz konusu olabilmektedir. Bu durumda avukatlık ücretinin nasıl belirlenebileceği Avukatlık Kanunu'nun 164/IV. maddesinde açıklığa kavuşturulmuştur. Söz konusu düzenleme uyarınca Avukatlık Ücreti yetkili merci tarafından belirlenecektir. Yetkili merci avukatlık ücretini belirlerken davanın değeri para ile ölçülemiyorsa yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde belirtilen değer üzerinden, dava değeri para ile ölçülebiliyorsa yine Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde belirtilen ücretten az olmamak koşuluyla dava değerinin %10 u ila %20 si arasında bir bedel belirleyecektir.

Avukat ile iş sahibi avukatlık sözleşmesi uyarınca serbestçe kararlaştırabildiği ücrete gerek avukatlık kanununda gerekse başkaca kanunlarda bir kısım sınırlamalar mevcuttur. Bu sınırlamalar; avukatın ücretsiz dava almaması, dava sonucuna katılamaması, ihtilafli şeyin ücret olarak kararlaştırılmaması, ücretin belli bir işle sınırlanması, asgari ücret tarifesinde gösterilen miktarın altına inilmemesi ve dava veya hükmolunacak şeyin değerinin %25'inden fazla bir oran üzerinden ücretin kararlaştırılmamasıdır.

Anahtar Kelimeler: avukatlık sözleşmesi, avukatlık ücreti, avukatlık ücret sınırlamaları, vekalet ücreti, avukatlık hukuku

" ADVOCACY AGREEMENT FEE "

Metin POLAT
Melikşah University Institute Of Social Sciences
M. Sc. Thesis, December 2014
Supervisor: Prof. Dr. Murat ŞEN

ABSTRACT

Even if Advocacy Agreement is accepted in doctrine, it took place in law literature with the change of 1136 numbered Advocacy Code by 4667 numbered code. In this book Advocacy Agreement is arranged the beginning of 163 and so. After this code took place it became clear that which law will be applied to contradiction between lawyer and client. Consequently, if there is a contradiction between lawyer and client Advocacy Code will be applied to contradiction such as advocacy fees.

Nonetheless, even if seems the similar to retainment act which is stated in Turkish Obligation Code n. 502 and the rest, it is sui generic agreement. So, first Advocacy Code must be applied to contradiction, if there is no code to solve contradiction it can be referred to Turkish Obligation Code if there is a similar code in that book then it can be applied.

Advocacy agreement is a service contract that fastens obligations to both parties. According advocacy agreement lawyer has law aid obligation to client on the other hand client has fee obligation to lawyer. In the advocacy agreement this fee is a determinable fee and it can be determined at the beginning of agreement. If this fee is not determined later or there could be another agreement for this fee. Lawyer can ask advocacy fee from the client if there is no agreement between them. This fee is not agsine qua non for the advocacy agreement. So even lawyer and client didnt mention fee in their agreement it doesnt affect the agreement's validation. Furthermore lawyer and client make advocacy agreement without any special formation.

Sometimes lawyer and client may forget to put fee in their agreement, moreover their fee can not be determined or the agreement may be null. In these conditions advocacy fee will be determined by the authorized bodies according to

Advocacy Code number 164/IV. According to this code authorized body should decide the undetermined fee for the cases or transactions which can not be valued by money according to the Minimum Lawyer's Fee Tariff. For the cases which can be valued by money the determined fee can not be under the determined fees on Minimum Lawyer's Fee Tariff but it should be determined according to lawyers' service %10 or %20 of the case value.

Lawyer and client can determine advocacy fee freely in the freedom of contract. But there are some restrictions in Advocay Code and some other special codes. Restrictions concerning the determination of fee stated at law are as follows: lawyer can not take a case without fee, fee can not be determined as the thing in dispute, fee can not be limited with the job as well as it can be determined more than %25 of the value of case or case related issue.

Key Codes: Advocacy agreement, advocacy fee, advocacy fee restrictions, retainment fee, advocacy law

İÇİNDEKİLER

AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRET

BİLİMSEL ETİĞE UYGUNLUK.....	i
KABUL VE ONAY	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET.....	iv
İÇİNDEKİLER	viii
KISALTMALAR CETVELİ.....	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK AVUKATLIK SÖZLEŞMESİ

I. Avukatlık Sözleşmesinin Tanımı Unsurları Ve Hukuki Niteliği.....	3
A. Genel Olarak	3
B. Tanımı.....	5
C. Unsurları	6
1. Belirli Bir Hukuki Yardım	7
2. Ücret.....	8
3. Bağımlılık.....	10
D. Hukuki Niteliği.....	12
1. Her İki Tarafa Borç Yükleyen Bir Sözleşme Olması.....	12
2. Ücret Karşılığı Yapılan İvazlı Sözleşme Olması	12
3. Kendine Özgü Kuralları Olan – Sui Generis – Türde Sözleşme Olması	13
4. Tekel Hakkına Sahip Kişilerce Yapılabilecek Sözleşme Olması	14
II. Avukatlık Sözleşmesinin Kurulması	16
A. Genel Olarak	16
B. Avukatlık Sözleşmesinin Rızai Akit Oluşu.....	16
C. Avukatlık Sözleşmesinde Şekil Serbestisi.....	17
D. Sözleşme Yapma Zorunluluğu	20
1. Genel Prensip: Sözleşme Özgürlüğü.....	20
2. Sözleşme Özgürlüğü Prensibi Işığında Avukatlık Mesleği	20
3. Kural: İşin Kabulü Zorunluluğu Olmaması	22

E. Avukat Yönünden Avukatlık Sözleşmesi Kurma Zorunluluğu.....	23
1. İş İki Avukat Tarafından Reddedilen İş Sahibi İçin Baro Başkanı Tarafından Avukat Tayini	23
2. Adli Yardım	25
3. Mesleki Dayanışma Amaçlı Olarak Baro Başkanı Tarafından Avukat Tayini	25
III. Avukatlık Sözleşmesinin Diğer İş Görme Sözleşmeleriyle Karşılaştırılması.....	26
A. Genel Olarak	26
B. Adi Vekalet.....	27
D. Hizmet Sözleşmesi	30

İKİNCİ BÖLÜM

AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE TARAFLAR, TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ, AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

I. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE TARAFLAR	33
A. Avukat	33
1. Genel Olarak	33
2. Serbest Çalışan Avukat	34
3. Bir Avukat Yanında Çalışan Avukat.....	34
4. İş Sahibinin Yanında Ücretli Olarak Çalışan (İşçi) Avukat.....	36
5. Müşavir Avukat.....	37
6. Kamu Kurumunda Çalışan (Memur) Avukat.....	37
7. Avukat Ortaklığında Çalışan Avukat	38
8. Sürekli Avukatlık Sözleşmesinin Tarafı Olan Avukat.....	40
B. İş Sahibi (Müvekkil).....	41
II. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	42
A. Genel Olarak	42
B. Avukatın Yükümlülükleri.....	43
1. Avukatlık Sözleşmesinden Kaynaklanan Yükümlülükleri	43
a. Özen Yükümlülüğü	43
b. Aydınlatma ve Sadakat Yükümlülüğü	44
c. Sır Saklama Yükümlülüğü	45
d. Tazminat Ödeme Yükümlülüğü.....	48

e. İş ile İlgili Verilen Talimatlara Uyma Yükümlülüğü	48
2. Avukatın Kanun'dan Kaynaklanan Yükümlülükleri	49
a. İş Şahsen Yerine Getirme ve İş Sonuna Kadar Takip Etme Yükümlülüğü.....	49
b. Dosya Tutma ve Evrak İade Etme Yükümlülüğü	50
c. Uygun Olmayan Zamanda Vekaletten Kaçınmama Yükümlülüğü.....	51
d. Baroya Tabi Olma ve Büro Edinme Yükümlülüğü.....	52
e. İş Reddetme ve Reddettiği İş Bildirme Yükümlülüğü	54
f. Diğer Yükümlülükleri	55
C. İş Sahibinin Yükümlülükleri	57
1. Ücret Ödeme Yükümlülüğü	57
2. Avans ve Masraf Ödeme Yükümlülüğü.....	58
3. Avukatın Zararını Tazmin Yükümlülüğü.....	60
4. Avukata İş ile İlgili Yardım Yükümlülüğü	62
D. Avukatın Kanun'dan Doğan Hakları	62
1. Savunma Dokunulmazlığı Hakkı	62
2. Dosya İnceleme ve Dosyadan Örnek Alma Hakkı	63
3. Örnek Çıkarma ve Tebligat Yapma Hakkı.....	65
4. Tanıklıktan Çekinme ve Duruşmayı Terk Etme Hakkı.....	66
5. Teklif Olunan İş Reddetme Hakkı	68
6. Uzlaşma Sağlama Hakkı	69
III. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ	71
A. Genel Olarak	71
B. Avukatlık Sözleşmesi İle Yüklenen İşin Görülmüş Olması veya Sürenin Dolması	72
C. İstifa ve Azil	73
D. Avukatın veya Müvekkilin Ölümü.....	76
1. Avukatın Ölümü.....	76
2. Müvekkilin Ölümü	77
3. Ölümüne Benzeyen Haller	78
E. Tarafların Ehliyetini Yitirmesi	79
F. Müvekkilin İflası.....	79

G. Avukatın Şahsında Ortaya Çıkan Diğer Sebepler	80
--	----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRETİN TESPİT YÖNTEMLERİ VE ÜCRET UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜM YÖNTEMİ

I. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRETİN TESPİT YÖNTEMLERİ	82
A. Geniş Anlamda Ücret ve Avukatlık Ücreti	82
1. Geniş Anlamda Ücret	82
2. Avukatlık Ücreti	83
a. Tarihi Süreçte Avukatlık Ücreti	84
b. Günümüz Pozitif Hukukunda Avukatlık Ücreti	85
B. Avukatlık Ücretinin Tespiti Yöntemleri	85
1. Yazılı Sözleşme Bulunmasında Ücret	86
a. Maktu Ücret	87
b. Nisbi Ücret	87
2. Yazılı Sözleşme Bulunmamasında Ücret	88
3. Diğer Ücretler	90
II. AVUKATLIK ÜCRETİNİN KARARLAŞTIRILMASI	92
A. Kural (Serbestçe Kararlaştırılması)	92
B. Yabancı Para Üzerinden ve Aynı Şeylerden Avukatlık Ücreti Kararlaştırılıp Kararlaştıramayacağı	93
C. Avukatlık Ücretine İlişkin Sınırlamalar	95
1. Ücretin Belirli Bir İşle Sınırlanması	95
2. Ücretsiz Dava Alınmaması ve İstisnası	96
3. Ücretin Taban Miktarın Altına İnmemesi	99
4. Ücretin Tavan Miktarını Aşmaması	100
5. Kadastro Kanunundaki Sınırlamalar	102
6. Kamulaştırma Kanunundaki Sınırlamalar	103
III. Ücret Anlaşmalarına İlişkin Bazı Yasaklar	105
A. Genel Olarak	105
B. Dava Sonucuna Katılma Yasağı (Hasılı Davaya İştirak Yasağı)	105

C. İhtilafli Şeyin Avukata Ücret Olarak Devri Yasağı (Çekişmeli Hakları Edinme Yasağı).....	109
D. Başarıya Göre Ücret Kararlaştırılıp Kararlaştırılmayacağı	110
IV. Avukatlık Ücretine İlişkin Çeşitli Sorunlar	113
A. Genel Olarak	113
B. Avukatlık Ücretinin Devrinin Mümkün Olup Olmadığı	114
C. Avukatlık Ücretinin Takasının Mümkün Olup Olmadığı	116
D. Ücret Alacağı Dolayısıyla Avukatın Hapis Hakkı	117
1. Genel Olarak Hapis Hakkı	117
2. Avukatlık Kanunu'na Göre Avukatın Hapis Hakkı.....	118
3. Avukatın Hapis Hakkın Kullanabilmesinin Avukatlık Kanunu'ndan Doğan Şartları.....	122
4. Avukatın Hapis Hakkını Kullanabilmesi İçin T.B.B. Tarafından Getirilmiş Şartlar	124
E. Avukatlık Ücretinin Rüçhanlı Alacak Olması	125
1. Genel Olarak	125
2. Rüçhan Hakkının Kullanılmasında Usül.....	127
3. Mirasçılarının Rüçhan Hakkı	129
F. Ücret Dolayısıyla Müteselsil Sorumluluk.....	130
G. Sulh Halinde veya Takipsiz Bırakılan İşlerde Avukatlık Ücretinin Durumu	132
H. Usul ve Yasaya Uygun Tevkilde Ücret.....	136
1. Genel Olarak Tevkil Yetkisi	136
2. Avukatın Tevkil Yetkisi	138
3. Tevkil Eden ve Tevkil Edilen Avukatın Sorumluluğu.....	140
4. Tevkil Dolayısıyla Avukatlık Ücreti	142
I. İş Sahibinin İş Başkasına Vermesinde Avukatlık Ücreti.....	144
J. Davadan Feragat ve Davayı Kabul Halinde Avukatlık Ücreti	149
K. Mahkemelerde Hükmedilen Avukatlık Ücretinin Kimin Adına Hükmedileceği ve Kime Ait Olacağı	152
L. Avukatın Azil ve İstifasında Avukatlık Ücreti	156
1. Genel Olarak Azil ve İstifa	156
2. Avukatın Haklı Sebep İstifası Durumunda Avukatlık Ücreti	157

3. Avukatın Haksız Sebep İstifa Etmesi Durumunda Avukatlık Ücreti.....	159
4. Avukatın Haklı Sebep Azli Durumunda Avukatlık Ücreti	160
5. Avukatın Haksız Azledilmesi Durumunda Avukatlık Ücreti	162
V. AVUKATLIK ÜCRETİNİN MUACCELİYETİ, AVUKATLIK ÜCRET	
ALACAĞINDA FAİZ VE AVUKATLIK ÜCRETİNDE ZAMANAŞIMI.....	166
A. Genel Olarak	166
B. Avukatlık Ücretinin Muacceliyeti	166
C. Avukatlık Ücret Alacağında Faiz	168
D. Avukatlık Ücretinde Zamanaşımı	171
VI. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN UYUŞMAZLIKLARIN	
ÇÖZÜMÜ VE BARO HAKEM KURULLARI	173
A. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN UYUŞMAZLIKLAR	173
1. Genel Olarak	173
2. Ücret Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklar	174
a. Ücret Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yöntemi.....	174
b. Ücret Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklarda Görevli Mahkeme	176
c. Ücret Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklarda Yetkili Mahkeme	179
B. Avukatlık Ücreti Dışında Doğan Uyuşmazlıkların Çözümü.....	180
C. Ücret Uyuşmazlıklarının Hakem Eliyle Çözülmesi	181
1. Anayasa Mahkemesi'nin Av. K. m. 167'yi İptal Etmesinden Önceki Durum.	181
2. Anayasa Mahkemesi'nin Av. K. m. 167'yi İptal Etmesinden Sonraki Durum	175
SONUÇ.....	186
KAYNAKÇA	189
ÖZGEÇMİŞ.....	198

KISALTMALAR CETVELİ

A.A.Ü.T.	: Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi
A.B.D.	: Ankara Barosu Dergisi
Av. K.	: Avukatlık Kanunu
Av. M. K.	: Avukatlık Meslek Kuralları
B.K.	: 818 Sayılı Borçlar Kanunu
Bkz.	: Bakınız
C.	: Cilt
C.D.	: Ceza Dairesi
C.M.U.K.	: Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu
dn.	: Dipnot
E.	: Esas
e.t.	: Erişim tarihi
H.D.	: Hukuk Dairesi
H.M.K.	: 6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu.
H.U.M.K.	: 1086 Sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu.
İ.B.D.	: İstanbul Barosu Dergisi
İ.B.K.	: İçtihadı Birleştirme Kararı
İ.İ.K.	: 2004 Sayılı İcra İflas Kanunu.
İ.Ü.H.F.M.	: İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası
K.	: Karar
Ör.	: Örneğin
m.	: madde
R.G.	: Remi Gazete
s.	: sayfa

T. : Karar tarihi
T.B.B. : Türkiye Barolar Birliği
T.B.K. : 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu
T.C.K. : 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu
vd. : ve devamı
Y. : Yargıtay
Y.H.G.. : Yargıtay Hukuk Genel Kurulu.

GİRİŞ

Her geçen gün insan ilişkilerinin hızla artmasıyla ve buna paralel olarak teknolojik gelişmelerle birlikte insanlar günlük yaşamlarında birçok hukuki olay ve/veya problemlerle karşılaşmaktadırlar. Bu nedenle bir uzman görüşüne ihtiyaç duymaktadırlar. Uzman ihtiyacı hukuki sorunun çözümünde kişileri avukatlara yöneltmektedir. Bu noktada avukat yeterince hukuki bilgisi olmayan ve karşılaştığı hukuki olay ve problemlerle tek başına uğraşmak istemeyen kişilere yardımcı olan uzman kişidir.

Avukat ile müvekkil arasında kurulan sözleşme ilişkisi telefon görüşmesiyle kurulabileceği gibi avukatın bürosunda da kurulabilir. Avukatlık sözleşmesinin kurulması sırasında avukat ile müvekkil arasında yapılan sözleşmede ücret kararlaştırılması şart değildir. Ücret daha sonra da kararlaştırılabilir. Ücretin hiç kararlaştırılmamış olduğu durumlarda dahi avukat ücrete hak kazanır.

Avukatlık sözleşmesinde ücret 1136 sayılı kanunda yer almamaktaydı. Fakat 4667 sayılı kanunla yapılan değişiklikle 163. maddede avukatlık sözleşmesinde ücret yer almıştır. Nitekim bu durum dahi avukatlık sözleşmesinde ücretin ne kadar olacağına ve nasıl olacağına ilişkin yeterli bilgi içermemektedir.

Avukatlık sözleşmesinde ücretin Avukatlık Kanununda yeterince açıklanmamış olması ve uygulamada bir takım problemlerde karşılaşılmaması üzerine avukatlık sözleşmesinde ücret konulu tezi yazmaya karar verdik.

Tezimizin ilk bölümünde avukatlık sözleşmesinin tanımı unsurları hukuki niteliği, kurulması ve diğer iş görme sözleşmeleriyle karşılaştırılması konuları yer almaktadır.

Tezimizin ikinci bölümünde avukatlık sözleşmesinin taraflarının kimler olduğuna, avukatlık sözleşmesinde tarafların hak ve yükümlülüklerine ve avukatlık sözleşmesinin sona ermesine değineceğiz.

Tezimizin üçüncü bölümünde tezimizin asıl konusu olan avukatlık sözleşmesinde ücret konusu önem arz ettiği için daha detaylı olarak ücret konusu

incelenecek ve avukatlık sözleşmesinde ücretin kararlaştırılması ve buna bağı olarak kararlaştırılan ücrete ilişkin sınırlamalar, avukat ile iş sahibi arasında kurulmuş olan sözleşme gereğince ücrete ilişkin konulmuş olan bir kısım yasaklar ve avukatlık ücretine ilişkin çeşitli sorunlar yer alacak ve ilgili konular yargıtay kararlarıyla desteklenecektir.

Tezimizin son bölümü olan dördüncü kısımda ise avukatlık sözleşmesi dolayısıyla ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklara ve bu uyuşmazlıkların çözümüne değineceğiz.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK AVUKATLIK SÖZLEŞMESİ

I. Avukatlık Sözleşmesinin Tanımı Unsurları Ve Hukuki Niteliği

A. Genel Olarak

Avukatlar sahip oldukları mesleki bilgi ve becerilerle kişiler arasında meydana gelen hukuki uyuşmazlıkları, hukuka ve hakkaniyete uygun olarak çözüme kişilere yardımcı olurlar. Avukatların yaptıkları işin kamu hizmeti olması, buna karşılık müvekkillerine karşı bağımsız olmalarından dolayı serbest meslek icra etmeleri avukatlar ile müvekkiller arasında bulunan hukuki ilişkinin tanımlanması ve bununla birlikte ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların tespiti ve çözümü noktasında büyük önem taşımaktadır.

Avukatlık hizmetinin kamu hizmeti olduğu ve buna karşılık bir ücret mukabilinde yapıldığı için serbest meslek olduğu Avukatlık Kanunu m. 1'de belirtilmiştir. İlgili madde uyarınca "*Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir*". Avukat ile müvekkili arasında bulunan ilişki her ne kadar vekâletname adındaki tek yanlı irade bildirim niteliğindeki belge ile başlasa bile maddi hukuka tabi olup, özel hukuk alanındaki sözleşme niteliğini taşıdığı kuşkusuzdur¹.

Avukat ile müvekkili arasında bulunan ve özel hukuk alanında avukatlık sözleşmesi olarak adlandırılan bu sözleşmenin niteliği gerek Türk Borçlar Kanunu'nda gerekse Avukatlık Kanunu'nda 02.05.2001 tarihinde Avukatlık Kanunu'nda değişiklik yapan 4667 sayılı yasaya kadar mevcut değildi².

---

¹ Murat **Aydın**, Avukatlık Ücreti, Seçkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara 2010, s. 27; Özcan **Günergök**, Avukatlık Sözleşmesi, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2009, s.21; Meral **Sungurtekin Özkan**, Avukatlık Mesleği, Barış Yay., 4. Baskı, İzmir 2013, s. 217; Semih **Güner**, Avukatlık Hukuku, Yetkin Yayıncılık, 5. Baskı, Ankara 2011, s. 241, Candaş **İlgün**, Avukatlık Ücret Sözleşmesi, Adalet Yay, 1. Baskı, Ankara 2013, s. 1; Veysel **Başpınar**, Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti İle İlgili Bazı Düşünceler, Ankara Barosu 2004 Hukuk Kurultayı, C. III, Ankara 2004, s. 468.

² Songül **Karateke**, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Turhan Kitabevi, 1. Baskı, Ankara 2006, s. 5, **Aydın**, s. 27, **Güner**, s. 241, **Günergök**, s. 21.

İlk defa 4667 sayılı yasa ile doktrinde bazı yazarlar tarafından kullanılan "Avukatlık Sözleşmesi" kavramı Türk Hukuk Literatürüne girmiştir³.

Her ne kadar avukat ile müvekkili arasında bulunan sözleşmenin hukuki niteliğine ilişkin çeşitli düşünceler ortaya çıkmış ise de 4667 sayılı yasadaki önce de adı konulmamış dahi olsa, bir sözleşme ilişkisi, hatta 4667 sayılı yasadaki bulunan tanımlamadaki içerikle örtüşen bir ilişkinin var olduğu kabul edilmekteydi⁴.

Avukatlık sözleşmesi Avukatlık Kanunu'nun 11. kısmında bulunan 163. maddesi ile düzenlenmektedir⁵. Bu maddede avukatlık sözleşmesi isim olarak belirtilmiş fakat tanımlanmamıştır. Maddede sadece avukatlık sözleşmesinin kurucu unsurlarını içeren bir düzenlemeye yer verilmiştir⁶. İlgili maddeye göre sözleşmenin unsurları; belirli bir hukuki yardım, ücret, tarafların anlaşması ve kanuna, ahlaka, adaba ve şahsiyet haklarına aykırı olmamadır. Bu nedenle avukatlık sözleşmesi dolayısıyla ortaya çıkacak olan uyuşmazlıklarda sözleşmelerin kuruluşuna ilişkin olan 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun⁷ genel hükümleri ve sözleşmenin yapısına uygun düştüğü ölçüde başta vekâlet sözleşmesi olmak üzere Türk Borçlar Kanunu'nun özel hükümleri de uygulama alanı bulacaktır⁸.

---

³ **İlgün**, s. 9, Ahmet **İyimaya**, Temsil Yoluyla Bağıtlanan Avukatlık Sözleşmesi İçin Özel Yetkinin Varlığı Zorunlu mudur?, Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sorunları, C. II, Ankara 1995, s. 338; Ahmet **İyimaya**, Avukatlık Kodifikasyonuna Doğru, Yeni Türkiye Dergisi, İstanbul 1996, s.73, Ahmet **İyimaya** Avukatlık Sözleşmesi, Hukuk Kurultayı 2000, C. IV, Ankara 2000, s. 381; Nejat **Aday**, Avukatlık Hukukunun Genel Esasları, Beta Yay, 2. Baskı, İstanbul 1997, s. 89; Cevdet **Yavuz**, Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler, Beta Yayınları, Yenilenmiş 7.Baskı, İstanbul 2007 s. 579; Zarife **Şenocak**, Avukatın Akdi Sorumluluğunun Şartları, ABD 1998/2, s. 6; **Aydın**, s. 23; **Sungurtekin Özkan**, s.219; **Karateke**, s. 5; **Günergök**, s. 21.

⁴ Haluk **Burcuoğlu**, Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti İle İlgili Önemli Bazı Sorunlar, TBB Dergisi, S. 49, Kasım/Aralık 2003, s. 51; Mustafa Alper **Gümüş**, Türk - İsviçre Borçlar Hukukunda Vekilin Özen Borcu, Beta Yay, 1. Baskı, İstanbul 2001, s.228; **Günergök**, s. 21; **Karateke**, s. 5.

⁵ Av. K. M. 163' e göre "Avukatlık sözleşmesi serbestçe düzenlenir. Avukatlık sözleşmesinin belli bir hukuki yardımı ve meblağı yahut değeri kapsamında gerekir. Yazılı olmayan anlaşmalar, genel hükümlere göre ispatlanır. Yasaya aykırı olmayan şarta bağlı sözleşmeler geçerlidir. Avukatlık ücret tavanını aşan sözleşmeler, bu Kanunda belirtilen tavan miktarında geçerlidir. İfa edilmiş sözleşmenin geçersizliği ileri sürülemez. Yokluk halleri hariç, avukatlık sözleşmesinin bir hükmünün geçersizliği, bu sözleşmenin tümünü geçersiz kılmaz".

⁶ **Aydın**, s. 28.

⁷ R.G., 4 Şubat 2011, Sayı 27836.

⁸ **Günergök**, s. 28; **Aday**, s. 89; **Aydın**, s. 28.

B. Tanımı

Avukatlık sözleşmesinin tanımları doktrinde farklı şekillerde yapılmıştır.

Avukatlık sözleşmesi; Sungurtekin Özkan'a göre, vekâlet verenin yerine getirilmesini arzuladığı avukatlık hizmetini ortaya koyan ve avukatın da müvekkiline karşı vekâlet çerçevesi dâhilinde faaliyette bulunmayı bir ücret karşılığı taahhüt ettiği bir sözleşmedir⁹.

Günergök'e göre, avukatlık sözleşmesi, avukatın belirli bir hukuki yardımda bulunmayı üstlendiği, taraflarca ücret alınmaması kararlaştırılmadığı sürece, avukatın ücrete hak kazandığı, iş görme borcu doğuran bir sözleşmedir¹⁰.

Güner'e göre, avukatlık sözleşmesi baro levhasına yazılı olup, mesleğini yapan avukat ile iş sahibi arasında bağtlanan, hukuki ilişkilerin düzenlenmesini, hukuki sorun ve uyuşmazlıkların çözümlenmesini konu edinen, tam iki tarafa borç yükleyen sözleşme olarak ortaya konulmuştur¹¹.

Oğuzman - Öz'e göre, avukatlık sözleşmesi, avukatlık vasfını kazanmış bir meslek mensubunun, hukuki ilişkilerin düzenlenmesi, her türlü hukuki uyuşmazlıkların çözümü konularında kendilerine başvuranlara kamusal nitelikli hizmet sunmasına olanak sağlayan, her iki tarafa borç yükleyen tam iki taraflı sözleşmedir¹².

Yalçınduran'a göre, avukatlık sözleşmesi baro levhasına kayıtlı olan avukat ile iş sahibi arasında akdedilen, hukuki ilişkilerin düzenlenmesini, hukuki sorun ve uyuşmazlıkların çözümlenmesi ve sair konularda hukuki yardımı konu edinen, ücret alınmaması kararlaştırılmadığı sürece avukatın ücret talep edebildiği bir iş görme sözleşmesidir¹³.

---

⁹ Sungurtekin Özkan, s. 216.

¹⁰ Günergök, s. 31.

¹¹ Güner, s. 244, Semih Güner, Avukatlık Sözleşmesi, Av.Dr. Faruk Erem Armağanı, Ankara1999, s. 312-313.

¹² M. Kemal Oğuzman/M. Turgut Öz, Borçlar Hukuku, Genel Hükümler, Filiz Kitabevi, 4. Baskı, İstanbul 2005, s. 44.

¹³ Türker Yalçınduran, Vekalet Sözleşmesinde Ücret, Yetkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2007, s. 66

Karateke'ye göre, avukat ile iş sahibi için hem hak hem de yükümlülükler doğuran, avukata edinmiş olduğu hukuki bilgi ve tecrübelerini iş sahibinin menfaatlerini koruma ve hukuka uygun olarak hareket etme; iş sahibine de hukuki menfaatlerinin korunması karşılığı belli bir miktar ücreti avukata ödemeyi öngören, yazılı olarak yapılması zorunluluğunu gerektirmeyen bir sözleşmedir¹⁴.

Yukarıdaki tanımlardan hareketle Güner'in vermiş olduğu avukatlık sözleşmesi tanımının, bizim avukatlık sözleşmesine yüklemiş olduğumuz anlama daha yakın olduğunu görüyoruz. Zira Güner'in tanımında vermiş olduğu " baro levhasına kayıtlı olmak, sözleşmenin her iki tarafa borç yüklemesi ve niteliğine uygun düştüğü ölçüde Türk Borçlar Kanunu'nda yer alan diğer sözleşmelerin uygulanacak olması" gibi hususlar ele alındığında bizim avukatlık sözleşmesine yüklediğimiz tanıma Güner tarafından yer verilmektedir.

C. Unsurları

Avukat ile müvekkil arasında yapılacak olan sözleşme Türk Borçlar Kanunu hükümlerince sözleşme olduğu için, Türk Borçlar Kanunu genel hükümleri uyarınca bir sözleşmede bulunması gereken genel unsurların Avukatlık Sözleşmesi'nde de bulunması şarttır. Dolayısıyla tüm sözleşmelerde bulunması aranan taraflar arasındaki iradelerin sözleşme yapmaya yönelik olması ve sözleşmenin içeriği konusunda birleşmesi, bu iradelerin sakat olmaması hususları Avukatlık Sözleşmesi için de geçerlidir¹⁵.

Yine Türk Borçlar Kanunu'nda belirtilen, sözleşme özgürlüğü prensibince, Avukatlık sözleşmesi T.B.K. 26-27 hükümleri gereğince ahlaka adaba aykırı olmadığı sürece serbestçe kararlaştırılabilir.

Av. K. m. 163., Avukatlık Sözleşmesinin serbestçe düzenleneceğini ve arkasından Avukatlık Sözleşmesinde bulunması gereken zorunlu unsurları düzenlemiştir. İlgili madde uyarınca; *"Avukatlık sözleşmesi serbestçe düzenlenir. Avukatlık sözleşmesinin belli bir hukuki yardımı ve meblağı yahut değeri kapsamaması gerekir. Yazılı olmayan anlaşmalar, genel hükümlere göre ispatlanır. Yasaya aykırı*

---

¹⁴ Karateke, s. 7.

¹⁵ Aydın, s. 29; Karateke, s. 8.

olmayan şarta bağlı olmayan sözleşmeler geçerlidir." Hükümden avukatlık sözleşmesinde üç unsurun bulunması gerektiği anlaşılmaktadır. Bunlar, belirli bir hukuki yardım, ücret ve tarafların anlaşmasıdır¹⁶. Ancak sözleşmenin niteliği gereği tarafların anlaşmasıyla kurulması gerektiği için iki unsurun bulunması gerektiği sonucuna ulaşılmaktadır.

1. Belirli Bir Hukuki Yardım

Avukatlık Kanunu m. 163 Avukatlık Sözleşmesi'nin belirli bir hukuki yardımı kapsamı gerektiğini belirtmiştir. Söz konusu hukuki yardım, sözleşmede bulunması gereken zorunlu ve sözleşmenin kurucu unsurudur¹⁷. Her ne kadar sözleşmenin konusunu belirli bir hukuki yardımın oluşturacağı belirtilmiş olsa da kanunda belirli bir hukuki yardımdan ne anlaşılması gerektiği ve bu hukuki yardımın neleri kapsamı gerektiği konusunda bir düzenleme mevcut değildir¹⁸.

Hangi işlerin avukatın hukuki yardımı kapsamında kalacağı konusunda yapılacak değerlendirmede, hukuki yardım kapsamına girecek işler, avukatlığın amacının açıklandığı Av. K. m. 2.'de belirtildiği için bu maddenin bize yardımcı olacağını düşünmekteyiz¹⁹. Zira Av. K. m. 2 avukatlığın amacını belirtirken; *"hukuki münasebetlerin düzenlenmesini, her türlü hukuki mesele ve anlaşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını her derecede yargı organları, hakemler, resmi ve özel kişi, kurul ve kurumlar nezdinde sağlamak"* olduğunu ifade etmekte, böylelikle belirli bir hukuki yardım kapsamına açıklık getirilmek istenilmektedir.

Yine Av. K. m. 35' de yalnızca avukatın yapabileceği işler düzenlenmiştir. Bu düzenleme de hukuki yardım konusunda yol göstermektedir²⁰. İlgili madde uyarınca belirli bir hukuki yardım; *"kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek*

---

¹⁶ **İlgün**, s. 9; **Karateke**, s. 7; **Günergök**, s. 31; Emre **Gökyayla**, Avukatlık Sözleşmesinin Avukatın Azli veya İstifası nedeniyle Sona Ermesi, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara 2007, s. 18.

¹⁷ **Karateke**, s. 9; **Aydın**, s. 29; **Günergök**, s. 31.

¹⁸ **Günergök**, s. 31; **Karateke**, s. 9.

¹⁹ **Aydın**, s. 29; **Günergök**, s. 32; **Karateke**, s. 9.

²⁰ **Karateke**, s. 9.

ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakları düzenlemektir".

Av. K. m. 2 ve Av. K. m. 35 birlikte değerlendirdiğinde zaman belirli bir hukuki yardımın yalnızca hukuk eğitimi almış kişiler tarafından verildiği, avukatlık sıfatı dolayısıyla avukatın belirli bir hukuki yardım verebildiği anlaşılmaktadır²¹. Bu noktada hangi işlerin avukatlık sıfatıyla yapılacağı konusu önem arz etmektedir.

Uygulamada Avukatlık Sözleşmesi'nden doğan belirli bir hukuki yardım; sözleşmelerin hazırlanması, mahkemelerde iş sahibinin temsil edilmesi, resmi dairelerde iş sahibi adına bir işlem yapılması, şirketlerde hukuki danışmanlık yapılması veya hukuki konularda mütalaa verilmesi, büroda sözlü olarak iş sahibinin bilgilendirilmesi olarak karşımıza çıkmaktadır²².

Avukat ile müvekkil arasında bulunan her türlü vekâlet ilişkisini avukatlık sözleşmesi kapsamında değerlendirmemek gerekmektedir. Örneğin müvekkilin avukatına vermiş olduğu bir taşınmazın satımına ilişkin vekâletname avukatlık sözleşmesi kapsamında değerlendirilemezken, aynı taşınmaza ilişkin hukuki yardım avukatlık sözleşmesi kapsamında değerlendirilmektedir²³.

2. Ücret

Avukatlık sözleşmesinin belli bir meblağ yahut değeri içermesi gerektiği Av. K. m. 163/I de düzenlenmektedir. Söz konusu düzenlemeden hareketle avukatın vermiş olduğu hizmetin ücretli olduğu sonucu ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte Avukatlık Sözleşmesinde ücret Avukatlık Sözleşmesi'nin kurucu unsuru değildir ancak zorunlu unsurdur. Zira kurucu unsur sözleşmeyi kuran unsurdur. Bu bağlamda avukatlık sözleşmesi geçerli bir irade açıklamasıyla kurulur. Zorunlu unsurda ise sözleşmenin kurulması için olmazsa olmaz bir koşul gerekmektedir. Avukatlık sözleşmesinde ücret bulunmayabileceği gibi yazılı bir Avukatlık Sözleşmesinin de bulunması şart değildir. Buna rağmen avukata ücret ödenmesi avukatlık mesleğinin

---

²¹ Aydın, s. 32; Karateke, s. 9.

²² Karateke, s. 10; Günergök, s. 35.

²³ Aydın, s. 29.

ve Avukatlık Sözleşmesinin kural olarak zorunlu bir unsurudur, fakat sözleşmenin kurucu bir unsuru değildir²⁴.

Av. K. m. 164 " *Avukatlık asgarî ücret tarifesi altında vekâlet ücreti kararlaştırılmaz. Ücretsiz dava alınması halinde, durum baro yönetim kuruluna bildirilir.*" şeklinde düzenleme getirmek suretiyle avukatın ücretsiz dava alamayacağını düzenleyen bir hükümdür. Söz konusu düzenlemede ücretsiz dava alındığı takdirde bunun baroya bildirilmesi gerektiği düzenlenmiştir.

Yine Av. K. m. 164 / IV'te " *Avukatlık ücretinin kararlaştırılmamış olduğu veya taraflar arasında yazılı ücret sözleşmesinin bulunmadığı yahut ücret sözleşmesinin belirgin olmadığı veya tartışmalı olduğu veya ücret sözleşmesinin ücrete ilişkin hükmünün geçersiz sayıldığı hallerde; değeri para ile ölçülebilen dava ve işlerde asgari ücret tarifelerinin altında olmamak koşuluyla ücret itirazlarını incelemeye yetkili merci tarafından davanın kazanılan bölümü için avukatın emeğine göre ilâmın kesinleştiği tarihteki müddeabihin değerinin yüzde onu ile yüzde yirmisi arasındaki bir miktar avukatlık ücreti olarak belirlenir. Değeri para ile ölçülemeyen dava ve işlerde ise avukatlık asgari ücret tarifesi uygulanır.*" şeklindeki düzenlemede avukat ile müvekkil arasında bir ücret sözleşmesi yapılmadığı ve ücretin belirlenmediği durumlarda ücretin belirlenmesi usulünü belirtmektedir.

Avukatlık sözleşmesi avukat ile müvekkili arasında serbestçe kararlaştırılabilir. Buradan hareketle avukat ile müvekkili arasındaki sözleşmenin ücretinin de serbestçe kararlaştırılabileceği sonucuna varılsa da avukatlık mesleğinin niteliği gereği kanunda ve meslek kurallarında ücretle ilgili bir kısım sınırlamalar görülmektedir. Bunlardan birincisi yukarıda bahsini etmiş olduğumuz Av. K. m. 164 uyarınca ücretsiz dava alınamaması, ikincisi nispi olarak belirlenecek olan ücret veya dava konusunda hükmedilecek olan bedelin %25 ini aşmaması²⁵, üçüncüsü Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi(AAÜT) ile belirlenen ücretin altında ücret sözleşmesi yapılamayacağı²⁶ ve son olarak Av. K. m. 164/III te belirtilen²⁷ dava

²⁴ Aydın, s. 46; Karateke, s. 10; İlgün, s. 9.

²⁵ Av.K. m. 164 / II'ye göre " *Yüzde yirmibeşi aşmamak üzere, dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir.*"

²⁶ Av. K. m. 164 / IV'e göre " *Avukatlık asgarî ücret tarifesi altında vekâlet ücreti kararlaştırılmaz.*"

konusu para dışındaki mal ve haklardan bir kısmının aynen avukata ait olacağı yönünde bir ücret sözleşmesinin yapılmaması gerektiği düzenlemesidir²⁸.

Avukatlık Kanu'nunda belirtilen sinallagmatik ilişkinin bir sonucu olarak hukuki yardım karşılığında bir bedel olan ücret bulunmaktadır. Ücret her ne kadar hukuki yardımın karşılığı olarak Avukatlık Sözleşmesinde zorunlu unsur olarak bulunması gerekse de bulunmaması durumunda Avukatlık Sözleşmesi geçersiz olmaz.

Avukatlık Sözleşmesi'nin serbestçe düzenleneceğini belirten Av. K. m. 163, ücretin meblağ yahut değeri ifade etmesi gerektiğini belirtmekte fakat ücretin para olarak belirlenmesi konusunda bir mecburiyet bulunup bulunmadığı hakkında bir düzenlemeye yer vermemektedir²⁹. Tarafların iradelerinin aynı yönde olması kaydıyla ve sözleşme özgürlüğü gereği ücretin paradan başka bir şey olarak kararlaştırılması mümkün olmalıdır³⁰. Ücretin aynı zamanda kıymetli evrak ile veya bir ödeme aracı olarak çek yahut yabancı para üzerinden ödenmesi, ancak meslek onurunun zedelenmemesi ve dava konusunda katılma yasağının ihlal edilmemesi kaydıyla mümkün olmalıdır³¹.

3. Bağımlılık

İşçi ve işveren arasındaki bağımlılık unsuru hizmet sözleşmesini diğer sözleşme türlerinden ayıran en önemli unsurdur. İşçi işverene kişisel yönden bağımlı olduğu gibi, işyeri düzeni ve ekonomik yönden de bağımlıdır. Hizmet sözleşmesinde işçi ve işveren arasında hiyerarşik bir bağ mevcuttur. Avukatlık sözleşmesinde ise avukat ile iş sahibi arasındaki bağımlılık unsuru hizmet ve diğer iş görme sözleşmelerinden farklı olarak daha zayıftır.

Avukat ile iş sahibi arasında mutlak bir bağımsızlık yoktur. Avukat iş sahibi ile yapmış olduğu sözleşme uyarınca müvekkilden davaya ilişkin olarak niteliğine

---

²⁷ Av. K. m. 164 / III'e göre "*İkinci fıkraya göre yapılacak sözleşmeler, dava konusu para dışındaki mal ve haklardan bir kısmının aynen avukata ait olacağı hükmünü taşıyamaz*".

²⁸ **Karateke**, s. 12.

²⁹ **Başpınar**, s. 469; **Karateke**, s. 12.

³⁰ **Başpınar**, s. 469; **Günergök**, s. 129; **Karateke**, s. 12; **Burcuoğlu**, Sorunlar, s. 66; **Güner**, s. 257; **Aydın**, s. 61.

³¹ **Aydın**, s. 61; **Karateke**, s. 12.

uygun düştüğü ölçüde emir ve talimat alabilecektir. Fakat bu emir ve talimatları avukatın işin yapısına uygun görmemesi durumunda reddetmesi her zaman mümkündür. Avukatlık mesleğinin ve savunma hakkının doğası gereğii avukat mesleğini icra ederken, devlete, yargıya ve müvekkiline karşı savunma hakkı bakımından bağımsız gözükse de müvekkili ile arasında kurulmuş olan avukatlık sözleşmesi gereğii zayıfta olsa bir bağımlılık söz konusudur. Zira avukatın yukarıda anılan bağımsızlık türlerinden farklı olarak müvekkil ile aralarındaki avukatlık sözleşmesinin bir gereğii olarak Av. K. m. 1 ve Av. M. K. m. 2 çerçevesinde ele almak gerekmektedir. Nitekim Yargıtay bir kararında " *Avukat, müvekkilinin her istediğini sınırsız biçimde yerine getirmek şöyle dursun, hukuk konusunda bilgi ve deneyimlerini yasalar ve adalet yararına kullanma ödeviyle bağılı ve yükümlüdür ve avukatlık ödevi bir kamu hizmetidir*". şeklinde belirtmek suretiyle avukatın müvekkilinin talimatlarıyla bağılı olduğunu fakat bu bağılılığın sınırsız olmadığını vurgulamıştır³².

Avukatın müvekkil talimatlarıyla bağılı olması, bu talimatlar mesleki yükümlülüklerin ihlali anlamına geldiğii oranda, onların gereklerini yerine getirmek zorunda olmamak şeklinde anlaşılmalıdır. Zira avukat, tarafın vekilidir, onun hizmetkarı değildir³³.

Avukat müvekkilin talimatlarıyla bağılı olduğu için bu talimatlardan sapma olanağı da sınırlıdır. Zira avukat ile müvekkil arasındaki kurulmuş olan sözleşme gereğince avukat müvekkilin iradesi yönünde hareket etmekte ve onun hukuki uyumsuzluğunun çözümü için ona yardımcı olmaktadır. Bu noktada müvekkilin iradesi avukatın iradesinden üstündür. Dolayısıyla avukatın karar verme yetkisi sınırlanmıştır. Nitekim avukatın yaptığı masraflar ve aldığı önlemlerin rizikosuna müvekkil katlanmaktadır. Bu yüzden avukatın müvekkilin talimatlarıyla bağılı olması gerekmektedir. Fakat avukatlık mesleğii gibi uzmanlık gerektiren mesleklerde iş sahiplerinin hukuki bilgileri sınırlı olduğu için iş sahiplerinin uzmana talimat verme olanağı sınırlıdır³⁴.

---

³² Y4HD., 23.11.1970, E. 1970/2497, K. 1970/8629.

³³ Sungurtekin Özkan, s. 124.

³⁴ Sungurtekin Özkan, s. 125.

D. Hukuki Niteliği

1. Her İki Tarafa Borç Yükleyen Bir Sözleşme Olması

Avukatlık sözleşmesinin tanımını yaparken Avukatlık sözleşmesinin her iki tarafa borç yükleyen tam iki taraflı bir sözleşme olduğunu belirtmiştik³⁵. Bir sözleşmenin iki tarafa borç yüklemesi, sözleşmenin taraflarından her birisinin diğer tarafın aynı zamanda hem alacaklısı hem borçlusunu ifade eder³⁶.

Avukatlık sözleşmesinde avukat belirli bir ücret karşılığında kendisinden hukuki yardım talebinde bulunan iş sahibine karşı ücret alma bakımından alacaklı, hukuki hizmet verme ve bu hukuki hizmeti yerine getirirken özenle davranma bakımından borçlu konumdadır. Aynı şekilde müvekkil de, ücret verme bakımından borçlu, hizmet isteme bakımından ise alacaklıdır.

Bu anlamda taraflardan birinin edimi, diğer tarafın ediminin sebep ve karşılığını oluşturması nedeniyle Avukatlık Sözleşmesi'nin her iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olduğu söylenir³⁷.

2. Ücret Karşılığı Yapılan İvazlı Sözleşme Olması

İvazlı bir iş görme sözleşmesi kavramı, taraflardan birinin bir işin yapılması borcunu üstlendiği diğerinin de buna karşın bir karşılığa (ivazda) bulunma borcunu üstlendiği sözleşmeyi ifade eder³⁸. Hizmet sözleşmesine konu olan iş görme insan faaliyetini, buna karşılık belirlenecek edim olan ivaz ise bir ücreti yahut ücret değerinde bir karşılığı ifade eder.

Avukatlık sözleşmesine konu olan hizmet, bir bedel karşılığı yapılan hizmettir³⁹. Av. K. M. 163 Avukatlık sözleşmesinin belirli bir hukuki yardım ve bu hukuki yardıma karşılık olarak bir ücret içermesi gerektiğini düzenlemiştir. Burada avukatın hukuki yardımı avukatın hizmetini, ücret ise hizmetine karşılık yapılan

---

³⁵ Bkz. s. 6.

³⁶ Karateke, s. 31; Aydın, s. 30; Güner, s. 244.

³⁷ Zevkliler/Gökyayla, s. 599; Karateke, s. 31; Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 313; Fikret Eren, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Beta Yay., 7. Baskı, İstanbul 2001, s. 200.

³⁸ Eren, s. 208 ; Karateke, s. 32.

³⁹ Güner, s. 244; Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 314.

ödemeyi karşılamaktadır⁴⁰. Söz konusu düzenleme uyarınca yasa, ücret alınarak işin yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Dolayısıyla avukatlık sözleşmesi mutlaka bir ivaz karşılığı yapılması gereken bir sözleşmedir. Bir tarafın mutlaka avukat olması ve yapma borcu olarak hukuki yardımda bulunması buna karşılık ivaz olarak sözleşmenin bir ücreti içermesi gerekmektedir⁴¹.

Ücret alınmaması veya yasa gereği belirlenen ücretten az ücret alınması halinde avukat hakkında disiplin soruşturması yapılmakta ve yaptırım uygulanmaktadır⁴². Zira Av. K. m. 164/IV'te bahsi geçen " *Avukatlık asgari ücret tarifesi altında vekalet ücreti kararlaştırılmaz*" şeklindeki düzenleme emredici niteliktedir.

3. Kendine Özgü Kuralları Olan – Sui Generis – Türde Sözleşme Olması

Kişiler bir araya gelerek yasada belirtilen sözleşmeler dışında kendi istedikleri sözleşme tipini oluşturma hürriyetleri bulunmaktadır. Bu durum Türk Borçlar Kanunu'nun kişilere tanımış olduğu sözleşme serbestisinin bir sonucudur. Sözleşme serbestisinin bir sonucu olarak kişiler kanunda düzenlenmiş sözleşmelerin hiç birisine ait olmayan unsurlardan meydana gelen tamamen kendine özgü öğelerden oluşan sözleşmeler kurabilirler. Bu tip sözleşmelere sui generis yani kendine özgü kuralları olan sözleşmeler denilmektedir⁴³.

Sui generis sözleşme yapan taraflar arasında çıkacak olan uyuşmazlıklara uygulanacak hukuk belirlenirken öncelikli olarak dürüstlük kuralları ve iş ilişkilerinde geçerli olan gelenekler dikkate alınmak suretiyle sözleşmenin yorumuna bakılması gerekmektedir. Bununla birlikte Türk Borçlar Kanunu'nda düzenlenmiş olan tip sözleşmelerden birisine uyup uymadığı veya çok benzediği sözleşme tipine uygun kuralların kıyas yoluyla uygulanması imkanı bulunup bulunmadığına

---

⁴⁰ Karateke, s. 32.

⁴¹ Günergök, s.32; Aydın, s. 29; Karateke, s. 33; Güner, s. 245.

⁴² Güner, s. 245.

⁴³ Oğuzman/Öz, s. 46; Zevkliler/Gökyayla, s. 11; Eren, s. 199; Fahrettin Aral/Hasan Ayrancı, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Yetkin Yay. 9. Baskı, Ankara 2012, s. 53; Yavuz, s. 12; Akıntürk, s. 202.

bakılmalı nihayetinde her hangi bir sözleşme tipi yok ise Medeni Kanunun 1. maddesi uyarınca hakimin hukuk yaratması yoluna gidilmelidir⁴⁴.

4667 sayılı Avukatlık Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun⁴⁵ ile değişiklik yapılmaya kadar, avukat ile iş sahibi arasında hukuksal ilişkiyi nitelendiren bir sözleşme tipi bulunmamaktaydı. Kanun değişikliğinden önce Avukatlık Sözleşmesi kanunda düzenlenmiş bir sözleşme tipi olmadığından, sözleşmenin hukuki niteliği tartışmalı idi. Vekalet sözleşmesinin bir alt türü olduğu görüşünün⁴⁶ yanı sıra eser, hizmet ve vekalet sözleşmelerinin değişik öğelerini taşıyan sui generis bir sözleşme görüşüne de yer verilmiş idi⁴⁷.

Kanun değişikliğinden sonra bir kavram olarak da hukuk literatürüne giren “Avukatlık Sözleşmesi” kanunda düzenlenmiş fakat tanımına yer verilmemiş⁴⁸ sui generis bir sözleşme olarak yer almaktadır⁴⁹.

4. Tekel Hakkına Sahip Kişilerce Yapılabilecek Sözleşme Olması

Av. K. m. 35 ve m. 63. uyarınca Avukatlık sözleşmesinin bir tarafında baro levhasına kayıtlı bulunan avukat veya avukatlık ortaklığı bulunurken diğer tarafında müvekkil bulunur⁵⁰. Anılan düzenlemelere aykırı davrananlar hakkında Av. K. m. 63

⁴⁴ Zevkliler/Gökyayla, s. 11; Yavuz, s. 13; Aydoğdu/Kahveci, s. 19; Şebnem Akipek/Erkan Küçükgüngör, Sözleşmeler Rehberi, Yetkin Yay., 2. Baskı, Ankara 2002, s. 25.

⁴⁵ R.G., 10 Mayıs 2011, Sayı 24398.

⁴⁶ Haluk Tandoğan, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, C. II, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, İstanbul 1987; s. 368 vd.

⁴⁷ Sungurtekin Özkan, s. 156, Aday, s.89 Nitekim Sungurtekin Özkan ve Güner avukatlık sözleşmesinin vekalet ve hizmet sözleşmeleri için uygulanmasını "devlet garantili hizmetlerden olan avukatlık sözleşmesi" için yetersiz bulmuşlardır. Güner, s. 246, Sungurtekin Özkan, s. 149.

⁴⁸ Avukatlık sözleşmesi, Avukatlık Kanunu'nda değişiklik yapılmasına dair kanun tasarısının genel gerekçesinde; “Bir başka düzenleme de avukatın sunduğu hukuki yardımın yapılması ve işlevi konusundadır. Bu hizmet artık Borçlar Kanunu'ndaki klasik vekalet akdinin sınırlarını aşmıştır. Mimarlık sözleşmesi vb. sözleşmelerde olduğu gibi sui generis karakterde ve bütünüyle yeni olan bir avukatlık sözleşmesi türü ihdas edilmiştir.” açıklamaları ile yer almaktadır.

⁴⁹ Burcuoğlu, Sorunlar, s. 49, Karateke, s.31, Başpınar, s.468; Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 316, İyimaya, Kodifikasyon, s. 73; İyimaya, Hukuk Kurultayı, s. 382; Gümüş; Avukatlık sözleşmesinin bazı yazarlarca sui generis sözleşme olarak görüle bile Avukatlık mesleğine ve avukatın hak ve yükümlülüklerine ilişkin yasal düzenlemeler ve özellikle Avukatlık Kanunu hükümleri avukatlık sözleşmesinin bir vekalet sözleşmesi olarak nitelendirilmesinin engellenmeyeceğini düşünmektedir. Gümüş, s. 257.

⁵⁰ Yalnız avukatların yapabileceği işler Av. K. m. 35'te tanımlanmıştır ilgili hükme göre “Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir. Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan resmi dairelerdeki bütün işleri de takip edebilirler”

uyarınca altı aydan bir yıla kadar hapis cezasına ve ağır para cezalarına çarptırılmaktadırlar⁵¹.

Avukatlık sözleşmesinin bir tarafının baro levhasına/baro avukatlık ortaklığı siciline kayıtlı avukat/avukatlık ortaklığı olması(yasal ayırık durumlar hariç) Avukatlık Kanunu'nun 35 ve 63. maddelerinin öngördüğü bir zorunluluktur⁵². Ayırık durumlar haricinde emredici nitelikteki bu düzenlemeye aykırı davrananlar, baro levhasında yazılı bulunmayanlar veya işten yasaklanmış avukatlar, levhaya kayıtlı avukatlara ait yetkileri kullanmaya kalktıklarında yani, avukatlık sözleşmesi yapmaya yöneldiklerinde altı aydan bir yıla kadar hapis cezasına ve ağır para cezasına çarptırılmaktadır.

Bu nedenle avukatlık sözleşmesi ancak, baro levhasına kayıtlı bir avukatla veya avukatlık ortaklığı ile yapılabilen türde bir sözleşmedir. Avukat olmayan bir kişi ile veya avukatlık yetkilerini kullanamayacak durumda olan bir avukatla

---

Avukatlık yetkilerinin başkaları tarafından kullanılmaması hükmü Av. M. 63'te belirtilmiştir. İlgili hükümde bu durum "*Baro levhasında yazılı bulunmayanlar ve işten yasaklanmış olan avukatlar, şahıslarına ait olmayan dava evrakını düzenleyemez, icra işlemlerini takip edemez ve avukatlara ait diğer yetkileri kullanamazlar. Baro levhasında yazılı bulunmayanlar avukatlık unvanını da taşıyamazlar. Şu kadar ki, baro levhasındaki kaydı yirmi yılı dolandıktan, bürosunu kapatarak vergi kaydını sildiren avukatlar durumları hakkında bilgi vermek ve baroya karşı görev ve yükümlülüklerini yerine getirmek koşuluyla sadece avukat unvanını kullanabilirler. Birinci fıkra hükmüne aykırı eylemde bulunanlara Cumhuriyet savcısı tarafından beşyüz Türk Lirasından ikibin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. Avukatlık yapmak yetkisini taşımadıkları halde muvazaalı yoldan alacak devralarak ve kanunların tanıdığı başka hakları kötüye kullanarak avukatlara ait yetkileri kullananlar bir yıldan üç yıla kadar hapis ve bin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılırlar. Mahkemeler, icra ve iflas daireleri ve barolar, bu maddenin kapsamına giren bir olayı öğrenince Cumhuriyet Savcılığına bildirmek zorundadırlar. Yapılacak kovuşturma sonucu Cumhuriyet Savcısı tarafından baroya bildirilir.*" şeklinde belirtilmiştir.

⁵¹ **Güner**, s. 246; **Güner**, Avukatlık Sözleşmesi, s.316; Mehmet Şirin **Erdoğan**, Avukatlıkta Tekel Hakkı: Ankara Barosu Hukuk Kurultayı 2004, Avukatlık Mesleği ve Savunma Hakkı, C.III, Ankara 2004, s. 153; M. Refik **Korkusuz**/M. Halit **Korkusuz**, Avukatlık Sözleşmesinin Özellikleri, Yüzüncüyıl Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I, S. 2, s. 12; **Aday**, s. 51.

⁵² 6552 sayılı Yasa ile baroya kayıt zorunluluğuna bir istisna getirilerek, kurumlarda çalışan avukatların baro kaydının zorunlu olmadığına değinilmiştir. 6552 sayılı Yasa'nın 38. maddesinin 3. fıkrasına göre; "*Kurumu vekil sıfatıyla temsile yetkili olan I. hukuk müşaviri, hukuk müşaviri ve kadrolu avukatlarının bir listesi Kurumca yazılı olarak veya Adalet Bakanlığınca belirlenen esaslar dairesinde elektronik ortamda ilgili Cumhuriyet başsavcılığına, bölge idare mahkemesi başkanlıklarına, askerî savcılıklara ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi Başkanlığına verilir. Bu listeler, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından adli yargı çevresinde, bölge idare mahkemesi başkanlığınca idari yargı çevresinde bulunan mahkemelere gönderilir. Yüksek mahkemeler ve bölge adliye mahkemesindeki duruşmalarda temsil yetkisini kullanacakların isimleri ilgili mahkemelerin başsavcılıklarına veya başkanlıklarına bildirilir. Listede isimleri yer alanlar Baroya kayıt ve vekaletname ibrazı gerekmeksizin Kurum vekili sıfatıyla her türlü dava ve icra işlemlerini takip edebilirler. Vekil sıfatıyla temsil yetkisi sona erenlerin isimleri anılan mercilere aynı usulle derhâl bildirilir.*"

(örneğin işten yasaklanan avukat) ile yapılan sözleşmeye avukatlık sözleşmesi denemeyecek, bu ilişkiye avukatlık sözleşmesini yönlendiren kuralların uygulanamayacak, ilişkinin koşulları varsa vekâletsiz iş görme veya benzeri bir ilişki olacaktır. Böylelikle avukatlık sözleşmesi yapma hakkı, sözleşmenin meslek mensubu tarafı için tekelci bir hak görünümündedir⁵³.

II. Avukatlık Sözleşmesinin Kurulması

A. Genel Olarak

B. Avukatlık Sözleşmesinin Rızai Akit Oluşu

Avukatlık Sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen rızai bir sözleşmedir⁵⁴. Avukatlık sözleşmesinin bir tarafında avukat diğer tarafında müvekkil bulunmaktadır. Avukat ve müvekkil sözleşmenin kurulabilmesi için karşılıklı ve birbirine uygun rızalarını beyan etmeleriyle Avukatlık Sözleşmesi kurulmuş olur⁵⁵. Avukatlık sözleşmesi de bir Borçlar Hukuku sözleşmesidir. Dolayısıyla Borçlar Hukuku'nda sözleşmelerin geçerli olabilmesi için gerekli olan genel geçerlilik ve kuruluş şartlarına tabidir. T.B.K. m. 1 de belirtilen ve tüm rızai akitlerde geçerli olan karşılıklı irade beyanı burada da geçerlidir⁵⁶.

Avukatın müvekkil için, belirli bir hukuksal problem üzerinde çalışması konusunda tarafların uzlaşmaları, avukatlık sözleşmesinde objektif ve sübjektif esaslı noktalarda anlaşma bakımından yeterlidir⁵⁷. Taraflar arasında geçerli bir avukatlık sözleşmesinin meydana gelebilmesi için, avukat ile müvekkil arasında, belirli bir ücret karşılığında veya ücretsiz olarak belli bir hukuki yardımda bulunulması konusunda anlaşmaya varılmış olması gerekir⁵⁸.

---

⁵³ **Güner**, Avukatlık Sözleşmesi, s. 317, **Erdoğan**, s. 141; **Güner**, s. 246; Murat **Aydın**, Avukatlık Ücreti, İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi Cumartesi Forumları, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2011, s. 222 vd., **R. Korkusuz/H. Korkusuz**, s. 12.

⁵⁴ **Karateke**, s. 12; **Günergök**, s. 34; **Aydın**, s. 31.

⁵⁵ **Günergök**, s. 34; **Karateke**, s. 12; **Aydın**, s. 32.

⁵⁶ **Aydın**, Forum, s. 115; **Günergök**, s. 34; **Karateke**, s. 32; **Aydın**, s. 31 vd., **Güner**, s. 98; **R. Korkusuz/H. Korkusuz**, s.10.

⁵⁷ **Günergök**, s. 34.

⁵⁸ **Karateke**, s. 13; **Günergök**, s. 34; **Aydın**, s. 32.

Uygulamada avukatlık sözleşmesi önceden müvekkilin telefonla görüşmek suretiyle avukatla temasa geçmesiyle kurulur. Avukatın kabulü sarih olmak zorunda değildir. Avukatın müvekkilin çıkarlarının korunması amacıyla ilk faaliyette bulunma suretiyle, iç iradesini zımnen ortaya koyduğu hallerde sözleşme fiili kabul ile gerçekleşir⁵⁹. Avukatlık sözleşmesinde ücretin miktarının belirlenmiş olması esaslı unsur değildir. Ücret daha sonra da kararlaştırılabileceği gibi, ücret konusunda her hangi bir anlaşma mevcut olmadığı takdirde avukata ait ücret Av. K. M 164/4 uyarınca belirlenir. Avukatın işi kural olarak ücret karşılığında yaptığı kabul edilir ve bu durumun aksini iddia eden kişi iddiasını ispatlamakla mükelleftir⁶⁰.

Türk Borçlar Kanunu m. 6 uyarınca zımni kabule ilişkin düzenlemenin aksi T.B.K. m. 503 te belirtilmiştir⁶¹. T.B.K. m.6 uyarınca gerek işin niteliğinden gerek mevcut durumdan dolayı açık bir kabulün beklenemeyeceği hallerde uygun bir süre içinde icap reddedilmemiş ise sözleşme kurulmuş sayılır. Bununla beraber avukat, doktor ve mimar gibi mesleğinin icabı olarak vekil olanlar bakımından T.B.K. m 503 uyarınca kendisine tevdi edilen işi derhal reddetmedikçe sözleşme kurulmuş sayılır⁶².

C. Avukatlık Sözleşmesinde Şekil Serbestisi

Özel hukukumuzda temel kural şekil serbestisi de denilen, sözleşmelerin her hangi bir şekle bağlı olmadan yapılabilmesidir. Söz konusu kural uyarınca kanunda sözleşmenin kurulması için her hangi bir şekil koşulu konulmamışsa, o sözleşme her hangi bir şekle bağlı olmadan yapılabilir⁶³. Şekle bağlı olmama irade açıklamasının her hangi bir şekil olmadan yapılabileceği anlamına gelmez. Sözleşmenin kurulabilmesi için elbette irade açıklamasının belirli bir şekilde dışarı vurulması

⁵⁹ **Günergök**, s. 35.

⁶⁰ **Günergök**, s. 35; **Karateke**, s. 26 vd.; **Sungurtekin Özkan**, s. 221.

⁶¹ T.B.K. m. 503 hükmü gereğince "*Kendisine bir işin görülmesi önerilen kişi, bu işi görme konusunda resmi sığata sahipse veya işin yapılması mesleğinin gereği ise ya da bu gibi işleri kabul edeceğini duyurmuşsa, bu öneri onun tarafından hemen reddedilmedikçe, vekalet sözleşmesi kurulmuş sayılır.*".

⁶² **Yalçınduran**, s.44; **Karateke**, s. 13; Aydın **Zevkliler/K. Emre Gökyayla**, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Turhan Yay, 12. Baskı, Ankara 2013, s. 600; Herman **Becker**, İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi, Feryal Yay, 1. Baskı, Ankara 1993, s. 691; Turgut **Akıntürk**, Borçlar Hukuku, Beta Yay, 19. Baskı, İstanbul 2005, s.282; **Yavuz**, s. 417; Murat **Aydoğdu**, Nalan **Kahveci**, Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 1. Baskı, İleri Yayıncılık, İzmir 2011, s. 684; Eraslan **Özkaya**, Vekalet Sözleşmesi ve Kötüye Kullanılması, Seçkin Yay., 3. Baskı, Ankara 2013, s. 40 vd.

⁶³ **Karateke**, s. 19; **Yavuz**, s. 13; **Zevkliler/Gökyayla**, s. 36; **Aral/Ayrancı**, s. ; Berra **Besler**, Avukatlık Ücret Sözleşmesinin Hukuki Yapısı, İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi Cumartesi Forumları, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2008, s. 36, Aydın, s. 33.

gerekmektedir. Belirli bir şekle tabi olmama ile söylenmek istenen, bu irade açıklamasının taraflarca diledikleri şekilde yapılabilmesidir. Bilindiği üzere şekil irade bildirimini göstermek için kullanılan araçtır⁶⁴.

1136 sayılı Av. K. nu 4667 sayılı yasa ile değiştirilmeden önce Avukatlık Sözleşmesi'nin dolayısıyla vekil ile müvekkil arasındaki ilişkiyi sadece ücret yönünden düzenlemekteydi. Bu sözleşme ücret sözleşmesi olarak anılmakta ve yazılı şekilde yapılması gerektiği belirtilmekteydi⁶⁵. Fakat söz konusu yazılı olma şartının avukatlık sözleşmesinin geçerlilik mi yoksa ispat şartı mı olduğu hususu tartışmalı olmakla beraber hakim görüş avukatlık sözleşmesinin geçerlilik şartı olduğu yönündeydi⁶⁶.

4667 sayılı Kanun ile yapılan değişikliklerle, Avukatlık Sözleşmesinde bulunan şekil şartı ortadan kaldırılmıştır⁶⁷. Dolayısıyla artık avukatlık sözleşmesinde herhangi bir şekil şartı öngörülmüş değildir⁶⁸. Fakat buradaki şekil şartı taraflar bakımından ispat açısından önem kazanmıştır⁶⁹.

Avukatlık sözleşmesinde ücret bulunmayabileceği gibi yazılı bir avukatlık sözleşmesinin de bulunması şart değildir. Nitekim avukatlık sözleşmesinin yalnızca ücretten ibaret olmadığı ve belirli bir şekil şartına bağlı olmadığı Av. K. m. 163/I' de açıkça düzenlenmektedir. Buna göre “ *Avukatlık sözleşmesi serbestçe düzenlenir.*” şeklinde düzenlenmiştir. İlgili yasa maddesinden sözleşme yapma serbestliğinin bir sonucu olan şekil serbestliği sonucu çıkarılmaktadır⁷⁰. Kanun yazılı olmayan anlaşmaların genel hükümlere göre ispatlanabileceğini belirtmek suretiyle Avukatlık Sözleşmesinin geçerliliğinin yazılı şekilde yapılması zorunluluğuna bağlı olmadığını, taraflardan kendi lehine hak çıkarmanın genel hükümlere göre bir sözleşmenin

---

⁶⁴ Aydın, s. 33.

⁶⁵ Burcuoğlu, Sorunlar, s. 59; Zevkliler/Gökyayla, s. 601; Aydın, s. 33; Yavuz, s. 416; Özkaya, s. 35

⁶⁶ Burcuoğlu, Sorunlar, s. 60; Yavuz, s. 416; Aydın, s. 33.

⁶⁷ Öğretide Güner, Avukatlık Kanunu'nda yapılan bu değişiklikten sonra da, avukatlık sözleşmesinin yazılı olarak yapılması gerektiğinin Kanun tarafından kabul edilen bir durum olduğunu, yapılan değişikliklerle, yazılı olmayan sözleşmelerin ispatına ilişkin eski düzenlemedeki sınırın kaldırıldığını belirterek, yasanın yazılı sözleşme yapılması gereğine değindiğini ancak bunun bir zorunluluk olmadığını ileri sürmektedir. Güner, s. 260.

⁶⁸ Burcuoğlu, Sorunlar, s. 6; Aydın, s. 33; R. Korkusuz/H. Korkusuz, s. 6; İlgün, s. 11; Veysel Başpınar, Vekilin Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu, Yetkin Yay., 2 Baskı, Ankara 2004, s. 76; Günergök, s. 37; Aydın, s. 33.

⁶⁹ Burcuoğlu, Sorunlar, s. 62; Özkaya, s. 36; Günergök, s. 37; Güner, s. 241.

⁷⁰ Aydın, s. 33.

kurulduğunu ispatlayabileceği hususunu değinmektedir. Türk Medeni Kanun'u. m . 6 taraflardan her birini hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatlamakla yükümlü tutması böyle bir düzenlemenin de kanunda yer almasına sebebiyet vermektedir. Bunun sonucu olarak Avukatlık Sözleşmesi, telefon veya faks yahut internet yoluyla en önemlisi sözlü dahi yapılsa her türlü delil ile ispatlanabilir⁷¹. Ancak ücrete dair taraflar arasında doğan uyuşmazlıklarda HMK m. 200'deki miktardan fazla olduğu takdirde tanıkla ispatlanamaz⁷².

Bu anlamda avukat ile müvekkil arasında her hangi bir ihtilafa yer vermemek için yazılı bir sözleşmenin yapılması ispat açısından önemlidir. Bu şekilde yazılı bir sözleşmenin yapılmadığı hallerde taraflar arasında yapılan görüşmede belge tutulması gerektiği Av. K. m. 53 te açıkça ifade edilmekte olup bu tutanak ücrete dair ihtilafta yazılı delil niteliğindedir⁷³.

Bununla birlikte avukatın hukuksal görüş bildirdiği durumlarda vekaletname veya temsil belgesi verilmediği için avukatlık sözleşmesinin kurulmadığı tartışmaları olmakla beraber⁷⁴, vekaletname adlı temsil belgesinin avukatlık sözleşmesinde biçimsel koşul olduğu gibi bir durum ortaya çıksa da bu durum gerçeği yansıtmamaktadır. Söz konusu vekaletnamenin biçimsel koşul olarak değerlendirilmeyip, avukatlık sözleşmesinin varlığını kanıtlayacak bir belge olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Nitekim Yargıtay 4. Ceza Dairesi de avukatlık sözleşmesinin yazılı olma zorunluluğunun bulunmadığını, hatta vekaletname olmasa da avukatlık sözleşmesinin oluşabileceği görüşündedir⁷⁵.

⁷¹ **R. Korkusuz/H. Korkusuz**, s. 11; **Aydın**, s. 33; **Karateke**, s. 20.

⁷² **Burcuoğlu**, s. 63; **Besler**, s. 37; **R. Korkusuz/H. Korkusuz**, s. 6; Bu yönde disiplin kurulu kararı için bkz.; Vekalet Sözleşmesinin geçerliliği hiçbir şekle bağlı değilse de ispatı HMK'nın 200 ve devamı maddeleri hükümlerine ve yasadaki ispata ilişkin kurallara bağlıdır. Örneğin; *Şikayetli avukat ise vekalet ücretinin peşin ödeneceği konusunda yazılı bir ücret sözleşmesi ibraz edememiştir. Avukatlık Yasası'nda, vekalet ücretinin ödeme zamanı konusunda ayrı bir hüküm konulmuş olmadığından ve ücretin peşin ödeneceğine ilişkin bir teamül de mevcut bulunmadığından, dava açmak için bakiye vekalet ücretinin ödenmesini şart koşması disiplin suçu oluşturmaktadır.* T.B.B. Disiplin Kurulu 11.06.2004, E. 2004/137, K. 2004/222, karar için bkz.; M. Haşim **Mısır**, Avukatlık Disiplin Hukuku, Form Yay, 2. Baskı, Gaziantep 2009, s. 565.

⁷³ **Günergök**, s. 38; **Aydın**, s. 34; **Karateke**, s. 21.

⁷⁴ Tartışmalar için bkz. **Yalçınduran**, s. 60; **Günergök**, s. 26.

⁷⁵ *Her ne kadar Mahkemece, sanığın davalı vekili sıfatıyla katıldığı davada vekilliğine karar verilmemesi ve vekaletname ibraz edilmemesi nedenleriyle vekalet ilişkisinin kurulmuş sayılamayacağı düşüncesi gerekçe olarak ileri sürülmüş ise de; 1136 sayılı Avukatlık Yasasının 4667 sayılı Yasayla değişik 163/1 maddesinde yer alan; Avukatlık Sözleşmesi serbestçe düzenlenir... yazılı*

D. Sözleşme Yapma Zorunluluğu

1. Genel Prensip: Sözleşme Özgürlüğü

Borçlar hukukumuzda hâkim olan en önemli prensiplerden birisi irade serbestisidir⁷⁶. Akitler alanında sözleşme özgürlüğü olarak adlandırabileceğimiz bu prensibe göre, bir kimse dilediği kimse ile dilediği sözleşmeyi kurmakta serbest olduğu gibi, istemediği bir sözleşmeyi kurmaya da zorlanamaz⁷⁷.

Sözleşme özgürlüğünün mutlak surette uygulanması her zaman mümkün değildir. Bazı hallerde –özellikle sosyal denge gerekçesiyle- sözleşme yapma zorunluluğu getirilerek bu özgürlüğe müdahale edilebilmektedir. Özellikle tekel konumundaki telefon, doğalgaz, elektrik idareleri gibi kurumların kendileriyle sözleşme yapmak isteyen kişilerle sözleşme yapmaktan kaçınması mümkün değildir⁷⁸.

2. Sözleşme Özgürlüğü Prensibi Işığında Avukatlık Mesleği

Avukatlık Kanunu açısından avukatın yaptığı mesleki faaliyetinin kamu hukuku normları hâkim olduğu için kamu hukukuna tabi olduğu görülmektedir⁷⁹. Bu durum Av. K. m. 1'de belirtilen "Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir." şeklindeki düzenlemenin de bir sonucudur. Fakat avukatlık mesleğinin kamu hizmeti olup olmadığı hususu öğretide tartışmalıdır.

Öğretide avukatlık mesleğinin kamu hizmeti olduğunu düşünen yazarlara göre, Av. K. m. 1'de açıkça avukatlık mesleğinin kamu hizmeti olduğunun belirtilmesi ve bununla birlikte Av. K. m. 2'de avukatın adalete hizmet yardımından

---

*olmayan anlaşmalar genel hükümlere göre ispatlanır" hükmü uyarınca, vekalet ilişkisinin kurulabilmesi için yazılı bir sözleşmenin düzenlenmemiş olması zorunlu bulunmayıp, tarafların iradesinin uyumması yeterlidir. Hatta sözleşmede ücretin kararlaştırılmaması da mümkün olup, bu takdirde ücret 1136 sayılı yasanın 164/I maddesinde belirlenen yönteme göre belirlenir. Y4CD., 28.01.2009, E. 2008/13646, K.2009/1129, Hasan Tahsin **Gökcan**, Açıklamalı Avukatlık Yasası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009, s. 192.*

⁷⁶ **Oğuzman/Öz**, s. 19; **Günergök**, s. 37; **Karateke**, s. 16.

⁷⁷ **Karateke**, s. 16 vd.; Bu serbestiyi akit yapıp yapmama ve akdin tarafını seçme serbestisi olarak ikiye ayırmanın mümkün olduğu ifade edilmektedir. **Oğuzman/Öz**, s. 19 vd.

⁷⁸ **Günergök**, s. 38.

⁷⁹ **Karateke**, s. 33; **Günergök**, s. 38; **Aydın**, s. 34.

bahsedilmesi hususları birlikte incelendiği zaman avukatlık hizmetinin kamu hizmeti niteliğinde olduğu değerlendirilmektedir⁸⁰.

Avukatlık mesleğinin kamu hizmeti olmadığını düşünen yazarlar; *"Görüldüğü gibi gerek kamu hizmetinin tanımı ve unsurlarının gerekse serbest meslek ve avukatlık hizmetine ilişkin düzenlemelerin incelenmesinden, avukatlık hizmetinin "icra edilişi itibariyle" bir kamu hizmeti olmadığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Avukatlık hizmetine yakıştırılan bu ağır nitelik, onun gerçek manada bir serbest meslek olarak kabul görmesini, kazanç gözeten bir serbest meslek olarak kafalarda yerleşmesini, gelişmiş ülkelerdeki örneklerinde olduğu gibi şirketleşebilmelerini, büyük ortaklıklar kurmalarını, kurumsallaşabilmelerini, uzmanlaşabilmelerini engellemektedir. Avukatların kamu hizmeti icra ettikleri bahanesiyle çeşitli tarifelerde düzenlenen ücretlerinin, Anayasamızdaki angarya yasağını akıllara getirecek ölçülerde tutulmasına neden olmaktadır. Bunun yanında avukatlık mesleğine kabullerde, "kamu hizmeti" yapacak kamu personeli alımındaki gibi bir sınav bile avukatlık mesleğinden esirgenmektedir. Bu kamu hizmeti anlayışı ile Türk avukatlık büroları, bir orta yaşlı avukat bir genç avukat, gerekiyorsa bir stajyer avukat ve sekreterin çalıştığı verimsiz ve mantalite olarak büyümeye müsait olmayan küçük büro anlayışına terk edilmektedir. Kısacası "kamu hizmeti" yakıştırması avukatlık mesleğinin gelişmesinin önündeki en büyük düşünsel engeli oluşturmaktadır."* şeklinde belirtmek suretiyle avukatlık mesleğinin kamu hizmeti olmadığını ileri sürmektedirler⁸¹.

Buna rağmen avukat ile müvekkil arasındaki iç ilişkinin mahiyeti özel hukuk ilişkisi çerçevesinde ele alınmaktadır. Dolayısıyla avukat ile müvekkil arasındaki sözleşme ilişkisi dolayısıyla öncelikli olarak özel hükümler içermesi dolayısıyla Avukatlık Kanunu hükümleri uygulama alanı bulacaktır.

⁸⁰ Aday, s. 16; Güner, s. 104; Sungurtekin Özkan, s. 6.

⁸¹ Şamil Demir, Avukatlık Kamu Hizmeti midir? <http://www.samildemir.av.tr/2009/05/avukatlik-kamu-hizmeti-midir/> E.T. 29/11/2014.

Avukatlık Kanunu'nda hüküm bulunmayan hallerde avukat ile müvekkil ilişkisine mahiyetine uygun düştüğü ölçüde Türk Borçlar Kanunu'nda belirtilen vekâlet sözleşmesinin kurulmasına ilişkin hükümler uygulanacaktır⁸².

3. Kural: İşin Kabulü Zorunluluğu Olmaması

Sözleşme serbestisinin bir gereği olarak avukat ile kendisine avukatın mesleki faaliyeti kapsamında başvuran müvekkil ile sözleşme ilişkisine girme zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu durum Av. K. m. 37 nin ilk fıkrasında da belirtilmiştir. Söz konusu fıkra hükmüne göre “*Avukat, kendisine teklif olunan işi sebep göstermeden reddedebilir. Reddin, iş sahibine gecikmeden bildirilmesi zorunludur.*” Söz konusu hükümden de anlaşılacağı üzere avukatın beğenmediği iş teklifini reddetme hakkı bulunmaktadır.

Av. K. m. 37'de de belirtildiği üzere işi reddeden avukatın bu durumu müvekkile gecikmeden bildirmesi gerekmektedir. Madde metninde geçen "gecikmeksizin bildirim" daha iyi anlayabilmek için bildirim süresi, içeriği ve mahiyeti üzerinde durmak gerekmektedir. Zira bu konuda yasada açıkça düzenlenmiş bir hüküm bulunmamaktadır.

Avukatın söz konusu bildirim yerine getirmediğinin tespiti hem zor hem de mesleğin niteliğine uygun düşmemektedir. Zira gerek hızlı teknolojik gelişmelere gerekse değişen kanunlar dolayısıyla avukatın her konuya hâkim olması ve derhal işe başlaması veya müvekkile yanıt vermesi fiilen mümkün olmamaktadır. Bu durumda avukata gerekli araştırmayı yapması ve söz konusu icabı kabul veya reddetmesi konusunda süre tanınmalıdır. Avukatın derhal cevap vermesini beklemek işin niteliğine uygun düşmeyebilir. Bununla birlikte avukatın da kendisine düşen dikkat ve özen yükümlülüğünü gözeterek işin niteliğine uygun şekilde cevap vermesini beklemek gerekmektedir⁸³.

Av. K. m. 37 uyarınca avukatın işi uygun sürede reddetmemesi durumunda avukatın işi kabul ettiği anlamına gelip gelmeyeceği ve avukatın sözleşme kurma zorunda olup olmadığının tespiti önemlidir.

⁸² Günergök, s. 38; Sungurtekin Özkan, s. 222; Karateke, s. 30.

⁸³ Günergök, s. 40.

Av. K. m. 37 hükmü T.B.K. m. 503 hükmü ile birlikte incelenerek değerlendirme yapılmalıdır⁸⁴. T.B.K. m. 503 hükmü vekilin işi derhal reddetmediği durumlarda iş sahibi ile sözleşme ilişkisi içerisine girdiği hususunu düzenlemektedir. Burada iki husus dikkatimizi çekmektedir. Birinci husus vekilin kendisine teklif olunan iş hususunda "*resmi bir sıfatının olması*"⁸⁵, ikinci husus ise "*yapılacak işin vekilin mesleğinin gereğinden veya söz konusu işi yapacağını ilan etmesinden*" kaynaklanmaktadır⁸⁶.

T.B.K. m. 503 de yer alan "*işin icrası mesleğinin icabından olması*" durumu avukatlık faaliyeti kapsamında ele alınabilir. Nitekim Av. K. m. 37 hükmünü bu düzenleme meslek etiğine ilişkin düzenleme olmaktan çıkarmakta, kendisine iş teklif edilen avukata bunu derhal reddetmediği takdirde sorumluluk yüklemektedir. Avukat'ın işi derhal reddetmediği durumda müvekkil ile bir sözleşme içerisine girecektir ve sözleşmenin kendisine yüklediği sorumluluktan kurtulamayacaktır⁸⁷.

E. Avukat Yönünden Avukatlık Sözleşmesi Kurma Zorunluluğu

1. İş İki Avukat Tarafından Reddedilen İş Sahibi İçin Baro Başkanı Tarafından Avukat Tayini

Av. K. m. 37/ I gereği avukatın işi reddebilmekte ve hususu derhal bildirmesi gerekmektedir. Aksi takdirde müvekkil ile avukatlık sözleşmesi içerisine girmektedir. Av. K. m. 37' de belirtilen bu durumdan farklı olarak avukatın müvekkil ile sözleşme yapma zorunluluğunun bulunduğu başkaca durumlarda vardır.

Müvekkil avukata gelerek kendisi ile hukuki ilişki kurulmasını istediği halde avukat bunu istemeyebilir. Bu durumda müvekkil başka bir avukata giderek onunla sözleşme kurmak isteyebilir. Müvekkilin başkaca avukata gitmesi ve gittiği diğer

---

⁸⁴ T. B. K. m. 503 ' e göre; "*Kendisine bir işin görülmesi önerilen kişi, bu işi görme konusunda resmi sığata sahipse veya işin yapılması mesleğinin gereği ise ya da bu gibi işleri kabul edeceğini duyurmuşsa, bu öneri onun tarafından hemen reddedilmedikçe, vekalet sözleşmesi kurulmuş sayılır.*"

⁸⁵ Kanun metninde geçen resmi sıfatın bulunması terimi, mehz İsviçre Borçlar Kanunu Art. 395 Almanca metninde olduğu gibi " resmi tayin gereğince" (kraft obrigkeitlicher Bestellung) anlamak gerekmektedir. Buraya adli yardım amacıyla atanan avukatlar, mahkemenin tayin ettiği bilirkişiler, noterler vs. girmektedir. **Tandoğan**, s. 388.

⁸⁶ **Karateke**, s. 13; **Günergök**, s. 39.

⁸⁷ Avukatın artık sözleşme kurmayı istememiş olması vakıasını ispat etmesi imkanı yoktur. Burada aksi ispatlanamaz bir kesin karine söz konusudur. **Tandoğan**, s. 387.

avukatın da müvekkil ile sözleşme kurmak istemediği durumlar bulunabilir. Örnekte olduğu gibi işi iki avukat tarafından reddedilen müvekkilin bir kısım hakları bulunmaktadır. Bu durum Av. K. m. 37/II de düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca "*İşi iki avukat tarafından reddolunan kimse, kendisine bir avukat tayinini baro başkanından isteyebilir.*" Yine söz konusu maddenin devamında tayin edilen avukatın baro başkanı tarafından tayin edilecek ücretle söz konusu sözleşmeye taraf olacağını belirtmiştir. Baro başkanı tarafından tayin edilen avukatın işi reddetmek hakkı yoktur. Tayin edilen avukat kendisine verilen işi diğer işlerinde olduğu gibi özenle takip etmek zorundadır. Aksi halde müvekkiline karşı sorumlu olur⁸⁸.

Av. K. m. 38 de belirtilen durumlarda avukatın işi reddetmek zorunda olduğu durumlar sayılmıştır⁸⁹. Baro başkanı tarafından kendisine söz konusu maddede sayılan hallerden birisiyle başvuran müvekkilin işi avukat tarafından reddedilip reddedilemeyeceği hususu tartışmalı olmakla birlikte⁹⁰, söz konusu maddenin (c) fıkrası istisna tutulmalı ve söz konusu sözleşme içerisine girmelidir. Zira aksi durumun kabulü ve 38. madde de sayılan tüm hallerin red sebebi sayılması durumunda avukatlık mesleğinin kamu mesleği olmasından dolayı avukatlık hizmetinden yararlanamayacak ve müvekkilin avukat vasıtasıyla hak arama özgürlüğü kısıtlanacaktır.

Yukarıda sayılan durumlar istisnai durumlardır. Her geçen gün hukuk fakültesinde mezun sayısının fazlaşması ve çeşitli avukatlık bürolarının kurulması

---

⁸⁸ Şebnem **Akipek**, Alt Vekalet, Yekin Yay., 1. Baskı, Ankara 2003, s. 38; **Günergök**, s. 40; **Karateke**, s. 18; **Aydın**, s. 35; **Güner**, s. 268.

⁸⁹ İşin reddi zorunluluğu Av. K. m. 38' de belirtilmiştir. İlgili Madde uyarınca;

"Avukat;

a) Kendisine yapılan teklifi yolsuz veya haksız görür yahut sonradan yolsuz veya haksız olduğu kanısına varırsa,

b) Aynı işte menfaati zıt bir tarafa avukatlık etmiş veya mütalaa vermiş olursa,

c) Evvelce hâkim, hakem, Cumhuriyet savcısı, bilirkişi veya memur olarak o işte görev yapmış olursa,

d) Kendisinin düzenlediği bir senet veya sözleşmenin hükümsüzlüğünü ileri sürmek durumu ortaya çıkmışsa,

e) (İptal: Ana. Mah. nin 2/6/1977 tarihli ve E. 1977/43, K. 1977/84 sayılı kararı ile)

f) Görmesi istenilen iş, Türkiye Barolar Birliği tarafından tespit edilen mesleki dayanışma ve düzen gereklerine uygun değilse,

Teklifi reddetmek zorunluğundadır.

Bu zorunluluk, avukatların ortaklarını ve yanlarında çalıştırdıkları avukatları da kapsar."

⁹⁰ Öğretide, Aydın istisnai hallerde 38. madde gereğince baro başkanı tarafından tayin edilen avukatın işi reddedebileceğini düşünürken, Günergök 38. maddede sayılan tüm hallerde avukatın baro başkanı tarafından tayin edilmesi durumunda kendisine tevdi edilen işi reddedebileceğini düşünmektedir. Tartışmalar için bkz. **Aydın**, s. 34 vd., **Günergök**, s. 40 vd.

dolayısıyla, günümüzde neredeyse söz konusu yasa hükmünün uygulanmasının imkansız hale gelmesine sebep olmuştur. Bununla birlikte Türkiye'de avukatlık mesleğinin kayıtlı olunan baro çevresiyle sınırlı olmadığı için kişiler farklı şehirlerden avukatlar da getirebilmektedirler.

2. Adli Yardım

Avukatın sözleşme yapma özgürlüğüne kısıtlama getiren bir diğer hükümde Av. K. m. 179/I de belirtilen adli yardım dolayısıyla görevlendirilmedir. Söz konusu madde uyarınca *"Adli yardım isteminin kabulü halinde; büro gerekli işlemleri yapmak üzere bir veya birkaç avukatı görevlendirir. Görevlendirilen avukat, görev yazısının kendine ulaşmasıyla, avukatlık hizmetlerini yerine getirmek yükümlülüğü altına girer."* Söz konusu madde uyarınca barodan adli yardım talebinde bulunan kişinin talebinin kabulü halinde baro başkanı bir veya bir kaç avukatı görevlendirmektedir.

Av. K. m. 179/ III te söz konusu duruma istisna getirerek avukatın işi reddedebileceği düzenlenmiştir. İlgili hüküm uyarınca *"görevlendirilen avukat da bu işi yapmaktan çekinmek isterse görevin kendisine bildirildiği tarihten itibaren onbeş gün içinde o işin tarifede belirlenen ücretini baroya ödemek zorundadır."* Aksi halde avukatın müvekkilin işini görme zorunluluğu bulunmaktadır⁹¹.

Uygulamada bir avukatın adli yardım tarafından görevlendirilmesi durumu genellikle mesleğe yeni başlayan veya iş yoğunluğu az olan avukatların adli müzaharet bürolarına isim yazdırması ve baro tarafından yönlendirilmesi sonucunda uygulanmaktadır. Baro başkanı söz konusu avukatlara listede belirtilen sıraya göre iş göndermektedir. İsim yazdırmayan avukata iş gönderilmesi durumu pek karşılaşılan durum değildir.

3. Mesleki Dayanışma Amaçlı Olarak Baro Başkanı Tarafından Avukat Tayini

Av. K. m. 42 avukatın geçici olarak görevlendirilmesi usulünü belirtmiştir. Söz konusu maddenin birinci fıkrasında *" Bir avukatın ölümü veya meslekten yahut*

---

⁹¹ Karateke, s. 18; Aydın, s. 36; Günergök, s. 41; Güner, s. 269.

işten çıkarılması veya işten yasaklanması yahut geçici olarak iş yapamaz duruma gelmesi hallerinde, baro başkanı, ilgililerin yazılı istemi üzerine veya iş sahiplerinin yazılı muvafakatini almak şartıyla, işleri geçici olarak takip etmek ve yürütmek için bir avukatı görevlendirir ve dosyaları kendisine devir ve teslim eder." denilmek suretiyle avukatın bir takım durumların mevcudiyeti durumunda baro başkanı tarafından tayin olunabileceğini belirtmektedir⁹².

Av. K. m. 42/III ve 42/IV' te teklif edilen bu görevlendirmenin avukat tarafından haklı sebepler gösterilmesi kaydıyla reddedilebileceği fakat red sebeplerinin baro yönetim kurulu tarafından değerlendirileceği hususuna değinilmiştir.

Av. K. m. 42 gereğince avukatın geçici olarak görevlendirilmesinde, görevlendirilen avukat ile iş sahibi arasında bir sözleşme ilişkisinin varlığı şüphelidir. Burada daha çok mesleki dayanışma mülhazasıyla avukata geçici bir süre iş görmek şeklinde mesleki bir yükümlülük getirilmesi söz konusudur. Bundan dolayı bunun sözleşme özgürlüğüne getirilmiş bir istisna olarak görülemeyeceği kanaatindeyiz⁹³.

III. Avukatlık Sözleşmesinin Diğer İş Görme Sözleşmeleriyle Karşılaştırılması

A. Genel Olarak

Avukatlık sözleşmesi iş görme sözleşmelerindedir. Avukat belirli bir ücret karşılığında (ya da istisnaen ücretsiz olarak⁹⁴) belirli bir hukuki yardım faaliyeti icra etmektedir.

Avukatlık sözleşmesinin diğer iş görme sözleşmeleriyle karşılaştırılmasının ve farklılıklarının belirtilmesinde fayda vardır.

---

⁹² Faruk **Erem**, Avukatlık Meslek Kuralları, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2006, s. 34 vd.; **Karateke**, s. 18; **Aydın**, s. 36; **Günergök**, s. 41 vd.; **Güner**, s. 268-269.

⁹³ Kanuna göre vekalet görevi temsil edilen avukatın talimatına bağlı olmaksızın, bu görevi yapan avukatın sorumluluğu altında gerçekleşir. Yapılan işlerin ücretini, kendisine vekalet olunan avukat öder. Anlaşmazlık halinde ücretin miktarı baro yönetim kurulu tarafından belirtilir.(Av. K. m. 42/ IV) Kanunun bu düzenlemesi yerinde değildir. Öncelikle ölüm ve ehliyetsiz hale gelme durumlarında işi ilk almış olan avukatın ödeme yapması ya da ücret konusunda geçici olarak görevlendirilen avukatla sözleşme yapması mümkün değildir. Ayrıca ölen bir avukatın temsil edilmesi mümkün değildir. Yasa koyucu düzenleme getirirken özensiz davranmıştır. **Günergök**, s. 42, 93 nolu dipnot.

⁹⁴Yakın akrabalık ilişkisi, evlilik ilişkisi gibi sebepler bu duruma örnek olarak gösterilebilir.

B. Adi Vekalet

Vekalet sözleşmeleri T.B.K. m. 502 vd. düzenlenmiştir. Vekalet sözleşmesini düzenleyen T.B.K. m. 502 gereğince " *Vekalet sözleşmesi vekilin vekalet verenin bir işini görmeyi veya işlemini yapmayı üstelendiği sözleşmedir*" şeklinde tanımlamıştır.

Doktrinde vekalet ise "Vekalet öyle bir akittir ki, ifa ettiği sözleşme vekile müvekkilin menfaatine uygun bir sonuca yönelen bir işi veya hizmeti görmeyi bir zaman kaydına tabi olmaksızın ve nispeten bağımsız olarak yapma borcunu, sonucun elde edilmemesi rizikosu ona ait olmak üzere yükler." şeklinde tanımlanmıştır⁹⁵.

Avukatlık sözleşmesi ile vekalet sözleşmesi karşılaştırılırken T.B.K. m. 502 vd bulunan adi vekalet tanımı esas alınacaktır. Çünkü avukatlık sözleşmesi de niteliği gereği vekalet sözleşmesinin bir başka türüdür ve kanunda uygun düştüğü ölçüde vekalet sözleşmesine ilişkin hükümler avukatlık sözleşmesinde de uygulama alanı bulur. Bu durum T.B.K. m. 502/2' de belirtilen " *Vekaletle ilişkin hükümler, niteliklerine uygun düştükleri ölçüde, bu Kanunda düzenlenmemiş olan işgörmeye sözleşmelerine de uygulanır.*" şeklindeki düzenlemeden kaynaklanmaktadır.

T.B.K. m. 502 vd düzenlenen vekalet sözleşmesi ile avukatlık sözleşmesi arasında çeşitli farklılıklar vardır. Avukatlık sözleşmesinde sözleşmenin bir tarafında avukat veya avukatlık ortaklığı bulunması zorunlu iken ve vekaletin konusunu yalnız belirli bir hukuki yardım oluştururken vekalet sözleşmesinde vekil olabilecek kişiler ve vekaletin konusu bakımından bir sınırlama yoktur⁹⁶.

---

⁹⁵ **Başpınar**, Özen, s. 69; **Yalçınduran**, s. 33; **Akıpek**, s. 31; **Yavuz**, s. 406 s. 31; **Güner**, Avukatlık Sözleşmesi, s. 304; **Karateke**, s. 86; **Şahin Akıncı**: Vekâlet Sözleşmesinin Sona Ermesi, Sayram Yayınları, I. Baskı, Konya 2004, s. 3; Zekeriya **Kurşat**, Eser ve Vekalet Sözleşmelerinin Nitelendirilmesi Sorunu ve Nitelendirmenin Hükümü, İÜHFMD C. LXVII, S.102, s. 145, **Tandoğan** s.356; Arzu **Oğuz**, Roma ve Türk Hukukunda İnançlı İşlem ve Vekalet Sözleşmelerinin Karşılaştırılması, AÜHFD, C.41, S.1-4, 1989-1990, s. 266.

⁹⁶ **Günergök**, s. 42; **Güner**, Avukatlık Sözleşmesi, s. 319; **Sungurtekin Özkan**, s. 223, **Aday**, s. 95, **Karateke**, s. 79; **Güner**, s. 249; **Abdulkadir Mert**, "Avukatlık Sözleşmesi İle Vekâlet Sözleşmesinin Farklılıkları", s. 21, <http://www.abdulkadirmert.av.tr/files/sözleşme.pdf>, E.T. : 15.10.2013.

Başka bir ifadeyle avukatlık sözleşmesinin konusu belli bir hukuki yardım iken adi vekalet sözleşmesinde maddi fiiller de sözleşmenin konusunu teşkil edebilir⁹⁷.

Adi vekalet ile avukatlık sözleşmesi arasındaki diğer önemli bir fark ücret konusudur. T.B.K. m 502/III te " sözleşme veya teamülün olması durumunda vekilin ücrete hak kazanabileceği" belirtilmiştir. Fakat Av. K. m. 164/IV te avukatlık sözleşmesi gereği taraflar arasında ücret kararlaştırmamış olsalar dahi avukatın gördüğü iş karşılığında ücrete hak kazanacağı belirtilmiştir. Bununla birlikte avukatın gördüğü bu ücrete bile kanun bir kısıtlama getirmiştir. Av. K. m164' te avukatlık sözleşmesi dolayısıyla avukata ödenecek ücretin AAÜT nin altında olamayacağı belirtilmiştir⁹⁸. Vekalet sözleşmesinde vekilin işi ücretsiz yapmasının kendisine yüklediği bir sorumluluk bulunmazken avukatlık sözleşmesinde avukatın ücretsiz dava alması durumunda sorumluluğu bulunmaktadır. Av. K. m. 164/IV avukata sorumluluk yükleyerek bu durumu baroya bildirmesi gerektiğini belirtmiştir⁹⁹.

Avukatlık sözleşmesinde avukat da kural olarak vekil gibi müvekkilin talimatıyla bağlı iken, avukatın adi vekaletteki vekilden farklı olarak belli ölçüde bağımsız konumu vardır. Avukat müvekkilinin verdiği her talimata uymak zorunda değildir¹⁰⁰.

Adi vekalet sözleşmesinin ücretsiz olmasından dolayı T.B.K. m. 512 uyarınca vekalet veren ve vekilin her zaman sözleşmeyi sona erdirebileceğini fakat uygun olmayan zamanda sözleşmeyi sona erdiren tarafın, diğer tarafta zarar meydana gelmesi halinde bu zararı gidereceğini düzenlemektedir. Fakat avukatlık sözleşmesinde söz konusu durum avukatlık sözleşmesinin ücretsiz kurulamayacağından dolayı daha ağır yaptırımlar öngörülmektedir. Bu yaptırıma göre avukatı azleden taraf avukatlık ücreti ödemekle sorumlu tutulmuştur. Avukatın

---

⁹⁷ Karateke, s. 80; Günergök, s. 42.

⁹⁸ Günergök, s. 43; Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 317; Zevkliler/Gökyayla, s. 598 vd.; Aday, s. 95; Karateke, s. 78; Güner, s. 247.

⁹⁹ Av.K. m. 164/IV' e göre; Ücretsiz dava alınması halinde, durum baro yönetim kuruluna bildirilir.

¹⁰⁰ Osman Kuntman, Avukatlık Ücret Sözleşmesi ve Sözleşmeden Doğan Uyuşmazlıklar Paneli, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2008, s. 18; Güner, Avukatlık Sözleşmesi, s. 320; Günergök, s. 44; Aday, s. 96; Karateke, s. 80.

da davadan çekilmek istemesi durumunda bu durumun müvekkile ulaşması gerekmektedir¹⁰¹.

Çekilme iradesinin müvekkile ulaşması için HMK m. 81, 82 ve Av. K. m 41 de belirtilen düzenlemelerin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Söz konusu durumlarda kanuni olarak avukatın çekilme iradesinin müvekkile ulaşmasından sonra dahi avukatın görevinin 15 gün süreyle devam ettiği belirtilmiştir¹⁰².

Ayrıca, haklı bir neden olmadan çekilen avukatın ücret isteyemeyeceğini hatta peşin aldığı ücreti geri vereceği de yasada öngörülmektedir. Dolayısıyla iki sözleşme türü arasında işe son vermede ve işten çekilmede önemli farklar bulunmaktadır¹⁰³.

C. Eser Sözleşmesi

Eser sözleşmesi T.B.K. m. 470 vd maddelerinde düzenlenmiştir. Eser sözleşmesini düzenleyen T.B.K. m. 470 uyarınca " *Eser sözleşmesi, yüklenicinin bir eser meydana getirmeyi, iş sahibinin de bunun karşılığında bir bedel ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.*"

Avukatlık sözleşmesi ile eser sözleşmesi arasında bulunan en belirgin fark, eser sözleşmesinde belli bir sonucun garanti edilmesidir. Buna karşılık avukatlık sözleşmesinde - adi vekalet sözleşmesinde olduğu gibi- belli bir hedefe ulaşma

---

¹⁰¹ Mert, s. 18 vd.

¹⁰² Vekilin azli ve istifasının şeklini düzenleyen HMK m. 81' e göre; "Vekilin azli veya istifasının, mahkeme ve karşı taraf bakımından hüküm ifade edebilmesi için, bu konudaki beyanın dilekçeyle bildirilmesi veya tutanağa geçirilmesi ve gerektiğinde ilgisine yapılacak tebligat giderinin de peşin olarak ödenmesi zorunludur."

Vekilin istifasını düzenleyen HMK m. 82'ye göre;

"(1) İstifa eden vekilin vekâlet görevi, istifanın müvekkiline tebliğinden itibaren iki hafta süreyle devam eder.

(2) Vekilin istifa etmiş olması hâlinde, vekâlet veren davayı takip etmez ve başka bir vekil de görevlendirmez ise tarafın yokluğu hâlinde uygulanacak hükümlere göre işlem yapılır.

(3) Yukarıdaki fıkralarda yer alan hususlar, istifa eden vekilin istifa dilekçesi ile birlikte vekâlet verene ihtaren bildirilir."

Avukatın vekaletten çekilmesini düzenleyen Av. K. m. 41'e göre; "Belli bir işi takipten veya savunmadan isteği ile çekilen avukatın o işe ait vekalet görevi, durumu müvekkiline tebliğinden itibaren onbeş gün süre ile devam eder.

Şu kadar ki, adli müzaharet bürosu yahut baro başkanı tarafından tayin edilen avukat, kaçınılmaz bir sebep veya haklı bir özürü olmadıkça, görevi yerine getirmekten çekinemez. Kaçınılmaz sebebin veya haklı özürün takdiri avukatı tayin eden makama aittir."

¹⁰³ Karateke, s. 37 vd.; Güner, s. 252.

yönünde çaba sarf etmeyi konu edinir¹⁰⁴. Avukatlık sözleşmesi gereği avukat, davanın kazanılması için hukuken yapılabilecek her şeyi yapmış olmasına rağmen, başarı sağlayamadığı takdirde müvekkiline karşı sorumlu olmadığı gibi, tam ücrete de hak kazanır. Buna karşın örneğin bir araç tamirini konu edinen eser sözleşmesinde arızanın giderilmemesi halinde müteahhit(tamirci) ücret talep edemez¹⁰⁵. Burada önemli olan husus avukatın üstlendiği iş için gerekli özeni göstererek yapmasıdır. Avukat gerekli özeni gösterdiği takdirde ücrete hak kazanır. Eser sözleşmesinde ise sonuç önemlidir. Bu sonuç yerine getirilemezse yüklenici ücrete hak kazanamaz¹⁰⁶.

Eser sözleşmesinde müteahhit işi başkasına gördürebildiği halde avukatlık sözleşmesinde avukat başkasını tevkile yetkili kılınmadığı takdirde işi bizzat görmek zorundadır¹⁰⁷. Bu durum T.B.K. m. 506 ve Av. K. m. 171/I'nin bir sonucudur¹⁰⁸.

İşin görülmesi sebebiyle ortaya çıkan masraflar avukatlık sözleşmesinde müvekkile ait iken eser sözleşmesinde müteahhide ait olur¹⁰⁹.

Vekalet sözleşmesinde vekil eser sözleşmesinde olduğu gibi belirli bir uzmanlığı temsil eder ve her ikisinde de işçiye oranla vekil daha bağımsız hareket eder¹¹⁰.

D. Hizmet Sözleşmesi

Hizmet sözleşmesi T.B.K. m. 393 vd. maddelerinde düzenlenmiştir. T.B.K. m. 393 hizmet sözleşmesini " *Hizmet sözleşmesi, işçinin işverene bağımlı olarak belirli veya belirli olmayan süreyle işgörmeyi ve işverenin de ona zamana veya yapılan işe göre ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir.*" şeklinde tanımlamıştır.

¹⁰⁴ **Kurşat**, s. 147; **Günergök**, s. 43.

¹⁰⁵ **Aday**, s. 94, **Güner**, Avukatlık Sözleşmesi, s. 310; Fikret **Eren**, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Ankara 2014, Yetkin Yay., s. 597.

¹⁰⁶ **Eren**, s. 597.

¹⁰⁷ **Günergök**, s. 43.

¹⁰⁸ T.B.K. m. 506/I'e göre; "Vekil, vekalet borcunu bizzat ifa etmekle yükümlüdür. Ancak vekile yetki verildiği veya durumun zorunlu ya da teamülün mümkün kıldığı hallerde vekil, işi başkasına yaptırabilir."

Av. K. m. 171/I' e göre; "Avukat, üzerine aldığı işi kanun hükümlerine göre ve yazılı sözleşme olmasa bile sonuna kadar takip eder."

¹⁰⁹ **Aday**, s. 94, **Kurşat**, s. 161; **Günergök**, s. 43; **Zevkliler/Gökyayla**, s. 367; **Eren**, s. 596.

¹¹⁰ **Eren**, s. 596.

Yukarıdaki tanımdan da anlaşılacağı üzere hizmet sözleşmesi ile işçi ile iş sahibi arasında belli bir ücret karşılığında belli veya belirsiz zaman için işgücünü iş sahibine tahsis etmekte ve onun direktifi altında iş görmeyi taahhüt etmektedir.

Hizmet sözleşmesinde işçi iş sahibiyle belirli bir süreli dahi olsa sürekli borç ilişkisi içerisinde. Avukatlık sözleşmesinde ise avukat iş sahibine sürekli hukuksal danışmanlık verebildiği durumlarda sürekli borç ilişkisi içerisindeyken, salt ihtarnamenin çekilmesi veya sözleşme hazırlanması gibi durumlarda ani edimli sözleşme ilişkisi içerisinde bulunabilir¹¹¹.

Hizmet sözleşmesi gereği işçi iş sahibine karşı hiyerarşik bir düzen içerisinde bağımlı iken, avukatlık sözleşmesiyle çalışan avukat iş sahibine karşı iş sözleşmesi kapsamındaki gibi sınırsız bağımlı değildir¹¹².

Hizmet sözleşmesinin yapısı gereği iş sahibi işçiye kapsamlı ve detaylı bir şekilde talimat verme hakkına sahiptir. Buna karşılık avukatlık sözleşmesinde de her ne kadar iş sahibi avukata talimat verme hakkına sahip olsa da avukatlık mesleğinin niteliği dolayısıyla bu hakkı sınırlıdır. Avukatlık sözleşmesinde iş sahibi avukata davanın ne şekilde yürütüleceği, savunmanın nasıl hazırlanacağı vb. usulü konularda avukata talimat veremez. Bununla birlikte avukat müvekkilinin vermiş olduğu talimatlar dolayısıyla davanın seyrini değiştirecek ve avukatın davadaki başarısını etkileyecek talimatları dolayısıyla iş sahibine başvurma hakkına sahiptir. Hatta avukatın iş sahibinin verdiği talimatın amacına aykırı olduğu konusunda, müvekkili uyarma yükümlülüğü dahi bulunmaktadır¹¹³.

Avukatlık sözleşmesi ile hizmet sözleşmelerinin farklı sözleşmeler olması demek avukatların hizmet sözleşmesi ile çalışmalarına engel teşkil etmemektedir. Bir hukuk bürosunda veya bir kurumda maaşlı çalışan avukat hizmet sözleşmesi ile

---

¹¹¹ **Günergök**, s. 44.

¹¹² **Kuntman**, s. 14; **Zevkliler/Gökyayla**, s. 365, **Aday**, s. 93, **Güner**, s. 255-256; Bu yönde bir YHGK için bkz.; *Bir kimsenin iş Kanununa göre işçi sayılabilmesi önce bir hizmet aktinin varlığını, sonra da bu akte konu olan işçi işverenin denetim ve gözetimi altında yapılmasını zorunlu kılar. Olayda davalı avukat davacıya ait iş yerinde çalışmayıp kendi bağımsız yazıhanesinde çalışmasını sürdürmektedir. Bu durum karşısında az önce açıklanan hukuki esaslar uyarınca taraflar arasındaki ilişki ve bunun sonucu olarak davanın vekalet sözleşmesine dayandığının kabulü gerekir.* Y.H.G.K, 28.01.1977, E:1976/3520, K:1977/89 , karar için bkz. ABD, Y. 1977, S. 2, s. 345.

¹¹³ **Günergök**, s. 44.

çalışmaktadır. Ancak buna rağmen iş sahibi avukata hukuka aykırı talimat veremez¹¹⁴.

Nitekim Yargıtay bir kararında hizmet karşısında kendine sürekli danışmanlık ücreti ödenen avukatın hizmet sözleşmesine dayalı olarak çalıştığını kabul etmiştir¹¹⁵.

---

¹¹⁴ Süheyl **Donay**, Vekilin Talimata Uyuma ve Dürüstlikle Hareket Etme Borcu, BATIDER, C: V, 1970 s. 733.

¹¹⁵ Y9HD., 22.01.2001, E. 2001/630, K. 2001/582; *Taraflar arasındaki ilişkinin hizmet akdine mi yoksa vekalet akdine mi dayandığı sorununun çözümünde iş, ücret ve bağımlılık unsurları yanında yapılacak işin zamanla mı yoksa sayı ile mi sınırlandırıldığına dikkate alınması gerekir. Somut olayda davacı avukatın sürekli olarak çalıştığı ve sözleşmede öngörülen danışmanlık ücretinin her ay muazzam ödendiği anlaşılmaktadır. Ödenen bu ücret takip edilen bazı işlemler için yapılan ödeme dışındadır. Bu durum karşısında davacının hizmet akdine dayalı olarak çalıştığının kabulü gerekir. Yerel mahkemece davanın yazılı gerekçe ile reddi hatalıdır. Yargı Dünyası, S. 62, Şubat 2001, s. 105-106.*

İKİNCİ BÖLÜM

AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE TARAFLAR, TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ, AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

I. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE TARAFLAR

A. Avukat

1. Genel Olarak

Avukat her türlü hukuki sorun ve anlaşmazlığın, adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesi ve genellikle hukuk kurallarının tam olarak uygulanması hususunda, yargı organları ve hakemlerle resmi ve özel kişi kurul ve kurumlara yardım etmek amaçlarıyla hukuki bilgi ve tecrübelerini adaletin hizmetine ve kişilerin yararlanmasına tahsis ederek kamu hizmeti gören serbest meslek mensubu kişidir¹¹⁶.

Bununla birlikte Av. K. m. 1'de de avukatlık mesleğinin kamu hizmeti niteliğinde ve serbest bir meslek olduğu hususuna değinilmiştir¹¹⁷. Söz konusu tanımdan hareketle avukatlık mesleğinin iki yönlü işlevinin bulunduğu görülmektedir. Bunlardan birisi avukatın taraf temsilcisi olması diğeri de yargılama faaliyetlerine katılarak “yargının bir çalışanı” olmak sıfatıyla adaletin gerçekleştirilmesi çabasına ortak olmaktır¹¹⁸.

Avukatlık sözleşmesinde sözleşmenin bir tarafında daima avukat bulunmaktadır. Söz konusu avukat, Avukatlık Kanunu hükümleri uyarınca avukatlık mesleğinin gerektirdiği eğitim ve becerileri almış olmalıdır¹¹⁹.

Günümüzde avukatlar avukatlık mesleğini müvekkil ile arasında bulunan sözleşme uyarınca avukatın çalışma koşulları ve iş sahibine olan bağlılığı farklı

---

¹¹⁶ Sungurtekin Özkan, s. 1.

¹¹⁷ Av. K. M. 1'e göre; *Avukatlık, kamu hizmeti ve serbest bir meslektir.*

¹¹⁸ Sungurtekin Özkan, s. 1.

¹¹⁹ Aydın, s. 38; Karateke, s. 47.

şekillerde kendisini göstermektedir. Avukatlık mesleği çeşitli biçimlerde icra edilebilmektedir. Bunlar serbest çalışan avukat, bir avukat yanında çalışan avukat, iş sahibinin yanında ücretli olarak çalışan (işçi) avukat, müşavir avukat, kamu kurumunda çalışan (memur) avukat, avukatlık ortaklığında çalışan avukat ve sürekli avukatlık sözleşmesinin tarafı olan avukat şeklinde olmaktadır.

2. Serbest Çalışan Avukat

Avukatlık Kanunu'muzda avukatlık mesleğine ilişkin düzenlemeler getirilirken serbest çalışan avukatlar esas alınmıştır. Bununla birlikte Avukatlık Kanunu'nun 44. Maddesinde avukatlık ortaklarına da yer verilmiştir. Günümüzde avukatlık ortaklığı sayısının her geçen gün arttığı gözlemlenmektedir.

Avukatlık hizmetini, her hangi bir kamu kurumunda, iktisadi teşebbüslerinde yahut resmi veya özel kişi ya da kişiler nezdinde bir hizmet ilişkisi içerisinde bulunmaksızın yerine getiren, sürekli olarak bulunacağı yer baro levhasına yazılmak kaydıyla kendi bürosunu edinen, kendi çalışma saat ve şartlarını belirleyen avukatlar, bağımsız çalışan avukatlardır¹²⁰. Başka bir anlatımla iş sahibinin talimatı ile bağlı olmakla birlikte avukatlık hizmetinin yerine getirildiği süre içerisinde onun gözetim ve denetimi altında olmaksızın, kendi bürosunda çalışan avukatın faaliyetidir¹²¹.

3. Bir Avukat Yanında Çalışan Avukat

Avukatlar kendi bürolarını açmak yerine başka bir avukatın yanında ücretli olarak çalışabilmektedir. Bu durumda avukat yanında çalıştığı avukattan yaptığı avukatlık görevi nedeniyle ücret almaktadır. Avukatın bir başka avukata bağlı olarak çalışması durumunda işçi-işveren ilişkisi mevcut olmaktadır.

---

¹²⁰ Karateke, s. 47.

¹²¹ Aydın, s. 38; Karateke, s. 47 , Bu konuda benzer yargı kararı için bkz; Y.H.G.K. 28.01.1977, E. 1976/3520, K. 1977/89 ; *Bir kimsenin İş Kanununa göre işçi sayılabilmesi, önce bir hizmet akdinin varlığını, sonra akde konu olan işin işverenin denetim ve gözetimi altında ve işyerinde yapılmasını zorunlu kılar. Olayda davalı avukat davacı işyerinde çalışmayıp, kendi bağımsız yazıhanesinde çalışmasını sürdürmektedir. Bu durum karşısında taraflar arasındaki ilişkinin vekalet sözleşmesine dayandığının kabulü gerekir.* http://www.kararevi.com/karars/64254_yargitay-hukuk-genel-kurulu-e-1976-3520-k-1977-89#.VEzrax-9q4Y, E.T. 03.04.2014.

Av. K. m. 12/c¹²² bendi uyarınca özel hukuk tüzel kişilerinin hukuk müşavirliği ve sürekli avukatlığı ile bir avukatın yanında ücret karşılığı avukatlık yapmak şeklinde bir avukatın yanında başka bir avukatın ücret karşılığında avukatlık yapmasına olanak sağlamıştır¹²³.

Ücretli olarak yanında avukat çalıştıran avukat işveren konumundadır. Onun yanında ücretli olarak çalıştırdığı avukat ile iş sözleşmesi yaptığı kabul edilir¹²⁴. Uygulamada bir avukat yanında çalışan avukat ile işveren avukat arasında yapılan sözleşmeler genellikle sözlü olarak kurulmakta, yazılı olarak her hangi bir sözleşme yapılmamaktadır. İşveren avukat yanında çalışan avukatın SSK primleri, baro aidatı ve aylık mesaisine karşılık gelen ücreti ödemektedir. Bu durumun aksi de kararlaştırılabilir.

Avukatın bir başka avukatın yanında ücretli olarak çalışması durumunda iş sahibi ile yapılan sözleşmeye, ücretli çalışan avukat, kendi adına taraf durumunda değildir. Bu gibi durumlarda ücretli avukatın sözleşmeyi imzalaması halinde sözleşmeyi yanında çalıştığı avukat adına imzalamış bulunmaktadır. Dolayısıyla her ne kadar ücretli avukat sözleşmeyi hazırlasa ve imzalarsa da söz konusu sözleşme yanında çalıştığı avukat ile iş sahibi arasında yapılmış sözleşme niteliğindedir. Hüküm ve sonuçları işveren avukat bakımındandır¹²⁵.

Bunun dışında bir avukatın yanında çalışan avukat ile kendisini çalıştıran avukat arasındaki sözleşme uyarınca, çalışan avukat kendi adına iş alabiliyorsa, bu takdirde iş sahibi ile avukat arasındaki sözleşme avukatlık sözleşmesi hükmündedir ve iş sahibi ile avukat arasındaki uyuşmazlıklar Avukatlık Kanunu hükümlerine göre çözümlenecektir¹²⁶.

Bir avukatın yanında çalışan avukata ödenecek ücreti belirleme yetkisi Türkiye Barolar Birliği'ne ait olmadığı halde, T.B.B. çıkardığı 04.12.2005 tarihli

---

¹²² Avukatlıkla bağdaşabilen işler Av. K. m. 12/c fıkrasında düzenlenmiştir. İlgili madde gereğince; " *Özel hukuk tüzel kişilerinin hukuk müşavirliği ve sürekli avukatlığı ile bir avukat yazıhanesinde ücret karşılığında avukatlık,*" şeklindeki düzenlemeyle avukatın bir başka avukat veya müşavir olarak çalışması hükme bağlanmıştır.

¹²³ **Sungurtekin Özkan**, s. 178; **Aydın**, s. 39; **Karateke**, s. 48.

¹²⁴ **Karateke**, s. 49; **Sungurtekin Özkan**, s. 179.

¹²⁵ **Sungurtekin Özkan**, s. 178, **Aydın**, s. 39, **Karateke**, s. 49.

¹²⁶ **Aydın**, s. 39.

tarifede¹²⁷ bu yönde hüküm konulmuştur¹²⁸. Bu hüküm Danıştay tarafından iptal edilmiş, sonraki tarifelerde buna yer verilmemiştir¹²⁹.

4. İş Sahibinin Yanında Ücretli Olarak Çalışan (İşçi) Avukat

Av. K. m. 12/c uyarınca bir avukat gerçek veya özel hukuk tüzel kişinin nezdinde ona bağlı olarak hizmet ilişkisi çerçevesinde çalışıyor olabilir. Avukatın söz konusu durumlarda iş sahibi ile arasındaki hukuki ihtilafları çözümlerken İş Hukuku kuralları göz önüne getirilmelidir. Zira söz konusu durumda bir hizmet ilişkisinden söz edilmektedir¹³⁰.

Hizmet sözleşmesi T.B.K. m. 393 te düzenlenmiştir. İlgili hükme göre bir kimse ücret karşılığında belirli veya belirsiz bir süre için hizmet görmeyi hizmetini iş sahibinin elinde bulundurmayı ve iş sahibinin de ona bir ücret ödemeyi üstlendiği sözleşmedir¹³¹.

Yukarıdaki tanımdan da anlaşılacağı üzere avukat burada nezdinde çalıştığı gerçek veya özel hukuk tüzel kişinin kendisine verdiği işleri yapmakta buna mukabil ücret almaktadır. Avukat ile yanında çalıştığı iş sahibi arasında uyuşmazlık çıkması durumunda yapılan sözleşme iş sözleşmesi niteliğinde olduğu için uyuşmazlığın iş hukuku ve borçlar hukuku çerçevesinde çözümlenmesi gerekmektedir¹³².

Bir kişinin yanında ona bağlı olarak çalışan avukat ile kendisini çalıştıran kişi arasındaki sözleşme avukatlık sözleşmesi olmadığından bu çalışma ile ilgili olarak çıkacak uyuşmazlıkların Avukatlık Kanunu hükümlerine göre çözümlenmesi

---

¹²⁷ Söz konusu tarifede çeşitli durumlar için avukatlık ücretleri düzenlenmiştir. Detaylı bilgiler için bkz. http://www.barobirlik.org.tr/mevzuat/avukata_ozel/tarifeler/eski/aaat_2006.aspx erişim tarihi 25/02/2014.

¹²⁸ Tarifeye ilişkin eleştiriler için bkz. Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerinin Eleştirisi, Murat **Aydın**, T.B.B. dergisi, Mart - Nisan 2006, s. 72-85.

¹²⁹ Danıştay 8. Dairesinin 06.12.2006 T. 76-4896 sayılı kararı, kazanci.com.tr, E.T. 10.01.2014.

¹³⁰ **Aydın**, s. 40; Coşkun **Ongun**, Avukatlık Ücreti ve Avukatlık Ücret Sözleşmeleri, İBD, C. 84, S. 2010/2, s. 810.

¹³¹ **Yavuz**, s. 402; **Karateke**, s. 48.

¹³² **Karateke** " Belli bir ücret karşılığında bir kuruluş veya şirkette çalışma daha çok hukuk müşavirliği veya sürekli avukatlık şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bu halde dahi adı hizmet sözleşmesi olsa da, avukat hakkında avukatlık sözleşmesinin hüküm ve sonuçları uygulanması gerektiğinden ve tarafların sözleşmeye verdikleri ad önemli olmadığından, bu halde dahi bir avukatlık sözleşmesi bulunduğunu" belirtmektedir. **Karateke**, s. 49.

mümkün değildir. Bu durumda ortaya çıkan uyuşmazlıklar iş hukuku hükümlerine göre ve iş mahkemelerinde çözümlenecektir¹³³.

5. Müşavir Avukat

Uygulamada sıkça karşımıza çıkan avukatlık türlerinden birisi de Av. K. m. 12/c de belirtilen özel hukuk tüzel kişilerinin avukatlığını içeren hukuk müşavirliğidir.

Avukatın bir özel hukuk tüzel kişisi bünyesinde müşavir avukat olarak çalışması durumunda sözleşme gereği avukat, iş sahibine belirli bir süre ile hukuki yardımda bulunmayı kabul eder. Fakat avukat bunu yaparken iş sahibine bağlı olarak çalışmaz ve serbest çalışmayı sürdürür. Avukatın iş sahibine bağımlı olarak çalışmayıp serbest çalışması dolayısıyla işçi avukattan ayrılır. İş sahibi ile avukat arasındaki müşavirlik sözleşmesi belirli bir dönemde ortaya çıkabilecek bütün uyuşmazlıkları kapsayabileceği gibi iş sahibinin belirli bir grup işinin yapılmasını da kapsayabilir¹³⁴.

Bir avukatın belirli veya belirsiz bir süre ile bir kişinin işlerini takip edecek olması halinde, avukatın bu işlerinin yanı sıra kendi alacağı başka işleri de takip etme imkânı var ise avukat ile iş sahibi arasındaki ilişki iş hukukundan kaynaklanan bir ilişki değildir. Bu durumda avukat bütün emek ve mesaisini iş sahibine tahsis etmemiş olup, avukatın yaptığı müşavirlik hizmetidir¹³⁵.

6. Kamu Kurumunda Çalışan (Memur) Avukat

657 sayılı Devlet Memurları Kanununun¹³⁶ 36. Maddesi¹³⁷ gereğince söz konusu kanuna göre çalışan memurların sınıfları bulunmaktadır¹³⁸. Avukatlık hizmetleri Devlet Memurları Kanunu'nun 36. maddesinin 5. Bendinde belirtilmiştir. Söz konusu bende göre "özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya

---

¹³³ Aydın, Panel, s. 224-225.

¹³⁴ Aydın, s. 40.

¹³⁵ Aydın, s. 40.

¹³⁶ RG, 23/07/1965, Sayı 12056.

¹³⁷ Devlet Memurları Kanunu'nun Avukatlık Hizmetleri sınıfını düzenleyen 5. bendi;" *Avukatlık hizmetleri sınıfı, Özel kanunlarına göre avukatlık ruhsatına sahip, baroya kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olan memurları kapsar.*" şeklindedir.

¹³⁸ Karateke, s. 49; Aydın, s. 41.

kayıtlı ve kurumlarını yargı mercilerinde temsil yetkisini haiz olan memurlar avukatlık hizmetleri sınıfından" kabul edilmiştir¹³⁹.

Kamu kurumunda 657 sayılı Kanunun 36. maddesinin 5. bendi kapsamında çalışan bir avukat ile çalıştığı kamu kurumu arasındaki ilişki ve bu ilişkiye bağlı olarak ortaya çıkan sorunlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu hükümlerine göre çözümlenmektedir. Bu durumda, iş sahibi olan kamu kurumu ile avukat arasındaki sözleşme avukatlık sözleşmesi niteliğinde olmayıp devlet memurlarına ilişkin hükümlere göre kurulmuş bir ilişkidir¹⁴⁰. Kamu avukatının takip ettiği işler ile ilgili olarak alacağı ücretler konusunda da öncelikle Devlet Memurları Kanunu ve avukatın çalıştığı kurumun tabi olduğu mevzuat hükümleri uygulanmalıdır¹⁴¹.

657 Sayılı Kanun'a göre bir idari kurumda çalışan avukat, mesleğinin gereği olan ve Avukatlık Kanununun kendisine yüklediği tüm yükümlülüklere uymakla yükümlüdür. Bundan başka kurumlarda çalışan avukatların kurumlarında uymakla yükümlü oldukları kuralları da vardır. Ancak bu avukatın çalışma saatleri içerisinde her an kurumun gözetim ve denetiminde olmaları gerektiği şeklinde yorumlanamaz. Kurum avukatlarının kurumunu adliye ve icra dairelerindeki işlerini düzenli biçimde izlemeleri asıl olduğundan, bu işleri yapanların kurum çalışma saatleri ile bağlı tutulmaması gerekir. Dolayısıyla kurum avukatları dahil bir hizmet sözleşmesi ile çalışan avukatların da çalışma saatleri bulunmamaktadır. Yeter ki avukatlar avukatlık hizmetinin gereğini yeri ve zamanında yerine getirsinler¹⁴².

7. Avukat Ortaklığında Çalışan Avukat

Avukatlık Kanunu'nda 4667 sayılı kanun değişikliğinden önce avukatların büro şeklinde bir araya gelerek çalışmalarını düzenlediği halde, şirket yani ortaklık

---

¹³⁹ **Karateke**, s. 50; **Aydın**, s. 41.

¹⁴⁰ **Karateke**'ye göre " Avukatlık hizmetleri sınıfında çalışan avukatların, kurumları ile ilişkisi devlet memurluğu ilişkisi olmakla birlikte hukuki bir hizmeti yerine getirmeleri ve avukatlık ruhsatına sahip olmaları nedeniyle Avukatlık Sözleşmesi'nin hüküm ve sonuçları bunlar hakkında uygulanacaktır. Dolayısıyla 657 sayılı kanuna göre devlet memuru sayılan avukatların kurumları ile yaptıkları sözleşmenin niteliği özel bir Avukatlık Sözleşmesi'dir." **Karateke**, s. 50.

¹⁴¹ **Aydın**, s. 41.

¹⁴² Danıştay 5. dairesi, 27.10.1988 tarih ve 1987/2393 E., 1988/2303 K. sayılı kararı, Danıştay Dergisi; Yıl 1989, C. 19, Sayı 74-75, s. 281.

şeklinde birlikte çalışmaları düzenlenmiş değildir¹⁴³. 4667 sayılı yasa ile avukatlık mesleğinin birlikte yapılmasına olanak sağlayan 44. madde şu şekilde düzenlenmektedir; *"Avukatlar mesleki çalışmalarını aynı büroda birlikte veya avukatlık ortaklığı şeklinde de yürütebilirler. Aynı maddenin devamında Avukatlık ortaklığı aynı baroya kayıtlı birden çok avukatın bu kanuna göre mesleklerini yürütmek için oluşturdukları tüzel kişiliktir"* hükmü yer almaktadır¹⁴⁴.

Avukatlık ortaklığının çalışması mesleki bir faaliyettir ve avukatlık ortaklıkları ticari işletme sayılmazlar. Bu nedenle, iş sahibi ile ortak avukatlık bürosu arasında düzenlenen sözleşmeler avukatlık sözleşmesi hükmündedir ve bu sözleşmeden kaynaklanan ücret uyuşmazlıkları Avukatlık Kanunu hükümleri uyarınca çözülür¹⁴⁵.

Avukatlık ortaklığı T.M.K. m. 47 vd. düzenlendiği üzere hem hak ehliyetine hem de fiil ehliyetine sahiptir¹⁴⁶. Ortaklığın adı bir yada birkaç avukat ortaklarının ad ve/veya soyadlarına (Avukatlık ortaklığı) ibaresi eklenerek oluşmalıdır. Ve her türlü hukuki hizmetini bu ad altında gerçekleştirmelidir. Dolayısıyla Avukatlık Ortaklığı da Avukatlık Sözleşmesi'nin taraflarından birisini teşkil etmektedir¹⁴⁷.

Avukatlığın amacını düzenleyen avukatlık hizmetine dair tüm faaliyetleri iş sahibi adına hakkaniyet ve adalete uygun olarak görmekle yükümlü olan Avukatlık ortaklığı, avukatlık sözleşmesinin doğurduğu tüm hüküm ve sonuçlara da tabidir. Avukatlık ortaklığını oluşturan avukatlar, avukatlık hizmetinden dolayı tıpkı adi şirkette olduğu gibi iş sahibine karşı müteselsilen ve sınırsız olarak sorumludurlar¹⁴⁸.

---

¹⁴³ Sungurtekin Özkan, s. 199; Karateke, s. 50; Aydın, s. 42; Huriye Kubilay, Avukatlık Kanununun Avukatlık Ortaklarına ilişkin hükmünün eleştirisi, s. 146, <http://webb.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/DergiMiz7-ozel/PDF/kubilay8.pdf> E.T. 15/03/2014.

¹⁴⁴ Karateke, s. 51; Günergök, s. 118; Güner, s. 677.

¹⁴⁵ Aydın, s. 42.

¹⁴⁶ T.M.K. m. 47'ye göre; *"Başlıbaşına bir varlığı olmak üzere örgütlenmiş kişi toplulukları ve belli bir amaca özgülennmiş olan bağımsız mal toplulukları, kendileri ile ilgili özel hükümler uyarınca tüzel kişilik kazanırlar.*

Amacı hukuka veya ahlâka aykırı olan kişi ve mal toplulukları tüzel kişilik kazanamaz."

¹⁴⁷ Karateke, s. 51.

¹⁴⁸ Karateke, s. 51.

8. Sürekli Avukatlık Sözleşmesinin Tarafı Olan Avukat

Av. K. m. 35 maddesi uyarınca kural olarak dava açma yeteneği olan herkes kendi davasına ait evrakı düzenleyebilir. Ancak Türk Ticaret Kanunu m. 332'de öngörülen esas sermaye miktarının beş katı veya daha fazla esas sermayesi bulunan anonim şirketler ile üye sayısı yüz veya daha fazla olan yapı kooperatifleri sözleşmeli bir avukat bulundurmamak zorundadır. Belirtilen kuruluşlar buna rağmen avukat tayin etmedikleri takdirde haklarında maddede öngörülen miktarda idari para cezasına hükmedilecektir¹⁴⁹.

Avukatlık Kanununda yer alan bu hükmün hayata geçirilmesi için Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinde¹⁵⁰ 06.09.2008 tarihinde değişiklik yapılmış ve Yönetmeliğe Sürekli Avukatlık Hizmetlerinde Uygulanacak Esaslar başlığı altında on üçüncü bölüm altında 73A, 73B, 73C, 73D maddeleri ile geçici 2. madde eklenmiştir¹⁵¹.

Bu hükümlere paralel olarak 24.12.2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Avukatlık Asgari Ücret tarifesinde Av. K. m. 35 gereğince bulundurulması zorunlu sözleşmeli avukatlar için aylık asgari ücretler belirlenmiştir¹⁵².

Yönetmeliğe eklenen geçici 2. maddede bu Yönetmelik hükümlerinin yürürlüğe girmesinden önce düzenlenen sürekli avukatlık hizmetleri sözleşmelerinin 31.12.2008 tarihine kadar Yönetmeliğe uyumlu hale getirilmesini hükme bağlamıştır. Bu hükme rağmen taraflar arasında Yönetmelik hükümlerinden farklı hükümler içeren sözleşmeler yapılır ise, bunların da geçerli sayılması gerekir. Zira sözleşme özgürlüğü ilkesi esas olup, bu özgürlüğü sınırlayacak düzenlemelerin kanunla yapılması gerekir¹⁵³.

---

¹⁴⁹ Aydın, s. 42.

¹⁵⁰ RG, 19.06.2002, Sayı 24790.

¹⁵¹ Aydın, s. 42.

¹⁵² 01.01.2014 tarihi uyarınca söz konusu bedel A.Ş. ler için 1250 TL, yapı kooperatifleri için 750 TL'dir.

¹⁵³ Aydın, s. 43.

Avukatlık Kanunu Yönetmeliği'nin 73A maddesi uyarınca, sürekli avukatlık hizmeti içeren çalışma şekillerinde Avukatlık Kanunu ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi hükümlerine uygun, yazılı bir sözleşme yapılması zorunludur¹⁵⁴.

B. İş Sahibi (Müvekkil)

Bilindiği üzere avukatlık sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir¹⁵⁵. Avukatlık sözleşmesinin bu özelliğinden dolayı sözleşmenin bir tarafında avukat bulunurken diğer tarafında müvekkil adı da verilen iş sahibi bulunmaktadır.

İş sahibi yahut müvekkil, avukattan hukuki yardım talebinde bulunan, avukatın kendisini adli ve idari tüm mercilerde temsil etmesini isteyen buna karşın avukata belli bir ücret ödeyen kişidir¹⁵⁶. İş sahibi avukatlık sözleşmesini kendi adına yaparak avukatlık sözleşmesinin doğrudan tarafı olabileceği gibi, başkası adına yaparak dolaylı tarafda olabilir. Zira iş sahibi avukatlık sözleşmesini tüzel kişiliğe sahip kurumlar adına yapabileceği gibi temsil yetkisi kullanılmak suretiyle üçüncü kişi adına da yapabilir.

Avukat ile sözleşme yapan iş sahibinin T.M.K. m. 9 uyarınca fiil ehliyetine sahip olması gerekmektedir¹⁵⁷. Bunun bir sonucu olarak T.M.K. m. 15 uyarınca tam ehliyetsizler avukatlık sözleşmesi yapamazlar¹⁵⁸.

---

¹⁵⁴ Av.K. Yönetmeliği m. 73A maddesine göre; "Sürekli avukatlık hizmeti içeren çalışma şekillerinde, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'na ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'ne uygun, yazılı sürekli avukatlık hizmetleri sözleşmesi düzenlenmesi zorunludur. Bu sözleşme taraf sayısından bir fazla nüsha olarak hazırlanır. Birer nüshası taraflara, bir nüshası da sözleşmenin tarafı olan avukat tarafından kayıtlı olduğu baroya verilir. Sözleşme metninde uyumsuzluk çıkması halinde Baroda saklanan nüshaya itibar edilir."

¹⁵⁵ Bkz. Yuk. Avukatlık Sözleşmesinin tanımı bölüm I.

¹⁵⁶ Karateke, s. 51; Aydın, s. 46.

¹⁵⁷ T.M.K. m. 9'a göre; "Fiil ehliyetine sahip olan kimse, kendi fiilleriyle hak edinebilir ve borç altına girebilir."

¹⁵⁸ T.M.K. m. 15'e göre; "Kanunda gösterilen ayırık durumlar saklı kalmak üzere, ayırt etme gücü bulunmayan kimsenin fiilleri hukukî sonuç doğurmaz."

II. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE TARAFLARIN HAK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ

A. Genel Olarak

Avukatlık sözleşmesinin tam iki tarafa borç yükleyen sözleşme olmasından dolayı iş sahibi ve avukata hem hak hem de yükümlülükler yükleyen bir sözleşmedir. Hak ve yükümlülük olarak adlandırılan bu davranış biçimleri avukatlık ilişkisini oluşturmaktadır¹⁵⁹.

Avukatlık sözleşmesinde iş sahibi bakımından yükümlülük olan bir şey avukat bakımından bir haktır. Buna karşılık avukat bakımından yükümlülük olan bir şey de iş sahibi bakımından bir haktır. Avukatlık sözleşmesi ile ortaya çıkan hak ve yükümlülüklerin neler olduğu Avukatlık Kanunu, Avukatlık Meslek Kuralları ve Türk Borçlar Kanunu'nun vekalet sözleşmesine ilişkin kurallarda düzenlenmiştir¹⁶⁰.

Av. Kanunu'nun 6. kısmında "Avukatın Hak ve Ödevleri" başlığı altında avukatın bir kısım hak ve ödevleri düzenlenmişken ilerleyen kısımlarda hem avukat hem iş sahibi bakımından hak ve ödevler düzenlenmiştir.

Avukatın yükümlülükleri incelenirken bu yükümlülükler iki başlık altında incelenecektir. Avukatın yükümlülüklerinin inceleneceği ilk başlıkta avukatlık sözleşmesinden kaynaklanan yükümlülükleri olan özen yükümlülüğü, aydınlatma ve sadakat yükümlülüğü, sır saklama yükümlülüğü, tazminat ödeme yükümlülüğü ve iş ile ilgili verilen talimatlara uyma yükümlülükleri incelenecektir.

Avukatın yükümlülüklerinin inceleneceği ikinci başlıkta ise Avukatlık Kanunu'ndan kaynaklanan yükümlülükleri incelenecektir. Bu yükümlülükleri işi şahsen yerine getirme ve işi sonuna kadar takip etme yükümlülüğü, dosya tutma ve evrak iade etme yükümlülüğü, uygun olmayan zamanda vekaletten kaçınmama yükümlülüğü, baroya tabi olma ve büro edinme yükümlülüğü, işi reddetme ve reddettiği işi bildirme yükümlülüğü şeklinde incelenecektir.

¹⁵⁹ Karateke, s. 53; Güner, s. 281; Aday, s. 53; Günergök, s. 48; Sungurtekin Özkan, s. 231.

¹⁶⁰ Karateke, s. 53; Günergök, s. 45; Sungurtekin Özkan, s. 231.

İş sahibinin yükümlülükleri incelenirken ücret ödeme yükümlülüğü, avans ve masraf ödeme yükümlülüğü, avukatın zararını tazmin etme yükümlülüğü ve iş ile ilgili yardım etme yükümlülükleri incelenecektir.

Bu bölümde son olarak avukatın Avukatlık Kanunu'ndan doğan hakları incelenecektir. Bu haklar ise sırasıyla; savunma dokunulmazlığı hakkı, dosya inceleme ve dosyadan örnek alma hakkı, örnek çıkarma ve tebligat yapma hakkı, tanıklıktan çekilme ve duruşmayı terk etme hakkı, teklif olunan işi reddetme ve uzlaşma sağlama haklarıdır.

B. Avukatın Yükümlülükleri

1. Avukatlık Sözleşmesinden Kaynaklanan Yükümlülükleri

a. Özen Yükümlülüğü

Avukat, avukatlık mesleğini ifa ederken görevini özenle yerine getirmek mecburiyetindedir. Avukatın özen yükümlülüğü Av. K. m. 34¹⁶¹ ve T.B.K. m. 506/II¹⁶² hükümlerinden kaynaklanmaktadır. Bu noktada Türk Borçlar Kanunu'nun vekalet sözleşmesinde özen yükümlülüğü ile avukatın özen yükümlülüğünün paralellik gösterdiği söylenebilir.

Avukatla iş sahibi arasında yapılan sözleşmeye göre, özen yükümlülüğünün ölçüsü; avukatın iş sahibince bilinen öğrenim ve kültür derecesi, mesleki bilgisi, yeteneği ve diğer niteliklerine göre belirlenmelidir. Avukatlar alanlarında uzman olarak kabul edilen kişiler oldukları için genellikle bilinen ve kabul edilen kural ve yöntemleri bildikleri var sayılır. Bunları bilmemeleri halinde sorumlu tutulmalıdırlar¹⁶³.

---

¹⁶¹ Av. K. m. 34'e göre; "Avukatlar, yükledikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler."

¹⁶² T.B.K. m. 506/II'ye göre; "Vekil üstlendiği iş ve hizmetleri, vekâlet verenin haklı menfaatlerini gözetenek, sadakat ve özenle yürütmekle yükümlüdür."

¹⁶³ **Sungurtekin Özkan**, s. 438 vd., **Karateke**, s. 64, **Güner**, s. 438; **Başpınar**, Özen, s. 130; **İyimaya**, Özen, s. 183 vd.; **Cenk Akil**, "Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü", Hacettepe Hukuk Fak. Derg., 2(1) 2012, 11-26, s. 14.

Avukat özen yükümlülüğüne aykırı davranıştan doğan zararları gidermek zorundadır¹⁶⁴. Hatta avukatın özen borcuna aykırı davranması, kimi zaman görevi kötüye kullanma suçunu da teşkil edebilir¹⁶⁵.

Av. K. m. 34 te avukatın özen yükümlülüğünün neler olduğuna ilişkin tam bir kıstas yoktur. Ancak uygulamada avukatın özen yükümlülüğünün iş sahibinin hukuki yardım talebi konusunda olumlu veya olumsuz sonuçları ile birlikte aydınlatmak ve bilgilendirmesini, kanunları ve yargısal kararları bilmesini, hukuki yardım amacına en uygun yolu seçmesini, iş sahibinin talimatlarına uymasını, temiz ve açık hukuki ilişkiler kurmasını, maddi olguları araştırmasını ve bu gibi daha başkaca pek çok özen yükümlülüğü gibi konuları kapsamasını içerdiği kabul edilmektedir¹⁶⁶.

Özen borcunun yerine getirilmediğinin ispat külfeti müvekkile düşmektedir. Müvekkil, vekilin gerekli özeni göstermediğini ve bu yüzden istenilen sonucun meydana gelmediğini ispat ettiği takdirde, borcun ifa edilmemesinde kendisinin kusurlu bulunmadığını ispat edemeyen vekil sorumlu olacaktır. Vekilin kusuru pek hafif dahi olsa onu sorumluluktan kurtaramayacaktır¹⁶⁷.

b. Aydınlatma ve Sadakat Yükümlülüğü

Avukat, avukatlık sözleşmesi uyarınca hukuki yardım taahhüt ettiği iş sahibini, ihtilaf konusu hukuki şey hakkında olumlu veya olumsuz ortaya çıkabilecek

¹⁶⁴ Karateke, s. 64; Aday, s. 57 ; Günergök, s. 46.

¹⁶⁵ Y4CD., 29.03.1985, E. 1985/2099, K. 1985/2555; "Oluşa, dosya içeriğine, müdahilin safahattaki yekdiğerine uygun iddiasına, tanık N.ve (A.G.) nin kesin ve kanat bahş şahadetlerine göre, müdahilin mirasçısı bulunduğu ağabeyi E.'un tedbirsizlik ve dikkatsizlikle ölümüne sebebiyet vermesinden dolayı Mersin Ağır Ceza Mahkemesi'nce TCK.nun 455/2 ve 59. maddeleri uyarınca binnetice 2 sene 6 ay hapis ve 625 lira ağır para cezasıyla hükümlülüğüne karar verilen sanık A.hakkında tazminat davası açmak üzere Adana dördüncü noterliği'nce tanzim edilen 20.12.1978 gün ve 56683 sayılı vekaletname ile müdahilin vekaletini deruhte eden sanık avukatın vekalet ücreti olarak sanıktan 7500 lira aldığı halde yurt dışına çıktığı, 21.10.1979 tarihine kadar gerekli davayı açmadığı gibi, davayı açamayacağını ve vekaletten ayrıldığını da müdahile bildirmeyerek ve aldığı vekalet ücretini de iade etmeyerek davanın zaman aşımına uğramasına sebebiyet vermek ve müdahili zarara sokmak suretiyle 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 59/1. maddesi delaletiyle TCK.nun 240. maddesi uyarınca görevini kötüye kullandığı sübuta erdiği... "şeklinde avukatın cezai sorumluluğunu belirtir karar vermiştir. Karar için bkz.; http://www.kararevi.com/karars/182872_yargitay-4-ceza-dairesi-e-1985-2099-k-1985-2555#.VEz2Uh-9q4Y E.T. 01.07.2014.

¹⁶⁶ Sungurtekin Özkan, s. 438 vd.; Karateke, s.64; Günergök, s. 49 vd.; Güner, s. 439 vd.; Başpınar, Özen, s. 133.

¹⁶⁷ Sungurtekin Özkan, s. 458; Güner, s. 437; Yalçınduran, s. 77; İyimaya, Özen, 184-185; Akil, s. 14.

tüm sonuçlar hakkında mümkün olduğunca objektif olarak bilgilendirmek ve aydınlatmak yükümlülüğündedir¹⁶⁸.

Avukat iş sahibini aydınlatmasının çeşitli görünüşleri bulunmaktadır. Avukat, mahkemenin bir karar vermiş olması durumunda bu karara karşı başvurulacak kanun yolları veya söz konusu kararın icrası için yapılacak işlemler ve bu işlemlerin hangi süre içerisinde yapılacağı avukatın iş sahibini aydınlatması yükümlülüğü arasında değerlendirilebilir. Yine avukat mahkemeden veya davanın karşı tarafından ciddi bir sulh teklifi geldiğinde, yoksulluk içerisinde bulunan iş sahibinin adli yardımdan yararlanabileceği konusunda onu bilgilendirmesinde yükümlülük sahibi olmaktadır¹⁶⁹.

Sadakat borcu gereğince, avukatlık görevinin ifası sırasında veya avukatlık görevinin sona ermesinden sonra da avukatlık mesleki gereği kendisine duyulan güvenin bir sonucu olarak iş sahibinin menfaatlerini kapsamlı şekilde korumak ve ona zarar verebilecek her türlü davranıştan kaçınmalıdır¹⁷⁰. Başkalarının veya kendisinin menfaati için iş sahibinin menfaatlerini ve yararını geri plana itmemesi gereği, avukatın sadakat yükümlülüğünün bir sonucudur¹⁷¹.

Avukatın sadakat yükümlülüğünün bir sonucu olarak avukat her iki tarafı temsil etmemeli, taraf değiştirmemeli, iş sahibini her türlü olumlu veya olumsuz konuda bilgilendirmeli, talimat gereklerine uymalı, iş dolayısıyla aldıklarını iş sahibine teslim etmeli, iş sahibine hesap vermeli ve uygun olmayan zamanda vekaletten çekilmemelidir¹⁷².

c. Sır Saklama Yükümlülüğü

Avukatlık Kanunu avukatın sır saklama yükümlülüğünü çeşitli maddelerinde düzenlemiştir. Av. K. m. 36/I " *Avukatların, kendilerine tevdi edilen veya gerek avukatlık görevi, gerekse ,Türkiye Barolar Birliği ve barolar organlarındaki*

---

¹⁶⁸ **Aday**, s. 59; **Karateke**, s. 64; **Günergök**, s.56; **Şenocak**, s. 8.; Avukatın Bilgi Verme Yükümlülüğüne İlişkin Bkz., Lamih **Çelik**, "Meslek Kurallarında Avukatın Bilgi Verme Yükümlülüğü", TBB Dergisi, S.67, Yıl 2006, s. 399 vd.

¹⁶⁹ **Aday**, s. 59; **Gümüş**, s. 230.

¹⁷⁰ **Sungurtekin Özkan**, s. 412; **Günergök**, s. 87.

¹⁷¹ **Günergök**, s. 87; **Karateke**, s. 64; **Sungurtekin Özkan**, s. 410-411.

¹⁷² **Karateke**, s. 65; **Sungurtekin Özkan**, s.412.

görevleri dolayısıyla öğrendikleri hususları açığa vurmaları yasaktır." şeklinde avukatın sır saklama yükümlülüğünü düzenlemektedir. Av. Meslek Kuralları m. 37 "*Avukat meslek sırrı ile bağlıdır."* demek suretiyle avukatın meslek sırrına bağlı olduğu hususunu düzenlemektedir.

Avukatlık sözleşmesi iş sahibi ile avukat arasındaki karşılıklı güven ilişkisine dayanmaktadır. Dolayısıyla avukatın söz konusu güven ilişkisinden dolayı iş sahibinden öğrenmiş olduğu sırları açıklaması uygun olmaz. Bilindiği üzere sır, sahibinin açıklanmamasında yarar gördüğü ve başkaları tarafından daha önce bilinmeyen hususlar olarak tanımlanmaktadır¹⁷³.

Nelerin sır sayılabileceği konusu önemlidir. Gizli tutulması gereken bir bilginin aleni olarak görülmemesi ve herkesçe bu bilginin öğrenilmemesi durumunda söz konusu bilgi sır niteliğindedir. Nitekim, söz konusu bilginin içeriğinin ne olduğunun ve bunun açıklanmasının iş sahibinin zarara uğrayıp uğramamasının bir önemi bulunmamaktadır. Bununla birlikte bir bilginin aleni olup olmadığının tespiti kolay değildir. Resmen veya başka bir yoldan kamuoyuna açıklanan, böylelikle herkesçe bilinebilen veya farkına varılabilen olgu ve bilgilerin aleni olduğu söylenebilir¹⁷⁴.

Avukatın sır saklama yükümlülüğü düzenlenirken sadece sır sahibinin çıkarları değil kamu yararı da gözetilmiştir¹⁷⁵. Avukatın iş sahibiyle arasındaki sır saklama yükümlülüğünün tayininde söz konusu sırrın kapsamı önemlidir. Dolayısıyla avukatın sadece mesleği dolayısıyla veya mesleğini icra ederken öğrendiği hususlar "avukatlık sırrı" sayılabilir. Söz konusu sırrın öğrenilmesi yetmez, sır ile meslek faaliyeti arasında illiyet bağının da bulunması gerekmektedir.

Avukatın sır saklama yükümlülüğü sadakat yükümlülüğünün devamı niteliğindedir. Avukat ile iş sahibi arasındaki ilişkinin temeli güven ilişkisine

---

¹⁷³Güner, s. 476; Sungurtekin Özkan, s. 518; Günergök, s. 95; Süheyl Donay, Meslek Sırrının Açıklanması Suçu, İstanbul Üniversitesi Yayını, İstanbul 1978 s. 4.

¹⁷⁴Aday, s. 73; Sungurtekin Özkan, s. 520; Donay, s. 6; Özcan Günergök, Avukatın Sır saklaması, AÜEHFD, C. VII, Sayı: 1-2, s. 656.

¹⁷⁵Aday, s. 72; Güner, s. 479.

dayandığı için iş sahibinin müvekkile verdiği sırların açıklanmaması sadakat yükümlülüğü kapsamında değerlendirilmelidir¹⁷⁶.

Avukatın sır saklama yükümlülüğünün ne kadar önemli olduğunu vurgulamak için, bu hükmün ihlalinin ceza hukuku bakımından suç teşkil ettiğine (T.C.K m. 239)¹⁷⁷ ve tanıklıktan çekinme hakkı bulunduğuna (HMK m. 249¹⁷⁸, CMK m.46¹⁷⁹, Av. K. m. 36/II¹⁸⁰) hükümlerinde işaret edilmektedir¹⁸¹.

Söz konusu yasa hükümlerinden Av. K. m. 36/II hariç diğerleri avukatın tanıklıktan çekinebilmesi için iş sahibinin rızasına gerek görmezken, Av. K. m. 36/II ise iş sahibinin muvafakati olsa bile avukatın tanıklıktan çekinebileceğini düzenlemektedir¹⁸².

---

¹⁷⁶ **Yalçınduran**, s.80; Faruk **Erem**, Avukatlık Sırrı, ABD, Y. 1965, S. 5, s. 838; **Sungurtekin Özkan** sır saklama yükümlülüğünün sadece sadakat yükümlülüğünün bir parçası olduğunu bahsetmenin uygun olmayacağını bunun ötesinde sır saklamanın kamusal menfaatleri esas aldığını belirtmektedir. s. 529.

¹⁷⁷

T.C.K m. 239/I' e göre; *"Sıfat veya görevi, meslek veya sanatı gereği vakıf olduğu ticarî sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgeleri yetkisiz kişilere veren veya ifşa eden kişi, şikâyet üzerine, bir yıldan üç yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası ile cezalandırılır. Bu bilgi veya belgelerin, hukuka aykırı yolla elde eden kişiler tarafından yetkisiz kişilere verilmesi veya ifşa edilmesi hâlinde de bu fıkraya göre cezaya hükmolunur."*

¹⁷⁸

HMK m. 249'a göre; *"Kanun gereği sır olarak korunması gereken bilgiler hakkında tanıklığına başvurulacak kimseler, bu hususlar hakkında tanıklıktan çekinebilirler. Ancak, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükmü saklı kalmak üzere sır sahibi tarafından sırrın açıklanmasına izin verildiği takdirde, bu kimseler tanıklıktan çekinemezler."*

¹⁷⁹

CMK m. 46'ya göre; *"(1) Meslekleri ve sürekli uğraşları sebebiyle tanıklıktan çekinebilecekler ile çekinme konu ve koşulları şunlardır:*

a) Avukatlar veya stajyerleri veya yardımcılarının, bu sıfatları dolayısıyla veya yükledikleri yargı görevi sebebiyle öğrendikleri bilgiler.

b) Hekimler, diş hekimleri, eczacılar, ebeler ve bunların yardımcıları ve diğer bütün tıp meslek veya sanatları mensuplarının, bu sıfatları dolayısıyla hastaları ve bunların yakınları hakkında öğrendikleri bilgiler.

c) Malî işlerde görevlendirilmiş müşavirler ve noterlerin bu sıfatları dolayısıyla hizmet verdikleri kişiler hakkında öğrendikleri bilgiler.

(2) Yukarıdaki fikanın (a) bendinde belirtilenler dışında kalan kişiler, ilgilinin rızasının varlığı halinde, tanıklıktan çekinemez."

¹⁸⁰

Av. K. m. 36/II'ye göre; *"Avukatların birinci fıkra yazılı hususlar hakkında tanıklık edebilmeleri, iş sahibinin muvafakatini almış olmalarına bağlıdır. Ancak, bu halde dahi avukat tanıklık etmekten çekinebilir. Çekinme hakkının kullanılması hukuki ve cezai sorumluluk doğurmaz."*

¹⁸¹ **Günergök**, s. 95; **Donay**, s. 46; **Günergök**, Sır, s. 665 vd.

¹⁸² **Karateke**, s. 66; **Aday**, s. 74; **Günergök**, s. 99.

d. Tazminat Ödeme Yükümlülüğü

Bilindiği üzere avukatın sözleşme dolayısıyla iş sahibine karşı olan işin şahsen yerine getirilmesi, işin özenle yerine getirilmesi, iş sahibinin aydınlatılması, iş sahibinin sırlarını saklama zorunluluğu gibi yükümlülükleri vardır. İş sahibinin avukatın yükümlülüklerini yerine getirirken zararına olabilecek her türlü davranıştan kaçınması, bununla birlikte gerek zaman gerekse masraf bakımından en az giderle işi tamamlaması beklenir. Avukat iş dolayısıyla bu yükümlülüklerini yerine getirirken iş sahibine bir kısım zararlar vermiş olabilir. Söz konusu zararlar maddi zararlar olabileceği gibi manevi zararlar da olabilir. Dolayısıyla iş sahibinin avukatın davranışından dolayı maddi veya manevi olarak zarara uğraması durumunda avukatın bu zararı gidermesi gerekmektedir.

Av. K. m. 40 " Tazminat İsteklerinde Zamanaşımı" kenar başlıklı hükmü hangi şartlar altında tazminat talep etme hakkının kullanılabileceğini düzenlememekte, bunun süresini belirtmekle yetinmektedir. Buna göre; *"iş sahibi tarafından sözleşmeye dayanılarak avukata karşı ileri sürülen tazminat istekleri bu hakkın doğumunu öğrenildiği tarihten itibaren bir yıl ve her halde zararı doğuran olaydan itibaren beş yıl geçmekle düşer."* olarak ifade edilmektedir.

İş sahibi yazılı bir sözleşme aranmaksızın avukatlık sözleşmesi ilişkisine dayanarak uğradığı zararların tazminini avukattan isteme hakkına sahiptir. İş sahibinin zararın tazminini bunu öğrendiği tarihten itibaren bir yıl her halde zararın doğumundan itibaren beş yıl içerisinde avukattan talep etmek zorundadır¹⁸³.

İş sahibine avukat tarafından bir tazminat ödenip ödenmeyeceğine yetkili merci tarafından somut olayın durumuna göre yapılacak bir değerlendirme ile karar verilmelidir¹⁸⁴.

e. İş ile İlgili Verilen Talimatlara Uyma Yükümlülüğü

İş sahibi avukatlık sözleşmesinin ve T.B.K. m. 502 vd. sayılan vekalet ilişkisinin bir gereği olarak avukattan talimatlarına uymasını isteyebilir. Kural olarak

---

¹⁸³ Günergök, s. 187.

¹⁸⁴ Karateke, s. 73; Günergök, s. 187.

avukat, iş sahibinin talimatlarına uygun hareket etmek zorundadır. Avukatın iş sahibinin talimatlarına uyma yükümlülüğü, davanın açılması, -kısmen de olsa- davanın kabulü, sulh akdedilmesi, - müvekkilin niyeti ile çelişebileceği takdirde- ödeme süresinin uzatılması, kanun yoluna başvurulması ya da icra tedbirlerinin yürütülmesi gibi müvekkilin talebini, çıkarlarını hukuken ve finansal olarak etkileyebilecek olan adımların atılması ve tedbirlerin alınması hususunda bu prensip mutlak suretle geçerlidir¹⁸⁵. Burada avukat iş sahibinin işle ilgili verdiği talimatlara uyma hakkı bir noktaya kadardır. Avukat söz konusu talimatın müvekkilin zararına olduğunu derhal iş sahibine bildirmelidir. İş sahibi yine de söz konusu talimatta ısrarcı olursa avukatın hukuki sorumluluktan kurtulmak için bu durumu yazılı talimat olarak alması veya iş sahibinin söz konusu işinden istifa etmesi uygun olacaktır.

2. Avukatın Kanun'dan Kaynaklanan Yükümlülükleri

a. İş Şahsen Yerine Getirme ve İş Sonuna Kadar Takip Etme Yükümlülüğü

Avukatlık sözleşmesinde iş sahibi ile avukat arasındaki yoğun güven ilişkisinin bir sonucu kural olarak avukatın aldığı işi kural olarak bizzat yerine getirme yükümlülüğü bulunmaktadır¹⁸⁶. Kural bu olmakla birlikte günümüz şartlarında şehirlerin ve adliyelerin birbirine uzak olması, artık hukuki konularda uzmanlık gerektirmesi gibi durumlarda avukatların bir birlerine yetki verdiği gözlemlenmektedir.

Av. K. m. 171/II de avukatın işi bizzat yerine getirme kuralına istisna getirilmektedir. Söz konusu hüküm uyarınca " *Avukata verilen vekaletnamede başkasını tevkile yetki tanınmış ise, yazılı sözleşmede aksine açık bir hüküm olmadıkça, işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takip ettirebilir. Vekaletnamede, bunun düzenlendiği tarihten sonra açılacak veya takip edilecek bütün dava ve işlerde vekalet ve başkasını tevkile genel şekilde yetki verilmişse, avukat, bu tarihten sonraki dava ve işlerde müvekkilinden ayrıca vekalet almaya lüzum kalmaksızın işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata*

¹⁸⁵ Günergök, s. 53; Donay, s. 739.

¹⁸⁶ Günergök, s.108; Karateke, s. 66; Sungurtekin Özkan, s. 460.

vererek takip ettirebilir." denilmek suretiyle avukatın bir başka avukata yetki verebileceği belirtilmiştir. Söz konusu durum için vekaletnamede tevkil yetkisinin bulunması bir zorunluluktur.

Avukatlık Kanunu'nun " İşin sonuna kadar takip etme zorunluluğu ve başkasını tevkil" başlıklı 171/I maddesinde " *Avukat, üzerine aldığı işi kanun hükümlerine göre ve yazılı sözleşme olmasa bile sonuna kadar takip eder."* demek suretiyle avukatın temyiz aşamaları da dahil dosyayı tüm aşamalarda takip edeceği belirtilmiştir¹⁸⁷.

Avukatlık sözleşmesinin iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olmasından dolayı avukatın sözleşme ilişkisinin niteliği gereği aldığı işi sonuna kadar takip etme yükümlülüğü bulunmaktadır¹⁸⁸.

Her ne kadar avukatın işi sonuna kadar takip etme zorunluluğu bulursa da avukatın sözleşme ilişkisi dolayısıyla edinmiş olduğu işten her zaman istifası mümkündür.

b. Dosya Tutma ve Evrak İade Etme Yükümlülüğü

Avukatın dosya tutma yükümlülüğü Av. K. m. 52 de belirtilmiştir. Söz konusu düzenleme uyarınca " *Avukat, üzerine aldığı her iş yahut yazılı mütalasına baş vurulan her husus hakkında düzenli dosya tutmak zorundadır."* denilmek suretiyle avukatın dosya tutma yükümlülüğüne değinilmiştir.

Avukatın söz konusu dosya tutma yükümlülüğü Av. K. m. 39/I' de; " *Avukat, kendisine tevdi olunan evrakı, vekaletin sona ermesinden itibaren üç yıl süre ile saklamakla yükümlüdür. Şu kadar ki, evrakın geri alınması müvekkile yazı ile bildirilmiş olduğu hallerde saklama yükümlülüğü, bildirme tarihinden itibaren üç ayın sonunda sona erer."* demek suretiyle avukatın elinde bulunan belgeleri ne kadar süreyle tutacağını düzenlemektedir.

Avukat kendisine teslim edilen her türlü değerli eşyayı, parayı, kıymetli evrakı olası ziya ve tahrip olma tehlikelerine karşı en iyi şekilde korumak ve bunları

¹⁸⁷ **Günergök**, s.109; **Karateke**, s.66.

¹⁸⁸ **Karateke**, s. 66.

istek halinde en kısa zamanda iş sahibine iade etmekle yükümlüdür. İş sahibinin bu tür değerli şeyleri avukata vermesi avukatla iş sahibi arasındaki güven ilişkisinden kaynaklanmaktadır¹⁸⁹. Nitekim müvekkil söz konusu dosyadan her hangi bir evrakın iadesini istediği zaman avukatın bu evrakı derhal vermeye hazır olması gerekmektedir¹⁹⁰.

Avukatın dosya tutma ve evrak iade etme yükümlülüğünü düzenleyen bu durumlar iş sahibinin avukatı kolayca denetlemesini sağlayabileceği gibi avukat bakımından getirilmiş bir otokontrol mekanizması görevini de görmektedir. Dolayısıyla avukat aldığı işin özenle yerine getirilmesini sağlayacak bununla birlikte süre uzatımına mahal vermeden en kısa sürede söz konusu işi bitirecektir. Bu gibi durumlar baroların avukatları denetlemesinin zor olduğundan dolayı iş sahibinin denetleme imkanı verdiği için iş sahibinin hukuka olan güvenini arttıracak uygulamadır¹⁹¹.

Av. K. m. 39/ II uyarınca " *Avukat, ücreti ve yapmış olduğu giderleri kendisine ödenmedikçe, elinde bulunan evrakı geri vermekle yükümlü değildir.*" denilmek suretiyle avukatın evrak iade etme yükümlülüğüne sınırlama getirilmiştir. Bu duruma avukatın hapis hakkı da denilmektedir¹⁹².

Bununla birlikte Av. K. m. 166/T de; " *Avukat, müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri, avukatlık ücreti ve giderin ödenmesine kadar, kendi alacağı nispetinde elinde tutabilir.*" denilmek suretiyle avukatın hapis hakkı ve bazı durumlarda elinde bulunan evrakları iade edemeyebileceği düzenlenmektedir.

c. Uygun Olmayan Zamanda Vekaletten Kaçınmama Yükümlülüğü

Avukatlık sözleşmesi güven ilişkisine dayalı olarak kurulan bir sözleşmedir. Sözleşmenin bu niteliği dolayısıyla avukat iş sahibinin işlerini yaparken gerekli olan

---

¹⁸⁹ **Aday**, s. 70; **Karateke**, s. 68; **Güner**, s. 504 vd.; Ali **Ayli**, Vekilin Vekalet İlişkisi Çerçevesinde Aldıklarını Verme Borcu, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan C. II İstanbul 2003, s. 591.

¹⁹⁰ **Aday**, s. 72.

¹⁹¹ **Karateke**, s. 72.

¹⁹² **Aday**, s. 71.

özeni göstermek zorundadır. Bu nedenle avukatın uygun olmayan zamanda vekaletten çekinmesi avukatın özen yükümlülüğünün ihlali anlamına gelmektedir.

Avukatın uygun olmayan zamanda vekaletten çekinmesi Avukatlık Kanunu'nda düzenlenmiş değildir. Fakat avukatlık sözleşmesinin niteliği gereği Türk Borçlar Kanunu'nun adi vekalet hükümlerine uygun düştüğü ölçüde söz konusu hükümlerin uygulanacağından dolayı T.B.K. m. 512 hükmü kıyasen avukatlık sözleşmesine de uygulanacaktır.

T.B.K. m. 512 gereğince "*Vekâlet veren ve vekil, her zaman sözleşmeyi tek taraflı olarak sona erdirebilir. Ancak, uygun olmayan zamanda sözleşmeyi sona erdiren taraf, diğerinin bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür.*" denilmek suretiyle vekilin vekaletten her zaman çekinebileceği fakat uygun olmayan zamanda çekindiği takdirde ortaya çıkacak zararları ödemekle mükellef olacağı düzenlenmektedir¹⁹³.

Avukatlık sözleşmesinde avukatın işi sürdürmesi her zaman kendisinden beklenemez. Bu durumda avukatın söz konusu işi devam ettirmeye zorlanması avukatlık sözleşmesinin niteliğiyle birleşmez. Avukatın söz konusu durumda avukatlık sözleşmesine son vermesi avukatın uygun olmayan zamanda vekaletten kaçınması anlamına gelmeyecektir. Fakat avukat eğer uygun olmayan zamanda vekalet sözleşmesinden kaçınırsa Av. K. m. 174'e göre ücretini alamayacağı gibi aldığı ücreti de iş sahibine iade edecektir. Bu halde dahi avukatın görevden çekindiğini iş sahibine bildirmesi gerekecek ve söz konusu göreve Av. K. m. 41/I uyarınca müvekkilin haklarını yitirmemesi adına 15 gün süreyle devam edecektir¹⁹⁴.

d. Baroya Tabi Olma ve Büro Edinme Yükümlülüğü

Avukatlık mesleği tekel nitelikli bir meslek olmasından dolayı avukatın baroya tabi olma zorunluluğu bulunmaktadır. Baro levhası, bir meslek kuruluşu olan baro tarafından tutulan bir sicildir¹⁹⁵.

¹⁹³ Karateke, s. 67; Günergök, s. 107; Sungurtekin Özkan, s. 474.

¹⁹⁴ Karateke, s. 67; Sungurtekin Özkan, s. 478.

¹⁹⁵ Güner, s. 562; Karateke, s.68.

Avukatın baro levhasına yazılması zorunluluğu Av. K. m. 66/I de belirtilmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca " Her avukat, bölgesi içinde sürekli olarak avukatlık edeceği yerin baro levhasına yazılmakla, yükümlüdür." denilmek suretiyle avukatın mesleğini icra edeceği bölge baro levhasına kayıt yaptırmasının zorunlu olduğu düzenlenmiştir.

Bununla birlikte Avukatlık Kanunu'nun Ek 1. maddesine göre; " Kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli olarak avukatlık görevinde çalışanların baro levhasına yazılmaları isteklerine bağlıdır. Ancak bunlar hakkında bu Kanunun avukatlık meslekine kabul ve ruhsatname verilmesine ilişkin hükümleri aynen uygulanır. Bunlar, görevlerinin gereği olan işleri yaparken baro levhasına kayıtlı avukatların yetkileriyle haklarına sahip ve onların ödevleriyle yükümlüdürler. Baroya kaydını yaptırmayan avukat, çalıştığı yer barosuna bilgi verir." demek suretiyle kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüslerinde asli ve sürekli olarak avukatlık görevinde çalışanların baro levhalarına yazılmalarının isteklerine bağlı olduğunu belirtmiştir.

Av. K. m. 63'te; "Baro levhasında yazılı bulunmayanlar ve işten yasaklanmış olan avukatlar, şahıslarına ait olmayan dava evrakını düzenleyemez, icra işlemlerini takip edemez ve avukatlara ait diğer yetkileri kullanamazlar. Baro levhasında yazılı bulunmayanlar avukatlık unvanını da taşıyamazlar." denilmek suretiyle baro levhasına yazılı bulunmayan avukatların bir kısım işlemleri yapamayacakları, avukatlık sıfatını taşımadıkları, aksi halde sorumluluklarının doğacağı düzenlenmiştir¹⁹⁶.

Avukatın baro levhasına yazılması demek sadece bulunduğu bölgede avukatlık yapabileceği anlamına gelmemektedir. Av. K. m. 66' da " Bir baro levhasına yazılmış olan avukat, sürekli olmamak şartıyla, memleketin her yerinde avukatlık yapmaya yetkilidir." denilmek suretiyle avukatlık mesleğinin yer itibarıyla sınırlı olmadığı düzenlenmektedir.

Avukatın baro levhasına yazılmasıyla birlikte büro edinme yükümlülüğü bulunmaktadır. Av. K. m. 43 " Her avukat, levhaya yazıldığı tarihten itibaren üç ay

---

¹⁹⁶ Güner, s. 562.

içinde baro bölgesinde bir büro kurmak zorundadır. Büronun niteliklerini barolar belirtir. Bir avukatın birden fazla bürosu olamaz. Birlikte çalışan avukatlar ayrı büro edinemezler." denilmek suretiyle baro levhasına yazılan avukatın ilerleyen üç ay içerisinde büro açma yükümlülüğü düzenlenmektedir.

Buna benzer olarak Av. K. m. 51 " *Avukatlar, baroda yazılı olan bürolarından başka yerlerde, mahkeme salonunda veya adalet binasının başka bir yerinde iş sahipleri ile hukuki danışmada bulunmaktan ve iş kabul etmekten yasaklıdırlar.*" şeklindeki düzenlemeyle avukatların baroya bildirmiş oldukları iş adreslerinin dışında hukuki hizmet talebinde bulunan kişilerle görüşme yapamayacağını, nitekim bu düzenlemeyle avukatın büro edinmesinin önemini vurgulamaktadır. Büro edinme ve büroda hukuki danışmanlık verilmesi veya iş kabulü gibi yükümlülüklerinin temelinde kısmen de olsa avukatlar arasında haksız rekabetin önlenmesi düşüncesi yatmakta olduğu söylenmektedir¹⁹⁷.

e. İşi Reddetme ve Reddetdiği İşi Bildirme Yükümlülüğü

Avukat kural olarak kendisine teklif edilen her işi kabul etmek zorunda değildir. Bazı hallerde avukatın işi reddetme zorunluluğu bulunmaktadır. Av. K. m. 38 avukatın işi reddetme zorunluluğu olduğu durumları düzenlemektedir.

İlgili hüküm uyarınca avukat;

a) Kendisine yapılan teklifi yolsuz veya haksız görür yahut sonradan yolsuz veya haksız olduğu kanısına varırsa,

b) Aynı işte menfaati zıt bir tarafa avukatlık etmiş veya mütalaa vermiş olursa,

c) Evvelce hâkim, hakem, Cumhuriyet savcısı, bilirkişi veya memur olarak o işte görev yapmış olursa,

d) Kendisinin düzenlediği bir senet veya sözleşmenin hükümsüzlüğünü ileri sürmek durumu ortaya çıkmışsa,

---

¹⁹⁷ Aday, s.69; Karateke, s. 49.

f) Görmesi istenilen iş, Türkiye Barolar Birliği tarafından tespit edilen mesleki dayanışma ve düzen gereklerine uygun değilse,

Teklifi reddetmek zorunluğundadır.

Bu zorunluluk, avukatların ortaklarını ve yanlarında çalıştırdıkları avukatları da kapsar.

Bununla birlikte Av. K. m. 37 de ise " Avukat, kendisine teklif olunan işi sebep göstermeden reddedebilir. Reddin, iş sahibine gecikmeden bildirilmesi zorunludur." denilmek suretiyle avukatın kendisine teklif olunan işi sebep göstermeden reddedebileceği fakat bu durumu iş sahibine derhal bildirmesi gerektiğini düzenlemektedir.

Av. K. m. 38 ile Av. K. m. 37 birbirini tamamlayan hükümler olup, birlikte değerlendirilmesi gerekir¹⁹⁸.

f. Diğer Yükümlülükleri

Avukatın Avukatlık Kanunu ve Avukatlık Meslek Kurallarında da sayılan bir kısım yükümlülükleri bulunmaktadır. Biz burada avukatın Avukatlık Kanunu ve Meslek kurallarında sayılan yükümlülüklerini sadece saymakla yetineceğiz¹⁹⁹.

Buna göre,

- Avukatın iş sahibine yol gösterme ve tavsiyede bulunma yükümlülüğü
- Avukatın elinde bulundurduğu evrakı, 3 yıl süreyle saklama yükümlülüğü (Av. K. m. 39)
- Avukatın elinde bulunan döküman ve evrakların iş sahibi tarafından incelenmesine katlanma yükümlülüğü

---

¹⁹⁸ Avukatın işi red yükümlülüğü bir kısım meslek kurallarında da düzenlenmiştir. Bu düzenlemeleri detaylı şekilde incelemek için bkz. M. Lamih Çelik, "Meslek Kurallarında Avukatın İş Red Yükümlülüğü", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 31, S.3, Yıl 2007, s. 1030 vd.

¹⁹⁹ Karateke, s. 70.

- Avukatın hesap verme yükümlülüğü (Av. K. m. 166, Av. Meslek Kuralları M. 43)
- Avukatın gerçeğin bulunmasına katkıda bulunma yükümlülüğü
- Avukatın davayı gündemde bırakmaktan kaçınma yükümlülüğü (Av. K. m. 1-2; Av. Meslek Kuralları m. 22)
- Avukatın Reklam Yasağı kapsamındaki yükümlülükleri (Av. K. m. 55; Av. Meslek Kuralları m. 7)
- Avukatın tanıklarla temasa geçme ve onları etkilemekten kaçınma yükümlülüğü (Av. Meslek Kuralları m. 24)
- Avukatın aracı kullanarak bir menfaat karşılığı iş temin etmeme yükümlülüğü (Av. K. m. 48, Av. Meslek Kuralları m. 8)
- İlk avukata yazıyla bilgi verme yükümlülüğü (Av. K. m. 172; Av. Meslek Kuralları m. 39)
- Avukatlık mesleğine yakışır kılık kıyafet giyme yükümlülüğü (Av. K. m. 49; Av. Meslek Kuralları m. 2)
- Avukatların birbirleriyle mesleki dayanışma içinde bulunması ve meslektaşına dilekçe ile her türlü belge verme yükümlülüğü (Av. Meslek Kuralları m.30/m.32)
- Avukatın karşı taraf avukatıyla görüşme yükümlülüğü (Av. K. m. 35/A, Av. Meslek Kuralları m. 31)
- Avukatın bazı hallerde baro tarafından verilecek görevi takip etme yükümlülüğü (Av. K. m. 42; Av. K. m. 37/II)
- Avukatın baroya yıllık kesenek ödeme ve Topluluk Sigortasına girme yükümlülüğü (Av. K. m. 81, Av. K. m. 186)

- Avukatın iş elde etmek için her türlü davranıştan kaçınma yükümlülüğü (Av. K. m. 55)

avukatın diğer yükümlülükleridir²⁰⁰. Avukat ile iş sahibinin ilişkisinin T.B.K. m. 504 vd. maddelerinde düzenlenmiş olan adi vekalet sözleşmesinin nitelikli görünümü olduğu için, niteliğine uygun düştüğü ölçüde vekalet sözleşmesinde vekilin uyması gereken yükümlülükler kıyasen avukatlık sözleşmesine de uygulanacaktır²⁰¹.

C. İş Sahibinin Yükümlülükleri

1. Ücret Ödeme Yükümlülüğü

Avukata, avukatlık hizmetinin karşılığı olarak ödenen ücrete avukatlık ücreti denir²⁰².

Av. K. m. 163/I uyarınca avukatlık sözleşmesi belli bir hukuki yardımı ve meblağı veya değeri kapsar. Bununla birlikte Av. K. m. 164/I ise avukatlık ücretinin, avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağı veya değeri ifade ettiğini düzenlemektedir. Kural olarak avukatlık ücreti, avukat ile iş sahibi arasında kanuna, ahlaka, şahsiyet haklarına aykırı olmamak kaydıyla serbestçe kararlaştırılabilir²⁰³. Avukatlık sözleşmesinin iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olmasından dolayı avukat iş sahibine karşı hukuki yardım borcu altına girerken, iş sahibi de avukata ücret ödeme, avans ve masrafları ödeme gibi bir kısım yükümlülükler altına girmektedir. Avukat istisnai haller dışında ücretsiz dava alamayacağı için vermiş olduğu hukuki hizmetin karşılığında ücret isteme hakkına sahiptir.

T.B.K. m. 502/ III gereğince adi vekalet sözleşmesinde vekilin ücrete hak kazanabilmesi için ya bir sözleşme ile bir ücretin kararlaştırılmış olması ya da vekile ücret ödeneceği hususunda bir teamülün olması gerekirken, avukatlık sözleşmesinde ücret kararlaştırılmamış olsa da avukatın ücret talep etmeye hakkı vardır. Bu durum

---

²⁰⁰ Detaylı bilgi için bkz. **Aday**, s. 53 vd, **Sungurtekin Özkan**, s. 395 vd.; **Şenocak**, s. 5 vd.; Yine bkz. Mehmet **Altundiş**, "Avukatın Düşüncelerini Olgun ve Objektif Biçimde Açıklama Yükümlülüğü", Yasama Dergisi, Ocak, Şubat, Mart, Nisan, 2008; S.8, s. 133 vd.

²⁰¹ **Karateke**, s. 71; **İyimaya**, s. 73.

²⁰² **Aday**, s.125; **Karateke**, s. 54; **Güner**, s. 318; **Aydın**, s. 52.

²⁰³ **Aday**, s. 125; **Aydın**, s. 57; **Günergök**, s. 124; **Güner**, s. 319; **Başpınar**, s. 469; **Karateke**, s. 55.

Av. K. m. 164. maddesinde belirtilen avukatlık ücretinin, verilen hukuki bilginin karşılığı olmasından kaynaklanmaktadır.

Avukatlık ücreti, iş sahibi ile avukat arasında Av.K. m. 163/I uyarınca ahlaka, kanuna, kişilik haklarına aykırı olmamak koşuluyla serbestçe düzenlenebilir²⁰⁴. İş sahibinin avukat ile yapmış olduğu ücret sözleşmesi yazılı değilse veya sözleşme herhangi bir nedenle geçersizse ücret Av. K. m. 164/IV uyarınca bu durum ücret uyuşmazlığını çözen yetkili merci tarafından belirlenir.

Avukata ücreti peşin verilmesi gerektiği kararlaştırılmış ise, avukat işe başlamak zorunda değildir. Bu halde avukatın işe başlamaması nedeniyle doğabilecek her türlü zarardan dolayı sorumluluk iş sahibinin kendisine aittir²⁰⁵.

Avukatlık ücreti bizim tezimizin ana konusunu teşkil ettiği için avukatlık ücreti ileride daha detaylı ele alınacaktır.

2. Avans ve Masraf Ödeme Yükümlülüğü

Avukat, avukatlık sözleşmesi gereği kendisine tevdi edilen işi yaparken bir çok masraf yapacaktır. Bu masraflar ise iş sahibi tarafından karşılanacaktır. Dolayısıyla avukat iş takibini yaparken herhangi bir engel ile karşılaşmaması adına müvekkilinden yeteri kadar para almış olmalıdır.

Avans, avukatın avukatlık hizmetini yerine getirmesi bakımından yapılması gerekli olan bir takım giderleri karşılamak üzere (dava açılması sırasında kesin ve miktarı belli olan harç, bununla birlikte diğer yargılama giderleri, seyahat giderleri vs.) dürüstlük kuralları çerçevesinde belirleyeceği tahmini değerdir. Buna karşın masraf, avukatın avukatlık hizmetinin gereği olarak iş sahibinden avans veya başka bir ad altında para almaksızın, gerçekleştirdiği giderleri karşılayan değerdir²⁰⁶.

Avukatın avans ve masraf isteme hakkı Avukatlık Kanunu ve Avukatlık Meslek Kuralları'nın çeşitli maddelerinde düzenlenmiştir. Av. K. m. 173/II ve Av. M. K. m. 42 avukatın avans ve masraf isteme haklarını düzenlemektedir.

²⁰⁴ Günergök, s. 124; Karateke, s. 74.

²⁰⁵ Karateke, s. 74.

²⁰⁶ Günergök, s. 156; Sungurtekin Özkan, s. 340; Karateke, s. 55; Aday, s. 77.

Av. K. m. 173 / II " Avukata tevdi edilen işin yapılması veya yapıldıktan sonra sonucunun alınması için gerekli bütün vergi, resim, harc ve giderler iş sahibinin sorumluluğu altında olup, avukat tarafından ilk istekte avukata veya gerektiği yere ödenir. Bu harcamaların avukat tarafından yapılabilmesi için, yeteri kadar avansın iş sahibi tarafından verilmiş olması gerektir. Avukatın iş için yapacağı yolculuk masrafları ve bulunduğu yerden ayrılma tazminatı, anlaşma gereğince iş sahibi tarafından ayrıca ödenir. Bu giderler peşin olarak ödenmedikçe avukat yolculuğa zorlanamaz. Bu hükmün aksine sözleşme yapılabilir." şeklinde düzenleme getirmektedir.

Av. M. K. m. 42 de ise, "Avukat işle ilgili giderleri karşılamak üzere avans isteyebilir. Avans işin gereğini çok aşmamasına, avanstan yapılan harcamaların müvekkile zaman zaman bildirilmesine ve işin sonunda avanstan kalan paranın geri verilmesine dikkat edilir." şeklinde düzenleme getirmiştir²⁰⁷.

Türk ve İsviçre Borçlar Kanunlarında vekilin müvekkilden avans talebinde bulunmasını öngörmemiştir. Ancak vekaletin icrası için gerekli masrafları daha işin başında elde edemeyen vekilin, bu masrafları bizzat yapması, bu kredi riskini üstlenmesini gerektiren bir düzenlemenin de bulunmaması dikkate alındığında, vekilin bu durumda istifa ederek sözleşmeyi sona erdirebileceği ve bu suretle karşılıklı borç ve hakların doğumuna engel olunabileceği ifade edilmektedir²⁰⁸. Nitekim öğretilerdeki bu görüş yerindedir. Zira avukata müvekkil adına masraf yüklenmesi durumunda, avukatın yapmış olduğu masraflar için dava açması, icra takibine girişmesi gibi süreçler dikkate alındığında bu masrafları elde etmesi uzun sürecektir.

İş sahibi avans ve masraf ödeme yükümlülüğünü yerine getirmediği takdirde, avukat bu durumu iş sahibine uygun bir yolla bildirmelidir. Eğer iş sahibi avukata

---

²⁰⁷ Sungurtekin Özkan, avansın avukatın ücret alacağını güvence altına almaya yarayan bir araç olmadığını, avansın masrafların önceden karşılanması amacını aşar şekilde yüksek oranda almasının uygun olmayacağını aksi takdirde mesleki sorumluluğu gerektireceğini belirtmektedir. **Sungurtekin Özkan**, s. 340.

²⁰⁸ **Karateke**, s. 56; **Sungurtekin Özkan**, s. 351 vd.; **Günergök**, s. 159; **Güner**, s. 364 vd.; Vehbi Umut **Erkan**, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Vekâlet Sözleşmesinde Vekâlet Veren Ücret Ödeme Borcu Dışındaki Diğer Borçları", AÜHFD 2013, Cilt 62, S. 2, s. 456.

avans ve masraf ödememeye devam ederse avukat işe başlamak zorunda değildir. Avans ve masraf ödeninceye kadar söz konusu faaliyetini durdurabilir.

Avukat kendi malvarlığından masraf yaptığı takdirde, bu masrafın iş sahibi tarafından kendisine verilmemesi halinde, avukat vekaletten çekilebileceği gibi, masrafların ödenmesini dava etme imkanına da sahiptir²⁰⁹.

3. Avukatın Zararını Tazmin Yükümlülüğü

Avukat ile iş sahibi avukatlık sözleşmesini karşılıklı güven esasına dayalı olarak kurmaktadır. Bu ilişki dolayısıyla avukat ile müvekkil arasında yoğun güven ilişkisi bulunmaktadır. Avukat yoğun güven ilişkisinin bir sonucu olarak müvekkil tarafından kendisine sunulan bilgi ve belgelerin doğru ve eksiksiz olduğuna, bunlar üzerinde bir tahrifat olmadığına ve sahte olmadığına inanmaktadır. Nitekim avukatın bunların doğru veya sahte olup olmadığını araştırma gibi bir yükümlülüğü de bulunmamaktadır²¹⁰. Bu nedendir ki iş sahibi de avukatın kendisine duyduğu güveni boşa çıkarmamakla yükümlüdür²¹¹. Avukatın iş sahibi tarafından kendisine sunulan bilgi ve belgelerin sahte olmasından dolayı bir kısım maddi ve manevi zararları oluşabilir. Bunun için iş sahibi avukata vermiş olduğu bilgi ve belgelerin yanıltıcı olması dolayısıyla avukatı maddi ve manevi olarak zarara uğratabilir. İş sahibinin avukatı uğratmış olduğu maddi ve manevi zararları gidermekle yükümlü olması gerekmektedir.

Avukatlık Kanunu'nda güven ilişkisinin zedelenmesi nedeniyle avukatın uğramış olduğu maddi ve manevi zararların niteliği ve giderilmesine ilişkin hüküm bulunmadığı için öğretide T.B.K. m. 510/II maddesinin²¹² uygulanması ve bu doğrultuda iş sahibinin avukatın uğramış olduğu zararı gidermesi gerektiği savunulmaktadır²¹³. Zira bu durum daha önce de belirtildiği üzere avukatlık

²⁰⁹ Karateke, 75; Günergök, s. 159.

²¹⁰ Sungurtekin Özkan, s. 354 ; Karateke, s. 56; Günergök, s. 49 vd.

²¹¹ Sungurtekin Özkan, s. 354; Karateke, s. 56; Aday, s. 81; Günergök, s. 151.

²¹² T.B.K. m. 510/II'ye göre; "*Vekil, vekâletin ifası sebebiyle uğradığı zararın giderilmesini vekâlet verenden isteyebilir. Ancak vekâlet veren, kusuru bulunmadığını ispat ederek bu sorumluluktan kurtulabilir.*"

²¹³ Aday, s. 81; Sungurtekin Özkan, s. 353; Karateke, s. 57; Günergök, s. 151; Müderrisoğlu, s. 70.

sözleşmesine niteliğine uygun düştüğü ölçüde Türk Borçlar Kanunu'nun ilgili hükümlerinin uygulanacak olmasının bir sonucudur.

Avukatın iş sahibinden tazminat talebinde bulunabilmesi bir kısım koşulların varlığına bağlıdır. Öncelikli olarak avukatın bir zarara uğramış olması gerekmektedir²¹⁴. İkinci olarak avukatın iş sahibi tarafından uğradığı bu zarar ile iş görme borcu arasında bir nedensellik bağı bulunması gerekmektedir. Üçüncü olarak avukatın vekalet işini gereği gibi ifa etmiş olması ve müvekkilin kusursuzluğunu kanıtlayamamış olması gerekmektedir²¹⁵.

Avukatlık sözleşmesi dolayısıyla avukatın iş sahibinden tazminat talebinde bulunduğu durumlarda müvekkil kazaen meydana gelen zararlardan sorumlu değildir. Bununla birlikte kusura dayanan bir zarar ortaya çıkarsa, avukat müvekkilin kusurunu ispat etmek zorunda değildir. Burada müvekkile T.B.K. m. 112²¹⁶ gereğince sorumluluktan kurtulmak için kusursuzluğunu ispat karinesi getirilmiştir²¹⁷.

İş sahibinin tazminat borcu, vekilin zarara uğradığı günden itibaren muaccellik kazanacaktır. Bu muaccellik, vekaletin ifasının tamamlanmış olmasına bağlı değildir. Vekilin zarara uğradığı günden itibaren muaccellik başladığından dolayı, bu tazminat alacağına zararın doğduğu günden başlamak üzere faiz yürütülmelidir²¹⁸.

Avukatlık Kanununda buna ilişkin bir hüküm bulunmaması sebebiyle, avukatın bu tazminat talebi hakkı beş yıllık zamanaşımına tabidir²¹⁹. Bu durumda

---

²¹⁴ Avukatın uğramış olduğu zarar maddi zarar olabileceği gibi manevi zarar da olabilir. Fakat manevi zarara hükmedilebilmesi için T.B.K. m. 56 vd. da belirtilen koşulların oluşup oluşmadığına özellikle dikkat edilmesi gerekmektedir. Nitekim Yargıtay " *Avukatın karşı tarafla anlaştığı iddiasıyla baroya başvuran ve hiçbir delil ibraz edemeyen müvekkile karşı açılan manevi tazminat davasında avukatın meslek onurunun zedelenip zedelenmediği incelenerek uygun bir tazminata hükmedilmesi gerekir.*" denilmek suretiyle avukatın manevi zararının da oluşabileceği belirtilmiştir. Y13HD.,14.05.1990, E. 1990/3498, K. 1990/3509, ABD 1993/3, s. 251.

²¹⁵ **Sungurtekin Özkan**, s. 354; **Günergök**, s. 161; **Aday**, s. 81; **Yalçınduran**, s. 92.

²¹⁶ T.B.K. m. 112'ye göre; "*Borç hiç veya gereği gibi ifa edilmezse borçlu, kendisine hiçbir kusurun yüklenemeyeceğini ispat etmedikçe, alacaklının bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür.*"

²¹⁷ **Günergök**, s. 161; **Aday**, s. 81; **Sungurtekin Özkan**, s. 354; Söz konusu yazarların aksine Müderrisoğlu bu sorumluluğun kusursuz sorumluluk olduğunu savunmaktadır. **Müderrisoğlu**, s. 70.

²¹⁸ **Günergök**, s. 162; **Erkan**, s. 462-463.

²¹⁹ **Sungurtekin Özkan**, s. 354; **Aday**, s. 82; **Günergök**, s. 162; **Karateke**, s. 57.

Türk Borçlar Kanunu'nun vekaletle ilişkin zamanaşımını düzenleyen 147. maddesinin 5. fıkrası uygulama alanı bulacaktır.

4. Avukata İş ile İlgili Yardım Yükümlülüğü

Avukatlık sözleşmesinin avukat ile iş sahibi arasındaki karşılıklı güvene dayalı olmasının bir sonucu olarak iş sahibi avukata talep ettiği konularda doğru bilgi ve belgeleri vermek zorundadır. İş sahibi avukatın güvenini sarsacak davranışlardan kaçınmalı, iş sahibine verdiği belgeleri yanlışsız ve eksiksiz vermelidir.

İş sahibi avukata talimat verirken hukuka aykırı talimat vererek avukatı hukukun dışına çıkaracak davranışlardan kaçınmalı, avukatın işini kolaylaştıracak tüm bilgi ve belgeleri doğru olarak vermelidir. İş sahibi işin yürütülmesiyle ilgili olarak her konuda açık şekilde avukata yardım etmek zorundadır²²⁰.

D. Avukatın Kanun'dan Doğan Hakları

1. Savunma Dokunulmazlığı Hakkı

İddia ve savunma dokunulmazlığı Anayasanın 36. maddesi ile teminat altına alınmıştır²²¹. Hukukumuzda savunma görevi yargının kurucu unsurlarından birisi olan avukat vasıtasıyla icra edilmektedir. Avukatın yargının kurucu unsuru olması ve savunma mesleğini yerine getirmesi sebebiyle, savunma amacıyla sınırlı olmak üzere cezai ve hukuki sorumluluğu bulunmamaktadır²²².

T.C.K. m. 128 de iddia ve savunma dokunulmazlığını güvence altına almıştır²²³. Öğretilerde bu duruma avukatın savunma dokunulmazlığı da denilmektedir²²⁴.

---

²²⁰ Karateke, s. 76.

²²¹ Anayasa'nın 36. maddesine göre; "*Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınmaz.*"

²²² Karateke, s. 57; Aday, s. 82; Sungurtekin Özkan, s. 383 vd.

²²³ T.C.K. m. 128'e göre; "*Yargı mercileri veya idarî makamlar nezdinde yapılan yazılı veya sözlü başvuru, iddia ve savunmalar kapsamında, kişilerle ilgili olarak somut isnadlarda ya da olumsuz değerlendirmelerde bulunulması hâlinde, ceza verilmez. Ancak, bunun için isnat ve değerlendirmelerin, gerçek ve somut vakıalara dayanması ve uyumsuzlukla bağlantılı olması gerekir.*"

²²⁴ Güner, s. 123.

Dava sebebiyle söylenen ya da yazılanlar tamamen davanın aydınlığa kavuşması ve hakkın ortaya çıkarılması ile sınırlı olması kaydıyla, avukat hakaret anlamına gelen yazı ve sözlerinden dolayı sorumlu değildir. Avukatın savunma dokunulmazlığı nedeniyle somut isnatların dışına çıkması beklenemez. Savunma dokunulmazlığı çerçevesinde davayla ilgili olmayan ve sınırı aşan durumlarda elbette ki avukatın sorumluluğu söz konusu olacaktır. Zira savunma dokunulmazlığıyla korunan amaç hakkın ortaya çıkarılarak adaletin gerçekleşmesidir²²⁵.

Savunma dokunulmazlığı ilkesinin avukatın cezai olduğu kadar hukuki sorumluluğuyla da ilgisi bulunmaktadır. Avukatın iş sahibini savunmak için söyleyeceği bir sözü, cezai takibata uğramak korkusu altında söylememesi adaletin gerçekleşmesini engeller. Bu bakımdan, savunmanın dokunulmazlığı konusunda Türk Ceza Kanunu'nda getirilen düzenleme avukatın yararına olmaktan çok sanığın yararınadır. Savunma amacını aşan iddia ve savunmalar dokunulmazlık şemsiyesinden yararlanamazlar²²⁶.

2. Dosya İnceleme ve Dosyadan Örnek Alma Hakkı

Avukat savunma mesleğini yerine getirirken mesleki olarak en fazla ihtiyaç duyabileceği haklardan birisi de dosya inceleme ve dosyadan örnek alma hakkıdır. Avukat söz konusu hakkını kullanmak suretiyle dava hakkında yeterince bilgiye sahip olmak isteyebilir. Dava hakkında sahip olacağı bu bilgiyle de müvekkilini daha iyi şekilde savunabileceği düşünülebilir.

Avukatın dosya inceleme ve dosyadan örnek alma hakkı Av. K. m. 46 da düzenlenmiştir. Av. K. m. 46/I " Avukat, işlerini kendi sorumluluğu altındaki stajyeri

---

²²⁵ "Görüliyor ki, Anayasa'nın kabul ettiği esasa göre, iddia ve savunma hakkının kullanılması ancak meşru vasıta ve yollardan yararlanmak suretiyle olmalıdır. İddia ve savunma hakkının her türlü etkiden uzak olarak kullanılması esastır. Bir davada tarafların yargı mercileri önünde iddia ve savunmalarını hiçbir endişeye kapılmadan serbestçe yapmaları gerekir. Ancak bu serbesti, dava konusu olayın aydınlığa kavuşması, bir başka anlatımla hakkın meydana çıkarılmasına vesile olması amacına hizmet etmelidir. Böyle olduğu takdirde Anayasa'nın öngördüğü meşru vasıta ve yollara başvurulmuş olur. Ancak o dava sebebiyle söylenmesinde ve yazılmasında yarar bulunmayan, diğer bir deyişle davanın aydınlığa kavuşmasında ve hakkın meydana çıkarılmasında hiçbir olumlu etkisi olmayan, hakareti oluşturan yazı ve sözlerin kullanılmasında meşruiyet vardır denilemez. Bu gibi durumlarda iddia ve savunma sınırı aşılmış ve dolayısıyla haysiyetler korunmamış olur..." YCGK., 20.10.1998, E. 1998/4-225, K. 1998/316 ;Karar için bkz.; <http://legalbank.net/belge/y-cgk-e-1998-4-225-k-1998-316-t-20-10-1998-yargitay-ceza-genel-kurulu-karari/514067> E.T. 14.05.2013.

²²⁶ Aday, s. 82.

veya yanında çalışan sekreteri eliyle de takip ettirebilir, fotokopi veya benzeri yollarla örnek aldirabilir. Avukatın onanmasını istemediği örnekler harca tâbi değildir." demek suretiyle avukatın dosyadan örnek alma hakkı düzenlenmiştir.

Bununla birlikte Av. K. m. 46/II de ise " Avukat veya stajyer, vekâletname olmaksızın dava ve takip dosyalarını inceleyebilir. Bu inceleme isteğinin ilgililerce yerine getirilmesi zorunludur. Vekâletname ibraz etmeyen avukata dosyadaki kağıt veya belgelerin örneği veya fotokopisi verilmez." demek suretiyle avukatın dosya inceleme hakkı düzenlenmiştir.

Avukatın dosya inceleme hakkını kullanabilmesi için vekaletname ibraz etmesi şart değilken, örnek alma hakkını kullanabilmesi için vekaletname ibrazı zorunlu tutulmuştur. Uygulamada suret veya fotokopi gibi örnek alma hakkının kullanılabilmesi adliye içinde fotokopi imkanının bulunması ve gerekli fotokopi giderinin ödenmesi kayıt ve şartına tabi tutulmaktadır²²⁷.

Av. K. m. 2 de de avukatın dosya inceleme ve dosya alma hakkına ilişkin bir takım düzenlemeler bulunmaktadır. Av. K. m. 2 hükmüne göre " Yargı organları, emniyet makamları, diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kamu iktisadi teşebbüsleri, özel ve kamuya ait bankalar, noterler, sigorta şirketleri ve vakıflar avukatlara görevlerinin yerine getirilmesinde yardımcı olmak zorundadır. Kanunlarındaki özel hükümler saklı kalmak kaydıyla, bu kurumlar avukatın gerek duyduğu bilgi ve belgeleri incelemesine sunmakla yükümlüdür. Bu belgelerden örnek alınması vekaletname ibrazına bağlıdır. Derdest davalarda müzekkereler duruşma günü beklenmeksizin mahkemeden alınabilir." demek suretiyle avukatın dosya inceleme ve örnek almasını düzenlemektedir.

Bununla birlikte avukatın dosya incelemesi ve örnek alması hususu bir kısım başkaca kanunlarda da düzenlenmiştir. Örneğin HMK. m. 161 / I ve CMK m. 153/I avukatın örnek alması hususlarını düzenlemektedir²²⁸. Avukatın dosyayı incelemesi

²²⁷ Sungurtekin Özkan, s. 366, Karateke, s. 58.

²²⁸ HMK m. 161/I'e göre; "Zabit kâtibinin gözetimi altında taraflar veya fer'i müdahil, dava dosyasını inceleyebilir. Dava ile ilgili olanlar da bunu ispatlamak kaydı ve hâkimin izniyle dosyayı inceleyebilir."

CMK m. 153/I'e göre; "Müdafî, soruşturma evresinde dosya içeriğini inceleyebilir ve istediği belgelerin bir örneğini harçsız olarak alabilir."

ve örnek alması dosyanın gizli olmaması hususuna bağlıdır²²⁹. Dosyanın gizli olması ve avukatın dosyayı inceleyememesi CMK. m. 153/II ve İYUK m. 20/III de dosyanın incelenmesinin kısıtlı olduğu hallerdir²³⁰.

3. Örnek Çıkarma ve Tebligat Yapma Hakkı

Avukatın örnek çıkarması usulüne uygun olarak kendisine verilen vekaletnamenin örneğini çıkarıp bu örneğin aslına uygun olduğunu imzasıyla onaylayarak kullanmasını ifade eder²³¹. Avukatın vekaletnameyi örnek olarak çıkarması vekaletnamenin fotokopisinin çekilerek avukat tarafından aslı gibidir ibaresinin eklenerek imzalanması suretiyle de olabilmektedir.

Kanun bazı işlemler bakımından kullanılacak belgenin aslının ibrazını öngörebilir. Kanunda belgenin aslının ibrazına ilişkin açık bir hüküm bulunmayan durumlarda, avukat, aslı kendisinde bulunan her türlü kağıt ve belgenin örneğini çıkarabilir. Avukat bu şekilde aslına uygunluğunu onayladığı belgeleri yargı mercileri ve diğer adalet dairelerinde kullanabilir²³².

Örnek çıkarma hakkı avukatlara mesleklerinin icrasında kolaylık sağlamak amacıyla tanınmıştır. Bu düzenleme avukatın dürüstlüğüne, aslı olmayan bir belgeyi onaylamayacağına duyulan güvene dayanmaktadır. Bu nedenle, Kanun, bu hakkını kötüye kullanan avukatın cezalandırılmasını öngörmüştür. Av. K. m 56/III gereğince *"aslı olmayan vekaletname veya diğer kağıt ve belgelerin örneğini onaylayan yahut aslına aykırı örnek veren avukat üç yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile*

²²⁹ Ceza Muhakemesi Hukuku'nda müdafinin ve vekilin evrak inceleme yetkisi için bkz., Ali **Pehlivan**, "Soruşturma Evresinde Müdafinin ve Vekilin Evrak İnceleme Yetkisi", s. 1491 vd. <http://e-dergi.marmara.edu.tr/maruhad/issue/viewFile/5000001567/5000000657> E.T. 11.10.2013.

²³⁰ CMK m. 153/II'ye göre; *Müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, sulh ceza hâkiminin kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir."*

İYUK m. 20/III' e göre; *"Ancak, istenen bilgi ve belgeler Devletin güvenliğine veya yüksek menfaatlerine veya Devletin güvenliği ve yüksek menfaatleriyle birlikte yabancı devletlere de ilişkin ise, Başbakan veya ilgili bakan, gerekçesini bildirmek suretiyle, söz konusu bilgi ve belgeleri vermeyebilir. Verilmeyen bilgi ve belgelere dayanılarak ileri sürülen savunmaya göre karar verilemez."*

²³¹ **Karateke**, s. 59; **Sungurtekin Özkan**, s. 389 vd.; **Aday**, s. 86; **Güner**, s. 296.

²³² Av. K. m. 56/II' ye göre; *"Asıllarının verilmesi kanunda açıkça gösterilmeyen hallerde avukatlar, takip ettikleri işlerde, aslı kendilerinde bulunan her türlü kağıt ve belgelerin örneklerini kendileri onaylayarak yargı mercileri ile diğer adalet dairelerine verebilirler."*

cezalandırılır" demek suretiyle aslına uygun olmayan örnek çıkararak avukatın cezalandırılacağını belirtmiştir²³³.

Tebliğat, yetkili makam veya onun aracılığı ile birtakım hukuki işlemlerin, bu işlemlerin hukuki sonuçlarından etkilenmeleri amaçlanan kimselere (örneğin bir davada davanın taraflarına) kanuna uygun şekilde bildirim ve bildirim de usulüne uygun olarak yapıldığının belgelenmesi işlemidir²³⁴. Tebliğat Kanunu'na göre Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü veya memur vasıtasıyla (Teb. Kan. m. 1²³⁵) yapılan hukuki işlemlerden ilgili kişinin bilgi sahibi olmasını sağlayan işlemidir²³⁶.

Vekil aracılığıyla takip edilen davalarda vekiller makbuz karşılığında birbirlerine tebligatta bulunabilirler. (Teb. K. m. 38) Bundan başka avukat, vekalet aldığı işlerde, ilgili yargı merci aracılığıyla ve bu yargı merciinin tebliğat konusunda bir kararı olmaksızın, diğer tarafa adli kağıt ve belge tebliğ edebilir. Bu durumda, tebliğ edilen kağıt ve belgelerin birer nüshası, gerekli harç, vergi ve resim ödenmek şartıyla, ilgili yargı merciinin dosyasına konur²³⁷.

4. Tanıklıktan Çekinme ve Duruşmayı Terk Etme Hakkı

Av. K. m. 36 avukata hem bir hak hem de yükümlülük getirmektedir. Söz konusu düzenleme avukatın tanıklıktan çekilme hakkını düzenlemektedir²³⁸. Bu düzenleme gereği avukatın tanıklıktan çekinme hakkı bulunmaktadır. Bununla birlikte avukatın sır saklama yükümlülüğü de söz konusu madde uyarınca bulunmaktadır.

Avukat ile iş sahibi arasındaki ilişkinin karşılıklı güvene dayanmasından dolayı Av. K. m. 36 söz konusu düzenlemeyi getirmiştir. Buna göre avukatın mesleki

²³³ Daha detaylı bilgi için bkz. Fatih S. **Mahmutoğlu**/Serdar **Talas**, "Avukatların Görev Suçları ve Yargılanması Rejimi", İstanbul Barosu Dergisi Ceza Hukuk Özel Sayısı, Ocak 2007, sayfa:13-41.

²³⁴ Ersin **Moroğlu**/Timuçin **Muşul**, Tebliğat Hukuku, Filiz Yayınevi, 2. Baskı, İstanbul 1990, s. 19.

²³⁵ RG., 11.02.1959, Sayı 10139.

²³⁶ **Güner**, s. 297; **Karateke**, s. 59; **Sungurtekin Özkan**, s.391.

²³⁷ **Aday**, s. 87.

²³⁸ Av. K. m. 36'ya göre; "Avukatların, kendilerine tevdi edilen veya gerek avukatlık görevi, gerekse ,Türkiye Barolar Birliği ve barolar organlarındaki görevleri dolayısıyla öğrendikleri hususları açığa vurmaları yasaktır.

Avukatların birinci fıkrada yazılı hususlar hakkında tanıklık edebilmeleri, iş sahibinin muvafakatini almış olmalarına bağlıdır. Ancak, bu halde dahi avukat tanıklık etmekten çekinebilir. Çekinme hakkının kullanılması hukuki ve cezai sorumluluk doğurmaz.

Yukarı ki hükümler, Türkiye Barolar Birliği ve baroların memurları hakkında da uygulanır."

çalışma yaptığı sırada iş sahibi hakkında edinmiş olduğu bilgileri açıklamak zorunda bırakılmasının önüne geçilmektedir²³⁹.

Avukatın tanıklıktan çekinebilmesi hakkının kapsamı, avukatın kendisine tevdi edilen bilgileri ve avukatlık görevi sırasında edindiği bilgileri kapsamaktadır. Tanıklıktan çekilme hakkını kullanan avukatın hukuki ve cezai sorumluluğu bulunmamaktadır²⁴⁰.

Avukatın çekinme hakkını kullanmayıp edindiği bilgiler hakkında tanıklık yapabilmesi için öncelikle iş sahibinin olurunun alması gerekmektedir. Ancak, avukat bu halde dahi tanıklıktan çekinebilir²⁴¹.

Tanıklıktan çekinme bir kısım kanunlarda da düzenlenmiştir. Örneğin HMK. m. 249²⁴² sır nedeniyle tanıklıktan çekinmeyi düzenlerken, CMK m. 46²⁴³ meslekleri sebebiyle tanıklıktan çekinebilecekleri düzenlemektedir. Bununla birlikte Av. M. K. m. 37²⁴⁴ ' de avukatların tanıklıktan çekinebilmesi hususuna değinilmiştir. Av. M. K. m. 37 de belirtilen bu düzenlemede meslek sırrı ölçüt alınmıştır.

Avukatlık mesleğinin kamusal niteliği gereği, avukatın iş sahibinin haklarını yargı mercileri önünde savunmaktır. Bu nedenle avukat duruşmayı terk edemez.

---

²³⁹ Güner, s. 301.

²⁴⁰ Güner, s. 302.

²⁴¹ Sungurtekin Özkan, s. 519; Güner, s. 302.

²⁴² HMK. m. 249'ye göre; "Kanun gereği sır olarak korunması gereken bilgiler hakkında tanıklığına başvurulacak kimseler, bu hususlar hakkında tanıklıktan çekinebilirler. Ancak, 19/3/1969 tarihli ve 1136 sayılı Avukatlık Kanunu hükmü saklı kalmak üzere sır sahibi tarafından sırrın açıklanmasına izin verildiği takdirde, bu kimseler tanıklıktan çekinemezler."

²⁴³ C.M.K. m. 46' ya göre; "(1) Meslekleri ve sürekli uğraşları sebebiyle tanıklıktan çekinebilecekler ile çekinme konu ve koşulları şunlardır:

a) Avukatlar veya stajyerleri veya yardımcılarının, bu sıfatları dolayısıyla veya yükledikleri yargı görevi sebebiyle öğrendikleri bilgiler.

b) Hekimler, diş hekimleri, eczacılar, ebeler ve bunların yardımcıları ve diğer bütün tıp meslek veya sanatları mensuplarının, bu sıfatları dolayısıyla hastaları ve bunların yakınları hakkında öğrendikleri bilgiler.

c) Malî işlerde görevlendirilmiş müşavirler ve noterlerin bu sıfatları dolayısıyla hizmet verdikleri kişiler hakkında öğrendikleri bilgiler.

(2) Yukarıdaki fıkranın (a) bendinde belirtilenler dışında kalan kişiler, ilgilinin rızasının varlığı halinde, tanıklıktan çekinemez."

²⁴⁴ Av. M. K. m. 37' ya göre; "Avukat meslek sırrı ile bağlıdır.

a. Tanıklıktan çekinmede de bu ölçüyü esas tutar.

Avukat, davasını almadığı kimselerin başvurması nedeniyle öğrendiği bilgileri de sır sayar.

Avukatlık sırrının tutulması süresizdir, meslekten ayrılmak bu yükümü kaldırmaz.

b. Avukat, yardımcılarının, stajyerlerinin ve çalıştırdığı kimselerin de meslek sırrına aykırı davranışlarını engelleyecek tedbirler alır."

Fakat mesleğini bağımsız olarak yapması istenilen avukatı, her hal ve koşulda duruşmaya sokmak, duruşmada hazır bulundurmamak avukatlık mesleğinin niteliğine uygun düşmemektedir. Bu nedenle Av. M. K. 21. maddesi avukatın duruşmayı terk edebileceği durumları düzenlemiştir²⁴⁵.

Buna göre avukat kişisel veya mesleki onurunun zorunlu kıldığı hallerde duruşmayı terk edebilmektedir²⁴⁶. Böyle bir durumda avukat derhal bağlı olduğu baroya bilgi vermelidir²⁴⁷. Avukatın duruşmayı terk etme hakkını kullanması mahkemenin iznine bağlı değildir²⁴⁸.

5. Teklif Olunan İş Reddetme Hakkı

Avukatlık mesleğinin serbest bir meslek olması ve avukatın bağımsızlığı dolayısıyla avukat kendisine teklif olunan her işi kabul etmek zorunda değildir. Bu durum Av. K. m. 37 de açıkça düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca " *Avukat, kendisine teklif olunan işi sebep göstermeden reddedebilir. Reddin, iş sahibine gecikmeden bildirilmesi zorunludur.*" Bununla birlikte Av. M. K. m. 38 de avukatın işi reddettiği durumlarda nedenini açıklamak zorunda bırakılmayacağını düzenlemektedir²⁴⁹.

Avukatın yargı erkinin savunma tarafının temsilcisi olarak üstlendiği görevi yerine getirebilmesi için bağımsız olması gerekmektedir. Savunmanın bağımsız

---

²⁴⁵ Av. M. K. m. 21'ye göre; "Avukat duruşmayı terk edemez. Ancak kişisel veya meslek onurunun zorunlu kıldığı hallerde duruşmalardan ayrılabilir. Bu durumda avukat derhal baroya bilgi verir."

²⁴⁶ Güner, s. 303; Karateke, s. 61; Sungurtekin Özkan, s. 392, Faruk Erem, Avukatın Duruşmayı Terk Hakkı, İBD, 1971/11-12 s. 992.

²⁴⁷ TBB Disiplin Kurulunun 08.02.1995 günlü, E. 995/50, K. 995/54 sayılı kararında " *Avukatlar; kişisel onurları ile meslek onurunun zorunlu kıldığı haller dışında duruşmayı terk edemezler. Hakkı terk halinde derhal baronun bilgilendirilmesi gerekir. Olayda şikayetli avukatın, davacı vekili olarak üstlendiği bir davanın duruşmasında, tanık dinletme isteminin reddedilmesi üzerine, bu ne biçim adalet, tanık dinlenmediği takdirde olay aydınlığa kavuşamaz, ben bunu kabul etmiyorum- diyerek duruşmayı terk ettiği, dosyada bulunan tutanak örneği ve şikayetlinin bu tutanak içeriğine uygun beyanları ile sabit bulunmaktadır. Kovuşturma konusu olayda mahkemece verilen ara kararının avukatın kişisel onuruna ve meslek onuruna yönelik bir anlam taşıdığı düşünülemeyeceğinden, kendisini duruşmayı terk etmeye zorlayan bir neden bulunmamaktadır. Kaldı ki, avukat bu hususta baroya bilgi vermemiştir"* gerekçesiyle avukata disiplin cezası verilmiştir. Karar için bkz. ABD, Y. 1995, S. 4, s. 94.

²⁴⁸ Erem, s. 992; Güner, s. 304; Karateke, s. 61.

²⁴⁹ Av. M. K. m. 38'e göre; "Avukat, kendisine teklif edilen işi gerekçe göstermeden de reddedebilir. Takdirine esas olan nedenleri açıklamak zorunda bırakılmaz. Avukat, zamanının ve yeteneklerinin erişemediği bir işi kabul etmez. Avukat, davayı almaktan ve kovuşturmadan çekinme hakkını müvekkiline zarar vermeyecek biçimde kullanmaya dikkat edecektir."

olması için avukatın kimseden buyruk almaması, üstlenmeyi uygun bulmadığı ya da savunamayacağı bir işi üstlenmeme olanağının kendisine sağlanması gerekmektedir²⁵⁰.

Avukatın işi red olanağının bulunmadığı durumlar da mevcuttur. Avukatın Av.K.m. 37/II hükmü gereğince görevlendirilmesi durumunda işi reddetme olanağı bulunmamaktadır. Burada yasa mesleki uzmanlık gerektiren avukatlık mesleği dolayısıyla bireylerin savunma hakkının kısıtlanmaması için avukata böyle bir sorumluluk yüklemektedir²⁵¹.

6. Uzlaşma Sağlama Hakkı

Avukatın uzlaşma sağlama hakkı 4667 sayılı Avukatlık Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla hukukumuzda girmiştir. Avukatın uzlaşma sağlama hakkı Avukatlık Kanunu'nun 35/A maddesinde düzenlenmektedir²⁵². Söz konusu madde uyarınca avukatlara dava açılmadan veya dava açılmış olup da henüz duruşma başlamadan önce kendilerine intikal eden iş ve davalarda, mahkemelerin iş yükünü azaltmak amacıyla taraflar arasında uzlaşma sağlama hakkına başka bir ifadeyle avukatlara uzlaşma sağlama yetkisine sahiptir²⁵³. Kanunda düzenlenen uzlaşma sağlama yetkisi uyarınca tutulan tutanaklar ilam niteliğinde belgelerdir. Bu belgeler usulüne uygun olarak düzenlenirse mahkeme kararına eş nitelik taşımaktadır²⁵⁴. Görüldüğü üzere Av. K. m. 35/A avukata uzlaşma sağlama yetkisi vermek suretiyle avukatın yapmış olduğu mesleki faaliyetin kamu niteliği dolayısıyla

²⁵⁰ Atilla **Sav**, Avukatın İş Reddetme Hakkı, s. 353; **Güner**, s. 284, Faruk **Erem**, "Avukatın İş Reddetme Hakkı", Ankara Barosu Dergisi, Sayı:4 (1969), s.631.

²⁵¹ **Güner**, s. 285, **Erem**, s. 631; **Sav**, s. 356.

²⁵² Av. K. M. 35/ A' ya göre; "Avukatlar dava açılmadan veya dava açılmış olup da henüz duruşma başlamadan önce kendilerine intikal eden iş ve davalarda, tarafların kendi iradeleriyle istem sonucu elde edebilecekleri konulara inhisar etmek kaydıyla, müvekkilleriyle birlikte karşı tarafı uzlaşmaya davet edebilirler. Karşı taraf bu davete icabet eder ve uzlaşma sağlanırsa, uzlaşma konusunu, yerini, tarihini, karşılıklı yerine getirmeleri gereken hususları içeren tutanak, avukatlar ile müvekkilleri tarafından birlikte imza altına alınır. Bu tutanaklar 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38 inci maddesi anlamında ilâm niteliğindedir."

²⁵³ Alper **Bulur**, Avukatlık Kanunu m. 35/a'nın Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Çerçevesinde İrdelenmesi Ve Bir Düzenleme Önerisi, TBBD 2010/89, s. 208; **Karateke**, s. 62; **Güner**, s. 147.

²⁵⁴ Ejder **Yılmaz**, Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi, 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı, Ankara 2004, s. 847; **Güner**, s. 148, **Karateke**, s. 62; **Bulur**, s. 209; Daha detaylı bilgi için bkz. İbrahim **Özbay**, Avukatlık Hukukunda Uzlaştırma ve Uzlaştırma Tutanağının İlâm Niteliği, EHFD, 2004, C. 8, S. 3-4, s. 387 vd.

bir nevi onu yargıç statüsüne koymuş ve taraflar arasında tutulan tutanağı mahkeme kararlarına eş nitelikte kabul etmiştir.

Avukatın uzlaşma sağlama hakkı ile ilgili olarak, Avukatlık Kanunu Yönetmeliğinin 16. maddesinde " Uzlaşma Müzakereleri" başlıklı düzenlemesine; 17. maddesinde " Uzlaşma Tutanağının Şekli" başlıklı düzenlemesine ve Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi'nin 16. maddesinde uzlaşma tutanağının hazırlanmasına dair düzenlemelerine rastlanılmaktadır.

Avukatın uzlaşma sağlama hakkıyla birlikte avukatlık mesleğini sadece yargılama mesleği olarak görmekten, daha kapsamlı daha geniş bir perspektif ile avukatlık mesleğinin amacına da uygun olarak adalet ve hakkaniyete uygun çözümler üreten meslek anlayışına doğru geçiş yaşanmaktadır²⁵⁵.

Avukatın uzlaşma sağlama hakkını düzenleyen Av. K. m. 35/ A maddesine uygulamada bir takım eleştiriler getirilmektedir. Av. K. m. 35/A da düzenlenen uzlaşma sağlama yetkisinde bir takım sınırlamalar olduğu düşünülmektedir. Zira öncelikli olarak madde metninde belirtilen uzlaşmanın ne zamana kadar yapılacağını belirten "duruşma başlamadan önce" ifadesi ile kastedilen uzlaşma çağrısının en geç ilk duruşmaya kadar yapılmasıdır. İlk duruşmaya kadar uzlaşmanın yapılabileceğini, duruşmanın başlamasıyla birlikte uzlaşmanın yapılamayacağını belirtmek uzlaşmanın amacıyla örtüşmemektedir. Zira uzlaşmayla amaçlanan ana düşüncenin mahkemenin iş yükünün azaltılması ve tarafların uzlaşmasını sağlamak olduğu düşünülürse, uzlaşma çağrısı için zaman sınırına yer verilmemelidir²⁵⁶. Aksi takdirde zaman sınırlaması yapılmak suretiyle ilk duruşmadan sonra uzlaşmanın yolunun kapatılması tarafların uzlaşma iradelerini ortadan kaldıracıdır. Bununla birlikte "tarafların kendi iradeleriyle istem sonucu elde edebilecekleri konulara inhisar etme kaydı" da maddenin konuluş amacı olan mahkemelerin iş yükünü azaltma amacıyla ters düşmektedir²⁵⁷. Bu tür tasarrufları üzerinde de kişilerin serbestçe uzlaşma yapabilme hakları bulunmalıdır. Örneğin, velayet hakkı kendisinde olan baba, bu hakkı anneye daha sonra uzlaşma protokolü ile

²⁵⁵ Rayda **Keçeoğlu**, Avukatlık Kanunu 35/A Maddesi Gereğince Avukatın Uzlaşma Yetkisi, Leges Hukuk Dergisi, Yıl 4, Sayı, 39, s. 12.

²⁵⁶ **Yılmaz**, Uzlaşma, s. 848; **Keçeoğlu**, s. 13; **Karateke**, s. 63.

²⁵⁷ **Yılmaz**, Uzlaşma, s. 850; **Karateke**, s. 63.

devredebilmelidir. Dolayısıyla avukatın uzlaşma sağlama hakkı sınırlanmamalı, adalet hizmetine yardımcı olan avukatlara güven duyulmalı ve avukatlara kişilerin şahsına sıkı sıkıya bağlı haklarla ilgili konularda da birtakım yetkilerin tanınması gerekmektedir. Kısacası avukat taraflar arasına belli şartların teşekkül etmesi kaydıyla, uzlaşma sağlamak hak ve yetkisine sahiptir²⁵⁸.

III. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ

A. Genel Olarak

Avukatlık sözleşmesinin tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olmasından dolayı, bu tür sözleşmeleri sona erdiren genel hükümlere tabidir. Avukatlık sözleşmesinin hangi durumlarda sona ereceği konusu Avukatlık Kanunu'nda spesifik ayrımlarla düzenlenmemiştir. Buna karşın hangi durumlarda avukat ile iş sahibi arasındaki vekalet ilişkisinin son bulacağına ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır.

Türk Borçlar Kanunu'nun vekalet sözleşmesinin sona ermesini düzenleyen 512 ve 513. maddeleri ile vekalet ilişkisinin sona ermesinin sonuçlarını düzenleyen 514. maddesi vekalet sözleşmesinde vekilin şahsının önemli bir yer tutması, sözleşmenin güven ilişkisine dayanması ve iş sahibinin ağır basan menfaatleri olmasından dolayı avukatlık sözleşmesine niteliği uygun düştüğü ölçüde uygulanabilir²⁵⁹.

Aşağıda avukatlık sözleşmesini sona erdiren haller ve sona ermenin sonuçları incelenecektir. Bunlar kısaca avukatlık sözleşmesi ile yüklenen işin görülmüş olması veya sürenin dolması, istifa ve azil, avukatın veya müvekkilin ölümü, taraflardan birisinin ehliyetini yitirmesi, iş sahibinin iflası ve avukatın şahsında ortaya çıkan diğer sebeplerdir.

---

²⁵⁸ Karateke, s. 63.

²⁵⁹ Karateke, s. 35.

B. Avukatlık Sözleşmesi İle Yüklenen İşin Görülmüş Olması veya Sürenin Dolması

Türk Borçlar Kanunu'nun genel hükümleri (T.B.K. m. 131 vd.²⁶⁰) gereğince sözleşme ile borçlanılan edimin ifasıyla birlikte borç ortadan kalktığı için sözleşme sona erer. Bu durum kıyasen avukatlık sözleşmesi için uygulanacaktır. Dolayısıyla avukatlık sözleşmesi ile amaçlanan sonucun gerçekleşmiş olması durumunda avukatlık sözleşmesi sona erecektir²⁶¹.

Avukatlık sözleşmesinin ne zaman sona ereceği sözleşmenin içeriği ile belirlenmektedir. Fakat bu durum sözleşmenin kurucu ögesi olmadığı için taraflar bu konuda bir anlaşma yapmamış olabilirler. Bu durumda Av. K. m. 171 hükmü gereğince " *Avukat, üzerine aldığı işi kanun hükümlerine göre ve yazılı sözleşme olmasa bile sonuna kadar takip eder.*" Bu maddeden de açıkça anlaşılacağı üzere işin sonlanmasıyla avukatlık sözleşmesi de sona ermektedir. İşin sonlanması demek sözleşmede aksine bir kural yoksa ve üstlenilen iş bir davada temsil işiyse davanın kesinleşmesine kadar olan süreç demektir²⁶².

Avukatlık sözleşmesinde sona erme ile amaçlanan sonucun gerçekleşip gerçekleşmeyeceği önemli değildir²⁶³. Avukatlık sözleşmesi ile avukatın üstlendiği görevi yerine getirmek için avukatın gerekli özeni göstermiş olması durumunda sonuç önem taşımamaktadır. Avukatlık sözleşmesinde sonucun önem taşımaması avukatlık sözleşmesinin eser sözleşmesinden farklı yanını ortaya koymaktadır. Avukat eser sözleşmesinden farklı olarak sonuç garanti etmez. Bu özelliği dolayısıyla avukatlık sözleşmesinde ifa için sonucun gerçekleşip gerçekleşmediği

---

²⁶⁰ T.B.K. m. 131'e göre; "Asıl borç ifa ya da diğer bir sebeple sona erdiği takdirde, rehin, kefalet, faiz ve ceza koşulu gibi buna bağlı hak ve borçlar da sona ermiş olur. İşlemiş faizin ve ceza koşulunun ifasını isteme hakkı sözleşmeyle veya ifa anına kadar yapılacak bir bildirimle saklı tutulmuş ise ya da durum ve koşullardan saklı tutulduğu anlaşılıyorsa, bu faizler ve ceza koşulu istenebilir. Taşınmaz rehinine, kıymetli evraka ve konkordatoya ilişkin özel hükümler saklıdır."

²⁶¹ **Günergök**, s. 189; **Güner**, s. 269; **Karateke**, s.36; **Aydın**, s. 48; **Yalçınduran**, s. 95.

²⁶² **Güner**, s. 270; **Yalçınduran**, s. 96.

²⁶³ "İş, sadakatle ve özenle görülmüşse yönelinen sonuca erişilmemiş olsa bile, gereği gibi ifa vardır. Vekilin gerekli özeni göstermesine rağmen sonucun elde edilmemesinin rizikosu vekile yüklenemez." Y13HD., 05.02.1991, E.1990/7902, K.1990/1070, <http://www.kararara.com/yargitay/yhdk7/yrqtyk16402.htm>. E.T. 05/11/2014

önem arz etmez. Dolayısıyla avukatın üstlendiği işi gerekli özeni göstermek suretiyle yerine getirmesi yeterlidir²⁶⁴.

Avukatın sözleşme ile üstlendiği iş görme borcunu özenle ifa etmesine rağmen amaçlanan sonucun gerçekleşmemiş olsa hatta müvekkilin zarara uğramış olsa bile avukatlık sözleşmesi sona ermiştir. Bu durum gereği gibi ifa olarak değerlendirilmelidir²⁶⁵.

Avukatlık sözleşmesinin sona ermesi her hukuki olgu için kendini farklı şekillerde göstermektedir. Örneğin, avukatın sözleşmeyle üstlendiği iş bir hukuki görüş bildirmeyse veya sözleşme hazırlanmasıysa görüşün veya sözleşmenin hazırlanmasıyla sözleşme sona erecektir. Bununla birlikte salt şifahi danışma halinde, iş sahibine bilgi verilmesi ile sözleşme ifa edilmiş sayılır²⁶⁶.

Müvekkile ait bir hukuksal problemin dava yolu ile çözümünün avukatlık sözleşmesine konu olması halinde ise kesinleşmiş bir karar alınca avukatlık sözleşmesi sona erecektir²⁶⁷.

C. İstifa ve Azil

Azil ve istifa tek taraflı bir irade beyanı olup, iradenin açıklanması ile hüküm ve sonuç doğurur. Azil iş sahibinin, istifa ise vekilin tek taraflı bildirimini ve bunun karşı tarafa ulaşmasını gerektiren²⁶⁸ ve kural olarak geçerliliği belli bir şekle bağlı olmayan ileriye doğru yürürlük kazanmak üzere hüküm ve sonuçlarını hemen doğuran bozucu yenilik doğurucu nitelikte birer irade beyanlarıdır²⁶⁹.

Avukatlık sözleşmesi avukat ile iş sahibi arasında bulunan güven ilişkisine dayalı olarak kurulur. Avukatın iş sahibine olan güveninin ortadan kalkması veya iş

---

²⁶⁴ **Günergök**, s. 190; **Güner**, s. 270; **Yalçınduran**, s. 96; Buna karşın Akipek'e göre vekalet sözleşmesinde vekilin sonucu gerçekleştirilmesi halinde özen borcuna uygun davranıp davranmayacağı koşulu aranmaz. **Akipek**, s.74.

²⁶⁵ **Günergök**, s. 190.

²⁶⁶ **Güner**, s. 270.

²⁶⁷ **Günergök**, s. 190.

²⁶⁸ **Tandoğan**, s. 620; **Yavuz**, s. 607; **Gökyayla**, s.43.

²⁶⁹ **Tandoğan**, s. 620; **Karateke**, s. 37; **Günergök**, s. 192; **Güner**, s. 272; **Gökyayla**, s. 43; **Suat Sarı**, Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi, Beşir Yay, 1. Baskı, Ekim 2004, s. 86; **Mehmet Erdem**, Vekaletten Azil ve İstifa, (Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Sona Erdirilmesi), Erdoğan Teziç'e Armağan, Galatasaray Üniversitesi Yayını 2007 Baskı, s. 950.

sahibinin avukata olan güveninin ortadan kalkması durumunda tarafların sözleşmeye devam etmesi beklenemez. Taraflar bu durumda istedikleri anda sözleşmeyi tek taraflı irade beyanları ile sona erdirebilirler. Avukatlık sözleşmesinde iş sahibi avukatlık sözleşmesini azil yoluyla sona erdirirken, avukatta istifa yoluyla avukatlık sözleşmesine son verebilmektedir. Azil ve istifa tarafların sözleşme ile dahi vazgeçemeyecekleri bir hakları olup bunların kullanılması belli bir kayıt ve cezai şarta tabi tutulamaz²⁷⁰. Zira azil ve istifayı zorlaştıran bu durumlar vekalet akdinin niteliğiyle bağdaşmaz.

Avukatlık Kanunu azil ve istifayı çeşitli maddelerinde düzenlemiştir. Av. K. m. 41 avukatın istifası ile ilgili bir düzenleme getirirken, Av. K. m. 174 hem avukatın istifası hem de avukatın azli ile ilgili bir düzenleme getirmektedir. Buna karşın Av. K. m. 172 açıkça azil ve istifa olmadığı halde, azil ve istifa gibi sonuç doğuran bir düzenlemeye yer vermektedir²⁷¹.

Avukatın istifasını düzenleyen Av. K. 41. maddesine göre " *Belli bir işi takipten veya savunmadan isteği ile çekilen avukatın o işe ait vekalet görevi, durumu müvekkiline tebliğinden itibaren onbeş gün süre ile devam eder.*" denilmek suretiyle avukatın istifasına değinmiştir. Bununla birlikte avukatın istifasının geçerli bir sonuç doğurabilmesi için avukatın yapması gereken işleri belirtmiştir. Avukatın istifası halinde Av. K. m. 41 de belirtilen durum avukat ile müvekkil arasındaki iç ilişkiyi ilgilendirir²⁷².

Avukat kendi isteği ile işi takip etmekten veya savunmada bulunmaktan bu durumu iş sahibine bildirmek suretiyle her zaman istifa edebilir. Avukatın istifa ettiğine dair beyanı iş sahibine ulaştığında avukatın görevi sona erer. Bu beyanın iş sahibi tarafından kabul edilmesi gerekli olmadığı gibi, avukatın istifa için haklı bir

---

²⁷⁰ **Aday**, s. 122; **Tandoğan**, s. 623 vd.; **Karateke**, s. 37; **Yalçınduran**, s. 51; **Erdem**, s.951; **Sarı**, s.92 vd.; Buna karşın Gökyayla, azil ve istifanın karşı tarafın durumunu olumsuz bir niteliğe sokmaması, şarta bağlı olan şüpheli durumun muhatap için katlanılmaz olmaması halinde mümkün olduğunu beyan etmektedir. **Gökyayla**, s.50.

²⁷¹ **Günergök**, s. 192; **Karateke**, s. 37 ; **Aday**, s.121.

²⁷² **Aday**, s. 121; **Karateke**, s. 37.

nedene sahip bulunması da gerekli değildir. Avukat haklı veya haksız her hangi bir nedenle görevinden her zaman istifa edebilir²⁷³.

Avukatın istifasının haklı olup olmadığı alacağı ücrete ilişkin bir sonuç doğurur. Avukatın istifası haksız olsa bile istifa beyanının iş sahibine ulaşması ile avukatlık sözleşmesi sona erer. Av. K. m. 174 " *Üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçen avukat hiçbir ücret isteyemez ve peşin aldığı ücreti geri vermek zorundadır.*" demek suretiyle bu duruma işaret etmektedir²⁷⁴.

Av. K. m. 172/III ise iş sahibinin başka avukatları da görevlendirmesi durumunda avukatlık sözleşmesinin sona ermesini düzenlemektedir. Söz konusu hüküm uyarınca " *İlk avukatın muvafakat etmemesi halinde, vekalet sözleşmesi kendiliğinden sona erer. İş sahibi, muvafakat etmeyen avukata ücretin tamamını ödemekle yükümlüdür.*" Söz konusu durumun avukatın istifası mı yoksa iş sahibinin avukatı azli mi olduğunun pek önemi bulunmamaktadır²⁷⁵. Burada önemli olan husus söz konusu irade beyanının ulaşmasıyla birlikte avukatlık sözleşmesinin sona ermesidir²⁷⁶.

Av. K. m. 174'te avukatın her zaman azlinin mümkün olduğunu fakat avukatın azli durumunda avukata ücretin tamamının verileceğini düzenlemektedir. İlgili hüküm uyarınca " *Avukatın azli halinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez.*" denilmek suretiyle tam ücrete işaret edilmektedir. Söz konusu düzenlemede önemli olan avukatın kusuru sebebiyle azlin gerçekleşmemiş olmasıdır. Aksi takdirde azil sebebiyle ücrete hak kazanamaz.

Kanun koyucu avukatın ani istifasının yargılamanın gidişatını olumsuz etkilememesi için bir kısım hükümler getirmiştir.

---

²⁷³ Karateke, s. 38; Günergök, s. 192; Aydın, s. 46; Gökyayla, s. 51.

²⁷⁴ Günergök, s. 192; Akıncı, s. 118.

²⁷⁵ Günergök, s. 192; Aydın, burada sözleşmeyi sona erdiren bir istifa olduğundan bahsetmektedir. Aydın, s. 47; Fakat avukat tarafından bakıldığında istifa niteliğinde olan bir durum iş sahibi tarafından bakıldığında azil görünümünde olabilir. Bunun sözleşme ilişkisinin sona ermesinden dolayı pek bir önemi bulunmamaktadır.

²⁷⁶ Karateke, s. 38.

Av. K. m. 41 uyarınca bir işi takipten istifa eden avukatın, istifa ettiğini iş sahibine bildirdiği tarihten itibaren on beş gün süre ile görevi devam eder. Bunu süreli fesihe benzetmek mümkündür. Bu on beş günlük süre içinde avukatın görevi devam eder ve kendisi ile yapılan işlemler geçerli olur. Ancak avukatın bu süre zarfında iş sahibini bağlayacak, onun zararına olacak işlemleri yapması örneğin davadan vazgeçmesi sorumluluğunu gerektirir²⁷⁷.

Avukatın azli ve istifasıyla ilgili Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda bir kısım düzenlemeler bulunmaktadır. HMK. m. 81, 82 ve 83 avukatın azli ve istifasını düzenlemektedir. HMK m. 81 " *Vekilin azli veya istifasının, mahkeme ve karşı taraf bakımından hüküm ifade edebilmesi için, bu konudaki beyanın dilekçeyle bildirilmesi veya tutanağa geçirilmesi ve gerektiğinde ilgisine yapılacak tebligat giderinin de peşin olarak ödenmesi zorunludur.*" denilmek suretiyle avukatın azlinin veya istifasının sonuç doğurabilmesi için bu konudaki beyanın dilekçeyle bildirilmesi veya tutanağa geçirilmesini şart koşmaktadır. Bununla birlikte HMK. m. 82, Av. K. m. 41'e paralel bir düzenleme getirerek istifa eden avukatın görevinin on beş gün süreyle devam edeceğini, HMK. m. 83 ise iş sahibinin avukatı azli durumunda davayı takip etmezse ve on beş gün içerisinde yeni avukat görevlendirmezse sonuçlarına katlanması gerektiğini belirtmektedir.

D. Avukatın veya Müvekkilin Ölümü

1. Avukatın Ölümü

Avukatın ölümü halinde avukatlık sözleşmesi sona erer²⁷⁸. Bu durum avukatlık sözleşmesine niteliğine uygun düştüğü ölçüde Türk Borçlar Kanunu'nun vekalet sözleşmesine ilişkin hükümlerinin kıyasen uygulama alanı bulması nedeniyle T.B.K. m. 513'ün uygulanacak olmasının bir sonucudur²⁷⁹. Avukatlık sözleşmesinde güven ilişkisinin esaslı unsur olması ve avukatın kişiliğinin sözleşme ilişkisinde

²⁷⁷ **Günergök**, s. 192; **Aday**, s. 121; **Karateke**, s. 38; **Aydın**, s.47.

²⁷⁸ **Müderrişoğlu**, s. 61; **Günergök**, s. 193; **Karateke**, s. 39; **Güner**, s. 273; **Aydın**, s .47; Kemal T. **Gürsoy**, Vekalet Akdinin Ölüm Nedeniyle Sona Ermesi ve Sonuçları, Temsil ve Vekâlet'e İlişkin Sorunlar Sempozyumu, İstanbul, 1977, s.16.

²⁷⁹ T.B.K. m. 513'e göre; "*Sözleşmeden veya işin niteliğinden aksi anlaşılmadıkça sözleşme, vekilin veya vekalet verenin ölümü, ehliyetini kaybetmesi ya da iflası ile kendiliğinden sona ermiş olur. Bu hüküm, taraflardan birinin tüzel kişi olması durumunda, bu tüzel kişiliğin sona ermesinde de uygulanır.*"

önemünün büyük olmasından dolayı avukatın ölümü halinde avukatın mirasçıları iş sahibine karşı yükümlülük içerisinde değildir. Buna karşın avukatın mirasçılarının tahakkuk etmiş avukatlık ücreti dolayısıyla iş sahibinden talep hakkı bulunmaktadır²⁸⁰. Nitekim bu durum Av. K. m. 166/IV te açıkça belirtilmiştir. Şöyle ki; " *Avukatın ölümü halinde, mirasçılara intikal eden avukatlık ücreti alacakları da, avukat alacakları gibi rüçhanlıdır.*"

Günümüzde artan avukatlık ortaklarında olduğu gibi iş sahibinin birden fazla avukat bulunan avukatlık ortaklığı veya birden fazla avukatın birlikte hareket ederek avukatlık sözleşmesine taraf olması halinde, sözleşmenin tarafı olan avukatlar müvekkile karşı birlikte sorumlu olacaklarından, bunlardan her hangi birisinin ölümü ile avukatlık sözleşmesi sona ermeyecektir. Avukatlık sözleşmesi kalan avukatlarla varlığını sürdürecektir²⁸¹.

Bununla birlikte Av. K. m. 42 " *Bir avukatın ölümü veya meslekten yahut işten çıkarılması veya işten yasaklanması yahut geçici olarak iş yapamaz duruma gelmesi hallerinde, baro başkanı, ilgililerin yazılı istemi üzerine veya iş sahiplerinin yazılı muvafakatini almak şartıyla, işleri geçici olarak takip etmek ve yürütmek için bir avukatı görevlendirir ve dosyaları kendisine devir ve teslim eder.*" demek suretiyle iş sahiplerinin hak kaybına uğramaması için avukatın ölümü durumunda, ilgililerin yazılı istemi üzerine baro başkanının başka bir avukatı görevlendirmesini isteyebilir.

2. Müvekkilin Ölümü

T.B.K. m. 513 gereğince " *Sözleşmeden veya işin niteliğinden aksi anlaşılmadıkça sözleşme, vekilin veya vekâlet verenin ölümü, ehliyetini kaybetmesi ya da iflası ile kendiliğinden sona ermiş olur. Bu hüküm, taraflardan birinin tüzel kişi olması durumunda, bu tüzel kişiliğin sona ermesinde de uygulanır.*" denilmek suretiyle adi vekalet sözleşmesinde taraflardan birisinin ölümü halinde sözleşmenin sona ereceğini düzenlemektedir. Bu durum kıyas yoluyla avukatlık sözleşmesine de uygulanabilir. Avukatlık sözleşmesinde müvekkilin ölümü halinde vekalet

²⁸⁰ Karateke, s. 39; Günergök, s. 194; Güner, s. 274.

²⁸¹ Günergök, s. 194.

sözleşmesinin özel bir görünümü olan avukatlık sözleşmesi de sona erer²⁸². Bu halde mahkemenin iş sahibinin bütün mirasçılarını duruşmaya çağırması gerekir²⁸³.

Müvekkilin ölümü halinde avukat artık müvekkil adına yeni bir dava açamayacağı gibi, halihazırda yürüyen davaya da giremez. Ancak bazı hallerde vekaletin sona ermesi mirasçıların haklarını tehlikeye sokabilir. Örneğin açılmış olan bir davanın sonuçlanması durumunda aleyhe olan kararın her ne kadar iş sahibi ölse bile avukat tarafından temyiz edilmesi gerekmektedir. Burada gecikmesinde sakınca bulunan bir durum olduğu için avukatın söz konusu kararı mesleki sınırlar içerisinde kalmak kaydıyla temyiz etmesi lazımdır. Bu durumda avukat, mirasçılar işlerini görebilecek duruma gelinceye kadar, vekalet görevine devam etmelidir²⁸⁴. Zira bu duruma T.B.K. m. 513/2' de; *Vekaletin sona ermesi vekalet verenin menfaatlerini tehlikeye düşürüyorsa, vekalet veren veya mirasçısı ya da temsilcisi, işleri kendi başına görebilecek duruma gelinceye kadar, vekil veya mirasçısı ya da temsilcisi, vekaleti ifaya devam etmekle yükümlüdür.*" şeklinde düzenleme getirilmek suretiyle işaret edilmektedir.

Müvekkilin ölümü halinde avukatın davaya devam etmesine mirasçıların rıza göstermeleri, davanın mirasçıların haklarını ilgilendirdiği ölçüde mümkündür. Yalnız müvekkili ilgilendiren davalara devam edilmesi mümkün değildir. Örneğin açılmış bir boşanma ya da ismin değiştirilmesi davasına müvekkilin ölümü ile artık avukat devam edemez. Bu hususta mirasçıların muvafakatinin bir önemi yoktur.

3. Ölüme Benzeyen Haller

Bazı hallerde ölüm söz konusu olmadığı halde, ölüm durumundaki gibi sözleşmenin sona erdiğinin kabulü zorunluluğu doğmaktadır.

Ölüm hadisesi gerçek kişilere özgü bir durumdur. Dolayısıyla tüzel kişilerin ölümü söz konusu değildir. Fakat tüzel kişilerin kişiliğinin son bulması mümkündür. Avukatlık sözleşmesinin bir tarafında tüzel kişi olduğu zaman, tüzel kişiliğin son bulması gerçek kişilerin ölümüne kıyaslanmak suretiyle vekalet ilişkisini sona

---

²⁸² Günergök, s. 195.

²⁸³ Karateke, s.40; Aday, s. 124.

²⁸⁴ Günergök, s. 195; Karateke, s. 40; Akıncı, s. 129; Gürsoy, s. 17.

erdiren sebep sayılmaktadır²⁸⁵. Tüzel kişiliğin son bulmasıyla birlikte avukat vekalet sözleşmesini istifa suretiyle sona erdirebilecektir.

Avukatlık ortaklığının sona ermesi durumunda da avukatlık sözleşmesi sona erecektir fakat avukatlık ortaklığının sona ermesi dolayısıyla avukatlık ortaklığına bağlı avukatların iş sahibine karşı sorumlulukları ortadan kalmaz²⁸⁶.

Avukatın ya da iş sahibinin gaipliğine karar verilmesi halinde avukatlık sözleşmesinin akıbeti konusunda kanunda açık hüküm bulunmamasına rağmen bu durumda da, ölüme ilişkin hukuki sonuçların doğacağı dolayısıyla avukatlık sözleşmesinin sona ereceği düşünülmektedir²⁸⁷.

E. Tarafların Ehliyetini Yitirmesi

Avukatın ehliyetini yitirmesi halinde, artık avukatlık sözleşmesinin konusunu oluşturan hukuki yardımda bulunma ediminin bizzat onun tarafından ifası imkansız hale gelecektir. Bundan dolayı avukatın ehliyetini yitirmesi halinde avukatlık sözleşmesi sona erecektir²⁸⁸.

İş sahibinin ehliyetini yitirmesi hususu ise T.B.K. m. 513/I hükmü kıyas suretiyle uygulama alanı bulacaktır. Söz konusu hüküm " *Sözleşmeden veya işin niteliğinden aksi anlaşılmadıkça sözleşme, vekilin veya vekâlet verenin ölümü, ehliyetini kaybetmesi ya da iflası ile kendiliğinden sona ermiş olur.*" demek suretiyle iş sahibinin ehliyetini yitirmesi durumunda sözleşmenin sona ereceğini düzenlemektedir.

F. Müvekkilin İflası

Avukatlık mesleğinin ticari bir iş sayılmadığından ve avukatın tacir sıfatı olmadığından dolayı avukat iflasa tabi değildir. Bununla birlikte avukatlık sözleşmesini sona erdiren iflas nedeni iş sahibi bakımından kendisini gösterebilir.

---

²⁸⁵ Tandoğan, s. 664; Günergök, s. 196.

²⁸⁶ Günergök, s. 196.

²⁸⁷ Tandoğan, s. 664; Günergök, s. 196.

²⁸⁸ Karateke, s. 40; Günergök, s. 196; Güner, s. 278.

İş sahibinin iflasından söz edebilmek için, hakkında bir iflas kararı bulunması ve malları üzerinde tasarruf yetkisinin iflas masası tarafından kullanılıyor olması gerekir²⁸⁹.

Avukatlık sözleşmesini sona erdiren iflas konusunda ikili bir ayırım yapmak gerekmektedir. Birincisi avukatlık sözleşmesinin konusunun malvarlığına ilişkin davalar olması, diğeri ise iş sahibinin şahsiyet haklarına ilişkin davalar olmasıdır²⁹⁰.

Şayet avukatlık sözleşmesinin konusu malvarlığı haklarına ilişkin ise, iş sahibinin iflasıyla, iş sahibinin malvarlığı üzerinde tasarruf yetkisi kalmadığı için söz konusu sözleşme sona erer²⁹¹. Buna karşılık avukatlık sözleşmesinin şahsiyet haklarına ilişkin olarak yapıldığı durumlarda, iş sahibinin iflası halinde dahi avukatlık sözleşmesinin sona erdiği düşünülemez²⁹². Bu gibi durumlarda avukatlık sözleşmesinin ücretsiz olarak kararlaştırıldığı durumlarda avukatlık sözleşmesi devam edecektir. Fakat, avukatlık sözleşmesinin ücretli olarak kararlaştırıldığı durumlarda avukatlık ücretinin tahsili sıkıntılı olabileceği için avukat istifa etmek suretiyle avukatlık sözleşmesine son verebilir²⁹³.

İflas daha sonradan kalksa bile, avukatlık sözleşmesi kendiliğinden canlanmaz. Taraflar birlikte çalışmayı arzu ediyorlarsa, yeni bir avukatlık sözleşmesi kurmalıdır²⁹⁴.

G. Avukatın Şahsında Ortaya Çıkan Diğer Sebepler

Avukatlık sözleşmesi ruhsata tabi bir meslek olduğu için avukatlık sözleşmesinin bir tarafında daima avukat bulunmak zorundadır. Avukatın ölümü, ehliyetini yitirmesi, azli ve istifası dışında avukatın şahsından kaynaklanan diğer sebeplerin de sözleşme ilişkisini sona erdirmesi mümkündür.

---

²⁸⁹ **Karateke**, s. 41.

²⁹⁰ **Günergök**, s. 197.

²⁹¹ **Günergök**, s. 197; **Karateke**, s. 41, Erdal **Tercan**, İflasın Sözleşmelere Etkisi, Adil Yay., Ankara 1996, s.270.

²⁹² **Günergök**, s. 197; **Karateke**, s. 41.

²⁹³ **Tandoğan**, s. 670; **Günergök**, s. 198; **Karateke**, s.41, **Tercan**, s. 270.

²⁹⁴ **Günergök**, s. 198.

Av. K. m. 153 avukatın işten yasaklanması durumunu düzenlemektedir. Söz konusu hükme göre " *Hakkında meslekten çıkarma cezasını gerektirebilecek mahiyette bir işten dolayı kovuşturma yapılmakta olan avukat disiplin kurulu kararıyla, tedbir mahiyetinde işten yasaklanabilir.*" denilmek suretiyle avukatın işten yasaklanabileceği düzenlenmiştir. Bununla birlikte Av. K. m. 135/IV te avukatın işten çıkarılması usulü belirtilmiştir. Söz konusu hüküm " *İşten çıkarma, avukatın veya avukatlık ortaklığının üç aydan az ve üç yıldan fazla olmamak üzere meslekî faaliyetlerinin yasaklanmasıdır.*" denilmek suretiyle avukatın işten çıkarılmasını düzenlemektedir.

Görüldüğü üzere avukatın işten yasaklanması ve çıkarılması durumunda da avukatlık sözleşmesi sona erer. Bu durumda iş sahibi Av. K. m. 42 uyarınca baro başkanı tarafından geçici olarak avukat görevlendirilmesini talep edebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRETİN TESPİT YÖNTEMLERİ VE ÜCRET UYUŞMAZLIKLARININ ÇÖZÜM YÖNTEMİ

I. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDE ÜCRETİN TESPİT YÖNTEMLERİ

Avukatlık sözleşmesinin tam iki tarafa borç yükleyen bir sözleşme olmasından dolayı avukatın ücret isteme hakkı bulunduğunu belirtmiştik. Avukatlık mesleğinin ruhsata bağlı profesyonel bir meslek olmasından dolayı avukatın ücret hakkı bulunmaktadır.

Tezimizin bu kısmında avukatlık sözleşmesinde ücretinin tanımı, avukatlık ücretinin kararlaştırılması, kararlaştırılan avukatlık ücretine ilişkin sınırlamalar, avukatlık ücret anlaşmalarına ilişkin bazı yasaklar ve avukatlık ücretine ilişkin çeşitli sorunlar üzerinde durulacaktır.

A. Geniş Anlamda Ücret ve Avukatlık Ücreti

1. Geniş Anlamda Ücret

Vekalet sözleşmesi kural olarak ücretsiz yapıldığı için ücret konusu incelenirken öncelikle hizmet sözleşmesine konu olan ücretin incelenmesi uygun olacaktır. Ücret iş hukukunda bireyin emeğinin bir başkası için kullanılması ve bu kullanma dolayısıyla kendisine emeğinin karşılığı olarak ödenen bedele verilen isimdir²⁹⁵. Türkiye'nin de onaylamış olduğu Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 95 sayılı sözleşmesinde belirtilmiş ve güvence altına alınmıştır²⁹⁶. Söz konusu sözleşmesinin 1. maddesine göre ücret " *Ücret, yapılan veya yapılacak olan bir iş için veyahut görülen veya görülecek bir iş için yazılı veya sözlü iş sözleşmesi gereğince bir işveren tarafından bir işçiye her ne nam altında ve hangi hesaplama şekli ile olursa olsun ödenmesi gereken ve nakden değerlendirilmesi kabil olup*

²⁹⁵ Tankut Centel, İş Hukukunda Ücret, Beta Yayınları, İstanbul 1998, s. 43.

²⁹⁶ Güner, s. 317, Ezgi Yavuz, Ücretin Ödenmesi, Kanıtlanması, Gününde Ödenmemesi ve Sonuçları, İBD, C. 81, S. 1, Y. 2007, s. 75.

karşılıklı anlaşma veya ulusal mevzuatla tespit edilen bedel veya kazançtır." şeklinde düzenlenmiştir. Yine 4857 sayılı İş Kanunu'nun 32. maddesi gereğince ücretin bir kimseye bir iş karşılığında işveren veya üçüncü kişiler tarafından sağlanan ve para ile ödenen tutar olduğu belirtilmiştir. Yasanın getirdiği bu tanıma göre kural olarak ücret bir iş karşılığı olacak ve para olarak ödenecektir²⁹⁷.

Anayasa'nın 55/1 maddesi ücretin emeğin karşılığı olduğunu belirtmektedir. Yukarıdaki tanımlardan da anlaşılacağı üzere ücretin gerçek kişiye ödenmesi, bir emek karşılığında ödenmesi ve bu emeğin karşılığında ödenen ücretin iş sahibi veyahut üçüncü kişiler tarafından ödenmesi ve ödenecek ücretin para ile ödenmesi şeklinde dört adet unsurunun bulunduğunu gözlemliyoruz²⁹⁸.

2. Avukatlık Ücreti

Avukatlık mesleğinin gerek kamu hizmeti niteliğinden gerekse avukatın meslek icabı üstlendiği işlev ve meslek onuru dolayısıyla toplumun adalete olan inancını sağlaması bakımından özel bir önemi bulunmaktadır²⁹⁹. Bu bakımından avukatın vermiş olduğu bilginin ücretli olması buna karşılık ücretin de avukatlık mesleğini zedelemeyecek nitelikte olması gerekmektedir.

Avukatlık ücretinin bir hak olarak nitelendirilmesi gerekmektedir. Zira avukatlık ücretine konu emeğin karşılığı her hangi bir malın değeri gibi ölçülemez. Bu ücreti, tüm avukatlık mesleğine ilişkin vakardan ve avukatın kişiliğinden ayırmak mümkün değildir³⁰⁰.

Ücretin avukatlıkta çok önemli bir yer tutmasının sebebi avukatın tarafsızlığını ve bağımsızlığını sağlamak içindir. Bu sebepten dolayı kanun koyucu yer yer sözleşme özgürlüğünü ihlal eder nitelikte sınırlamalar koymuştur. Bu durumlar tezimizin ilerleyen bölümlerinde ele alınacaktır.

---

²⁹⁷ E. Yavuz, s. 76; Güner, s. 317.

²⁹⁸ Güner, s. 317.

²⁹⁹ Günergök, s. 124; Güner, s. 319; Sungurtekin Özkan, s. 235; Aydın, s. 50-51.

³⁰⁰ Faruk Erem, Sosyal Ekonomik Açıdan Avukatlık Ücreti, İBD, 1972/11-12, s. 20; Güner, s.317.

a. Tarihi Süreçte Avukatlık Ücreti

Eski Yunan ve Roma Hukuklarında avukatlık mesleği dolayısıyla bir kişiye hukuksal yardım sunmanın onursal bir davranış olması nedeniyle yasaktı. Hatta o kadar ki Cincia Yasası ile söz konusu yasak kural haline bile getirilmişti. İlgili yasa ücret veya hediye kabulü ile avukatlık yapılmasını ve dava yürütülmesini yasaklıyordu³⁰¹.

Avukatın ücret alması konusunda Ovide'nin " Güzel kadınların güzelliklerini satmaları ne kadar utanç verici ise, bir tanığın tanıklığını, bir hakimin hükmünü, bir avukatın yardımını satması o kadar utanç verici sayılır" sözleri sürekli olarak tekrarlanırdı³⁰². Fakat bununla birlikte avukatın ücret alamaması bir eksi gibi görünmekten çok bazen avukatlar yararına olduğu sonucuna varılmıştı. Bu yüzden dolayı avukatlık mesleğini yapan kişiler yüksek mevkilere daha çabuk geliyorlardı.

Zamanla avukatlık mesleğinde ücret alınmaması meselesi yumuşatılmıştır. Claude döneminde avukatların ücret alabilecekleri fakat bunun bir tavanının olacağı yasalaşmıştır. Bu tarihten sonra da avukatlar ücret almaya başlamışlardır³⁰³.

Avukatın ömrünü kanunları incelemekle geçirmesi, başkalarının işiyle uğraşması fakat bu uğraş sonucu her hangi bir ücret almamasının doğal olmaması sebebiyle avukatın ücret almasına yönelik yapılan 1274, 1453, 1579 ve 1667 tarihli Fransız emirnamelerinin gerekçesini oluşturan bu düşünce hala geçerliliğini korumaktadır³⁰⁴.

Mecellede de ücret vekile bir hak olarak tanınmış ancak bunun için ücretin sözleşmede öngörülmüş olması ve vekilin vekalet görevini tamamlamış olması koşulu aranmıştır³⁰⁵. Bu durum mecellede " *Vekâlet, ücrete mukabil olabileceği gibi teberru kabilinden ücretsiz de olabilir. Şayet akit esnasında ücret şart koşulmuşsa vekil vekâletin gereğini ifa ettikten sonra ücreti hak etmiş olur. Şayet akit esnasında ücret şart koşulmamışsa, bakılır; eğer vekil avukat, komisyoncu gibi ücretle iş yapan*

³⁰¹ Aydın, s. 52; Karateke, s. 86; Güner, s. 318; Erem, Şerh s. 299.

³⁰² Erem, Şerh, s. 299; Güner, s. 318; Aydın, s. 52.

³⁰³ Güner, s. 318.

³⁰⁴ Güner, s. 318; Aday, s. 136.

³⁰⁵ Aydın, s. 53; Güner, s. 318.

birisi ise yaptığı işin ecr-i mislini alır. Ama ücretle iş yapan birisi değilse yaptığı işi teberruen yapmış sayılır." şeklinde belirtilmiştir³⁰⁶.

b. Günümüz Pozitif Hukukunda Avukatlık Ücreti

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun değişiklikten önceki 163. maddesinde " *avukatlık ücretinin avukatın vekalet hizmetine karşılık olan meblağı*" ifade edeceği belirtilmiştir. Fakat söz konusu tanım yasanın uygulama sürecinde sıkıntılara sebep olduğu için 4667 sayılı yasanın 76. maddesiyle 163. maddesinde yapılan değişiklik sonucunda avukatlık ücretinin, avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağ ve değer olduğu ifade edilmiştir³⁰⁷.

Avukatlık Kanununda avukatlık ücretinin bir tanımı bulunmamaktadır. Avukatlık mesleğinin serbest bir meslek olmasından dolayı iş sahibi ile avukat ücret meselesini kendi aralarında serbestçe belirleyebilirler. Fakat bu serbesti sınırsız değildir. Bu sınırlamalar ileride incelenecektir.

Avukatlık Kanununun 164. maddesinin birinci fıkrası avukatın sunmuş olduğu hizmet karşılığında bir ücret alacağını belirtmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca " *Avukatlık ücreti, avukatın hukukî yardımının karşılığı olan meblâğı veya değeri ifade eder.*" şeklinde belirtilmek suretiyle avukatlık ücretinin hukuki yardımın karşılığı olduğu belirtilmiştir³⁰⁸.

B. Avukatlık Ücretinin Tespiti Yöntemleri

Avukatlık Ücreti çeşitli biçimlerde görülebilmektedir. Aşağıda avukatlık ücretinin yazılı sözleşme bulunması durumundaki konumu, avukatlık sözleşmesinin yazılı sözleşme bulunmaması durumundaki konumu ve diğer durumlarda avukatlık ücretinin konumu incelenecektir.

---

³⁰⁶ Mecelle m. 1467.

³⁰⁷ Aydın, s. 51; Güner, s. 319; Aday, s. 136; Karateke, s. 85; Günergök, s. 123.

³⁰⁸ Güner, s. 318; Aday, s. 125; Aydın, s. 51; Karateke, s.85; Günergök, s. 123.

1. Yazılı Sözleşme Bulunmasında Ücret

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 163. maddesinde avukatlık sözleşmesinin yazılı yapılması gerektiği düzenlenmekteydi³⁰⁹. 4667 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle 163. maddede belirtilen avukatlık sözleşmesinin yazılı yapılması zorunluluğu ortadan kaldırılmıştır. Avukat ile iş sahibi aralarında avukatlık işi doğrultusunda anlaşmaları sözleşmenin kurulması açısından yeterlidir.

Avukatlık sözleşmesinin yazılı yapılmasına ilişkin emredici bir kural bulunmasa da avukatlık sözleşmesinin avukat ile iş sahibi arasında meydana gelebilecek uyuşmazlıklarda ispat açısından önemi büyüktür.

Avukat ile iş sahibi, avukatlık ücretini, salt yazılı bir ücret sözleşmesi biçiminde düzenleyebilecekleri gibi aralarındaki ilişkiyi belirleyen Avukatlık Sözleşmesi'nin bir şartı olarak da düzenleyebilirler. Bu anlamda, ister ayrı bir ücret sözleşmesi olarak isterse Avukatlık Sözleşmesi'nin bir şartı olarak yapılsın taraflar avukatın hukuki yardımının karşılığını belirli bir meblağ veya değeri ücret miktarı olarak kararlaştırmaları gerekmektedir³¹⁰. Bununla birlikte avukat ile iş sahibi avukatlık ücret sözleşmesini daha sonradan da yapabilmektedir. Nitekim bazen avukatlık sözleşmesi ihtilafa yer vermeyecek şekilde belirlenebilir olarak da düzenlenebilmektedir. Örneğin dava sonunda ödenecek avukatlık ücretinin belirli bir baroya ait ücret tarifesinde o dava için öngörülmüş olan ücret kadar ödeneceğinin kararlaştırılmasında durum böyledir³¹¹. Öte yandan uygulamada avukatlık sözleşmesi genellikle hazır basılı formların altına müvekkil imzası alınmak suretiyle yapılmaktadır. Doktrindeki bir kısım yazarlara göre bu formlara atılacak olan imzaların her iki tarafın ücret konusunda birleşmiş olması ve bu anlaşmayı imzalamak suretiyle belgelendirmek olduğu belirtilmiştir³¹². Fakat öğretilde

---

³⁰⁹ Mülga Av. K. m. 163 şu şekildedir.; " Madde 163 - Avukatlık ücreti, avukatın vekâlet hizmetine karşılık olan meblâğı ifade eder. Avukatlık ücreti, avukatla iş sahibi arasında serbestçe kararlaştırılır. Şu kadar ki, tarifedeki asgarî miktar altında kalan avukatlık ücreti karşılığında iş ve dava kabulü yasak olup, aksine hareket disiplin cezasını gerektirir. 168. maddenin son fıkrası hükmü saklıdır. Dava, takip ve her türlü danışma ücretleri,hakkındaki anlaşmaların yazılı şekilde olması şarttır. Ücretten doğan davalarda, yazılı sözleşmeden başka delil getirilemez ve dinlenemez. Yazılı ücret sözleşmesi yapılmamış olan. hallerde asgarî ücret tarifesi uygulanır."

³¹⁰ Karateke, s. 89; Aydın, s. 57.

³¹¹ Aydın, s. 61; Karateke, s.89; Güner, s. 320.

³¹² Müderrisoğlu, s. 365.

Sungurtekin Özkan bu görüşü " üstlendiği vekalet görevini özenle yerine getirmiş olan vekilin ücret sözleşmesinde imzası bulunmasa bile bu sözleşmeyi geçerli saymanın hakkaniyete daha uygun olacağını, ücret sözleşmesinin imzadan ziyade esaslı unsuru olan ücretin belirtilmemesi halinde geçersiz olacağını" savunmaktadır³¹³.

Ücret belirli bir miktarın kabulü (maktu ücret) ya da ücretin yüzde olarak tesbiti (nispi ücret) şekillerinde belirlenebilir.

a. Maktu Ücret

Ücretin maktu olarak belirlenmesi ücretin belirli bir miktar olarak belirlenmesi anlamına gelmektedir³¹⁴. Örneğin avukat iş sahibi ile yapmış olduğu sözleşme uyarınca çözümlenecek olan hukuki ihtilaf için 5000 TL kararlaştırmış olabilir. Bu durumda maktu ücret söz konusudur. Maktu ücret belirlenirken AAÜT nin altında bir ücret belirlenmemesi önemli bir koşuldur³¹⁵.

Gerek Avukatlık Kanunu'nda gerekse AAÜT 'nde avukat ile iş sahibinin belirleyeceği maktu ücret konusunda bir sınırlama bulunmamaktadır. Bununla birlikte avukat ile iş sahibi arasında yapılan bu ücret sözleşmesi uyarınca ücretin fahiş olduğu durumlarda baro hakem kurulu sözleşmeye müdahale ederek ücret indirimine gidebilmektedir³¹⁶. Böyle bir durumda baro hakem kurulunun indirimde giderken avukatın sarf ettiği emek ve mesaiyi göz önüne alması ve uygun bir indirimde gitmesi gerekmektedir³¹⁷.

b. Nisbi Ücret

Ücretin nisbi olarak belirlenmesi dava olunacak veya hükmolunacak şeyin değerinin yüzdelik bir oranla belirlenmesi demektir. Avukatlık ücreti belirlenirken bu

³¹³ Sungurtekin Özkan, s. 237, 45 nolu dipnot.

³¹⁴ Karateke, s. 89; Günergök, s. 125; Aydın, s.60.

³¹⁵ Günergök, s. 125; Karateke, s. 89; Güner, s.321.

³¹⁶ Karateke, s. 90; Aydın, s. 62.

³¹⁷ Karateke, s. 90 Aksi durum için bkz. Sungurtekin Özkan' a göre % 25 sınır kriter olarak alınması gerektiğini, zira kanun koyucunun farklı bir düşüncesi olsaydı maktu avukatlık ücreti için üst sınır öngörebileceğini düşünmektedir. Sungurtekin Özkan, s. 255 vd.

yüzde oranı hiç bir şekilde Av. K. m. 164/II de düzenlenen %25 lik sınırı aşmaması gerekmektedir³¹⁸.

Öğretide bir görüşe göre Aydın, dava olunacak şeyin değerinin belirli bir yüzdesinin ücret olarak kararlaştırılması durumunda nisbi ücretten değil maktu ücretten söz edilmesi gerektiğini, nitekim söz konusu durumda dava miktarının belli olduğu için kolayca hesaplama yapılabileceğini bu haliyle de maktu ücret görünümünde olduğunu belirtmektedir³¹⁹.

Aydın'ın söz konusu tespitine katılmak mümkün değildir. Zira Av. K. m. 164/II " *Yüzde yirmi beşi aşmamak üzere, dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir.*" demek suretiyle dava konusu şeyin değerinin %25'i aşmama koşulu açık şekilde gösterilmiştir. Maktu ücrette sınırlama olmadığı için Aydın' a katılmamız durumunda her ne kadar dava konusu şeyin miktarı belirli olsa da bu duruma sınırlama getirildiği için söz konusu düzenleme uyarınca nisbi ücret sınırında kalmaktadır.

2. Yazılı Sözleşme Bulunmamasında Ücret

Avukatlık sözleşmesinin hüküm ve sonuç doğurabilmesi için taraflar arasında yazılı bir sözleşme bulunmasına gerek yoktur. Avukat ile iş sahibinin hukuki bir sorunun çözümü yönünde anlaşmış olmaları sözleşmenin kurulması için yeterlidir. Bununla birlikte avukatlık sözleşmesinin kurucu unsuru olmasına rağmen ücretin sözleşmede yer almasına da gerek yoktur. Taraflar dilerse ücreti sonradan da belirleyebilmektedir.

Her ne kadar ücret zorunlu unsur olsa da tarafların ücreti belirlemediği, sonradan belirlemeye karar verdiği fakat sonradan da belirlemediği durumlar olabilir. Bununla birlikte ücret konusunda sözleşmenin kurulması sırasında belirlenmemesinden dolayı ihtilaflar veya yapmış oldukları sözleşmenin ücret kısmının geçersiz olduğu durumlar da bulunabilir³²⁰. Avukatlık sözleşmesinin yazılı olmadığı durumlarda yazılı olmayan anlaşmaların genel hükümlere göre

³¹⁸ Karateke, s. 90; Aday, s. 130.

³¹⁹ Aydın, s. 61 vd.

³²⁰ Günergök, s. 127; Karateke, s. 90.

ispatlanacağı ifadesi karşısında Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun ispat konusundaki hükümlerinden farklı bir yaklaşımın söz konusu olmadığı rahatlıkla ifade edilebilir³²¹.

Yukarıda anılan durumlarda avukatlık ücretinin tesbiti konusunda Av. K. m. 164/IV avukatlık ücretinin belirlenmesinde bize yol gösterici olmaktadır. Söz konusu hüküm uyarınca " *Avukatlık ücretinin kararlaştırılmamış olduğu veya taraflar arasında yazılı ücret sözleşmesinin bulunmadığı yahut ücret sözleşmesinin belirgin olmadığı veya tartışmalı olduğu veya ücret sözleşmesinin ücrete ilişkin hükmünün geçersiz sayıldığı hallerde; değeri para ile ölçülebilen dava ve işlerde asgari ücret tarifelerinin altında olmamak koşuluyla ücret itirazlarını incelemeye yetkili merci tarafından davanın kazanılan bölümü için avukatın emeğine göre ilâmın kesinleştiği tarihteki müddeabihin değerinin yüzde onu ile yüzde yirmisi arasındaki bir miktar avukatlık ücreti olarak belirlenir. Değeri para ile ölçülemeyen dava ve işlerde ise avukatlık asgari ücret tarifesi uygulanır.*" denilmek suretiyle avukatlık ücretinin nasıl belirleneceği düzenlenmiştir.

Av. K. m. 164/IV'ün avukatlık ücretinin belirlenmesi için yetkili merci tarafından yargılamayı gerektirmesi ve bu yargılama sonucuna göre belirleneceği düzenlenmiştir. Fakat yetkili merci olan mahkemelerin hangi durumlarda ne gibi kararlar vermeleri gerektiği düzenlenmemiştir. Söz konusu düzenleme yoruma açık olduğu için keyfi uygulamalara sebebiyet verebilir. Bu gibi durumların önüne geçebilmek için mahkemelerin hak ve adalete bundan da önemlisi tarafların haklarının korunmasına yönelik kararlar vermesi gerekmektedir³²².

---

³²¹ İyimaya, Temsil, s. 410.

³²² Y13HD., 09.04.2007, E. 2006/16493, K. 2007/5076; *Dava, vekalet alacağıının tahsili istemine ilişkindir. Avukatlık Kanununun 164/4. maddesi hükmüne göre dava için %15, icra takipleri için %20 oranında ücrete hükmedilmiştir. Taraflar arasındaki 29.03.2005 günlü "Teslim ve Tesellüm Belgesidir" başlıklı belgede: Tüm icra dosyaları ile bu dosyalara konu çek ve senet asıllarının şirket yetkilisine teslim edildiği açıklandıktan sora "anılan tüm icra ve ceza dosyalarının ve Asliye Hukuk Mahkemesi dosyasının alınan masrafları ile ilgili hesap ve mahsup işlemleri yapılacak, bakiye masraf ve vekalet ücreti konusunda taraflar bilahare karşılıklı olarak anlaşacaklar ve alacaklı asıl bu anlaşma ile ödemesini yapacaktır. Tarafların birbirlerinden ve yapılan işlerden memnun olmamaları sebebiyle bu teslim ve tesellüm olayı gerçekleştirilmektedir" denilmektedir. Bu düzenlemenin (istifa) ya da (azil) olarak değerlendirilmesi mümkün değildir. Davacı avukata Avukatlık Kanunu'nun 174. maddesi hükmüne dayanarak ücret takdiri de hukuka aykırıdır. Davacı avukatın hukuki yardımları karşılığı ücretin sarf ettiği emek ve mesaisi nazara alınarak hak ve nasafet kurallarına göre takdiri gerekir.* <http://www.turkhukuk sitesi.com/showthread.php?t=72380> E.T. 22.11.2014.

Zira artık mahkemenin belirlemiş olduğu ücret yargılama sonucunda ortaya çıkan ücret olduğu için iş sahibinin avukata ödemesi gereken ücret niteliğindedir³²³.

3. Diğer Ücretler

Avukatın ücret hakkı yalnızca sözleşme veya sözleşmenin yapılmadığı durumlarda Av. K. m. 164/IV'ten kaynaklanmaz. Bunların dışında da avukatın ücret hakkı bulunmaktadır. Bu durumlar Ceza Muhakemesi Kanunu ücreti, adli yardım ücreti, vekaletsiz iş görme nedeniyle doğan ücret ve yargılama gideri olarak karşı tarafa yükletilen ücrettir³²⁴. CMK ücreti, Ceza Muhakemeleri Kanunu'na göre yakalanan veya tutuklanan kişi, kendisine müdafî seçebilecek durumda değilse yahut kanunda zorunlu olarak müdafî ile temsil edilmesi gereken kişilerden ise (18 yaşından küçük, sağır veya dilsiz ise) soruşturmanın veya yargılamanın yapıldığı yer barosunca tayin edilen müdafîye ödenen ücrettir³²⁵. 21 Mayıs 2007 tarihli 26528 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan değişiklikleri de kapsayan Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince Müdafî ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik'te söz konusu ücretin tarifi yapılmıştır. Yönetmeliğin 4. maddesine göre ücret " *Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince baro tarafından görevlendirilen müdafî veya vekile Tarife gereğince ödenecek meblâğ ile 10/2/1954 tarihli ve 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uyarınca mutat olan taşıta göre gerçek masraf üzerinden yapılan zorunlu yol giderlerini, acele ve zorunlu hâllerde ise, bu Yönetmeliğin 11 inci maddesinde sayılan mercilerin kabûlü üzerine mutat taşıt dışındaki araçlarla yapılan zorunlu yol giderlerini, ifade eder.*" denilmek suretiyle söz konusu ücret belirtmiştir.

Bu şekilde baro tarafından tayin edilen avukatla ilgili hususlar CMK. m. 150/IV uyarınca zorunlu müdafîlik ile ilgili hususlar Barolar Birliğinin görüşü alınarak düzenlenir. Söz konusu ücret CMK zorunlu müdafî ve ücret tarifesine göre belirlenir³²⁶.

---

³²³ Karateke, s. 91.

³²⁴ Karateke, s. 91.

³²⁵ Karateke, s. 91; Aydın, s. 417.

³²⁶ CMK zorunlu müdafîlik ücreti için 2014 yılı tarifesi şu şekildedir;

Tarife

MADDE 4 - (1) Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince yapılan hukuki yardımlara yönelik işlemlerde;

Avukata CMK ücreti dışında adli yardım³²⁷ dolayısıyla da ücret ödenebilmektedir. Söz konusu adli yardım ücreti Av. K. m. 176-181 gereğince avukata ödenmektedir. Avukatın adli yardım dolayısıyla aldığı ücret, avukatlık ücretini ve diğer yargılama giderlerini karşılama olanağı bulunmayan kişilerin baro başkanlığına başvurması sonucunda adli yardım bürosu tarafından görevlendirilen avukata ödenen ücrettir³²⁸.

Avukatın baro adli yardım bürosunca görevlendirilmesi durumunda görev yazısının kendisine ulaşmasıyla görevi başlamış bulunmaktadır. Söz konusu görev dolayısıyla avukatın iş sahibine karşı sorumlulukları bulunduğu için görevlendirme yazısının tebliğinden itibaren görevi almak istemiyorsa bunu 15 gün içerisinde adli yardım bürosuna bildirmeli ve o iş için tarifede yazılan bedeli adli yardım bürosuna ödemelidir.³²⁹

Avukat bazı hallerde elinde bulunan vekaletnameye istinaden söz konusu işin kendisine geleceğinden bahisle iş sahibi adına hareket etmek suretiyle işlemler yapabilir. Bununla birlikte avukat iş sahibi ile arasında bulunan yoğun güven ilişkisine güvenerek iş sahibinin kendisine vekalet vereceğini düşünerek bir kısım işlemler yapmış olabilir. Anılan her iki durumda da avukatın vekaletsiz iş görmüş olduğundan bahsedilir. Bu durumda avukatlık ücretini vekaletsiz iş görmüş olduğu iş

---

a) Soruşturma evresinde takip edilen işler için 188 TL,

b) Sulh ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 291 TL,

c) Asliye ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 320 TL,

ç) Ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 578 TL,

d) Çocuk mahkemeleri:

1) Çocuk mahkemelerinde takip edilen davalar için 320 TL,

2) Çocuk ağır ceza mahkemelerinde takip edilen davalar için 578 TL,

e) Askeri mahkemelerde takip edilen davalar için 320 TL,

f) İcra Ceza ve Fikrî ve Sinaî Haklar ceza mahkemesi gibi mahkemeler ile İnfaz Hâkimliklerinde takip edilen davalar için 320 TL

g) Kanun yolları mahkemeleri:

1) Bölge adliye mahkemelerinde görülen duruşmalı davalar için 578 TL,

2) Yargıtay da görülen duruşmalı davalar için 649 TL,

Ödenir.

³²⁷ Adli Yardım Yönetmeliği'nin birinci maddesine göre adli yardım ; "Adli yardımın amacı, bireylerin hak arama özgürlüklerinin önündeki engelleri aşmak ve hak arama özgürlüğünün kullanımında eşitliği sağlamak üzere, avukatlık ücretini ve yargılama giderlerini karşılama olanağı bulunmayanların avukatlık hizmetlerinden yararlandırılmasıdır."

³²⁸ Karateke, s. 91.

³²⁹ Günergök, s. 41; Güner, s. 312-313.

sahibinden talep edebilmesi gerekmektedir³³⁰. Böyle bir durumda T.B.K. m. 526 vd. maddelerinde düzenlenmiş olan vekaletsiz iş görme hükümleri uygulanacaktır³³¹. Dolayısıyla vekaletsiz iş sahibi T.B.K. m. 529 gereğince vekaletsiz iş gören avukatın yapmış olduğu masrafları faiziyle birlikte avukata ödemek durumundadır³³². Söz konusu düzenlemelerden hareketle avukatın ücrete hak kazanabilmesi için aralarında bulunan güven ilişkisi nedeniyle işin kendisine verileceğinden hareketle veya hata ile iş sahibinin menfaatine iş görmesi durumunda vekaletsiz iş görme hükümleri uyarınca ücrete hak kazanacaktır. Avukat anılan şartların gerçekleşmesi durumunda tam ücret talebinde bulunabilecektir.

II. AVUKATLIK ÜCRETİNİN KARARLAŞTIRILMASI

A. Kural (Serbestçe Kararlaştırılması)

Avukatlık ücreti, Avukatlık Kanunu'nda değişiklik yapan 4667 sayılı kanunla birlikte ister avukatlık sözleşmesi içerisinde isterse avukatlık sözleşmesinden bağımsız olarak düzenlenebilir hale gelmiştir.

Avukatlık ücret sözleşmesi ister ayrı bir sözleşme olarak isterse avukatlık sözleşmesinin bir maddesi olarak avukat ile iş sahibi arasında serbestçe belirlenebilir. Bu durum Av. K. m. 163/I de açıkça belirtilmiştir. Söz konusu hüküm " *Avukatlık sözleşmesi serbestçe düzenlenir.*" demek suretiyle ücret serbestisine açıklık getirmiştir. İlgili hükümden de anlaşılacağı üzere Türk Borçlar Kanunu'nun temel ilkelerinden olan sözleşme özgürlüğü ilkesi gereğince taraflar ücreti serbestçe belirleyebilirler³³³.

Yine Av. K. m. 164 te " *Avukatlık ücreti, avukatın hukukî yardımının karşılığı olan meblâğı veya değeri ifade eder.*" denilmek suretiyle avukatlık ücretinin belirli

³³⁰ İsmail Kırca, Vekaletsiz İş Görmenin Temsil Hukukunda Uygulama Bulduğu Haller, AÜHFD, 1995, Cilt 44, Sayı 1-4, s. 446.

³³¹ Kırca, s. 446.

³³² T.B.K. m. 529' a göre; "İşsahibi, işin kendi menfaatine yapılması hâlinde, işgörenin, durumun gereğine göre zorunlu ve yararlı bulunan bütün masrafları faiziyle ödemek ve gördüğü iş dolayısıyla üstlendiği edimleri ifa etmek ve hâkimin takdir edeceği zararı gidermekle yükümlüdür. Bu hüküm, umulan sonuç gerçekleşmemiş olsa bile, işi yaparken gereken özeni göstermiş olan işgören hakkında da uygulanır."

³³³ Karateke, s. 94; Güner, s. 319; Günergök, s. 124; Aydın, s. 57.

bir hukuki yardımın karşılığı olduğunu ve bunun belli bir miktar veya belirlenebilir bir miktar olması gerektiğini belirtmiştir³³⁴.

Avukatlık ücretini taraflar yukarıda belirtildiği üzere serbestçe maktu veya nisbi şekilde kararlaştırabilirler. Bununla birlikte kararlaştırdıkları söz konusu ücretin ödenmesini peşin olarak kararlaştırabilecekleri gibi taksitler halinde ödenmesine veya işin sonunda ödenmesine de karar verebilirler³³⁵. Avukatlık ücret sözleşmesinin serbestçe belirlenmesi kural olmakla birlikte kanundan kaynaklanan bazı sınırlamalar bulunmaktadır. Bunlar ileride tek tek ele alınacaktır³³⁶.

B. Yabancı Para Üzerinden ve Aynı Şeylerden Avukatlık Ücreti Kararlaştırılıp Kararlaştırılmayacağı

Avukatlık ücretinin yabancı para üzerinden, kıymetli evrak, çek, arsa, altın gibi şeylerin avukatlık ücreti olarak kararlaştırılıp kararlaştırılmayacağı konusu tartışmalıdır.

Avukatlık ücretinin yabancı para olarak belirlenip belirlenemeyeceği hususunda Avukatlık Kanununda bir düzenleme bulunmamaktadır. Bununla birlikte öğretideki baskın görüşe göre Avukatlık ücreti yabancı para üzerinden belirlenebilmelidir³³⁷. Zira enflasyon oranının sürekli değişmesi ve davaların uzun yıllar sürmesi gibi durumlar nedeniyle avukatlık ücretinin olumsuz etkilenmemesi için bu gereklidir³³⁸.

Avukatlık ücretinin kanunda yazılan sınırlamalar dışına çıkılmaksızın gerek maktu gerekse nisbi olarak belirlenebilmektedir. Yabancı para üzerinden avukatlık ücreti ödemek istemeyen iş sahibi sözleşme serbestisinin bir sonucu olarak her zaman başka bir avukatla sözleşme yapabilir. Dolayısıyla Yargıtay kararında da

³³⁴ **Karateke**, s. 94; **Aday**, s. 129; **Günergök**, s. 125; **Aydın**, s. 60.

³³⁵ **Karateke**, s. 94.

³³⁶ Bkz. Aşağıda s. 113.

³³⁷ **Başpınar**, s. 470; **Burcuoğlu**, Sorunlar, s. 66; **Aydın**, s. 61; **Karateke**, s. 103; **Günergök**, s. 124; **Güner**, s. 333; **Sungurtekin Özkan**, s. 234; Fakat öğretide Pekcanitez; uyuşmazlığın yabancılık unsuru taşımaması ve dava konusunun yabancı paraya ilişkin olmaması durumunda avukatlık ücretinin yabancı para üzerinden belirlenmemesi gerektiğini düşünmektedir. Hakan **Pekcanitez**, Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, Yetkin Yay., 3. Baskı, Ankara 1994, s. 44.

³³⁸ **Aydın**, s. 61; **Günergök**, s. 125; Yabancı para üzerinden borçlanmalar konusunda ayrıntılı bilgi için bkz. Cem **Baygın**, Yabancı Para Üzerinden Borçlanmalar ve Hukuki Sonuçları, Kazancı Yay., İstanbul 1997.

belirtildiği üzere yabancı para üzerinden avukatlık ücreti belirlenmesinde sakınca bulunmamaktadır³³⁹.

Av. K. m. 164/I avukatlık ücretinin belli bir hukuki yardım veya meblağı yahut değeri karşılması gerektiğini belirtmiştir. Söz konusu düzenlemede ele alınması gereken iki unsur bulunmaktadır. Birincisi avukatlık ücretinde meblağın belirtilmesi, ikincisi ise bir değeri içermesi gerektiğidir. Meblağ teriminin bir miktarı kapsaması gerektiği ifade edilmekteyken³⁴⁰, değer ise dava olunan veya hükümlenilecek şeyin parasal değeri olarak kabul edilmesi gerektiği belirtilmektedir³⁴¹.

Avukatlık ücretinde belirtilen meblağ(miktar)ın avukatlık meslek ve onurunun korunması açısından dava konusuna katılma yasağını ihlal etmemek kaydıyla nakit olarak ödenmesi gerekmektedir³⁴². Para dışındaki değerler olan bono³⁴³, altın, arsa, ev gibi ödemeler vasıtasıyla avukatlık ücretinin ödenip

---

³³⁹ Y13HD, 09.03.2010, E. 2009/9343, K. 2010/2815; "Davacılar, Sağlık Bakanlığı tarafından düzenlenen 26.07.2001 gün ve 128-49 sayılı genelgenin yürütülmesinin durdurulması ve iptali davası açılması için davalı ile 05.09.2001 tarihli avukatlık ücret sözleşmesi imzaladıklarını, sözleşme gereğince davalı avukata 20.09.2001 tarihli makbuzla 25.000 Dolar ödediklerini, davacı avukatın Danıştay 10. Dairesinde 2001/2811 E. sayılı dosya üzerinden açtığı davada görevsizlik kararı verildiğini, dosyanın görevli mahkemeye gönderilmesi için davalının talepte bulunmadığını, kendileri tarafından dosyanın görevli mahkemeye gönderilmesinin sağlandığını, 25.01.2002 tarihinde davalının tek taraflı olarak vekaletten istifa ettiğini, Avukatlık Kanununun 174. maddesi gereğince, üzerine aldığı işi haklı bir neden olmadan takipten vazgeçen avukat, hiçbir ücret isteyemeyeceği gibi, peşin aldığı ücreti de geri vermek zorunda olduğundan, 04.06.2002 tarihli ihtarla peşin olarak ödemiş oldukları vekalet ücretinin iadesini talep ettiklerini, ne var ki ihtarla olumlu yanıt alamadıklarını ileri sürerek, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere, 25.000 Dolar vekalet ücretinin istifa tarihi olan 25.01.2002 tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte ödetilmesine karar verilmesini istemişlerdir.

Davalı, vekalet sözleşmesine konu olan genelgenin iptali için idari ve hukuki başvurularda bulunduğunu, Danıştay'da açılan davada görevsizlik kararı verilmesi üzerine dosyanın gönderildiği Ankara 5. İdare Mahkemesinde davaya devam edildiğini, bu arada davacı şirketlere ait yetkililerin, bürosuna gelerek, Sağlık Bakanlığının istediği holigram uygulamasına başladıklarını, dava yolunun uzun bir süreç olması nedeniyle davadan vazgeçeceklerini belirterek, vekaletten çekilmesini istediklerini, bu şekilde davacıların isteği doğrultusunda vekaletten çekildiğini, davacıların vekalet ücreti olarak sadece 5.601.024.000 TL ödeme yaptıklarını, talep edilen 25.000 Dolar ücretin ise ödenmediğini savunarak, davanın reddini dilemiş, bu dava ile birleştirilen Şişli 1. Asliye Hukuk Mahkemesinde açmış olduğu 2005/522 E. sayılı davada ise, bakiye 60.000 Dolar vekalet ücretinin davalılardan tahsilini talep etmiştir." karar için bkz.; <http://legalbank.net/belge/y-13-hd-e-2009-9343-k-2010-2815-t-09-03-2010-avukatin-isi-sonuna-kadar-takip-etme-zorunlulugu-ve-bas/760751/> E.T. 11.05.2014.

³⁴⁰ Karateke, s. 86; Güner, s. 333; Aday, s. 129; Günergök, s. 125.

³⁴¹ Karateke, s. 86; Güner, s. 333; Aday, s. 129; Günergök, s. 125.

³⁴² Karateke, s. 85; Aydın, s. 61; Yalçınduran, s. 111.

³⁴³ Ongun ödemenin bono ile yapılamayacağını düşünmektedir. Coşkun Ongun, Avukatlık Ücreti Ve Avukatlık Ücret Sözleşmeleri, İBD, C. 84, S. 2010/2, s. 809.

ödenemeyeceği konusunda doktrinde bir kısım tartışmalar bulunmaktadır³⁴⁴. Bununla birlikte kambiyo senetlerinden çek, nakit yerine geçen bir ödeme aracı olduğu için avukatlık ücretinin ödenmesinde kullanılabilir³⁴⁵.

Avukatlık sözleşmesinin Türk Borçlar Kanunu'nda belirtilen sözleşme serbestisi ilkesinin bir gereği olarak ücretin paradan başka bir şey olarak kararlaştırılması mümkün olmalıdır. Zira bir çiftçinin davasına bakan avukatın ücretin belirli bir kısmı için her sabah çocuğuna süt tedariki konusunda anlaşma yapması hukuken mümkün olmalıdır³⁴⁶.

C. Avukatlık Ücretine İlişkin Sınırlamalar

Avukatlık ücretinin belirlenmesi konusunda serbesti kural olmakla birlikte gerek Avukatlık Kanunu'nda gerekse bir kısım başkaca kanunlarda sınırlamalar bulunmaktadır. Aşağıda avukatlık ücretinin belirlenmesine ilişkin sınırlamalar ele alınacaktır.

1. Ücretin Belirli Bir İşle Sınırlanması

Avukatlık Kanunu'nun 173. maddesi avukatlık ücretinin ve söz konusu ücrete ilişkin yapılmış olan avukatlık sözleşmesinin neyi kapsadığını açıklamaktadır³⁴⁷. Söz konusu hüküm uyarınca " *Sözleşmede aksine bir hüküm yoksa, kararlaştırılan avukatlık ücreti yalnızca avukatın üzerine almış olduğu işin karşılığı olup, mukabil dava, bağlantı ve ilişki bulunsa bile başka dava ve icra kovuşturmaları veya her türlü hukuki yardımlar ayrı ücrete tabidir.*" denilmek suretiyle avukatlık ücretinin belirli bir işle sınırlandığı belirtilmiştir.

---

³⁴⁴ Bir kısım yazarlar para dışında olan aynı şeylerle ödemenin kabul edilemeyeceğini düşünmekteyken (Güner, s. 333, Aydın, s. 61), karşıt görüşte olan diğer yazarlarsa avukatlık ücretinin aynı şeylerle de olabileceğini düşünmektedir. (Yalçınduran, s. 114).

³⁴⁵ Yalçınduran, s. 114; Karateke, s. 85; Güner, s. 333 Aydın, avukatlık ücretinin çek ile ödenmek istenmesi durumunda avukatlık ücretinin önceden para ile kararlaştırılması gerektiğini ve kararlaştırılan bu ücretin çek ile ödeneceğinin belirtilmesi gerektiğini aksi takdirde avukatlık ücretinin çek ile ödenemeyeceğini düşünmektedir. Aydın, s. 61.

³⁴⁶ Başpınar, Özen, s. 81; Ücret dışında başkaca bir maddi veya hizmet ediminin ücret olarak kararlaştırılıp kararlaştırılmayacağına ilişkin detaylı tartışmalar için bkz. Yalçınduran, s. 113 vd.

³⁴⁷ Aydın, s. 53; Karateke, s. 94.

Avukatlık Kanununun 173. maddesi gereğince avukat iş sahibi ile arasında yapmış olduğu sözleşme uyarınca aldığı işi sonuna kadar devam ettirecektir³⁴⁸. Yapılmış olan sözleşmedeki ücret yalnızca aldığı işle sınırlı olup, karşılık dava, bağlantı ve ilişki bulunsa bile başka dava ve icra kovuşturmaları veya her türlü hukuki yardımları kapsamamaktadır³⁴⁹. Söz konusu durumlar avukatlık sözleşmesinde belirtilen ücretin dışında kalmaktadır³⁵⁰. Avukat ile iş sahibi bunlar için ayrı bir sözleşme düzenleme veya sözleşmenin içerisine bunları ekleme haklarına sahiptirler. Ancak bu durum avukatın söz konusu işlemler için ayrıca ücret isteme hakkını ortadan kaldırmaz.

Av. K. m. 173 emredici kural niteliğinde değildir. Zira bu durum madde başındaki " sözleşmede aksine bir kural yoksa" ve maddenin sonunda "bu hükmün aksine düzenleme yapılabilir" ibarelerinden kolaylıkla anlaşılabilir. Bu nedenlerden dolayı taraflar söz konusu hükümde belirtildiği üzere Av. K. m. 173 aksine düzenleme yapabilir ve isterlerse avukatlık ücretinin diğer işlemler için de geçerli olacağını düzenleyen bir sözleşme yapabilirler³⁵¹.

2. Ücretsiz Dava Alınmaması ve İstisnası

Avukatlık mesleğinin ruhsata bağlı profesyonel meslek olmasından dolayı avukatın ücret hakkı bulunmaktadır. Bu özelliğinden dolayı avukatın ücretsiz dava alması yasaklanmıştır. Zira avukatlık mesleğinde ücretsiz dava alınması alışkanlık haline getirilirse ve sıkça kullanılmaya başlayarak iş kazanma, reklama yönelik girişim, sadece ün kazanmak için bir davranış halini alırsa bu durum avukatın kendine iş sağlamaya yönelik olarak haksız rekabet durumu oluşturduğu anlamına gelmektedir³⁵².

³⁴⁸ Avukatın aldığı işi sonuna kadar devam ettirmesi Av. K. m. 171 in de bir sonucudur.

³⁴⁹ **Güner**, s. 326.

³⁵⁰ YHGK., 12.03.2008, E. 2008/12-256, K. 2008/237, " uygulama ve kabul şekli, icra takibi işlemleri itirazın kaldırılması işlemlerinin ayrı birer avukatlık işlemi olma niteliğini ortadan kaldırmamaktadır. " Karar için bkz. Y.K.D. C. 34, Y. 2008, S. 6, s. 1059.

³⁵¹ **Aydın**, s. 53.

³⁵² **Güner**, s. 324; **Erem**, Şerh, s. 501; T.B.B. Disiplin Kurulunun 05.03.1997 T. 976/60E. 997/10 sayılı kararı, **Erem**, Şerh, s. 501; Aynı yönde disiplin kurulu kararı için bkz; T.B.B. Disiplin Kurulu Kararı T. 24.01.2014 E. 2013/639 K. 2014/45;

Uyuşmazlık konusu olan husus Avukatlık Sözleşmesinin ücret ile ilgili hükmüdür.

Avukatın ücretsiz dava alma yasağına Av. K. m. 164/IV maddesinde yer verilmiştir. Söz konusu düzenlemeye göre " Avukatlık asgarî ücret tarifesi altında

---

Sözleşmenin ücret hükmü; avukatın yapacağı hukuki yardım sonucu iş sahibinin beklediği netice hasıl olmaz ise avukatlık ücreti ödenmeyeceği anlamını taşımaktadır.

Bu anlam "Avukatlık Yasası 164/1 de "Avukatlık ücreti, avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağı veya değeri ifade eder." hükmüne aykırıdır. Çünkü netice elde edilememesi halinde ücret alınmayacağı (veya alınan ücretin iade edileceğinin) Avukatlık Kanununun düzenlemesine ve amacına uygun olduğunu kabul etmek; avukatlık ücretinin "avukatın iş sahibine yapacağı hukuki yardım karşılığı" hak edileceğinin değil, ancak "neticenin elde edilmesi halinde" hak edileceğinin kabulüdür.

Ücret alınmayacağı (veya alınan ücretin iade edileceği) şeklindeki sözleşmeler "başarıya göre ücret belirlemede değildir. Çünkü başarıya göre ücret belirleyen sözleşmelerde, başarısızlık halinde de ücret öngörülür. Dolayısıyla da (hiç başarı gösterilmemesi halinde de ücret olacağından) yasanın ücretin hukuki yardım karşılığı olduğuna dair düzenlemesine hâlel getirmez.

Hukukumuzda tartışmasız olan husus hukuki yardımın kural olarak ücret karşılığı yapılabileceğidir.

Avukatlık Yasası 163/1 cümle 2 de "Avukatlık sözleşmesinin belli bir hukuki yardımı ve meblağı yahut değeri kapsamaması gerekir."

Avukatlık Yasası 164/1 de "Avukatlık ücreti, avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağı veya değeri ifade eder."

Avukatlık Yasası 164/4 de "Avukatlık asgarî ücret tarifesi altında vekâlet ücreti kararlaştırılmaz. Ücretsiz dava alınması halinde, durum baro yönetim kuruluna bildirilir." hükümlerini amirdir.

Gerek öğreti ve gerekse uygulamada Yasa koyucunun "avukatlar arasındaki haksız rekabet ortamının oluşturulmaması, avukatların ücretsiz dava alarak reklam yapmalarının önlenmesi" gibi nedenlerle avukatların hukuki yardımlarını ücret karşılığı yapabileceklerine hükmettiği kabul edilmektedir.

Yasa koyucu istisnai olarak ücretsiz hukuki yardım yapılmasına fırsat vermiş olup bu kural değil istisnadır. Öğretide de hakim görüş bu istisnanın gereklilik olduğudur. Çünkü avukatın aile yakınları vs. gibi ücret alamayacağı iş sahipleri de vardır. Ancak bu durumlarda önceden Baro'ya yazılı bildirimde bulunulması yasa gereğidir.

İstisna olan ücretsiz iş alma avukatın keyfi olarak uygulayabileceği bir husus değildir. Bu halde dahi vergi hukuku açısından meslektaşlarımızın sorun yaşamaması için asgarî ücretten makbuz kesmelerini (KDV vs. cebinden ödeyerek) öneren görüşler de vardır.

Sadece karşı yan ücretinin alınması da ücretsiz dava almaktır. Çünkü Avukatlık Yasasının 164. maddesinin son fıkrasında "dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti avukata aittir" denilmiştir. Bu hüküm gereği kural olarak karşı yan ücreti (yasal ücret) zaten avukata ait olduğundan, sadece karşı yandan alınacak ücretle dava takip edilmesi halinde avukat, iş sahibinden ücret almamış duruma düşmektedir. Bu nedenle sadece karşı yan ücreti karşılığı da iş alınmaz.

Ayrıca, başarısızlık halinde (dava kaybedildiğinde) ücret alınmayacağına dair sözleşme iş sahibinde, avukatın "sonucu garanti ettiği" algısını uyandırabilir. Avukat işin sonucuna ilişkin garanti veremeyeceği ancak kanaatini söyleyebileceğinden, iş sahibinin olası yanlış algısı nedeniyle; sözleşme tarafların gerçek iradesini yansıtmayacaktır.

Ücret "hukuki yardımın" karşılığıdır. Yapılacak hukuki yardım ile iş sahibinin elde edeceği yararın karşılığı değildir. Sadece kazanılan bölüme göre nisbi ücret belirleyen sözleşmelerde dahi tamamen kaybetme halinde avukat Yasasının madde 164/4 gereği, AAÜT 2. Kısım 2. Bölümüne göre maktu ücret isteme hakkı vardır.

İcra takiplerinde alacağın tahsil edilmemesi halinde dahi, hukuki yardım sonuçlanmış ise (örn: aciz belgesi alınması) hukuki yardımı yapan avukat ücrete hak kazanır. Ancak bu durumda hak edilen ücret; takip miktarı üzerinden nisbi ücret değil, AAÜT 2. Kısım 2. Bölüm de icra dairelerinde hukuki yardım karşılığı belirlenmiş olan maktu ücrettir.

Görüldüğü üzere kural olarak Yasa koyucu hukuki yardımın mutlak ücret karşılığı olacağını düzenlediğinden ve istisna olarak ücretsiz hukuki yardıma izin verdiğinden ücretsiz dava alma yasağı vardır ve aksi davranış, yasal düzenlemeler yanında haksız rekabet ve reklam yasağı kurallarının da ihlalidir. <http://www.barobirlik.org.tr/DisiplinKarari559.tbb> E.T. 25.03.2014.

vekâlet ücreti kararlaştırılmaz." denilmek suretiyle avukatın ücretsiz dava alamayacağını hatta aldığı davanın ücretinin de belirtilen tarifenin altına olamayacağı açıklanmıştır. Bununla birlikte 164. maddenin dördüncü fıkrasının takip eden bendinde avukatın ücretsiz dava alması durumunda bu durumun baro yönetimine bilgi verilmesi suretiyle yapılması gerektiği belirtilmektedir. Aksi takdirde disiplin soruşturması başlatılabileceği düşünülmektedir³⁵³.

Av. K. m. 164/IV'te belirtilen ve avukata baroya bildirim yükümlülüğü getiren düzenleme ücretsiz dava alınmasının istisnası olan bir düzenlemedir. Bu durumda avukat her hangi bir özel neden göstermeden aldığı ücretsiz davayı baroya bildirmekle sorumludur. Avukatın ücretsiz dava alması halinde baroya bildirim şeklinin nasıl olduğu konusunda bir düzenleme olmamakla birlikte yazılı şekil ispat açısından önem taşımaktadır. Fakat ispat edilebildiği sürece yazılı şekil dışındaki durumlarda kabul edilebilir. Avukat söz konusu bildirim için tamamlamasından sonra da yapabilir³⁵⁴.

Avukatın ücretsiz dava alabilmesi çeşitli sebeplerden kaynaklanabilmektedir. Bu sebepler yakın akrabalık ilişkileri, evlilik ilişkisi, dostluk ilişkisi yahut acıma hissinden kaynaklanabilmektedir³⁵⁵. Avukatın gerek yukarıda sayılan ilişkileri dolayısıyla gerekse başkaca nedenlerden dolayı almış olduğu ücretsiz davanın nedenlerini baroya bildirme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Bu sebeple baronun söz konusu avukatın neden ücretsiz dava aldığını araştırması düşünülemez³⁵⁶. Fakat avukatın ücretsiz dava alması alışkanlık haline getirilmemelidir.

Avukatın ücretsiz dava almaması gerektiğine ilişkin Ankara Barosu Başkanlığı 21.02.1972 tarihinde "*Ücretsiz dava alınması (yakın akrabalık gibi) istisnai hallerde mümkündür. Bu nedenle ücretsiz dava alan avukatın, durumu baro yönetim kuruluna yalnız bildirmekle yetinmemesi ücretsiz dava almasını haklı ve gerekli kılan sebepleri de açıklaması ve bu bildiriye ücretsiz dava aldıktan hemen*

---

³⁵³ Güner, s. 325; Aydın, s. 55; Karateke, s. 95.

³⁵⁴ Aydın, s. 54; Karateke, s. 95.

³⁵⁵ Güner, s. 325; Aydın, s. 54; Karateke, s. 96.

³⁵⁶ Aydın, s. 55; Karateke, s. 96.

sonra yapması gerekir.³⁵⁷ şeklinde bir düzenleme getirerek ücretsiz dava alınmasına ilişkin uygulamaların ne şekilde olması gerektiğine ilişkin çerçeve çizmiştir.

Her ne kadar ücretsiz alınan davanın haklı sebeplerini bildirmenin gerekli olmadığı belirtilse de barolar ayrı bir düzenleme yaparak bunun açıklanmasını arayabilmektedirler.

3. Ücretin Taban Miktarın Altına İnmemesi

Av. K. m. 163 avukatlık ücretinin serbestçe belirlenebileceğini düzenlemektedir. Bu düzenlemeye Av. K. m. 164/IV ile bir sınırlama getirilmektedir. Söz konusu sınırlama uyarınca avukat iş sahibi ile yaptığı sözleşme uyarınca AAÜT'nin altında bir ücret kararlaştırılmaz.

AAÜT, avukat ile iş sahibi arasında yapılan sözleşme uyarınca her hangi bir ücret belirlenmediği takdirde uygulanacak olan en az ücret miktarlarını belirten tarifedir³⁵⁸. AAÜT'nin hazırlanma şekli Av. K. m. 168'de belirtilmiştir³⁵⁹. Bu ücret

³⁵⁷ ABD 1972 T., S. 1, s. 182.

³⁵⁸ Avukatlık asgari ücret tarifesinde çeşitli durumlara ilişkin avukatlık ücretleri düzenlenmektedir. Bu düzenlemeler uygulamada ihtiyaca göre belirlenmektedir. Son yıllarda artan iş durumuna göre değişik durumlar için avukatlık ücretleri tarifede yer almaya başlamıştır. Mesela son zamanlarda seri davaların sık görülmesiyle birlikte 2015 asgari ücret tarifesinde artık seri davalara ilişkin ücrete yer vermeye başlanmıştır. Bununla birlikte her ne kadar tüketici hakem heyetlerinde vekille temsil edilen işlerde uygulamada avukatlık ücretine hükmedilmemesi dolayısıyla bir kısım sorunlar yaşanmaya başlanmışsa da T.B.B. tarafından "Tüketici hakem heyetleri ve tüketici mahkemelerinde ücret" başlıklı yeni bir madde ihdas edilerek 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un avukatlık ücretine ilişkin düzenleme getiren 70. maddesinin 6. fıkrası aynen Tarifeye aktarılmış, kanun ile tarife uyumlu hale getirilmiştir. 2. fıkra ile de tüketici hakem heyetlerine ilişkin ücretin avukat müvekkil ilişkisine yönelik olduğu belirtilmiş, vekil, müvekkil arasındaki uyuşmazlıkların giderilmesi, bu konuda açılan davalarda yeknesak hüküm kurulması amaçlanmıştır.

³⁵⁹ Av. K. m. 168'e göre; "Baronun yönetim kurulları, her yıl Eylül ayı içerisinde, yargı yerlerindeki işlemler ile diğer işlemlerden alınacak avukatlık ücretinin asgarî hadlerini gösteren birer tarife hazırlayarak Türkiye Barolar Birliğine gönderirler. Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca, baro yönetim kurullarının teklifleri de göz önüne alınmak suretiyle uygulanacak tarife o yılın Ekim ayı sonuna kadar hazırlanarak Adalet Bakanlığına gönderilir. Şu kadar ki hazırlanan tarifede; genel bütçeye, il özel idareleri, belediye ve köylere ait vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler ve bunların zam ve cezaları ile tarifelere ilişkin davalar ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun uygulanmasından doğan her türlü davalar için avukatlık ücreti tutarı maktu olarak belirlenir. Bu tarife Adalet Bakanlığına ulaştığı tarihten itibaren bir ay içinde Bakanlıkça karar verilmediği veya tarife onaylandığı takdirde kesinleşir. Ancak Adalet Bakanlığı uygun bulmadığı tarifeyi bir daha görüşülmek üzere, gösterdiği gerekçesiyle birlikte Türkiye Barolar Birliğine geri gönderir. Geri gönderilen bu tarife, Türkiye Barolar Birliği Yönetim Kurulunca üçte iki çoğunlukla aynen kabul edildiği takdirde onaylanmış, aksi halde onaylanmamış sayılır; sonuç Türkiye Barolar Birliği tarafından Adalet Bakanlığına bildirilir. 8 inci maddenin altıncı fıkrası hükümleri kıyasen uygulanır. Avukatlık ücretinin takdirinde, hukukî yardımın tamamlandığı veya dava sonunda hüküm verildiği tarihte yürürlükte olan tarife esas alınır."

tarifesi gereğince avukat ile iş sahibi arasında yapılan sözleşme gereğince avukatın borçlandığı hukuki hizmete ödenecek bedel hiç bir koşulda bu tarifenin altında olamaz³⁶⁰.

Avukat ücretsiz dava alabiliyorken, AAÜT'nin altında ücretle dava kabulü yapamaz³⁶¹. Bu durumu baroya bildirmesi halinde dahi hüküm ifade etmez. AAÜT'nin altında ücret anlaşması yapıldığı takdirde bu durumun farkı halinde avukatlık mesleğine olan güvenin sarsılmaması için söz konusu ücretin arttırılmasını avukat talep edemez. Yetkili merci karar verirken avukatın bu isteğini reddetmelidir³⁶². Bu durum ifa edilen sözleşmelerin geçersizliğinin ileri sürülemeyeceği kuralından kaynaklanmaktadır.

AAÜT'nin altında ücretle iş sahibine karşı borçlanan avukat daha sonra sözleşmenin ücret bakımından geçersizliğini ileri süremez. Avukat iş sahibi ile yapmış olduğu sözleşmeyi Av. K. m. 171 gereğince işin sonuna kadar devam ettirmekle sorumludur. Avukat, AAÜT'nin altında ücret sözleşmesi yaptığı takdirde ücreti yapmış olduğu sözleşmede belirtilen ücret miktarına eşit olacaktır. Bununla birlikte avukatın her ne kadar AAÜT'nin altında ücret sözleşmesi yapmış olması durumunda söz konusu durum onun disiplin sorumluluğunu gerektirmektedir³⁶³.

4. Ücretin Tavan Miktarını Aşmaması

Avukatın ücret sözleşmesi yaparken maktu ve nispi ücret belirleyebileceğine yukarıda değinmiştik³⁶⁴.

Av. K. m. 164/II avukatla iş sahibi arasında yapılan sözleşme uyarınca belirlenecek olan nispi ücrete sınırlama getirmektedir. Söz konusu hüküm uyarınca "

---

³⁶⁰ Tarifede düzenlenen avukatlık ücretleri konusunda eleştiriler bulunmaktadır. 2014 yılına ait A.A.Ü.T. ile 2015 yılına ait A.A.Ü.T. arasında ücretler bakımından değişiklik öngörülmemiştir. Bu durum çeşitli barolarca yargı harç ve giderleri gibi bir kısım ücretlerin artmasına rağmen avukatlık ücretleri artmadığı için eleştirilmiştir. Eleştiri için bkz.; <http://www.adanabarusu.org.tr/haberler/baro-baskanimiz-avukat-mengucek-gazi-citirik-avukatlik-asgari-ucret-tarifesini-elestirdi.e.t.02.01.2015>

³⁶¹ Güner, avukatın AAÜT'nin altında ücret alınması durumunda baroya bildirilmesi gerektiğini belirtirken Aydın eğer avukat AAÜT'nin altında ücret alacaksa bu sözleşmeden vazgeçip ücretsiz sözleşme yapmasını böylece ücretsiz dava alma yasağına aykırı hareket etmemesi gerektiğini belirtmektedir. Aydın, s. 54; Güner, s. 324-325.

³⁶² Karateke, s. 96; Günergök, s. 126; Aydın, s. 56.

³⁶³ Aydın, s. 56; Güner, s. 320; Günergök, s. 126; Karateke, s. 96.

³⁶⁴ Bkz., Yukarı, s. 89 vd.

Yüzde yirmibeşi aşmamak üzere, dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir." denilmek suretiyle avukat ile iş sahibi arasında yapılan sözleşmeye üst sınır getirilmiştir. Söz konusu hükmün düzenlenme amacı Türk Borçlar Kanunu'nda belirtilen gabin hükümleri gereğince güven ilişkisinin yoğun olduğu avukatlık sözleşmesinde iş sahibini avukata karşı korumaktır.

Av. K. m. 164/II düzenlemesinden hareketle avukat ile iş sahibi dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir miktarını % 25'i geçmemek kaydıyla ücret olarak kararlaştırabilirler. Fakat avukat ile iş sahibinin söz konusu % 25 tavanını aşmaları durumunda Av. K. m. 163/II hükmü gereğince avukatlık ücreti tavanını aşan sözleşmelerin bu tavan oranında geçerli olduğu açıkça belirtilmiştir. Bu durum şunu ifade etmektedir; Avukat ile iş sahibi yapmış oldukları avukatlık ücret sözleşmesinde ücret olarak dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın % 35 lik kısmını belirlemişlerse söz konusu sözleşme tamamen geçersiz olmayacaktır. Yalnız % 25 lik kısmı geçerli olacak % 10 luk kısmı geçersiz olacaktır³⁶⁵. Nitekim bu durum Yargıtay kararında da açıkça belirtilmiştir³⁶⁶.

Avukat ile iş sahibi aralarında yapmış oldukları sözleşme uyarınca % 25 lik kısmı aşmışlarsa ve sözleşme ilişkisi son bulmuş, iş sahibi avukata olan ücret borcunu ödemiş ise artık sözleşmenin geçersizliğine dayanarak arta kalan kısmı iş sahibinden isteyemeyecektir. Bu durum Av. K. m. 163/II' de belirtilen "*Avukatlık ücret tavanını aşan sözleşmeler, bu Kanunda belirtilen tavan miktarında geçerlidir. İfa edilmiş sözleşmenin geçersizliği ileri sürülemez. Yokluk halleri hariç, avukatlık sözleşmesinin bir hükmünün geçersizliği, bu sözleşmenin tümünü geçersiz kılmaz.*" şeklindeki düzenlemeden kaynaklanmaktadır.³⁶⁷

---

³⁶⁵ **Aday**, s. 130; **Sungurtekin Özkan**, s. 242; **Günergök**, s. 125; Burada T.B.K. m. 27/II nin bir görünümdür. Sözleşmenin tümü değil, sadece kanuna aykırı olan şart geçersiz olur. Öğretide, bu hükmün bir gabin olgusunu düzenlediği, ancak T.B.K. daki düzenlemelerden farklı olarak, gabin definin ileri sürülmesinin belirli bir süreye bağlanmadığı, ancak ücret borcu ödenmiş olduğu takdirde, iş sahibinin artık gabin iddiasına dayalı olarak ödediği tavan ücreti aşan kısmı avukattan geri alma imkanının kalmadığı savunulmaktadır. **Yalçınduran**, s. 156.

³⁶⁶Y13HD., 29.12.2008, E. 2008/13013, K. 2008/15799; "*Vekalet ücretine getirilen %25 'i aşmama kuralı, sözleşme ihlal edilip %30 olarak belirlenmiş ise de, yasa gereği bu durumda ücretin % 25 olarak kabul edilmesi gerekir.*" Karar için bkz. **Gökcan**, s. 594.

³⁶⁷ **Karateke**, s. 97.

Avukat ile iş sahibi aralarında kararlaştırmış oldukları nisbi ücreti %25 sınırını aşamayacağı şeklinde düzenleyebilirken maktu olarak düzenlenen ücrete ilişkin bir sınırlama bulunmamaktadır. Bu durum avukatın 1,000 TL 'lik bir davada ücretin 500 TL olarak belirlenebileceği anlamına gelmektedir. Örnekte aslında %25 sınırı aşamayacak olan avukat dolaylı olarak ücret sınırını aşmıştır. Böylece mübalağalı ücret istemiştir. Her ne kadar kanunda bu duruma ilişkin bir kayıt konulmamışsa da bu durum gabin hükümleri ve sözleşmenin niteliği gereği geçersiz olmalıdır³⁶⁸. Aksi takdirde avukatlık mesleğine olan güven azalacak ve avukata ihtiyacı bulunan kişilerin adli müzaharete yönelmesini gerektirecektir. Bu durum adli müzaharetin talepleri karşılayamaz duruma gelmesine ve dolayısıyla avukatlık mesleğinin zararına olacaktır³⁶⁹.

5. Kadastro Kanunundaki Sınırlamalar

Avukatlık ücretinin sınırlanmasına ilişkin 3402 sayılı Kadastro Kanunu'nun³⁷⁰ 31. maddesinin 3. fıkrası şu düzenlemeyi getirmektedir;

"Avukat veya dava vekili ile takip edilen davalarda vekalet ücreti; davanın önemi, vekilin sarf ettiği emek, tarafların davada iyi niyetle hareket edip etmediği, hak ve eşitlik kuralları göz önünde tutularak maktuan takdir ve tayin olunur. Şu kadar ki, takdir edilecek vekalet ücretinin miktarı keşif yapılmışsa, taşınmaz malın değerine göre avukatlık ücret tarifesinin tayin ettiği nispi vekalet ücreti sınırlarının üstünde olamaz."

AAÜT'nin ikinci kısmının ikinci bölümünde konusu para olmayan ve para ile değerlendirilemeyen dava türleri belirtilmiştir. Bunlar sayma suretiyle sınırlı olarak belirtilmiş dava türlerine ilişkin ücretleri içermektedir. Kadastro davaları bu listenin içerisinde yer alması gerekirken almamış ödenecek maktu ücret konusunda uyuşmazlığı çözecek yetkili merciyeye maddede belirtilen kıstasları dikkate alarak bir ücret takdiri konusunda yetki verilmiştir³⁷¹.

³⁶⁸ Aydın, s. 58.

³⁶⁹ Erem, Sosyal Ekonomik, s. 1080.

³⁷⁰ RG, 09.07.1987, Sayı 19512.

³⁷¹ Güner, s. 324; Aydın, s. 60.

Kadastro davası sebebiyle ortaya çıkacak olan uyuşmazlık dolayısıyla ödenecek olan maktu ücret davayı kaybeden karşı tarafa yüklenen vekalet ücretidir. Av. K. m. 164/IV te belirtilen ve avukat ile iş sahibi arasında ücret sözleşmesi yapılmaması durumunda ücretin miktarını belirleyen hüküm uyarınca burada da söz konusu hüküm uygulama alanı bulacaktır³⁷².

Bununla birlikte Kadastro Kanunu'nun 31. maddesinin 3. fıkrasının ikinci cümlesi kadastro uygulaması nedeniyle açılacak davalarda belirlenecek maktu vekalet ücretinin söz konusu kadastro yapılacak yerin keşif yapılmak suretiyle değerinin belirlenmesi durumunda nispi vekalet ücreti tayin edilmiş olunursa o vekalet ücretinin üzerinde olamayacağını belirtmiştir. Bu durumda örneğin; kadastro işlemi yapılacak yer keşif yapılmak suretiyle incelenip ve değer tespit edildiği durumda hakim önce değere göre nispi ücret belirleyecek, sonra bu ücretin üst sınır olduğunu dikkate alarak fıkra hükmünde belirtilen kriterlere göre kendisi maktu bir ücret takdir ve tayin edecektir.

6. Kamulaştırma Kanunundaki Sınırlamalar

Avukatlık ücretinin sınırlanmasına Avukatlık Kanunu ve Kadastro Kanunu gibi Kamulaştırma Kanunu'nda³⁷³ da bir kısım sınırlamalar getirilmiştir. Avukatlık ücretinin sınırlanmasını öngören Kamulaştırma Kanunu'nun "Yasak işler ve eylemler" başlıklı 31. maddesi;

"Aşağıda yazılı işler ve eylemler yasaktır.

a) 15 inci madde uyarınca oluşturulan bilirkişilerin, kendilerine mahkemece takdir edilen ücret dışında herhangi bir suretle çıkar sağlamaları,

b) Mahkemece 10 uncu madde uyarınca yapılan tebligat, davet veya ilan tebliğden sonra taşınmaz malın başkasına devir ve ferağ veya temlik.

c) Dava giderlerinin avukat veya dava vekilleri veya onlar adına hareket edenler tarafından kabullenilmesi.

---

³⁷² Güner, s. 324.

³⁷³ RG, 08.11.1983, 18215.

d) Kamulaştırma bedelinin tamamının veya bir kısmının nakden veya başka bir şekilde, avukat veya dava vekili veya onlar adına hareket edenler tarafından mal sahibine önceden ödenmesi.

e) Kamulaştırma bedelinin tamamının veya bir kısmının avukat veya dava vekili veya onlar adına hareket edenlere ait olacağına kararlaştırılması.

f) Yukarıda yazılı bentlerde yasaklanan fiillerin avukat veya dava vekillerince bizzat veya aracı ile mal sahibine teklif edilmesi veya bunlara yardımcı olunması" şeklinde düzenleme getirmek suretiyle avukatlık ücretine ilişkin sınırlama getirmiştir.

İlgili yasa maddesinin c, d, e, f bentleri incelendiğinde Av. K. m. 164/III te belirtilen ve aşağıda incelenecek olan hasılı davaya iştirak yasağının daha geniş uygulama alanı bulduğu hallerdir. Buna göre, kamulaştırma bedelinin arttırılması için açılacak davalarda Avukatlık Kanununa göre özel hüküm niteliğini taşıyan Kamulaştırma Kanunu'nun bu hükümleri öncelikle uygulanır³⁷⁴. Burada kanunkoyucu avukatlık ücretine sınırlama getirirken kamulaştırılan taşınmazın bedeli üzerinden doğrudan taraf olunmak suretiyle hasılı davaya iştirak suretiyle değilde avukat ile iş sahibi arasında yapılacak sözleşmenin söz konusu gayrimenkul dışında yapılması gerektiği öngörülmüştür. İlgili madde ile amaçlanan avukatlık ücretinin, kamulaştırılan taşınmazdan taraf olunmak suretiyle alınmasının önüne geçmektir.

Kamulaştırma Kanunu'nun 33. maddesinde yukarıda d,e,f bentlerinde belirtilen yasaklara aykırı davranan kişilerin bir yıldan az olmamak üzere hapis ve adli para cezası ile cezalandırılacağını, c bendine aykırı davrananlarınsa altı aydan iki yıla kadar hapis ve adli para cezasıyla cezalandırılacağını belirtmektedir.

Kamulaştırma Kanunu'nun 34. maddesi Av. K. 163/II'nci maddesindeki ifa edilmiş sözleşmenin geçersizliği ileri sürülemez kuralından farklı bir düzenleme getirerek avukat veya dava vekillerine veya onlar adına hareket edenlere bu şekillerde fazla ödemede bulunanlara mal sahiplerine ödediklerini bir yıl içerisinde geri alma hakkı tanımıştır.

---

³⁷⁴ **Aday**, s. 140; Hakan **Pekcanitez**, Davanın Sonucuna Katılma Yasağı (Hasılı Davaya İştirak Yasağı), İstanbul Barosu Dergisi, 1989/Ekim-Kasım-Aralık, C.63, S.10-11-12, s. 610; **Aydin**, s. 59; **Güner**, s. 323.

III. Ücret Anlaşmalarına İlişkin Bazı Yasaklar

A. Genel Olarak

Avukat ile iş sahibi aralarında yapmış oldukları sözleşme uyarınca bir kısım şeylerin avukata geçmesini, dava konusu şeyin avukata ücret olarak devredileceğini veya avukatın başarısına göre ücret belirlenip belirlenemeyeceğini kararlaştırmış olabilirler. Avukatlık Kanunu söz konusu durumlarda yapılan sözleşmelerin geçersiz olduğunu belirtmektedir. Bu durumlar aşağıda detaylı olarak incelenecektir.

B. Dava Sonucuna Katılma Yasağı (Hasılı Davaya İştirak Yasağı)

Avukatın dava sonucuna katılma biçiminde avukatlık ücreti düzenlemesinin yasak olması ilk olarak 3499 sayılı yasada³⁷⁵ kendisini göstermiştir. İlgili yasada bu durum " her ne suretle olursa olsun, hasılı davaya iştiraki tazammum eden ücret sözleşmeleri batıldır" şeklinde düzenlenmiştir. Daha sonra aynı yasak 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 164. maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca;

" Yüzde yirmibeşi aşmamak üzere, dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir.

İkinci fıkraya göre yapılacak sözleşmeler, dava konusu para dışındaki mal ve haklardan bir kısmının aynen avukata ait olacağı hükmünü taşıyamaz." denilmek suretiyle dava sonucuna katılma yasağına değinilmiştir.

Avukatlık ücret sözleşmesinin Türk Borçlar Kanunu anlamında bir sözleşme olmasından dolayı serbestçe düzenlenebileceğini belirtmiştik. Kural bu olmakla birlikte kanun koyucu Av. K. m. 164'te dava sonucuna katılma yasağını getirerek dava konusu olan mal, alacak veya hak gibi kıymetlerden bir kısmının aynen avukata ait olacağını ve böylece avukatın taraflardan biriymiş gibi dava konusuna doğrudan doğruya ortaklığını kapsayan ücret sözleşmelerinin batıl olduğunu belirtmiştir³⁷⁶.

³⁷⁵ RG, 14.07.1938, Sayı 3959.

³⁷⁶ Karateke, s. 98; Günergök, s. 131; Sungurtekin Özkan, s. 258; Aydın, s. 81; Güner, s. 338.

Kanun koyucunun dava sonucuna katılma yasağı getirmesinin sebebi, avukatın yaptığı ücret sözleşmesi ile davanın sonucuna katılması ve sözleşmeye ortak olması durumunda maddi yararını davanın sonucuna bağlamış olacağı³⁷⁷ bununla avukatın bağımsızlığının kaybedilmesine sebebiyet vereceği anlamına gelmektedir. Dava sonucuna katılma yasağı ile amaçlanan avukatın bağımsızlığıdır³⁷⁸. Zira aksi düşünülmesi durumunda avukat tarafsızlıktan uzaklaşarak direkt davanın tarafı haline gelecek, bu sebepten dolayı da söz konusu davadaki rolü hukuki yarar sağlamanın dışına çıkacaktır. Halbuki avukatlık meslek kuralları gereğince avukat, mesleğin onur ve haysiyeti ile bağdaşmayan her türlü davranıştan kaçınmak ve görevini yerine getirirken hukuk kurallarının tam olarak uygulanmasını sağlamak ve uyuşmazlıkların adalet ve hakkaniyete uygun olarak çözme ödevi altındadır³⁷⁹. Avukatın yine de dava sonucuna katılma biçiminde sözleşme düzenlemesi halinde Av. K. m. 134³⁸⁰ gereği avukatın disiplin sorumluluğunu gerektirmektedir³⁸¹.

Avukat ile iş sahibi arasında yapılan ücret sözleşmesinde ücretin bulunmadığı veya geçersiz olduğu durumlarda, ortada ihtilaf bulunması halinde avukatlık ücreti Av. m. 164/IV'e göre çözümlenecektir. Bu nedenle taraflar arasındaki sözleşme ispatlanamamış ise ya da dava sonucuna katılma yasağı dışındaki bir nedenle sözleşme geçersiz ise dava sonucuna katılma niteliği taşıyan hükmü varsa bu hükümde geçersiz olacaktır ve bu sözleşmenin, dava sonucuna katılma yasağının ihlali gerekçesiyle iptaline gerek kalmayacaktır³⁸². Dava sonucuna katılma yasağından bahsedebilmek için yukarıda sayılanlardan hareketle mutlaka geçerli bir sözleşme bulunması gerekmektedir³⁸³.

---

³⁷⁷ Erem, sonuca göre ücret kavramının avukatlık ücretinin hizmet karşılığı olduğu gerekçesiyle bağdaşmadığını, zira sonucun sadece vekalet hizmetinin ürünü olmadığını belirtmiştir. Yazar, sonuca bağlı oranla karşılık kavramının bağdaşmadığı görüşündedir. **Erem**, Sosyal Ekonomik, s. 1081-1082

³⁷⁸ **Aday**, s. 137; **Karateke**, s. 98; **Aydın**, s. 78; **Güner**, s.339.

³⁷⁹ **Aday**, s. 137; **Güner**, s. 339; **Pekcanitez**, Dava Sonucuna, s. 600.

³⁸⁰ Av. K. m. 134'e göre; " Avukatlık onuruna, düzen ve gelenekleri ile meslek kurallarına uymayan eylem ve davranışlarda bulunanlarla, meslekî çalışmada görevlerini yapmayan veya görevinin gerektirdiği dürüstlüğe uygun şekilde davranmayanlar hakkında bu Kanunda yazılı disiplin cezaları uygulanır."

³⁸¹ **Karateke**, s. 99.

³⁸² **Karateke**, s. 99; **Günergök**, s. 132; **Sungurtekin Özkan**, s. 259.

³⁸³ **Aydın**, s. 79.

Dava edilen hak veya alacağın bir kısmının avukata ait olacağı yanı sıra, avukat ile iş sahibi arasında ayrıca nisbi veya maktu bir ücretin de kararlaştırılmış olması durumunda avukatlık ücretinin nasıl belirleneceği hususu öğretide tartışılmıştır. Söz konusu durumda avukatlık ücret sözleşmesinin tamamen mi geçersiz olacağı yoksa sözleşmenin sadece bir kısmının mı geçersiz olacağı konusundaki tartışmaya T.B.K. m. 20 çerçevesinde çözüm aranmıştır³⁸⁴. Bununla birlikte 4667 sayılı kanun değişikliğiyle birlikte 163/II maddesi bu duruma açıklık getirerek " *Avukatlık ücret tavanını aşan sözleşmeler, bu Kanunda belirtilen tavan miktarında geçerlidir. İfa edilmiş sözleşmenin geçersizliği ileri sürülemez. Yokluk halleri hariç, avukatlık sözleşmesinin bir hükmünün geçersizliği, bu sözleşmenin tümünü geçersiz kılmaz.*" Söz konusu durumda sadece yasağı ihlal eden kısmın geçersiz olduğu diğer kısmının ise geçerli olduğu kabul edilmiştir. Bu gibi durumlarda avukatlık ücreti, sözleşmenin geçerli kabul edilen kısmı olan nisbi veya maktu ücret kadar olacaktır³⁸⁵.

Avukatlık ücretinin dava edilen hak veya alacağın bir kısmının avukata ait olacağı yanı sıra, avukat ile iş sahibi arasında ayrıca nisbi veya maktu bir ücretin de kararlaştırılmış olması ve söz konusu borcun ifa edilmiş olması durumunda Av. K. m. 163/II de belirtilen ifa edilmiş sözleşmenin geçersizliği ileri sürülemez kuralı gereğince artık geçerli bir sözleşme haline gelecektir ve iş sahibi bu durumu dava edemeyecektir³⁸⁶. Bu durum beraberinde bir çok tartışmayı da getirmektedir³⁸⁷. İş sahibine karşı güçlü olan avukatın iş sahibinin tecrübesizliğinden yararlanması veya iş sahibinin o konudaki bilgisinin azlığı dolayısıyla artık sözleşmenin ifa edilmiş olması dolayısıyla avukatlık meslek kurallarına aykırı davranan avukatın yapmış olduğu hukuken geçersiz olan sözleşme geçerli duruma gelecektir ve bu durum avukatın yanına kar kalacaktır.

---

³⁸⁴ **Aday**, s. 137; **Günergök**, s. 132.

³⁸⁵ **Karateke**, s. 100; **Günergök**, s. 132; **Başpınar**, s. 473; **Aydın**,s. 81; **Pekcanitez**, Dava sonucuna, s.612.

³⁸⁶ **Karateke**, s. 100; **Günergök**, s. 132.

³⁸⁷ Tartışmalar için bkz. **Pekcanitez**, Dava sonucuna, s. 596; **Aday**, s. 144; Osman **Kuntman**, Avukatlık Ücreti İle İlgili Hasılı Davaya İştirak Başarıya Göre Değişen Nispi Ücret ve Dava Edilen Şeyin Aynen Avukata Ait Olacağı Konularında Bir İnceleme ve Yargıtay Uygulamalarının Eleştirisi, İBD, 1984/7-8-9, s. 468.

Tüm bu sayılanlarla birlikte avukatlık mesleği kadar eski olan dava sonucuna katılma yasağının 4667 sayılı yasa ile yumuşatıldığı görülmektedir. Söz konusu yasada dava konusuna göre bir ayırım getirilmekte, dava konusu tazminat veya alacak gibi bir para ise bunun bir kısmının avukata ait olabileceği kararlaştırılabilmekte ancak dava konusunun para dışındaki mal ve haklardan bir kısmının aynen avukata bırakılacağı durumunda ise yasaklanmaktadır³⁸⁸. Bu durum Yargıtay 13. H.D. nin kararında " *Taraflar arasındaki ücret sözleşmesinin geçerliliğinin yapıldığı tarihte yürürlükte olan avukatlık kanunu hükümlerine göre incelenip belirlenmesi gerekmektedir. Söz konusu ücret sözleşmesinde, icra takibinin sonuçsuz kalması ve dolayısıyla müvekkilin alacağının hiç tahsil edilmemesi halinde davacı avukata bir ücret ödenmeyeceği kararlaştırılmıştır. Bu haliyle sözleşmede kararlaştırılan ücret başarıya göre değişme koşulunu içermediği gibi, tahsil edilecek meblağın % 10 u olarak ücret ödenmesi, hasılı davaya iştirak niteliğindedir. Bu nedenle sözleşme tarihinde yürürlükte olan avukatlık kanununun 163. ve 164. maddesi gereği geçersizdir. Bu itibarla davacı ancak icra takibinin yapıldığı tarihte yürürlükte olan avukatlık ücret tarifesine göre ücret isteyebilir*"³⁸⁹.

Örneğin dava bedelinin % 15 i avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilmekte iken el atmanın önlenmesi davasında el atmanın önlenmesi sonucu elde edilecek on daireden ikisinin avukata ait olacağı sözleşmeler geçersiz olmaktadır³⁹⁰.

Konusu para olmayan davalarda (boşanma, nesebe ilişkin davalar vs.) dava sonucuna katılmaktan bahsetmek mümkün değildir. Bu tip davalarda hükmedilen maddi bir değer bulunmaması nedeniyle dava sonucuna katılmak söz konusu olmaz³⁹¹.

---

³⁸⁸ Karateke, s. 98; Günergök, s. 132; Sungurtekin Özkan, s. 258; Aydın, s. 81; Güner, s. 339-340

³⁸⁹ Y13HD. , 04.07.2005, E. 2005/5297, K. 2005/11464; Karar için bkz. YKD, Yıl 2005, C. 31, S. 10, s. 1575.

³⁹⁰ Müderrisoğlu, s. 74.

³⁹¹ Pekcanitez, Dava sonucuna, s. 615; Başpınar, s. 473; Tandoğan, s. 372; Karateke, s. 99; Günergök, s. 132; Sungurtekin Özkan, s. 260; Müderrisoğlu, s. 77.

C. İhtilafli Şeyin Avukata Ücret Olarak Devri Yasağı (Çekişmeli Hakları Edinme Yasağı)

İhtilafli şeyin avukata ücret olarak devri yasağı, dava sonucuna katılma yasağını da içerisine alan daha geniş bir kavramdır. Dava sonucuna katılma yasağında, dava konusu olan veya dava sonucunda hükmolunacak mal veya hak söz konusu iken, çekişmeli hakları edinme yasağının konusunu, dava edilemeyen ancak bir çekişmeye konu olan mal veya haklar da oluşturur. Buna göre, taraflarca dava edilmeyen, ancak çekişmeli durumda olan bir hakkı avukatın edinmesi veya bunun edinilmesine aracılık etmesi yasaktır³⁹².

Her ne kadar çekişmeli hakları edinme yasağı dava sonucuna katılma yasağını içerisine alacak kadar geniş olsa da dava sonucuna katılma yasağı avukat ile vekili olduğu iş sahibi arasında söz konusu iken, çekişmeli hakları edinme yasağı, başlangıçta karşı tarafa ait mal veya haklar için de söz konusu olan bir yasaktır.

Çekişmeli haklar yasağı Av. K. m. 47' de düzenlenmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca " *Avukat el koyduğu işlere ait çekişmeli hakları edinmekten veya bunların edinilmesine aracılıktan yasaklıdır. Bu yasak, işin sona ermesinden itibaren bir yıl sürer. Birinci fıkra hükmü, avukatın ortaklarını ve yanında çalıştırdığı avukatları da kapsar.*" denilmek suretiyle çekişmeli haklar yasağının yalnızca avukatı kapsamadığını avukatla birlikte çalışan ortakları ve çalıştırdığı avukatları da kapsayacağı belirtilmiştir.

Çekişmeli haklar yasağı ile amaçlanan şey kamu hizmeti gören avukatın takip ettiği işten kişisel çıkar sağlamasının önüne geçmektir³⁹³. Avukat özen borcunun bir sonucu olarak üzerine almış olduğu hukuki yardıma gerekli önemi göstermek zorundadır. Avukat iş sahibi ile yapmış olduğu anlaşma gereği çekişmeli haklar dolayısıyla taraf olması durumunda kendisine çıkar sağlama amacı güdeceğinden bu

³⁹² Aydın, s. 83; Sungurtekin Özkan, s. 267; Karateke, s. 100; Güner, s. 510; Günergök, s.132.

³⁹³ T.B.B. Disiplin Kurulu 25.04.1998 T. 13/53 K.; "Avukat el koyduğu işlere ait çekişmeli hakları edinmekten yasaklıdır. Bu yasak ile yasakoyucu, avukatın davada kişisel bir çıkarı olmamasını, davayı kendi işi haline getirmemesini ve böylelikle iş sahibine karşı bağımsızlığını sağlamayı amaçlamıştır." Karar için bkz., İBD, 1998/3, s. 734.

durum avukatın tarafsızlığını kaybetmesine sebep olabileceği gibi gerekli özeni de göstermediği anlamına gelebilmektedir³⁹⁴.

Av. K. m. 47/I de çekişmeli haklar yasağını bir süreye tabi tutmuştur. Bu süre avukat ile iş sahibinin çekişmeli hakka konu işinin sona ermesinden itibaren bir yıldır. Kanun koyucu bir yıl süreyle iş sahibini koruyucu önlem almıştır. Fakat bir yılın geçmesiyle artık avukat çekişmeli hakka sahip olabilir. Her ne kadar avukat işin sona ermesinden itibaren bir yıl süreyle çekişmeli hakka sahip olabilse de toplumun avukata bakışı ve avukatlık mesleğinin onuru gereği avukatın çekişmeli hakları edinmekten kaçınması uygun olur.

Çekişmeli hakları edinme yasağı uygulamada bir çok şekilde karşımıza çıkabilmektedir. Örneğin avukatın açmış olduğu ortaklığın giderilmesi davasında ihaleye çıkan taşınmazın ihalesine girerek söz konusu taşınmazı kendi adına alması durumu gösterilebileceği gibi uygulamada en çok görülen örneği ise avukatın iş sahibi (alacaklı) adına icra işlemi başlatarak borçlu adına kayıtlı bulunan taşınır veya taşınmaza haciz şerhi koyması ve bu haciz şerhi dolayısıyla söz konusu şeyin satışına başlaması durumunda söz konusu taşınır veya taşınmazı kendi adına alamayacağı gibi bu şeyin satışında başkasına yol göstererek ihaleye girmesini veya aracılık etmesini sağlayamaz. Avukatın böyle bir durumda çekişmeli haklar yasağını ihlal etmesi halinde söz konusu yasağın kamu düzenini ilgilendirmesinden dolayı ihalenin feshi davası açılarak ihalenin iptal edilmesi sağlanmalıdır³⁹⁵. Avukatın çekişmeli haklar yasağını ihlal etmesi durumunda avukatın disiplin sorumluluğu söz konusu olmaktadır.

D. Başarıya Göre Ücret Kararlaştırılıp Kararlaştırılmayacağı

Avukatlık sözleşmesinde eser sözleşmesinden farklı olarak sonuç taahhüt edilmez. Avukatlık sözleşmesinin bu niteliği dolayısıyla avukat yalnızca üzerine aldığı iş için gerekli özen ve çabayı göstermek zorundadır. Avukatın görevi iş sahibine sağladığı hukuki yardım için gerekli çabayı göstermesiyle son bulur. Avukatın ücrete hak kazanıp kazanmadığı ve kazanmış ise bunun ne miktarda

---

³⁹⁴ Aydın, s. 83.

³⁹⁵ Aydın, s. 84; Aday, s. 61.

olacağı hususu kural olarak onun başarılı ya da başarısız oluşuna bağlı değildir³⁹⁶. Başarı koşullu ücretin geçerli olabilmesi için, diğer koşulların yanı sıra, başarısızlık hali için de bir ücretin öngörülmüş olması gerekir. Başarısızlık için ücret öngörülmemişse bu durumda ücretsiz dava alma durumu ortaya çıkacağı için sözleşme geçersiz sayılacaktır³⁹⁷.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda 2001 yılında değişiklik yapan 4667 sayılı Kanuna kadar Kanun'umuzda başarı ücreti açıkça düzenlenmiş bulunmaktaydı. Bu durum Av. K. m. 164/II'de belirtilen; " *davada gösterilen başarıya göre değişmek ve yüzde yirmi beşi aşmamak üzere, dava olunan veya hükmolunacak şeyin değerinin belli bir yüzdesi avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabilir*" şeklindeki düzenlemeden kaynaklanmaktaydı. Başarıya göre ücret kararlaştırılabilmesine olanak sağlayan bu düzenleme uyarınca sözleşmede başarıya göre ücret koşulu bulunduğu takdirde ve % 25 sınırını aşmadığı takdirde sözleşme hüküm ve sonuç doğurmaya elverişliydi³⁹⁸. Bununla birlikte sözleşmede başarıya göre ücrete hak kazanabilmek için sözleşmede avukatın başarısız olması halinde de avukatlık ücretine hak kazanabileceğinin belirtilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde avukatlık ücretine ilişkin yapılan sözleşme geçersiz sayılıyor, avukat AAÜT üzerinden ücretini alıyordu³⁹⁹.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda 2001 yılında değişiklik yapan 4667 sayılı kanunla yapılan değişiklikle madde metninde bulunan " *davada gösterilen başarıya göre değişmek*" ibaresi çıkarılmıştır. Kanun metninden çıkarılmadan önce açıkça başarıya göre ücretin düzenlenebileceği hususu kanun metninden çıkarıldıktan sonra bu durumun nasıl yorumlanacağı konusu doktrinde bir kısım yazarlarca

³⁹⁶ Aydın, s. 63; Yalçınduran, s. 114; Güner, s. 336.

³⁹⁷ Güner, s. 336.

³⁹⁸ Eski düzenleme konusunda bkz. Aydın, s. 64; Günergök, s. 129.

³⁹⁹ Karateke, s. 102; Aynı yönde " Y13HD., 23.05.2007, E. 2007/2106, K. 2007/7296; "Davacı avukatın ,davalının taksim ve izale-i şuyu davasının takibini üstlendiği uyuşmazlık konusu değildir. Avukatlık ücret tarifesinde taksim ve izale-i şuyu davaları için maktu ücreti vekalet öngörülmüştür. Avukatlık ücreti avukatın vekalet hizmetine karşılık olarak avukatla iş sahibi arasında serbestçe kararlaştırılabilir ise de, ücret tarifesindeki asgari miktarın altında kalan bir ücret karşılığında iş ve dava kabulü de ayrıca yasaklanmıştır. (Av. Kanunu md. 163/1, 2, 3) Öte yandan avukatlık ücreti belli bir miktarı da kapsamalıdır. Şu kadar ki hasılı davaya iştirak olmamak, davada gösterilen başarıya göre değişmek ve yüzde yirmibeşi aşmamak kaydıyla dava olunan veya hükmolunan şeyin belli bir yüzdesinin de avukatlık ücreti olarak kararlaştırılması mümkündür. (Av. Kanunu md. 164/1, 2, 3) Bu durumda dava olunan veya hüküm altına alınan şeyin değeri ile avukatlık ücreti arasında herhangi bir bağlantı kurulmamaktadır. Bu koşullar altında avukatlık ücreti belli bir miktarı kapsamak üzere serbestçe kararlaştırılabilir." Karar için bkz.; sinerjimevzuat.com.tr E.T. 29/11/2014.

tartışılmaktadır. Fakat kanunun yeni metninde başarıya göre ücret alınmasına ilişkin bir yasak olmadığı hususu belirtilmektedir. Bununla birlikte AAÜT' nin altında olmamak kaydıyla başarıya göre ücret belirlenebileceği de belirtilmektedir⁴⁰⁰.

Bununla birlikte avukatın iş sahibi ile yapmış olduğu avukatlık ücret sözleşmesi gereğince hak edeceği ücretin avukatın başarısına bağlanıp bağlanamayacağı hususu öğretide tartışmalıdır.

Avukat ile iş sahibi arasında yapılan ücret sözleşmesinin başarıya göre yapılamayacağını savunan yazarlar avukatlık mesleğinin niteliği gereği başarı ücrete imkan tanınması halinde, davanın başarı ile sonuçlanmasında maddi menfaati bulunan avukatın, adil bir karara varılması sürecine ortak olması sıfatıyla uymak zorunda olduğu yükümlülükleri ihlal edebileceği, bağımsızlığını kaybedebileceğini belirtmektedirler⁴⁰¹. Başarı ücrete olanak tanınması halinde avukatın objektifliğini yitireceği bu durumun ise avukatlık mesleğine olan bakış açısını değiştireceği, avukatlık meslek onuruna aykırı olacağı belirtilmiştir⁴⁰². Bu durum ise avukatın menfaatini kendi menfaati haline getireceği için kendi iç bağımsızlığını yitireceği ve sırf amaca ulaşmak için caiz olmayan yollara sapacağı düşünülmektedir⁴⁰³.

Avukat ile iş sahibi arasında yapılan ücret sözleşmesinin başarıya göre yapılabileceğini savunan karşıt görüşteki yazarlar ise; ücretin başarıya göre değişmesi durumunda avukatın işi yapmakta teşvik edileceğini, bu teşvikin ahlaka aykırı olmadığını, bir mesleğin şerefli olması ile şeref için yapılmasının farklı şeyler olduğunu, avukatın para karşılığı iş yapmasının, birisinin kara dediğine ak, ak dediğine kara demesini gerektirmediğini, avukatın sırf daha fazla para kazanmak için hakkı, hukuku bir kenara bırakacağını söylemenin meslek itibarını gölgeleyeceğini, bunun için başarıya göre ücret belirlemenin mümkün olduğunu ileri sürmektedirler⁴⁰⁴.

---

⁴⁰⁰ Aydın, s. 65; Günergök, s. 130; Karateke, s. 102.

⁴⁰¹ Pekcanitez, Dava sonucuna, s. 594; Erem, Şerh, s. 5; Diğer görüşler için bkz. Günergök, s. 128 vd.

⁴⁰² Günergök, s. 128; Erem, Şerh, s. 5.

⁴⁰³ Zugehoer, Anwaltshaftung, Rz., 894, Günergök, s. 128'den naklen.

⁴⁰⁴ Aday, s. 138; Aydın, s. 64; Günergök, s. 130; Sungurtekin Özkan, s. 244 vd.; Güner, s. 334; Başpınar, s. 473.

Bizce de avukat ile iş sahibi başarıya göre ücret kararlaştırabilmelidir. Fakat yukarıda da belirttiğimiz üzere bu kararlaştırılan ücret hiç bir şekilde AAÜT'de belirtilen ücretlerin altında olmamalıdır.

Başarıya göre ücret davanın sonucuna göre de belirlenebilir. Avukatlık sözleşmesinin Türk Borçlar Kanunu uyarınca düzenlenen bir sözleşme olmasından dolayı sözleşme serbestisi ilkesi bu durumda da geçerlidir. Avukat ile iş sahibi davanın kazanılması durumu için ayrı kaybedilmesi için ayrı ücretler belirleyebilirler. Burada önemli olan husus yapılacak olan sözleşmede avukatın her halükarda ücret alacağını sözleşmeyle korunmasıdır. Aksi takdirde sözleşme geçersizdir. Yine yukarıda belirtildiği üzere ücretin davanın kazanılmasında çok kaybedilmesinde az olmasının bir önemi yoktur yeter ki AAÜT'nin altında bir ücret belirlenmesin⁴⁰⁵.

Konusu para olmayan davalarda (boşanma vb.) başarıya göre değişen bir ücretin kararlaştırılması işin niteliği icabı mümkün değildir⁴⁰⁶. Zira söz konusu davalarda nisbi ücret kararlaştırılması mümkün değildir. Böylesi davalar sonucunda hükmedilecek ücret maddi bir değeri içermediği için başarıya göre ücret kararlaştırılması mümkün değildir.

IV. Avukatlık Ücretine İlişkin Çeşitli Sorunlar

A. Genel Olarak

Avukat ile iş sahibi arasında yapmış oldukları sözleşme sonucunda bir kısım sorunlar ortaya çıkabilmektedir. Bu sorunlar Avukatlık Kanunu, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi, ve diğer bir kısım kanunlardan kaynaklanmaktadır. Yine bu sorunların çözümünde kimi zaman uyuşmazlıklara kanun ve yönetmelik hükümleri yeterli olmamaktadır. Bu gibi durumlarda ortaya çıkan boşluklar gerek T.B.B. gerekse Yargıtay tarafından doldurulmaktadır. Aşağıda avukatlık ücretine ilişkin sorunlara değinilecektir.

⁴⁰⁵ Aydın, s. 65; Günergök, s. 130.

⁴⁰⁶ Karateke, s. 103; Pekcanitez, Dava Sonucuna, s. 615; Sungurtekin Özkan, s. 241 vd.; Güner, s. 336.

B. Avukatlık Ücretinin Devrinin Mümkün Olup Olmadığı

Avukatlık Kanunu'nda avukatın müvekkilinden alacağı avukatlık ücretinin veya avukatlık sözleşmesinden kaynaklanan diğer hak ve alacaklarının bir başkasına devrini yasaklayan bir hüküm bulunmamaktadır.

Alacağın temliki hükümleri T.B.K. m. 183 vd. maddelerinde düzenlenmiştir. Alacağın devrini düzenleyen T.B.K. m. 183 uyarınca " *Kanun, sözleşme veya işin niteliği engel olmadıkça alacaklı, borçlunun rızasını aramaksızın alacağını üçüncü bir kişiye devredebilir.*"

Avukatlık sözleşmesinde güven unsurunun büyük önemi bulunmaktadır. Söz konusu güven unsuruna tezimizin çeşitli yerlerinde değinmiştik⁴⁰⁷. Söz konusu güven unsuru avukatlık ücreti dolayısıyla da büyük önem taşımaktadır. Avukat ile iş sahibi bu güven unsuru dolayısıyla yapmış oldukları sözleşmeden kaynaklanan hak ve alacakların üçüncü kişiye devrini yasaklayan hüküm koyabilirler. Sözleşmede bu şekilde bir yasak olduğu takdirde avukatlık ücretinin üçüncü bir kişiye devrine olanak bulunmamaktadır⁴⁰⁸.

Avukatlık sözleşmesinin güven unsuru gibi kurulmasında önem arz eden bir diğer durumda avukatın sır saklama yükümlülüğüdür. Bu yükümlülük güven unsurunun da içerisinde yer almaktadır. Zira iş sahibi avukata olan güveni dolayısıyla sırlarını avukata açmaktadır. Dolayısıyla üçüncü kişilerin bilmesini istemediği bir çok şeyi yabancı birisine anlatmaktadır. Avukat mesleği gereği öğrendiği bu bilgileri üçüncü kişilerin öğrenmesinden kaçınacaktır. Peki avukatın ücret hakkını bir başkasına devri durumunda bu durum sır saklama yükümlülüğünün de ihlali anlamına gelebileceği için, avukat alacağını temlik edemez mi?

Öğretide avukatlık ücretinin devrinin meslek sırrının öğrenilmesine sebep olduğu için mümkün olmadığını ileri süren yazarlar bulunduğu gibi devrin mümkün olduğunu belirtenler de bulunmaktadır.

---

⁴⁰⁷ Bkz. Yukarı, s. 60.

⁴⁰⁸ Aydın, s. 97.

Avukatlık ücretinin devrinin mümkün olduğunu belirten görüş avukatlık kanununda devri yasaklayan bir hüküm bulunmadığı ve avukatlık mesleğinin niteliği gereği de böyle bir yasak bulunmadığı için devrin mümkün olabileceğini belirtmektedirler⁴⁰⁹.

Avukatlık ücretinin devrinin mümkün olduğunu savunan yazarlara göre; avukatlık ücretinin devri dolayısıyla avukat ile iş sahibi arasındaki hukuki ilişkinin tek başına öğrenilmesinin avukatın ücretini devretmeye tek başına engel olmayacağı, hukuki ilişki dışında somut olayın özelliklerine bakarak devrin mümkün olup olmayacağı gibi koşulların birlikte bulunması gerektiği düşünülmektedir⁴¹⁰.

Avukatlık ücretinin devrine olanak bulunmadığını iddia eden yazarlar bu durumu T.B.K. m. 190'a dayandırmaktadırlar. Söz konusu hüküm uyarınca " *Devreden, devralana alacak senedi ile elinde bulunan ispatla ilgili diğer belgeleri teslim etmek ve alacağını ileri sürebilmesi için gerekli bilgileri vermeye yükümlüdür.*" denilmek suretiyle avukat ile iş sahibi arasındaki hukuki ilişki hakkında alacağı devralan üçüncü kişi bilgi sahibi olabilecektir. Bu durum ise sırların öğrenilmesine sebebiyet verebileceği için alacağın devrini imkansız kılmaktadır⁴¹¹.

Avukatlık ücretinin devrinin meslek sırrı nedeniyle mümkün olmadığını belirten görüş, çoğunlukla kişilik haklarına saldırılan kişilerin bu durumlarının başkalarının öğrenilmesini istemediğini, sırlarının bu özelliğinden dolayı avukatla aralarındaki ilişkinin ortaya çıkması durumunda iş sahibinin sırları ortaya dökülecek bu ise alacağın devrini bekleyen üçüncü kişilerin mağduriyetine sebep olacaktır. Söz konusu yazarlara göre avukatlık sözleşmesinde ücretin devri yasağı her koşulda kendisini göstermektedir⁴¹².

Sonuç olarak; avukatlık ücreti alacağının devrinin geçersiz olacağı şeklindeki bir genelleme yapılmasının doğru olmadığını, somut olayın özellikleri dikkate alınarak, alacağın devri ile meslek sırrının ihlal edilmiş olup olmadığının

---

⁴⁰⁹ Karateke, s. 135; Günergök, s. 139; Sungurtekin Özkan, s. 270; Tartışmalar ve daha detaylı bilgi için bkz. Yalçınduran, s. 202 vd.

⁴¹⁰ Günergök, s. 138; Sungurtekin Özkan, s. 272.

⁴¹¹ Aydın, s. 98.

⁴¹² Aydın, s. 98.

incelenerek, sonucuna göre karar verilmesini gerektiğini düşünen görüşe katılmaktayız⁴¹³.

C. Avukatlık Ücretinin Takasının Mümkün Olup Olmadığı

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nda avukatın müvekkil adına teslim almış olduğu paralarla, kendi ücret alacağını takas etme imkanının bulunup bulunmadığına ilişkin bir düzenleme bulunmamaktadır. Bunun yanında, Av. K. m. 166/1 " *Avukat, müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri, avukatlık ücreti ve giderin ödenmesine kadar, kendi alacağı nispetinde elinde tutabilir.*" demek suretiyle avukatın alacağı için hapis hakkı bulunduğunu belirtmiştir.

Yine aynı maddenin ikinci fıkrasında " *Avukat, sözleşme ile kararlaştırılan ve hakim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı, kendi çalışması sonucunda müvekkilin muhafaza ettiği veya kazandığı mallar ve davadaki diğer taraftan ilam gereğince tahsil edilecek para yahut alınacak mallar üzerinde diğer alacaklılara nazaran rüçhan hakkını haizdir.*" denilmek suretiyle avukatlık ücret alacağının öncelikli alacaklardan olduğunu belirten rüçhan hakkı düzenlenmiştir.

Yukarıda açıklanan düzenlemelerden anlaşılacağı üzere Avukatlık Kanunu avukatlara bir kısım imtiyazlar tanımıştır. Bu çerçeveden bakılınca Türk Borçlar Kanunu'nun m. 139 ve devamındaki maddelerindeki aranan şartlar dairesinde değerlendirilerek, somut olayda mümkün olup olmadığı belirlenmelidir⁴¹⁴. Zira T.B.K. m. 139' da belirtildiği üzere takastan bahsedebilmek için, her şeyden önce iki ayrı kimsenin karşılıklı olarak birbirlerinden alacaklı olmaları gerekir. Henüz doğmamış veya takas anında sone ermiş alacaklar takas edilemez. Takas edilecek alacaklar aynı nitelikte, aynı türden olmalıdır. Takas hakkını ileri sürenin alacağı, dava edilebilir bir alacak olmalıdır. Takası ileri süren tarafın alacağının tartışmalı olması, takas ileri sürülmesine engel değildir. Alacağı tartışmasız olan taraf bu takasa itiraz edebilir ve kendi alacağını dava edebilir. Takası ileri süren tarafın bunun için dayandığı alacak, talep ve dava edilebilir bir alacak olması gerekir. Bunu istisnası

⁴¹³ Günergök, s. 139; Sungurtekin Özkan, s. 272 ; Karateke, s. 136.

⁴¹⁴ Günergök, s. 140; Sungurtekin Özkan, s. 272.

zaman aşımına uğramış borçlarda görülür. Zaman aşımına uğramış borç talep ve dava edilebilir olamamasına karşın, alacaklı buna takas için dayanabilir. Bu koşullar avukatlık sözleşmesi çerçevesinde değerlendirilmeli ve koşulların oluşması durumunda avukatlık ücreti takasa konu olabilmelidir.

Yine avukatlık ücretinin takasıyla ilgili olarak bir başka durum avukatın iş sahibinin alacağını tahsil değil de, örneğin müvekkilin avukata vermiş olduğu ödünç paranın, avukatın ücret alacağıyla takas edilip edilemeyeceği ise, somut olayın özellikleri dahilinde değerlendirilmek ve mesleki yükümlülükleri ihlalinin söz konusu olup olmadığını tespit etmek gerekir⁴¹⁵.

Avukatın ücret alacağını takas etmek istediği paranın kaynağı ve niteliği avukatın ücret alacağını takas edip edemeyeceğiyle yakından ilişkilidir. Örneğin avukatın, müvekkili adına tahsil etmiş olduğu ve yalnızca kişinin geçimini sağlamaya yetecek kadar olan nafaka parasını takas etmesi kabul görmez. Kanun koyucunun avukatın hapis hakkı ve rüçhan hakkı dolayısıyla avukatlık ücretine imtiyaz tanımış olması halinde dahi müvekkilin alacağının takası mümkün olan bir alacak mı değil mi ona bakılarak takas imkanının bulunup bulunmadığı değerlendirilmelidir⁴¹⁶.

D. Ücret Alacağı Dolayısıyla Avukatın Hapis Hakkı

1. Genel Olarak Hapis Hakkı

Hukuki bir terim olarak hapis hakkı, alacaklının kendisine bir edimde bulunmadıkça elindeki şeyi borçluya vermeme hakkı olarak tanımlanmaktadır⁴¹⁷. Hapis hakkı yasal koşulların gerçekleşmesi halinde alacaklıya zilyetliğinde bulunan ve geri verilmesi gerekli olan borçluya ait taşınır mal ve kıymetli evrakı geri vermeyerek alacağının güvencesi olarak alıkoyma ve paraya çevirme yetkisi veren aynı bir haktır⁴¹⁸. Hapis hakkı, T.M.K. m. 950-953 arasında taşınır mal rehнинin bir türü olarak düzenlenmiştir.

⁴¹⁵ Aydın, s. 99; Günergök, s. 140; Sungurtekin Özkan, s. 273; Karateke, s. 136.

⁴¹⁶ Aydın, s. 99; Sungurtekin Özkan, s. 273.

⁴¹⁷ Ejder Yılmaz, Hukuk Sözlüğü, Yetkin Yay., 1. Baskı, Ankara 2003, s. 258.

⁴¹⁸ M. Kemal Oğuzman/Özer Seliçi/Saibe Oktay Özdemir, Eşya Hukuku, Filiz Kitabevi, 11. Baskı, İstanbul 2006, s. 791; İmre Z. Hapis Hakkı Üzerine Bir Tetkik, İstanbul Hukuk Fakültesi Mecmuası

Hapis hakkına ilişkin olarak T.M.K. m. 950'de " *Alacaklı, borçluya ait olup onun rızasıyla zilyedi bulunduğu taşınırı veya kıymetli evraki, borcun muaccel olması ve niteliği itibarıyla bu eşyanın alacak ile bağlantısı bulunması hâlinde, borç ödeninceye kadar hapsedebilir.*" şeklinde bir düzenlemeye gidilmiştir.

Bu düzenlemeden de anlaşılacağı üzere hapis hakkının söz konusu olabilmesi için üç koşulun bir arada bulunması gerekmektedir. Bunlar; alacaklının elindeki şeye malikinin rızası dolayısıyla zilyet olması, zilyedi olduğu şey ile alacak arasında bir bağlantı bulunması ve alacağın vadesinin gelmiş olmasıdır. Bu koşullar oluşmadığı sürece hapis hakkı kullanılamaz. Bununla birlikte alacak istenebilir olmadıkça da hapis hakkı kullanılamaz⁴¹⁹.

Hapis hakkının söz konusu tanımlarından da anlaşılacağı üzere, hapis hakkı alacağı teminat altına alıcı olan bir haktır. Söz konusu hak dolayısıyla alacaklı alacağı ödenene kadar bir takım malları ve hakları elinde tutmak suretiyle borçluyu borcunu ödemeye zorlayabilmektedir⁴²⁰. Böylece hapis hakkını kullanmak suretiyle alacaklı bir yandan borcu teminat altına alırken diğer yandan da alacaklıyı borcun biran önce ödenmesi hususunda sıkıştırmaktadır.

2. Avukatlık Kanunu'na Göre Avukatın Hapis Hakkı

T.M.K. m. 950'den başka Avukatlık Kanunu'nda da hapis hakkı düzenlenmiştir. Av. K. m. 39/II de düzenlenen " *Avukat, ücreti ve yapmış olduğu giderleri kendisine ödenmedikçe, elinde bulunan evrakı geri vermekle yükümlü değildir.*" şeklindeki düzenleme hapis hakkının özel görünümlü bir türüdür⁴²¹. Burada belirtilen hapis hakkı ekonomik değeri olmayan dava evrağı üzerinde hapis hakkıdır. Söz konusu düzenlemeyle avukat elinde bulunan ve ekonomik değeri bulunmayan dava evrağını avukatlık ücreti ödeninceye kadar elinde tutabilir. Bununla birlikte T.M.K. m. 950 düzenlemesine paralel olan ve " *para mal ve diğer*

---

cilt 18, sayı 3-4, s. 744; Şeref **Ertaş**, Eşya Hukuku, Seçkin Yayınları, 7. Baskı, Ankara 2006, s. 556; **Karateke**, s.110; **Güner**, s. 369; **Aydın**, s. 89.

⁴¹⁹ **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 792 vd.; **Güner**, s. 371; **Sungurtekin Özkan**, s. 277; **Aydın**, s. 89.

⁴²⁰ **Karateke**, s. 111; **Aydın**, s. 89.

⁴²¹ **Karateke**, s. 110; **Aydın**, s. 90; **Oğuzman/Seliçi/Oktay-Özdemir**, s. 792; **Güner**, s. 370; Mehmet **Seyrek/M. Hakan Eriş**, TBB Disiplin Kurulu Kararları Yasaya Aykırı Olabilir mi? (Avukatlık ücretinin öncelikli oluşu ve hapis hakkı), İzmir Barosu Dergisi, Temmuz 2011, S.3, s. 11.

her türlü kıymeti içeren" ekonomik değeri olan avukatın hapis hakkı Av. K. m. 166/I de düzenlenmiştir.

Av. K. m. 166/I e göre " *Avukat, müvekkili tarafından verilen veya onun namına aldığı malları, parayı ve diğer her türlü kıymetleri, avukatlık ücreti ve giderin ödenmesine kadar, kendi alacağı nispetinde elinde tutabilir.*" Bu düzenlemeden hareketle avukatın hapis hakkı, avukatın ücret ve giderlerinin temini aracılığıyla kendisine iş sahibi veya borçlu tarafından iş sahibi nam ve hesabına verilen para ve diğer tüm kıymetlerin avukatlık ücreti oranında elinde tutmasıdır⁴²². Av. K. m. 166/I ile avukatın cebri icra yoluna gitmeden alacağını teminat altına almak ve borçlunun bir an önce borcunu ödemesini sağlamaktır. Bu bakımdan Av. K. m. 166 avukata kolaylık sağlamaktadır.

Av. K. m. 166' da belirtilen " *her türlü kıymet*" terimi, ekonomik hayatın gelişimine göre madde kapsamını geniş yorumlamaya imkan verecek niteliktedir⁴²³. Söz konusu terim kapsamına ekonomik değeri olan her türlü kıymet girmektedir. Dolayısıyla, avukat iş sahibi tarafından kendisine verilen veya onun nam ve hesabına eline geçen devlet tahvili, hazine bonosu, hisse senedi gibi kıymetli evrakları da elinde tutabilmektedir⁴²⁴.

Avukatın hapis hakkını kullanabilmesi konusu para ile ölçülen hak ve mallar bakımından geçerlidir⁴²⁵. Bunun dışında avukatın borçlunun meslek ve yaşamını sürdürmeye elverişli olan haczi kabil olmayan mallar üzerinde de geçerli olup olmadığı tartışma konusudur. Borçlunun meslek ve yaşamını sürdürmesi için haczi yasaklanan malların, Avukatın ücretinin alınmasını kolaylaştırmak amacıyla kullanacağı hapis hakkından daha üstün tutulması gerektiği, dolayısıyla haczi kabil

---

⁴²² **Sungurtekin özkan**, s. 276; **Güner**, s. 370; **Karateke**, s. 111; **Aydın**, s. 89; **Seyrek/Eriş**, s. 11
"Taraflar arasında yazılı ücret sözleşmesinin olmadığı hallerde, asgari ücret tarifesinin uygulanması gerekir. Avukatın icra dairesinden tahsil ettiği paradan tarifedeki miktarın üzerinde bir bedel alıkoyması ve kalanını iş sahibine vermemesi disiplin suçu oluşturur." TBBDKK., 16.06.1990, E. 1990/28, K. 1990/40, TBBD, Yıl 1990, Sayı 2, s. 256.

⁴²³ **Karateke**, s. 111; **Güner**, s. 370; **Aydın**, s. 90.

⁴²⁴ **Karateke**, s. 111; **Günergök**, s. 140; **Aydın**, s. 90; **Güner**, s. 370.

⁴²⁵ **Karateke**, s. 111.

olmayan haklar üzerinde avukatın hapis hakkını kullanamayacağı ileri sürülmüştür⁴²⁶.

Avukatlık Kanunu'nda avukata müvekkil tarafından verilen ve avukatın müvekkil nam ve hesabına almış olduğu şeyler ile ücret alacağı konusunda bir bağlantı kurulmamıştır. Bu sebepten dolayı avukatın, müvekkilinin bir başka işi nedeniyle elde ettiği mal, para veya diğer kıymetler üzerinde hapis hakkının olup olmadığı hususu tartışma konusu yapılmıştır.

Bir görüşe göre, madde metnindeki genel düzenlemenin, bir iş alacağından doğan hapis hakkının başka bir konu nedeniyle elde edilen kıymetler üzerinde kullanılacağı izlenimi veriyorsa da, bu yaklaşım yasanın genel mantığına aykırı düşmektedir ve bu nedenle hapis hakkına konu kıymetin, alacağı doğuran iş nedeniyle elde edilmesi gerekir⁴²⁷.

Bizimde katıldığımız diğer bir görüş ise, maddede böyle bir şart olmadığını, avukatın ücret alacağının yasa koyucu tarafından özellikli kılınması nedeniyle hapis hakkının daha geniş tutulduğunu, avukatlık faaliyeti ticari bir ilişki olmasa bile, avukatın profesyonel bir meslek icra etmesi nedeniyle nasıl ki, zilyetlik ve alacak ticari ilişkiden doğmuş ise tacirler arasında hapis hakkında iş ve mal arasında bağlantı var sayıldığından, avukatın alacağı için de bu bağlantının var sayılması gerektiği ileri sürülmüş ve avukatın hapis hakkına konu kıymetin, alacağına konu işten elde edilmesi gerekmediği ileri sürülmüştür.

Kanatımızca de, madde metni çok geniş tutulmak suretiyle yalnızca yapılan bir iş bakımından sınırlama getirmemektedir. Bununla birlikte her ne kadar avukat tacir olmasa da yaptığı işin profesyonel bir meslek olmasından dolayı, tacirlere

---

⁴²⁶Öğretide Güner, ekonomik değeri olmayan fakat kişisel etkileri bulunan evrak gibi şeylerin de borçluya tazyik etkisi gösterebileceği için hapis hakkı tanınması gerektiğini ve bu hapis hakkının eksik hapis hakkı olduğunu belirtmektedir. Bkz. **Güner**, s. 370-371.

⁴²⁷ **Müderrişoğlu**, s. 145 vd.

TBBDKK., 13.04.2002, E. 2001/295, K. 2002/108; "Avukat, şikâyetli ile ilgili olarak iki ayrı iş üstlenmiştir. Birinci iş daha önce kendisine teslim edilen bonoların tahsili işlemi olup, iddia edilen ücret alacağı bu işle ilgilidir. Bu işe ilişkin olarak, kendisine verilen kıymetler üzerinde ücret alacağına karşılık hapis hakkı mevcuttur. Ancak, kovuşturmaya neden olan ve hapis hakkı ileri sürülerek iade edilmeyen iki adet bono ve bir adet çek, birinci işle ilgili olmayıp, Avukata daha sonra tahsil için teslim edilen senetlerdir. Bu durumda, Avukatın, ücret alacağı ile ilgili olmayan bir işten dolayı kendisine teslim edilen diğer değerler üzerinde hapis hakkı yoktur." Karar için bkz., TBB, Yıl 2002, S. 2, s. 70.

tanınan zilyetlik ve alacağın ticari ilişkiden doğmuş olması durumunda tacirlerin hapis hakkına olanak tanınıyorsa aynı hakkın avukata da tanınmış olması gerekmektedir. Aksi durumda avukatın hapis hakkını düzenleyen kanun koyucunun belli bir işle sınırladığını ve bunun düzenlenen amacın korunmasının çok uzağında kalacağını belirtmek yerinde olacaktır. Avukatlık Kanunu'nda avukata tanınan hapis hakkı avukatın cebri icra yoluna gitmeden doğrudan alacağa ulaşmasını sağlamak adıyla konulmuş bir haktır. Bu sebeple avukatın hakarete uğrayan iş sahibinin ceza davasında savunması ve bununla bağlantılı olarak açılan tazminat dolayısıyla elde edilen tazminattan hapis hakkı sahibi olması beklenir. Bununla birlikte yukarıda belirttiğimiz üzere Avukatlık Kanunu'nda avukatlık ücretine bir çok kısıtlama getiren kanun koyucunun avukatın ücretinin tahsilini kolaylaştıran hükümler sevk etmesi dolayısıyla söz konusu maddenin geniş yorumlanması gerekecektir⁴²⁸. Bu nedenlerle Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararı'nda belirtilen ve avukatın hapis hakkının kullanması için elinde bulundurduğu kıymetleri ücret alacağı ile ilgili işlerden dolayı elde etmesi gerektiğine ilişkin karar yerinde değildir.

Avukatın hapis hakkı, iş sahibi tarafından kendisine verilen veya iş sahibi adına ahz-u kabz yetkisine dayanarak onun nam ve hesabına almış olduğu ve zilyesinde bulundurduğu mal, para veya kıymetli şeyler üzerindedir. Avukatın hapis hakkını kullanmak istediği mal, para veya kıymetli şeyler üçüncü kişi eline geçerse veya ona devredilirse bu durumda avukatın hapis hakkı ne olacağı konusu önem arz etmektedir. Bu konuda söz konusu üçüncü kişinin iyi niyetli olup olmadığına bakılacaktır. Eğer söz konusu üçüncü kişi iyi niyetli ise avukatın hapis hakkı ortadan kalkacaktır. Burada iyi niyetli olduğunu iddia eden kişiye dar ve sıkı şartlar altında bu imkan tanınmıştır. Üçüncü kişinin iyi niyetini ispat edememesi durumunda avukatın hapis hakkını üçüncü kişiye karşı da ileri sürmesi mümkündür. İyiniyet ispatının zor olması Av. K. m. 166/1'in amacının gerçekleşmesi bakımından gerekli olup, kötü niyetli iş sahiplerine fırsat tanınmamasını sağlamaktır⁴²⁹.

Avukat ücret alacağını devrettiğinde, avukatın hapis hakkı mesleğinin özelliğinden kaynaklandığından, ücret alacağını devralan kişi Avukatlık

---

⁴²⁸ Aydın, s. 91.

⁴²⁹ Aydın, s. 91; Sungurtekin Özkan, s. 277; Günergök, s. 142.

Kanunu'ndan kaynaklanan hapis hakkını kullanamaz⁴³⁰. Nitekim avukatın ücret alacağını devralan kişinin avukat olması durumunda dahi avukatın hapis hakkı devredilemez⁴³¹.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu avukatın hapis hakkını, avukatlık ücreti ve gider alacağı kendisine ödeninceye kadar mal, para ve her türlü kıymetler üzerinde kullanabileceğini belirtmiştir. Fakat söz konusu hapis hakkını kullandığı mal, para ve her türlü kıymeti nasıl paraya çevireceği hakkında bir düzenlemeye yer verilmemiştir. Bununla birlikte doktrinde hapis hakkının niteliği gereği T.M.K. m. 953 hükmü dikkate alınarak, borç yerine getirilmediğinde ya da yeterli güvence gösterilmediğinde, borçluya daha önceden bildirimde bulunmak kaydıyla, hapsettiği şeyleri teslimine bağlı rehin hükümleri uyarınca paraya çevrilmesini isteyebileceği yönündeki düzenleme kıyas yoluyla uygulanmalıdır⁴³².

Avukatın hapis hakkını kullanması için gerek 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'ndan gerekse T.B.B. Disiplin Kurulu'nun getirmiş olduğu şartlar bulunmaktadır.

3. Avukatın Hapis Hakkın Kullanabilmesinin Avukatlık Kanunu'ndan Doğan Şartları

Avukatın hapis hakkını kullanabilmesi için Avukatlık Kanunu dört şart öngörmüştür. Bu şartlar avukatlık ücretinin muaccel olması, avukatın hapis hakkını ahz-ü kabz yetkisine dayanarak kullanması, hapis hakkının sadece ücret ve giderler bakımından geçerli olması ve hapis hakkını kullanırken yalnızca alacağıyla orantılı şekilde kullanmasıdır.

a. Ücretin Muaccel Olması

Avukatın ücret veya gider alacağı dolayısıyla hapis hakkını kullanabilmesi için Av. K. tarafından aranan ilk şart söz konusu alacakların muaccel alacak duruma gelmesidir. Avukatlık ücretinin muaccel hale gelmesi ilerde incelenecek olmakla

---

⁴³⁰ Günergök, s. 142; Aydın, s. 91; Sungurtekin Özkan, s. 278.

⁴³¹ Aydın, s. 91.

⁴³² Günergök, s.141; Aydın, s. 92.

birlikte Avukatlık Kanun'unda bu konuyla ilgili düzenleme bulunmamaktadır. Fakat biz avukatlık ücretinin muaccel hale gelmesini Av. K. m. 171/I hükmü gereğince avukatın işi sonuna kadar takip etmekle yükümlü olmasından ve AAÜT'nin 2. maddesinde belirtilen ücrete hak kazanılması için kesin hüküm elde edilinceye kadar olan iş ve işlemlerin karşılığı olmasından dolayı üstlenilen işin bitmesiyle muaccel olacağını düşünmekteyiz⁴³³. Dolayısıyla henüz istenebilir hale gelmemiş bir alacak için hapis hakkının kullanılması söz konusu değildir⁴³⁴.

b. Hapis Hakkını Ahz-u Kabz Yetkisine Dayanarak Kullanması

Avukatın hapis hakkını kullanabilmesinin ikinci şartı avukata müvekkil tarafından verilen veya onun nam ve hesabına ahz-ü kabz yetkisini kullanarak almış olduğu para, mal veya diğer kıymetler üzerinde kullanabilmesidir. Bu nedenle avukata ahz-ü kabz yetkisi verilmediği durumlarda veya elinde bulunan şeyleri müvekkilin rızası dışında tutuyorsa avukat hapis hakkını kullanamaz⁴³⁵.

c. Hapis Hakkının Sadece Ücret ve Giderler Bakımından Geçerli Olması

Üçüncü şart ise hapis hakkının sadece avukatın avukatlık ücreti veya avukatın yapmış olduğu giderler bakımından geçerli olmasıdır. Avukatın avukatlık ücreti dışında olan başkaca alacaklar, örneğin kira alacağı, araç satımından dolayı bulunan alacağı gibi alacaklar bakımından geçerli değildir. Bu gibi alacaklara ilişkin Av. K. m. 166 bağlamında hapis hakkı kullanılamaz⁴³⁶.

d. Hapis Hakkını Kullanırken Yalnızca Alacağıyla Orantılı Şekilde Kullanması

Avukatlık Kanunu'nun avukatın ücret veya giderler için hapis hakkını kullanabilmesine olanak sağlayan dördüncü ve son şart ise avukatın bu hakkı kullanırken yalnızca alacağıyla orantılı şekilde kullanması gerektiğidir. Bu durum Av. Meslek Kuralları m. 45 te de açıkça belirtilmektedir. Söz konusu hüküm uyarınca " *avukat, hapis hakkını alacağı ile orantılı olarak kullanabilir.*" Bu nedenle

⁴³³ Karateke, s. 112.

⁴³⁴ Müderrisoğlu, s. 145; Aydın, s. 92; Karateke, s.112; Sungurtekin Özkan, s. 277; Güner, s. 371.

⁴³⁵ Karateke, s. 112; Aydın, s. 92; Güner, s. 371.

⁴³⁶ Aydın, s. 92; Günergök, s. 142; Müderrisoğlu, s. 144; Güner, s. 371.

avukatın elinde hapis hakkı alacağından fazla bulunan şeyleri iş sahibine teslim etmesi gerekmektedir. Aksi durum avukatın disiplin sorumluluğunu gerektirir⁴³⁷.

4. Avukatın Hapis Hakkını Kullanabilmesi İçin T.B.B. Tarafından Getirilmiş Şartlar

Avukatın hapis hakkını kullanabilmesi için T.B.B. Disiplin Kurulu Karar'larında iki tane şart getirilmiştir. Bu şartlardan ilki avukatın hapis hakkını kullandığını iş sahibine yazılı olarak ve ikincisi ise avukatın hapis hakkını hangi işten kaynaklandığını bildirmesidir.

a. Hapis Hakkının Kullanıldığının Yazılı Olarak İş Sahibine Bildirilmesi

Avukatın ücret veya giderler dolayısıyla hapis hakkını kullanmasının bir şartı da T.B.B. Disiplin Kurulu tarafından getirilmiştir.

Söz konusu şart uyarınca avukatın hapis hakkını kullandığını yazılı olarak iş sahibine bildirmesi gerekmektedir⁴³⁸.

---

⁴³⁷ TBBDKK., 09.2.1989, E. 1989/73, K.1989/80 sayılı kararı; "Müvekkili ile arasında ücret sözleşmesi bulunmayan avukat, sadece avukatlık asgari ücret tarifesinde belirlenen miktarda ücrete hak kazanacağından, müvekkil adına tahsil ettiği paranın tarifede yazılı ücretin üstünde olan bir bölümünü iş sahibine ödemeyerek alıkoyması ve bunun sonucu hakkında alacak davası açılıp hükmolunmasına ve icra takibi yapılmasına neden olması yasa ve meslek kurallarına aykırıdır." Karar için bkz.; ABD, Yıl 1990, Sayı 2, s. 311.

⁴³⁸ TBBDKK., 19.01.2001, E. 2001/192, K. 2002/20; "Disiplin dosyasındaki tüm bilgi, belge ve kanıtlara göre, şikayetli Avukatın üstlendiği icra işi dolayısıyla icra dosyasından muhtelif tarihlerde çektiği paraları uzun süre elinde tuttuğundan sonra şikayetçinin eşine 15 Ocak 1997 tarihinde gecikme faiziyle birlikte ödediği, Bursa 4. Asliye Ceza mahkemesinde karşılıksız çek keşide etmek suçundan dolayı şikayetçi hakkında açılan davada da sanığın savunmasını üstlenmesine rağmen verilen mahkumiyet kararını süresinde temyiz etmeyerek bu hükmün kesinleşmesine sebep olduğu sabit bulunmaktadır.

Şikayetli icra dosyasından çektiği paraların başka bir işte kullanılması konusunda müvekkili tarafından talimat verildiğini savunmuşsa da bu hususu yazılı bir belgeyle kanıtlayamadığı gibi, hangi işte kullandığına ilişkin bir açıklama da yapamamıştır. Ayrıca tahsil ettiği paraları mahkeme ilamı ile hükme bağlanan avukatlık ücreti alacağına karşılık sahip olduğu hapis hakkı nedeniyle ve Avukatlık Yasası'nın 161/1 maddesi uyarınca elinde tuttuğu iddiası, bu hususta müvekkiline yazılı bir bildirimde bulunduğunu belgelendirmediğinden geçerli görülmemiştir. Zira hapis hakkının kullanılması ancak bu hakkın kullanıldığı hususunun yazılı olarak müvekkile duyurulması ile mümkündür. Disiplin dosyasında bu hususta şikayetçiye bir bildirim yapıldığına ilişkin belge bulunmamaktadır.

Bu durum karşısında, Avukatlık Yasası'nın 34. ve Meslek Kuralları'nın 41 ve 43. maddelerine aykırı bulunan eylemler disiplin suçu oluşturduğundan, Baro Disiplin Kurulunca yapılan değerlendirmede her hangi bir isabetsizlik görülmemiş ve kararın onanması gerekmiştir." Karar için bkz.; ABD, Y. 2002, S. 1., s. 314.

b. Hapis Hakkının Hangi İş Dolayısıyla Kullanıldığının Bildirilmesi

Bununla birlikte T.B.B. Disiplin Kurulunca belirlenen diğer şart ise avukatın hapis hakkını kullanacağına dair yazılı bildirim yaparken bu hakkın hangi işten dolayı ve ne kadar ücret alacağına ilişkin olduğunu da belirlemek suretiyle yapılması gerektiğidir⁴³⁹.

T.B.B. Disiplin Kurulu tarafından getirilen bu düzenlemeler Av. K. m. 43'le birlikte değerlendirildiğinde yerinde bir karar olduğu gözlemlenecektir. Zira Av. Meslek Kuralları. m. 43 " *Müvekkil adına alınan paralar ve başkaca değerler geciktirilmeksizin müvekkile duyurulur ve verilir. Müvekkille ilgili bir hesap varsa uygun sürede durum yazıyla bildirilir.*" şeklinde belirtilmek suretiyle söz konusu durumlara paralel düzenlemeler getirmiştir.

E. Avukatlık Ücretinin Rüçhanlı Alacak Olması

1. Genel Olarak

Bir hukuk terimi olarak rüçhan hakkı, bir hak sahibinin diğer hak sahiplerine oranla öncelikle hakkını kullanabilmesi olarak tanımlanmaktadır⁴⁴⁰. Bu çerçevede rüçhan hakkı sahibi bir kısım imtiyazlara sahip olacaktır. İ.İ.K. m. 206'da hangi alacakların rüçhanlı alacak olduğu düzenlenmektedir. Kanun'un böyle bir sıra belirlemesinin sebebi, bir kısım alacakları diğer alacaklara göre korumak ve bunun alacaklısının, alacağın ödenmesinde öncelik sırasına sahip olmasını sağlamaktır⁴⁴¹.

Avukatın rüçhan alacağı Av. K. m. 166/II de düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre " *Avukat, sözleşme ile kararlaştırılan ve hakim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı, kendi çalışması sonucunda müvekkilin muhafaza ettiği veya*

---

⁴³⁹TBBDKK, 05.09.2008, E. 2008/194, K. 2008/323; "Avukatın, belirtilen bu düzenlemeler karşısında hapis hakkını kullanabilmesi için iş sahibi adına tahsil ettiği parayı geciktirmeksizin ve yazılı olarak bildirmekle birlikte, aynı yazıda hangi işten dolayı ve ne miktar ücret ve masraf alacağı olduğunu da açıklaması gerekir. Kurulumuzun yerleşmiş kararları da bu yöndedir. Dosya içinde şikayetli avukatın, şikayetçiye hangi işlerden ötürü ve ne miktar alacağı olduğuna ve alacakları için hapis hakkını kullandığına dair bir belgeye rastlanmadığı gibi, şikayetli avukatın savunmasında belirttiği ihtarnamenin, şikayetçinin ihtarnamesinden sonra ve buna verilen cevap olarak düzenlenmiş bulunması ve açıklanan özellikleri içermesi karşısında, disiplin suçunu ortadan kaldıran bir delil olarak kabul edilmemiştir". Karar için bkz.; **Güner**, s. 372, 231 nolu dipnot.

⁴⁴⁰ **Yılmaz**, Sözlük, s. 581.

⁴⁴¹ **Karateke**, s. 115.

kazandığı mallar ve davadaki diğer taraftan ilam gereğince tahsil edilecek para yahut alınacak mallar üzerinde diğer alacaklılara nazaran rüçhan hakkını haizdir. Rüçhan hakkı, vekaletnamenin düzenlenme tarihine, vekaletname umumi ise iş sahibi adına ücret konusu işten dolayı ilk yapılan resmi baş vurma tarihine göre sıra alır. İş sahibinin iflası halinde avukatın vekâlet ücreti alacağı da rüçhanlıdır. Ancak, 9.6.1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflâs Kanununun 206 ncı maddesinin birinci fıkrası hükmü saklıdır." Madde metninden de kolayca anlaşılacağı üzere avukatlık ücreti de hapis hakkı gibi avukata tanınmış imtiyazlı haklardandır.

Avukatın tanınan rüçhan hakkı hapis hakkından farklı olarak giderleri içermeyecek şekilde yalnızca ücret alacağına ilişkin olarak tanınmıştır. Bu nedenle avukatın giderler dolayısıyla hapis hakkı bulunmasına rağmen rüçhan hakkı bulunmamaktadır⁴⁴². Avukatın rüçhan alacağına konu olan ücret alacağı avukat ile iş sahibi arasında Av. K. m. 163'e göre serbestçe belirlenen avukatlık ücretine, sözleşme yok ise veya yapılmış olan sözleşme geçersizse 164/IV ve 164/V hükmü gereğince kural olarak avukata ait olan ve karşı tarafa yüklenen avukatlık ücretidir⁴⁴³. Avukatın söz konusu ücreti peşin almamış olması veya taksitler halinde anlaşılmış olması halinde taksidin ödenmemesi durumunda kalan ödenmemiş taksit için rüçhan hakkı bulunmaktadır.

Avukatın rüçhan hakkı iş sahibinin borçlu olduğu diğer tüm alacaklılara karşı ileri sürülebilen bir haktır. Avukatlık Kanunu bu hususta bir sınırlama getirmemiştir. Fakat öğretilerde baskın görüşe göre bu hak, kamu yararı gereğince düzenlenen İ.İ.K. m. 206' da sayılan işçi ücreti ve nafaka alacaklarının avukatlık ücretine nazaran önce gelmesi gerektiği yolundadır⁴⁴⁴.

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 166. maddesinin ikinci fıkrasında 4667 sayılı kanunla yapılan değişiklikle avukatın rüçhanlı ücret alacağının iş sahibinin iflası durumunda da geçerli olacağı belirtilmiş, fakat İ.İ.K. 'nın 206/I maddesi gereğince rehinli alacaklarda malın satışında öncelikle mala ilişkin vergi ve

---

⁴⁴² Aydın, s. 94.

⁴⁴³ Karateke, s. 116; Aydın, s. 94; Güner, s. 374; Günergök, s. 143; Sungurtekin Özkan, s. 280.

⁴⁴⁴ Karateke, s. 117; Aydın, s. 94.

resimlerin tahsil edilmesi gerektiği arta kalan kısım için avukatlık ücreti için rüçhan hakkının kullanılabilmesi belirtilmiştir⁴⁴⁵.

Yukarıda hapis hakkını anlatırken belirtildiği üzere rüçhanlı avukatlık alacağı da avukatın mesleki faaliyeti dolayısıyla iş sahibi ile arasında bulunan ücret sözleşmesinden kaynaklı olarak kullanılabilen bir haktır. İş sahibi ile avukat arasında avukatlık mesleği haricinde başkaca bir ilişkiden kaynaklanan alacak için rüçhan hakkı kullanılamaz.

Avukatın rüçhan hakkını kullanabilmesi için iki koşul bulunmaktadır. Bunlardan birincisi söz konusu hakkın yalnızca avukatlık ücretine ilişkin olması diğeri de söz konusu ücretin muaccel hale gelmesidir. Dolayısıyla henüz muaccel hale gelmemiş alacak için rüçhan hakkı kullanılamaz.

2. Rüçhan Hakkının Kullanılmasında Usül

Avukatın rüçhan hakkını kullanmasında uygulanacak usül Avukatlık Kanunu'nun 166. maddesinde belirtilmiştir. Söz konusu düzenlemeye göre "*Rüçhan hakkı, vekaletnamenin düzenlenme tarihine, vekaletname umumi ise iş sahibi adına ücret konusu işten dolayı ilk yapılan resmi baş vurma tarihine göre sıra alır.*" dolayısıyla avukatın rüçhan hakkını kullanırken özel bir iş için verilmiş olan vekaletnamelerde, vekaletnamenin düzenleme tarihi esas alınacaktır. Bununla birlikte genel bir iş için verilmiş olan vekaletnamelerde iş sahibi adına ücret konusu işten dolayı yapılan ilk resmi başvuru tarihi esas alınacaktır. Söz konusu düzenlemede belirtilen "*resmi başvuru*" kavramı önemlidir. Zira avukatın davayı açmış olması gerekmekte, işe ilişkin resmi bir makamla örneğin tapu dairesi ile konuya ilişkin yapacağı yazışma işe başlama olarak kabul edilip öncelik hakkının kullanımı için yeterli olacaktır⁴⁴⁶. Bununla birlikte avukatın karşı tarafla anlaşmak üzere yapacağı girişimler resmi başvuru olarak değerlendirilemez.

⁴⁴⁵ Aydın, s. 94; Karateke, s. 117.

⁴⁴⁶ Karateke, s. 116; Aydın, s. 95; Sungurtekin Özkan, s. 281; Günergök, s. 143; Güner, s.375; Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz., Y19HD., 01.11.2001, E. 2001/4729, K. 2001/6960;

"Avukatlık Kanununun 166/2. maddesine göre avukat, sözleşme ile kararlaştırılan ve hakim tarafından takdir olunan ücretinden dolayı, kendi çalışması sonucunda müvekkilinin muhafaza ettiği veya kazandığı mallar ve davadaki diğer taraftan ilam gereğince tahsil edilecek para yahut alınacak mallar üzerinde diğer alacaklılara nazaran rüçhan hakkına haizdir. R.hakkı, vekaletnamenin

Avukatın işe başlamayla ilgili olarak yapmış olduğu bir takım işlemler de resmi başvuru sayılabilecektir. Örneğin, tespit davası açması, kadastro takibine itiraz gibi. Böylelikle avukatın, ücret alacağına konu işe ilişkin yaptığı ilk resmi başvuru tarihi, alacaklılar arasında bu tarih esas alınmak suretiyle, avukatın ücret alacağının sıra almasını sağlamaktır. Dolayısıyla burada avukatlık ücretinin muaccel olduğu zaman değil, ücretle ilgili işleme başlama diğer alacaklılara karşı sırada öne geçmenin başlangıcı olarak kabul edilmektedir⁴⁴⁷.

Rüçhan hakkı avukatın sahip olduğu ruhsata istinaden tekel hakkı dolayısıyla kullanabileceği bir haktır. Sadece avukatın, avukatlık mesleği ile ilişkili olarak almış olduğu vekaletnamede kullanılacak bir haktır. T.B.K. m. 502 vd. düzenlenen adi vekalet çerçevesinde verilen vekaletnamelerde Av. K. m. 166'da belirtilen rüçhan hakkı kullanılamaz. Türk Borçlar Kanunu uyarınca verilen vekalet ilişkilerinde Türk Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır⁴⁴⁸.

Avukatın rüçhan hakkı, sadece iş sahibinin avukatın çalışması sonucunda aldığı veya kazandığı malları ile ilam gereği karşı taraftan tahsil edilecek para ve malları üzerinde kullanılmaktadır. Dolayısıyla kanun avukatın rüçhan hakkını belirlerken somut kazanımları dikkate almıştır⁴⁴⁹. Bu durum ise avukatın rüçhan hakkını kullanabileceği konuyu sınırlandırmaktadır. Kanundan doğan böyle bir sınırlama avukatın davalı vekili olduğu ve davanın reddini sağladığı davalar bakımından; iş sahibi lehine somut bir kazandırmada bulunmasa da iş sahibinin malvarlığında olacak muhtemel azalmayı önlediğinden bu halde dahi avukata rüçhan hakkını kullanabileceği bir olanak tanınmalıdır⁴⁵⁰.

Avukatlık Kanunu m. 166/III, İcra İflas Kanunu'na yeni bir düzenleme getirmiştir. Söz konusu hüküm uyarınca " *Bir ilamın cebri icra yoluyla infazına*

---

düzenleme tarihine, vekaletname umumi ise iş sahibi adına ücret konusu işten dolayı ilk yapılan resmi başvuruya tarihinin göre sıra alır. Paylaşımaya konu para avukatlık görevinin iflasıyla ilgili olduğundan ve iş sahibi (borçlu) adına ücret konusu işten dolayı ilk yapılan resmi başvuru tarihi davacının haczinden önce olduğundan davalı alacaklıya birinci sırada yer verilmesinde bir isabetsizlik bulunmamaktadır." Karar için bkz., YKD, C. 28, Sayı 8, Ağustos 2002, s. 1232-1233.

⁴⁴⁷ Aydın, s. 95; Karateke, s. 116.

⁴⁴⁸ Aydın, s. 95-96.

⁴⁴⁹ Aydın, s. 94; Karateke, s. 117.

⁴⁵⁰ Aydın, s. 94; Karateke, s. 117, Rüçhan hakkının hapis hakkından farklı olarak yalnızca avukatın çalışması sonucu aldığı veya karşı taraftan tahsil edilecek para ve mallar üzerinde kullanılması rüçhan hakkının niteliğiyle bağdaşmadığı için bu konuda bir düzenlemeye gidilmesi gerekmektedir.

girişildiğinde, icra dairesi, takip talebinde bulunan tarafın ilamda adı yazılı olan avukatına, icra emri ile aynı zamanda düzenleyeceği bir bildiriye, gideri takip talebinde bulunandan alınmak suretiyle, derhal tebliğ eder. Bu bildiri tebliğ edilmedikçe icranın sonraki safhalarına geçilemez. Avukata yapılacak tebliğin giderleri hakkında 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 59. maddesi hükmü uygulanır." denilmek suretiyle avukatlık ücretinin teminat altına alınmasını ve tahsilini kolaylaştırmayı istemiştir.

Söz konusu düzenlemeden hareketle tebligatın yapılmasına kadar icranın diğer safhalarına geçilememesi, söz konusu bildirimün saksaklanması engellemek amaçlıdır. Nitekim avukatlık ücretinin kamu düzenini ilgilendirir niteliği dolayısıyla bildirimün yapıp yapılmadığı hakim tarafından resen incelenmeli, icra dairesinin de maddenin açık anlatımı dolayısıyla- zaten talebin gelebileceğini bilerek- bildirimü yapması gerekir. Zaten borçlu avukatının tebliğün yapıp yapılmadığını sorması meslek dayanışması açısından gereklidir. Nitekim söz konusu bildirim yapılmadan icranın sonraki aşamalarına geçilemez. Örneğin bildirim yapılmadan haciz aşamasına başlanılamaz. Aksi takdirde yapılan haciz işlemine karşı şikayet yolu açıktır⁴⁵¹.

3. Mirasçıların Rüçhan Hakkı

Av. K. m. 166/IV avukatlık ücretinde mirasçıların da avukatlık ücreti bakımından rüçhanlı hakka sahip olduğunu düzenlemektedir. Söz konusu hüküm uyarınca " *Avukatın ölümü halinde, mirasçılara intikal eden avukatlık ücreti alacakları da, avukat alacakları gibi rüçhanlıdır. Şu kadar ki, üçüncü fıkrada yazılı bildirim zorunluğu bu kimseler hakkında uygulanmaz.*" denilmek suretiyle mirasçıların avukatlık ücreti bakımından rüçhanlı hakka sahip olduğuna değinilmiştir. Avukatın mirasçılarının da rüçhan hakkını düzenleyen bu durum miras hukukuna hakim olan külli halefiyet ilkesinin bir sonucudur. Bu ilkeye göre terekeye dahil haklar ve borçlar mirasçılara bir bütün olarak intikal eder.

Yukarıda avukatın rüçhan hakkına ilişkin olarak açıkladığımız tüm kurallar avukatın mirasçılarını için de geçerlidir. Yalnız avukatın mirasçılarını icra dairesince bir bildirim yapılması biraz önce bahsettiğimiz işlemlerin yapılması zorunluluğu

---

⁴⁵¹ Aydın, s. 97.

yoktur. Nitekim bu durum kanunun hükümet gerekçesinde " mirasçuların tespiti ve bunlara tebligat yapılmasındaki zorluk ile icra takibinin bu yüzden sürüncemede kalmasını önlemek zaruretine" bağlanmıştır⁴⁵².

F. Ücret Dolayısıyla Müteselsil Sorumluluk

Bilindiği üzere müteselsil sorumluluk T.B.K. m. 162'de düzenlemiştir. Söz konusu hükme göre " Birden çok borçludan her biri, alacaklıya karşı borcun tamamından sorumlu olmayı kabul ettiğini bildirirse, müteselsil borçluluk doğar. Böyle bir bildirim yoksa, müteselsil borçluluk ancak kanunda öngörülen hâllerde doğar." denilmek suretiyle müteselsil sorumluluk oluşabilmesi için borçlulardan her birinin alacaklıya bu durumu bildirmesi şartını koşmuştur. Böyle bir durumun olmaması ve müteselsil borçluluğun kanunda belirtilen durumlardan sayılmaması halinde müteselsil sorumluluktan bahsedilemez.

Türk Borçlar Kanunu'nda kural kısmi sorumluluktur. Kısmi sorumluluk uyarınca taraflar borçtan ancak kendi kısmına ilişkin olan ücretten sorumludur. Bununla birlikte borçlulardan her birinin alacaklıya karşı borcun tamamından birlikte sorumlu olması durumunu müteselsil sorumluluk olarak adlandırılmaktadır⁴⁵³. Bu durum istisnai bir durumdur⁴⁵⁴.

T.B.K. m. 162 den hareketle bir borçtan dolayı müteselsil sorumluluk, borçlular bakımından başkasının da borcundan dolayı sorumlu tutulması bakımından riskli bir borçluluk türüdür. Oysa alacaklı bakımından, borçlulardan her birini borcun tamamından sorumlu tutabilme yetkisine sahip olması açısından avantajlı bir durumdur⁴⁵⁵.

Avukatlık Kanunu'nda düzenlenen müteselsil sorumluluk ise " Ücret Dolayısıyla Müteselsil Sorumluluk" kenar başlığıyla Av. K. m. 165'te düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre " İş sahibinin birden çok olması halinde

---

⁴⁵² Aydın, s. 97.

⁴⁵³ Ahmet Kılıçoğlu, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Turhan Yay., 2. Baskı, Ankara 2002, s. 504.

⁴⁵⁴ Karateke, s. 106; Güner, s. 399.

⁴⁵⁵ Karateke, s. 106; Günergök, s. 144; Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz.; Y4HD., 24.09.1971, E. 1971/5141, K. 1971/7687; "Av. K. m. 165'te yer alan zincirleme sorumluluk kuralının amacı, avukatın meslek çalışmasından doğan alacak hakkını güçlü bir biçimde korumaktır." Karar için bkz.; Müderrisoğlu, s. 449.

bunlardan her biri, sulh veya her ne suretle olursa olsun taraflar arasında anlaşmayla sonuçlanan ve takipsiz bırakılan işlerde her iki taraf avukat ücretinin ödenmesi hususunda müteselsil borçlu sayılırlar." şeklinde düzenlenmek suretiyle avukatlık ücreti dolayısıyla iş sahiplerinin birden fazla olması durumunda ücretten müteselsilen sorumlu oldukları belirtilmiştir. Nitekim Av. K. m. 165'te müteselsilen sorumluluktan bahsedilmemiş olsa dahi müteselsil sorumluluğun varlığını kabul etmek gerekir. Zira avukatın yapmış olduğu avukatlık sözleşmesine taraf kişi adedince borçlu bulunduğu için bunların avukata karşı müteselsilen borçlu olduğunun kabulü gerekmektedir. Kanun koyucu burada avukatın emeğini koruyucu bir düzenleme getirmiştir. Gerçekten de uygulamada iş sahiplerinin avukata ücret ödememek istemesi sebebiyle karşı tarafla anlaşma yoluna gitmesi sıkça karşılaşılan bir durumdur⁴⁵⁶.

Avukatlık sözleşmesinde müteselsil sorumluluk hali iki şekilde karşımıza çıkabilmektedir. Bunlardan birincisi bir avukatın birden fazla kişi tarafından vekil tayin etmiş olmaları durumudur. İkincisi ise tarafların sulh veya başkaca bir sebepten anlaşmaları veya dosyayı takipsiz bırakmaları dolayısıyla sorumluluktur. Avukatın birden fazla kişi tarafından vekil tayin edilmesi durumunda menfaatleri çelişmeyen, birlikte hareket etmek zorunda olan veya birlikte hareket etmelerinde fayda bulunan kişilerin aynı avukatla temsil edilmeleri kendileri açısından avukatlık ücreti yükünün paylaşılmasını sağlayacağından tercih edilecek bir durumdur⁴⁵⁷. Anılan durumun gerçekleşmesi durumunda iş sahiplerinin usul hukuku gereğince ihtiyari dava arkadaşlığı ve zorunlu dava arkadaşlığı bulunmaktadır⁴⁵⁸.

Av. K. m. 165 uyarınca avukatın birden fazla iş sahibini aynı davada temsil etmesi durumunda iş sahiplerinin avukata karşı avukatlık ücretinden dolayı müteselsil sorumlulukları bulunmaktadır. İş sahiplerinin avukata ödenecek ücreti kendi aralarında hangi oranda paylaştıkları avukatı ilgilendirmeyeceği için bu durumu avukata karşı defî olarak ileri süremezler. Bununla birlikte iş sahiplerinin aralarında sözleşmesel olarak sorumluluğunu belirleyen bir hükmün avukatlık

---

⁴⁵⁶ **Sungurtekin Özkan**, s. 285.

⁴⁵⁷ **Günergök**, s. 144.

⁴⁵⁸ **Karateke**, s. 107; **Günergök**, s. 144; **Sungurtekin Özkan**, s. 293 vd.

kanununda bulunmamasından dolayı hepsinin T.B.K. m. 167 uyarınca iş sahiplerinin avukata eşit oranda borçlu olduğunun kabulü gerekecektir⁴⁵⁹.

G. Sulh Halinde veya Takipsiz Bırakılan İşlerde Avukatlık Ücretinin Durumu

Bilindiği üzere sulh görülmekte olan bir davanın taraflarının karşılıklı anlaşma ile dava konusu uyuşmazlığa son vermeleridir⁴⁶⁰. Tarafların sulh olması usuli bir işlem olduğundan dolayı dava açıldıktan kesinleşene kadar yapılabilir⁴⁶¹. Dolayısıyla avukat ile iş sahibinin anlaşmış olduğu davanın son bulmasından sonra yapılan sulhte avukat söz konusu hükümden yararlanamayacaktır.⁴⁶²⁴⁶³

Avukatlık ücreti dolayısıyla müteselsil sorumluluğun Av. K. m. 165' e göre iki durumda ortaya çıkabileceğini belirtmiştik. Bunlardan ikincisi olan sulh halinde veya tarafların dosyayı takipsiz bırakmaları durumundaki sorumluluktur. Birden fazla iş sahibinin müteselsil sorumluluğunda menfaatleri örtüşen iş sahiplerinin sorumluluğu düzenlenmişken bu ikinci tür sorumlulukta iş sahibi ve hasımın müteselsil sorumluluğu söz konusu olmaktadır.

İş sahibi ve hasımın avukatlık ücreti dolayısıyla sorumluluğunu düzenleyen Av. K. m. 165 " *sulh veya her ne suretle olursa olsun taraflar arasında anlaşmayla sonuçlanan ve takipsiz bırakılan işlerde her iki taraf avukat ücretinin ödenmesi hususunda müteselsil borçlu sayılırlar.*" demek suretiyle söz konusu durumu düzenlemektedir. Anılan durum uyarınca tarafların anlaşması veya her ne suretle olursa olsun avukatlık ücretine konu işi takipsiz bırakmaları durumunda hasım ile iş sahibinin müteselsil sorumluluğu söz konusudur.

---

⁴⁵⁹ **Günergök**, s. 144.

⁴⁶⁰ Baki **Kuru**/Ramazan **Aslan**/Ejder **Yılmaz**, Medeni Usul Hukuku, Yetkin Yay., 4. Baskı, Ankara 2005, s. 486; **Güner**, s. 386; **Aydın**, s. 84.

6100 sayılı HMK. m. 313/I'e göre; " *Sulh, görülmekte olan bir davada, tarafların aralarındaki uyuşmazlığı kısmen veya tamamen sona erdirmek amacıyla, mahkeme huzurunda yapmış oldukları bir sözleşmedir.*"

⁴⁶¹ 6100 sayılı HMK. m. 314'e göre; " *Sulh, hüküm kesinleşinceye kadar her zaman yapılabilir.*"

⁴⁶² **Sungurtekin Özkan**, s.286.

⁴⁶³ Y4HD., 10.07.1972, E. 1972/ 584, K. 1972/6708; " *Yanların dava konusunu yargılama dışında yerine getirmeleri sulh niteliğinde olmadığından olaya 1136 sayılı Kanunun 165. maddesi uygulanmaz.*" Müderrisoğlu, s. 444-445; Bununla birlikte aksi görüşte olan Sungurtekin Özkan, sulhun yargılamadan sonra da gerçekleşebileceğine gerek hükmün ifadesinden gerekse amacından dolayı olanak tanınması gerektiğini düşünmektedir. **Sungurtekin Özkan**, s. 286.

Yasa koyucunun, iş sahibinin çeşitli gayelerle hasmı ile sulh olması durumunda avukatın haklarını almada güçlük çekmesini önlemek bakımından sulh olunan hasım ile iş sahibini avukatlık ücret alacağına karşı müteselsilen sorumlu tutmuştur⁴⁶⁴. Söz konusu düzenlemenin en önemli özelliği, bir sözleşmenin yüklediği hak ve yükümlülüklerden o sözleşmenin tarafı olmayan ve sözleşmenin kurulmasıyla hiç ilişkisi bulunmayan kişilerin sorumlu tutulabilecek olmasıdır⁴⁶⁵.

Tarafların sulh olması dolayısıyla avukatlık ücreti iş sahibi asil tarafından bizzat veya avukatın iş sahibi adına imza atarak bizzat sulh olması durumunda da değişmeyecektir. Söz konusu durumda da gerek iş sahibi gerekse hasım müteselsilen sorumludur. Buradaki düzenleme avukatı atlatmaya yönelik bir düzenleme değildir. Sulhun avukattan gizli yapılmasının veya onun bilgisi ve hatta katkısı ile yapılmasının müteselsil sorumluluk bakımından farkı yoktur. Fakat iş sahibi ile avukat arasında yapılmış olan sözleşme yalnızca hasım ile sulh olunmasını sağlayacak nitelikte bir sözleşme ise bu durumda hasım avukatlık ücretinden sorumlu olmayacaktır. Zira burada müvekkil ile avukat arasındaki ilişki müvekkilin hasmı ile olan anlaşmazlığı sona erdirmeye yönelik bir işlemdir. Zaten bu durumda amaçlanan şey sulhun kendisidir ve müvekkil avukattan buna aracılık yapmasını istemektedir. Bu anlamda mahkeme içi veya mahkeme dışı sulh yahut avukattan habersiz olarak yapılan sulh, hasım ile iş sahibinin ücret yönünden müteselsilen sorumluluğunu etkilemeyecektir⁴⁶⁶.

⁴⁶⁴ Güner, s. 385; Karateke, s.107.

⁴⁶⁵ Güner, s. 385; Aydın, s. 85; Aynı yönde Yargı Kararı İçin Bkz.; TBBDKK, 03.09.2010, E. 2010/163, K. 2010/436"Avukatlık Yasasının 165. maddesine göre "Sulh veya her ne suretle olursa olsun taraflar arasında anlaşmayla sonuçlanan ve takipsiz bırakılan işlerde her iki taraf avukatlık ücretinin ödenmesi hususunda müteselsil borçlu sayılırlar." Bu hüküm tarafların anlaşmaları suretiyle ihtilafın ortadan kaldırılması halinde avukatlık ücretinin güvencesini oluşturan bir düzenlemedir. Bu hüküm karşısında, avukatlık ücretinde zaten borçlu da alacaklı ile birlikte avukata karşı müteselsil sorumlu bulunduğu göre..." Karar için bkz.; <https://www.barobirlik.org.tr/DisiplinKarari286.tbb> E.T. 30/11/2014.

⁴⁶⁶ Güner, s. 386; Karateke, s. 108; Aydın, s. 85; Benzer yönde Yargıtay kararı için bkz.; YHGK., 07.11.2012, E. 2012/13-218 , K. 2012/759;"Hemen belirtilmelidir ki, sulh, görülmekte olan bir davada tarafların icap ve kabulleriyle oluşan bir sözleşmedir. Bu sözleşme ile taraflar dava konusu uyuşmazlığa bir fedakarlık ve özveri göstererek son verirler. Genellikle, davacı talep sonucunun bir bölümünden feragat ederek ve davalı da davacının talep sonucunun kalan bölümünü kabul etmek suretiyle sulh sözleşmesi hukuken vücut bulur. En önemlisi bunun sonucunda uyuşmazlık ortadan kaldırılmış sayılır.

Öte yandan, 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun "Ücret dolayısıyla müteselsil sorumluluk" başlığını taşıyan 165.maddesi; "İş sahibinin birden çok olması halinde bunlardan her biri, sulh veya her ne

Av. K. m. 165'e göre sulh dolayısıyla hasım ile müvekkilin avukatlık ücretinden dolayı müteselsil sorumlu olabilmeleri için avukat ile iş sahibi arasında bir vekalet ilişkisinin bulunması ve buna ilişkin geçerli bir sözleşmenin kurulmuş olması gerekmektedir⁴⁶⁷.

Temyiz ve karar düzeltme aşamalarında bile sulh mümkün olduğundan, bu gibi sulhlerde de 165. maddenin uygulama alanı bulması gerekir⁴⁶⁸.

Av. K. m. 165'te geçen "işler" terimine ilişkin dava veya icra takibi gibi bir ayırım yapılmamıştır. Kanunun ayırım yapmamasından dolayı söz konusu terimin geniş yorumlanması gerektiği ve eğer ortada bir icra takibi söz konusuysa tarafların takip konusunda anlaşmaları durumunda da Av. K. m. 165'in uygulanması gerektiği düşünülmektedir⁴⁶⁹.

Taraflar arasında anlaşmayla sonuçlanan ve takipsiz bırakılan işlerden anlaşılması gereken; ya tarafların kendi aralarında anlaşarak avukatın tekelinde olan işleri takipsiz bırakması ya da dava açmaksızın tarafların Av. K. m. 35/A ya göre uzlaştığı işlerdir. Bu hallerde dahi hasım ile iş sahibinin müteselsil sorumluluğu söz konusudur⁴⁷⁰.

Sulh veya anlaşma yoluyla işin takipsiz bırakılması durumunda avukatlık ücreti müvekkil ile yaptığı sözleşme uyarınca hem hasımdan hem de iş sahibinden alınabilecek ücrettir. Bu husus öğretide bir kısım yazarlar tarafından tartışılmaktadır. Öğretideki bir kısım yazarlar söz konusu ücretin iş sahibi ile avukat arasında yapılan

---

suretle olursa olsun taraflar arasında anlaşmayla sonuçlanan ve takipsiz bırakılan işlerde her iki taraf avukat ücretinin ödenmesi hususunda müteselsil borçlu sayılırlar." hükmünü içermektedir.

Yukarıda içeriğine yer verilen yasa maddesi, mahkeme içi ve mahkeme dışı sulh ayırımı yapılmaksızın sulh ile sonuçlanan işlerde her iki tarafın avukatlık ücretinin ödenmesi hususunda müteselsil borçlu sayılacaklarını hükme bağlamıştır. Ödenecek ücret, hem avukatın vekil eden ile yaptığı sözleşmede belirli ücreti ve hem de yargılama gideri olan ve mahkemece Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca karşı tarafa yükletilecek olan vekalet ücretini kapsar." Karar için bkz.; <http://legalbank.net/belge/y-hgk-e-2012-13-218-k-2012-759-t-07-11-2012/1304698/> E.T. 30/11/2014.

⁴⁶⁷ **Güner**, s. 387; **Günergök**, s. 145; **Aydın**, s.86, Aynı yönde bir Yargıtay kararı için bkz.; Y4HD., 22.02.1979, E. 1979/1692, K. 1979/2338;"*Davacı ile müvekkili arasında geçerli bir ücret sözleşmesi bulunduğu ve sulh şartı da gerçekleştiği takdirde, davacı avukat, müvekkili ile sulh olan hasımlarından da sözleşme uyarınca gerçekleşen avukatlık ücretini isteyebilir."*

⁴⁶⁸ **Karateke**, s. 108; **Sungurtekin Özkan**, s. 288; **Günergök**, s. 146.

⁴⁶⁹ **Günergök**, s. 145; **Sungurtekin Özkan**, s. 287.

⁴⁷⁰ **Sungurtekin Özkan**, s. 286; **Karateke**, s. 108; **Günergök**, s. 145-146; Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz.; Y4HD., 23.11.1970, E. 1970/7636, K. 1970/8625; "*Vazgeçme açıkça sulhe delalet etmedikçe müvekkilin hasmı ücretten sorumlu tutulamaz."* Karar için bkz.; **Müderrişoğlu**, s. 449.

sözleşme uyarınca belirlenmemesi gerektiğini, bu durumun sözleşmenin nisbiliği prensibi ile bağdaşmadığını, bu durumun uygulamada kötü niyetli olarak kullanılabileceğini dolayısıyla söz konusu durumda avukatlık ücretinin AAÜT'ye göre belirlenmesi gerektiğini savunmaktadır⁴⁷¹.

Aksini belirten yazarlara göre ise, avukatın ücret hakkını akim bırakmak için dürüst olmayan yollara başvuran iş sahibinin eylemine katılan ve avukatı zarara sokan iş sahibinin korunması için her hangi bir neden bulunmadığı için avukatlık ücret sözleşmesinde yazan bedel uyarınca hasımın da söz konusu ücretten sorumlu tutulması gerektiğini belirtmektedirler⁴⁷².

Avukatlık hizmetinin ücretsiz olduğu durumlarda, tarafların sulh olması veya her hangi bir nedenle işi takipsiz bırakmaları durumunda tarafların müteselsilen sorumlu olacakları bir ücret söz konusu olmayacaktır⁴⁷³. Bununla birlikte avukat ile iş sahibi ücret konusunda bir sözleşme yapmamış ise hasımın ve iş sahibinin sorumlu tutulacağı ücret Av. K. m.164/IV hükmüne göre belirlenmelidir⁴⁷⁴.

Av. K. m. 165'in uygulama alanı bulabilmesi için iş sahibiyle avukat arasında yapılmış olan sözleşmenin tarihinin sulhten önce olması gerekmektedir. Her ne kadar avukata vekalet verilmiş olsa da söz konusu işin vekil tarafından kabulüyle ücret konusunda anlaşmaları anlamına gelmez. Sözleşmenin hasıma da ağır yükümlülük getirmesinden dolayı ücret anlaşmasının da sulhten önce olması gerekmektedir⁴⁷⁵.

Avukat iş sahibi ile iş sahibinin hasımının sulh olduğunu her türlü delil ile ispatlayabilir⁴⁷⁶.

Taraflar yapmış oldukları anlaşma ile sulh anlaşması yapabilirler. Bu durumda taraflar sulh anlaşmasıyla yargılama giderlerinin kim üzerinde bırakılacağına karar verebilirler. Yargılama giderleri ve vekalet ücreti istemekten

---

⁴⁷¹Karateke, s. 109.

⁴⁷²Fahrettin Kayhan, Hukuk Davalarında Avukatlık Sanatı, Karşı Yay., Ankara 1994, s. 39.

⁴⁷³Sungurtekin Özkan, s. 288; Karateke, s. 109; Günergök, s. 146.

⁴⁷⁴Aydın, s. 86; Güner, s. 388; Sungurtekin Özkan, s. 288; Karateke, s. 109; Günergök, s. 146

⁴⁷⁵Sungurtekin Özkan, s. 288; Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz.; Y3HD., 14.01.1985, E. 1984/6375, K. 1985/66; "Avukatlık ücret sözleşmesi yapıldığı halde kendisine vekaletname verilmeyen ve iş tevdi edilmeyen avukatın iş sahibinden ücret istemeye hakkı yoktur." Karar için bkz. Sungurtekin Özkan, s. 288, dipnot 136.

⁴⁷⁶Karateke, s. 109; Günergök, s. 147; Sungurtekin Özkan, s. 291; Aydın, s. 89.

karşılıklı olarak feragat edebilecekleri gibi, bu ücretlerin yalnızca bir tarafın üzerinde de kalacağını kararlaştırabilirler. Taraflar bu durumda yapmış oldukları yargılama giderlerine kendileri katlanırlar. Bununla birlikte tarafların yapmış oldukları sulh anlaşmasında yargılama giderlerini öngörmemiş olmaları durumunda mahkeme yargılama giderleri üzerinde anlaşmaya varmaları için taraflara bir olanak tanır ve süre verir. Buna rağmen tarafların anlaşamaması durumunda taraflar arasında paylaştırılmasına karar verir. Tarafların kendi aralarında da yargılama giderlerini paylaşması veya bir taraf üzerinde bırakılmasına Av. K. m. 165 uyarınca karar vermesi mümkündür.

Ceza davaları bakımından, özellikle şahsi davada veya kamu davasındaki şahsi haklar bakımından gerçekleşmiş sulh bakımından da Av. K. m. 165 hükmünün uygulanabileceği ifade edilmiştir⁴⁷⁷.

H. Usul ve Yasaya Uygun Tevkilde Ücret

1. Genel Olarak Tevkil Yetkisi

T.B.K. m. 506/I hükmü gereğince vekilin işi şahsen yerine getirme sorumluluğu düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre " *Vekil, vekâlet borcunu bizzat ifa etmekle yükümlüdür. Ancak vekile yetki verildiği veya durumun zorunlu ya da teamülün mümkün kıldığı hâllerde vekil, işi başkasına yaptırabilir.*" denilmek suretiyle vekilin işi bazı durumlarda şahsen ifa etmesinin zorunluluğu kaldırılmış ve vekile başkasını tevkil hakkı tanınmıştır.

T.B.K. m. 506/I den anlaşılacağı üzere vekilin başkasını tevkil etmesinin üç yolu bulunmaktadır. Bunlar vekile yetki verilmiş olması durumu, yetki verilmesinin zorunlu olması durumu ve teamülün mümkün kıldığı durumlardır.

Vekilin tevkil hakkına sahip olduğu ilk durum iş sahibinin vekile açık veya zımni olarak başkasını tevkil yetkisi verilmiş olabilir. Bu durumda vekilin başkasını tevkil etmek için iş sahibine yetki verildiğinden söz edilir.

---

⁴⁷⁷ Sungurtekin Özkan, s. 287; Günergök, s. 145.

İkinci durum ise vekilin başkasını tevkile gelenek gereği yetkili olması durudur. Kıymetli evrak tahsilatında görüldüğü gibi, senedi tahsil için alan bankanın, senedi ödeyecek olanın bulunduğu yerde şubesi yoksa o yerdeki muhabir bankaya göndermesi olayında olduğu gibi.

Vekilin tevkil hakkına sahip olduğu üçüncü durum ise vekilin yetki vermesinin zorunlu olduğu durumdur. Burada vekil hastalığı veya başkaca bir sebeple yerine bakacak birisini bulmasında bu tür bir zorunluluktan bahsedilir.

Vekilin işin görülmesi veya hizmetin yerine getirilmesi için yerine bir başkasını tevkil etmesinin en yaygın kullanımı alt vekalet ilişkilerinde karşımıza çıkmaktadır. Alt vekalet, vekilin vekaletnameden doğan borçlarının ifası için kendi adına yaptığı bir sözleşmeyle başkasını tevkil etmesi halidir⁴⁷⁸. Alt vekalette vekilin müvekkille sözleşmesi devam etmekte ancak, alt vekille müvekkil arasında bir alt sözleşme oluşmamaktadır⁴⁷⁹. Zira söz konusu durumda vekil iş sahibi ile yapmış olduğu sözleşmeyi kendi adına yapmakta, alt vekili bu sözleşmenin dışında tutmaktadır. Dolayısıyla burada vekil ile alt vekil arasında başka bir vekalet sözleşmesi bulunmaktadır. Alt vekalet sözleşmesinde alt vekil iş sahibine karşı herhangi bir talep hakkı bulunmazken, iş sahibinin alt vekile yapılan işi gereği gibi ifa etme konusunda yasal talep hakkı bulunmaktadır⁴⁸⁰.

Vekilin alt vekile vermiş olduğu görev dolayısıyla artık alt vekil yardımcı kişi niteliğindedir. Vekil iş sahibine karşı olan sorumluluğunun bir kısmını alt vekil vasıtasıyla yardımcı kişi eliyle görür. Alt vekili diğer yardımcı kişilerden ayıran en önemli ölçüt, vekilin alt vekile tevdi ettiği işi görürken bağımsız olarak görmesidir⁴⁸¹.

Vekilin işi bir başkasına tevkil etmesinin bir başka durumu da ikame vekalet durumunda ortaya çıkmaktadır. İkame vekalette vekil iş sahibi ile yapmış olduğu sözleşmeye konu borçlarının bir kısmını başka vekile tevdi edebilir. Söz konusu durumda vekil doğrudan temsil kuralları gereği iş sahibi adına vekalet sözleşmesi

---

⁴⁷⁸ Tandoğan, s. 459; Güner, s. 418.

⁴⁷⁹ Akipek, s. 83; Güner, s. 418.

⁴⁸⁰ Güner, s. 418.

⁴⁸¹ Güner, s. 418.

kurmaktadır. Bu durumda müvekkil ile ikame vekil arasında sözleşme ilişkisi kurulmuş olur. Söz konusu vekalet ilişkisinin kurulabilmesi için vekile bu konuda yetki verilmiş olması gerekir. Yetki sözleşme ilişkisinden önce verilebileceği gibi sonra da verilebilir. Bu durumda da sözleşme geçerlidir. İş sahibinin sözleşmeye onay vermemiş olması durumunda T.B.K. m. 526 gereğince vekaletsiz iş görmüş olur ve bu durum vekilin sorumluluğunu gerektirir⁴⁸².

2. Avukatın Tevkil Yetkisi

Türk Borçlar Kanunu gibi Avukatlık Kanunu'nda da vekilin kural olarak işi bizzat yapma ve söz konusu işi sonuna kadar devam ettirme borcu bulunmaktadır.(Av. K. m. 171/I) Bu durum iş sahibinin sözleşme kurarken avukata olan yoğun güveninin ve avukatlık mesleğinin ve avukatın kişisel özelliklerinin önemi büyüktür. Kural avukatın borcu şahsen yerine getirmesi olmakla birlikte gerek avukatın iş durumu, gerekse farklı çevrelerde bulunan iş yoğunluğu nedeniyle avukat bir başka avukatı görevlendirebilir.

Avukatın bir başka avukatı tevkil yetkisi Av. K. m. 171/II ve 171/III te düzenlenmektedir. Söz konusu hükümlerde " *Avukata verilen vekaletnamede başkasını tevkile yetki tanınmış ise, yazılı sözleşmede aksine açık bir hüküm olmadıkça, işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takip ettirebilir. Vekaletnamede, bunun düzenlendiği tarihten sonra açılacak veya takip edilecek bütün dava ve işlerde vekalet ve başkasını tevkile genel şekilde yetki verilmişse, avukat, bu tarihten sonraki dava ve işlerde müvekkilinden ayrıca vekalet almaya lüzum kalmaksızın işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takip ettirebilir.*

İkinci fıkradaki hallerde, avukatın müvekkile karşı sorumluluğu devam eder. Birlikte takip ettiği veya işi tamamen devrettiği avukatların kusurlarından ve meydana getirdikleri zarardan dolayı müvekkile karşı hem şahsen hem de diğer avukatla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur. Şu kadar ki, bu hüküm, 12 nci maddede yazılı bir iş sebebiyle başka bir yerde çalışmak zorunluğunda olduğu için işi tamamen başkasına devreden avukatlar hakkında uygulanmaz." denilmek

---

⁴⁸² Aydın, s. 101.

suretiyle avukatın hangi durumlarda tevkil yetkisinin bulunduğunu ve tevkil durumunda avukatın iş sahibine karşı sorumluluğunu düzenlemektedir.

Av. K. m. 171'de belirtilen tevkil yetkisi T.B.K. m. 506'da belirtilen tevkil yetkisinden farklı yönleri bulunmaktadır. Türk Borçlar Kanunu'nda sayılan tevkil yetkisini anlatırken üç durumda vekilin tevkil yetkisinin söz konusu olacağını belirtmiştik. Av. K. m. 171'de ise avukatın tevkil yetkisine sahip olabilmesi için vekaletnamesinde açıkça "tevkil yetkisi" verilmemiş ise zorunluluk halinde dahi avukat tevkil yolu ile başka bir avukata yetki veremez⁴⁸³. Buna karşılık avukatın tevkil yetkisi bulunmaması halinde dahi başka bir avukata yetki belgesi vererek iş gördürmesi halinde T.B.K. m. 526 gereğince vekaletsiz iş görme sayılmalı ve avukatın disiplin ve cezai sorumluluğu söz konusu olabilmelidir⁴⁸⁴.

Avukat tevkil yetkisine sahip ise, bu yetkisini iki farklı şekilde kullanabilmektedir. Bunlardan biri, üzerine aldığı işi bir başka avukatla birlikte yürütebilmesidir. Diğeri ise, bir işi başka avukata vererek takip etme olanağıdır. Bu olanaklardan birincisi alt vekalet ikincisi ise ikame vekalet olarak adlandırılabilir⁴⁸⁵.

Avukatın bir başka avukata tevkil yetkisi verebilmesi için bu durumun vekaletnamede veya sonradan yapılmış olan yazılı bir sözleşmeyle vermiş olması gerekir. Avukatlık sözleşmesinin yazılı olması zorunluluğu bulunmazken tevkil yetkisinin yazılı olması gerekmektedir⁴⁸⁶. Avukatlık sözleşmesinin yazılı olmadığı durumlarda tevkil yetkisi sözlü olarak kurulması ve tevkil yetkisinin kararlaştırılmadığı hallerde yine de avukatın başkasını tevkil etmesi durumda ortaya çıkacak uyuşmazlıklarda iş sahibi avukatın talimatlarına aykırı davrandığına avukata yemin teklif ettirmek suretiyle ispat edebilecektir⁴⁸⁷.

---

⁴⁸³ Aydın, s. 100.

⁴⁸⁴ Y4CD., 01.11.2006, E. 2006/5173, K. 2006/15605; "Sanık avukat Hamit S.'in tevkil yetkisi bulunmayan genel vekaletnameyi incelemeksizin vekaleti bir başka avukata devretmek ve sanık noter İbrahim T. in ise vekaletnamenin tevkil yetkisini içermediğini ve gerçeğe uygun olup olmadığını araştırmadan onaylamasından ibaret eylemlerinde TCK'nun 257. maddesinde öngörülen görevi savsama suçunun oluşacağı..." Gökcan, s. 213.

⁴⁸⁵ Aydın, s. 101; Güner, s. 418; Tandoğan, s. 462.

⁴⁸⁶ Aydın, s. 100; Güner, s. 418.

⁴⁸⁷ Günergök, s. 110, 421 nolu dipnot; Karateke, s. 120.

Av. K. m. 171 uyarınca avukat iş sahibi ile aralarında yapmış oldukları sözleşme uyarınca verilen vekaletnamede, vekaletin düzenlenmesinden sonra açılacak ve takip edilecek bütün dava ve işlerde vekalet ve başkasını tevkile genel yetki verilmiş ise, bu tarihten sonraki dava ve işlerde avukatın tekrar vekalet almasına veya başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işin görülmesi dolayısıyla başkasını tevkil ettirebilme ve işi başka bir avukatla birlikte görebilme imkanına sahiptir.

Avukat her ne kadar sözleşmede tevkil yetkisi almış olsa bile zaman zaman iş sahibinin sırlarının korunması gerektiği ve iş sahibinin bunun başkaca avukat veya kişilerce öğrenilmesini istemediği için bir kısım işlemler için sınırlı tevkil yetkisi verebilmektedir. Bu durumlarda avukatın tevkil yetkisini kullanabilmesi mümkün değildir⁴⁸⁸.

3. Tevkil Eden ve Tevkil Edilen Avukatın Sorumluluğu

Avukat bir başka avukatı tevkil ettiğinde tevkil olunan avukat, avukatlık hizmetini yerine getirme bakımından kendisini tevkil eden avukattan emir ve talimat almaksızın meslek etik kuralları gereği iş sahibine karşı sorumluluğu bulunmaktadır⁴⁸⁹. Gerek alt vekalet veya birlikte vekalet yoluyla olsun, gerekse ikame vekalet yoluyla olsun her iki durumda da tevkil eden avukatın iş sahibine olan sorumluluğu devam etmektedir. Av. K. m. 171/III " *İkinci fıkradaki hallerde, avukatın müvekkile karşı sorumluluğu devam eder. Birlikte takibettiği veya işi tamamen devrettiği avukatların kusurlarından ve meydana getirdikleri zarardan dolayı müvekkile karşı hem şahsen hem de diğer avukatla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur. Şu kadar ki, bu hüküm, 12 nci maddede yazılı bir iş sebebiyle başka bir yerde çalışmak zorunluluğunda olduğu için işi tamamen başkasına devreden avukatlar hakkında uygulanmaz.*" denilmek suretiyle avukatın tevkil yetkisi durumunda da sorumlu olduğuna ilişkin ağır bir düzenleme getirmiş ve tevkil olunan avukatı ve tevkil edilen avukatı müştereken ve müteselsilen sorumlu tutmuştur. Söz konusu kural yalnızca Av. K. m. 12 de belirtilen⁴⁹⁰ " avukatlıkla

⁴⁸⁸ Aydın, s. 101.

⁴⁸⁹ Aydın, s. 102.

⁴⁹⁰ Av. K. m. 12' ye göre; " *Aşağıda, sayılan işler 11 inci madde hükmü dışındadır*

birleşen işler" kapsamına giren bir iş nedeniyle bir başka yerde çalışma zorunluluğunda kalan avukatın işi tamamen bir başkasına devretmesi halinde uygulanmamaktadır.

Av. K. m. 171/III te tevkil yetkisinin bu denli ağır sonuçlarının olması avukatlık mesleğinin önemi ve niteliklerinden kaynaklanmaktadır. Zira avukat Türk Borçlar Kanunu'nda belirtilen adi vekaletten daha fazla özen göstermek zorundadır. Avukatlık sözleşmesinin bu özelliğinden dolayı kanun avukata sorumluluktan kurtulmayı başarabileceği kurtuluş beyyinesi öngörmemiştir. Halbuki T.B.K. m. 506'da vekil bir başkasını tevkil ederken gerekli talimat ve özen yükümlülüğünü gösterdiği takdirde sorumluluktan kurtulabilmektedir⁴⁹¹. Nitekim avukatın tevkil yetkisini kullanırken seçimde ve talimat vermede gerekli özeni gösterdiğini fakat buna rağmen zararın oluştuğunu iddia ve ispat etmesi durumunda dahi sorumluluğu devam edecektir⁴⁹².

Avukatın iş sahibine karşı sorumluluğu tevkil edilen avukatla birlikte müşterek ve müteselsilen sorumluluktur. Söz konusu sorumluluk dolayısıyla iş sahibi

---

: a) Milletvekilliği, il genel meclisi ve belediye meclisi üyeliği,

b) Hukuk alanında profesör ve doçentlik,

c) Özel hukuk tüzelkişilerinin hukuk müşavirliği ve sürekli avukatlığı ile bir avukat yazıhanesinde ücret karşılığında avukatlık,

d) Hakemlik, arabuluculuk, tasfiye memurluğu, yargı mercilerinin veya adli bir dairenin verdiği herhangi bir görev veya hizmet,

e) Kamu iktisadi Teşebbüsleri Hakkında 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede başka iş veya hizmetle uğraşmaları yasaklanmamış bulunmak şartıyla; bu Kanun Hükmünde Kararnamenin kapsamına giren İktisadi Devlet Teşekkülleri, kamu iktisadi kuruluşları ve bunların müesseseleri, bağlı ortaklıkları ve iştirakleri ve iktisadi Devlet Teşekkülleri ile Kamu İktisadi kuruluşları dışında kalıp sermayesi Devlete ve diğer kamu tüzelkişilerine ait bulunan kuruluşların yönetim kurulu başkanlığı, üyeliği, denetçiliği,

f) Anonim, limited, kooperatif şirketlerin ortaklığı, yönetim kurulu başkanlığı, üyeliği ve denetçiliği ve komandit şirketlerde komanditer ortaklık,

g) Hayri, ilmi ve siyasi kuruluşların yönetim kurulu başkanlığı, üyeliği ve denetçiliği,

h) Gazete ve dergi sahipliği veya bunların yayım müdürlüğü, Milletvekilleri hakkında, 3069 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun hükümleri saklıdır.

(e) bendinde gösterilenlerin, Hazinesinin, belediye ve özel idarelerin, il ve belediyelerin yönetimi ve denetimi altında bulunan daire ve kurumların, köy tüzel kişiliklerinin ve kamunun hissedar olduğu şirket ve kuruluşların aleyhinde; il genel meclisi ve belediye meclisi üyelerinin de bağlı buldukları tüzel kişilerin ve yüksek öğretimde görevli profesör ve doçentlerin yüksek öğretim kurum ve kuruluşları aleyhindeki dava ve işleri takip etmeleri yasaktır. Bu yasak, avukatların ortaklarını ve yanlarında çalıştırdıkları avukatları da kapsar. Bir kadroya bağlı olarak aylık veya ücreti Devlet, il veya belediye bütçelerinden yahut Devlet, il veya belediyelerin yönetimi ve denetimi altındaki daire ve müessese yahut şirketlerden verilen müşavir ve avukatlar, yalnız bu daire, müessese ve şirketlere ait işlerde avukatlık yapabilirler.

⁴⁹¹ Karateke, s. 121; Aydın, s.102.

⁴⁹² Aydın, s 102.

sorumluluk davasını yalnızca tevkil olunan avukata açabileceği gibi diğerine veya her ikisine birlikte açabilmektedir. Bu durum tam teselsül sorumluluğunun bir sonucudur⁴⁹³. Avukat ile iş sahibi söz konusu sorumluluğu kaldırıcı, değiştirici veya yalnızca bir tarafa yükleyecek şekilde yeniden düzenleyemezler. Söz konusu sorumluluğun kanundan doğan kusur sorumluluğu olmasından dolayı taraflarca bertarafı mümkün değildir⁴⁹⁴.

Uygulamada avukatın bir başka avukata alt vekalet veya ikame vekalet suretiyle tevkil tanınması genellikle yetki belgesi adı verilen belgeyle olmaktadır. Yetki belgesinin nasıl düzenleneceği Avukatlık Kanun Yönetmeliği m. 18'de düzenlenmiştir⁴⁹⁵. Söz konusu madde uyarınca yetki belgesinde " yetki verenin ve yetkilendirilenin adı, soyadı, barosu, sicil ve vergi numarası ve bu maddenin birinci fıkrasında yazılı hususların yer alması gereklidir." Bununla birlikte " Vekaletname ve yetki belgesinin asıl ve örnekleri ibraz edilirken, vekaletname pulu yapıştırılması zorunludur." Baro pulunun yapıştırılmamış olması durumunda eksikliğin giderilmesi için avukata on günlük süre verilmelidir. Avukatın yine de baro pulunu yapıştırmamış olması durumunda davanın açılmamış sayılmasına karar verilemeyeceği gibi dosyanın işlemde kaldırılmasına da karar verilemez. Bu gibi durumlarda iş sahibinin haberdar edilmesi gerekmektedir⁴⁹⁶.

4. Tevkil Dolayısıyla Avukatlık Ücreti

Avukatın sahip olduğu tevkil yetkisi dolayısıyla ücrete hak kazanılması Av. K. m. 171/IV hükmünde düzenlenmiştir. Söz konusu hükme göre " Avukat tarafından işe başka avukatlar teşrik edilmiş ise, avukat bundan dolayı ayrı bir ücret istiyemeyeceği gibi, işi birlikte takip eden avukat da müvekkilden herhangi bir ücret istiyemez. İş tamamen başka bir avukata bırakılmış ise, tevkil eden ve tevkil olunan

⁴⁹³ Tandoğan, s. 472; Aydın, s 102; Karateke, s. 121.

⁴⁹⁴ Aydın, s 102; Karateke, s. 121.

⁴⁹⁵ Av. K . Y. m. 18'e göre; "Avukatlar veya avukatlık ortaklıkları, başkasını tevkil etme yetkisini taşıdıkları tüm vekaletnameleri kapsayacak şekilde tek bir genel ya da ayrı ayrı özel yetki belgesi düzenleyerek; bir başka avukatı veya avukatlık ortaklığını müvekkilleri adına vekil tayin edebilirler. Vekaletname hükmünde olan bu yetki belgesi; tüm yargı mercileri ile resmi ve özel kişi, kurum ve kuruluşlar için hukuken vekaletname işlev ve etkisi taşır. Yetki belgesinde yetki verenin ve yetkilendirilenin adı, soyadı, barosu, sicil ve vergi numarası ve bu maddenin birinci fıkrasında yazılı hususların yer alması gereklidir."

⁴⁹⁶ Y.H.G.K. 02.04.2004 T. 2003/9-265 E. - 267 K. ; Karar için bkz. Karateke, s. 121.

avukatlar ücret sözleşmesindeki miktarı aşmamak şartıyla, harcadıkları mesaiye karşılık olan ücreti müvekkilden isteyebilirler. Ancak, tevkil eden avukat müvekkilden peşin ücret almışsa, harcadığı mesaiye karşılık olan miktarın fazlasını tevkil ettiği avukata ödemekle yükümlüdür." Görüldüğü gibi kanun tevkil yetkisi dolayısıyla hak edilecek ücreti iki ihtimale göre düzenlemiştir.

İlk ihtimal avukat tarafından işe başka avukatlar ortak edilmiş ise yani avukat işi başka avukatlarla birlikte yürütüyor ise bundan dolayı ayrı bir ücret talep edemez. Bunun yanında bu şekilde tevkil olunmak suretiyle işe ortak olan avukat da ilk müvekkilden ücret isteyemez⁴⁹⁷.

İkinci ihtimal ise; avukat tevkil yetkisini kullanarak işi tamamen bir başka avukata devrederek işten çekilmiş ise her iki avukatın ücret hakkı doğar. Ancak bu ücret hakkının toplamı bir avukatın isteyebileceğinden - tarife veya sözleşme gereği-fazla olamaz⁴⁹⁸. Söz konusu durumda kanunca sınırlanan ücreti iş sahibi iki avukatın harcadıkları mesaiye oranla ödemelidir. İş sahibinin avukata ücretin tamamını peşin veya taksitlerden bir kısmını ödemiş olması durumunda ücret ilk avukatın alması gerekenden fazla ise ilk avukat bu ücreti tevkil olunan avukata öder. Ücretin tamamının peşin verilmemiş olması durumunda kalan kısmı tevkil olunan avukat müvekkilden talep eder.

Görüldüğü gibi burada müvekkilin bir şekilde ücretin tamamını ilk avukata ödemesi durumunda artık borçtan kurtulmuş olmaktadır. Zira iş sahibi ile avukat arasında yapılan sözleşme tevkil olunan avukatla yapılmadığı için artık ücretin iki avukat arasında çözümlenmesi yerindedir.

Avukatın tevkil yetkisine dayanarak bir başka avukat ile iş sahibinden alması gereken ücret, avukat ile iş sahibi arasındaki sözleşmede kararlaştırılan ücret; ücrete dair her hangi bir anlaşma yoksa veya sözleşme geçersizse Av. K. m. 164/IV

---

⁴⁹⁷ **Karateke**, s. 123; **Aydın**, s 103; **Güner**, s. 420; Benzer yönde Yargıtay kararı için bkz.; Y4HD., 31.10.1976, E. 1976/386, K. 1976/10443; "İşlem 1136 sayılı Yasanın 171. maddesinin son fıkrasında açıklandığı üzere bu davanın davacısı olan avukata, bir iki oturum için de olsa kovuşturduğu iş için asıl müvekkilden iş ücreti isteyebilmesini sağlamaz, istek yasa kurallarına tamamen aykırıdır. Çünkü giderilen davalar tamamen görmesi için davacıya bırakılan davalar olmayıp önceden ve sonradan birinci avukat işi kovuşturmuştur. Müvekkilden hiçbir ücret istenemeyeceği yönü yasada açıklandığı halde aksi yolda karar verilmesi bozmayı gerektirir." Karar için bkz.; YKD, Yıl 1978, S. 3, s. 349.

⁴⁹⁸ **Aydın**, s 103 ; **Günergök**, s. 154; **Karateke**, s. 123; **Sungurtekin Özkan**, s. 302; **Güner**, s. 420.

gereğince yetkili merci tarafından belirlenecek olan ücret ile yargılama gideri olarak karşı tarafa yükletilen ve kanun gereği avukata ait olan dava vekalet ücretidir⁴⁹⁹.

I. İş Sahibinin İşi Başkasına Vermesinde Avukatlık Ücreti

Av. K. m. 172/I gereğince iş sahibi, ilk avukatın yazılı olurlu almak suretiyle başka bir veya bir kaç avukatı işin kovuşturmasına ve savunmasına katabilme hakkına sahiptir.

İş sahibi değişik neden ve gerekçeler dolayısıyla ilk sözleşme yaptığı avukatın yanında başkaca avukatlarla da sözleşme yapabilmektedir. Söz konusu durum iş sahibinin savunma hakkının bir gereğidir. Aynı zamanda bu hak avukat seçme ve görevlendirme özgürlüğünün de vazgeçilmez bir parçasıdır⁵⁰⁰.

Buna karşın ilk avukat mesleğin bağımsızlığı gereği başka bir avukatla çalışmak istemeyebilir. Bu avukatın en doğal hakkıdır. İş sahibinin birlikte çalışmak üzere anlaştığı avukat ile ilk avukat arasında uyum problemi yaşanabilir. Hatta bu durum ilk avukatın çalışma şartlarını olumsuz etkileyebilir. Nitekim avukatı işini iyi yapamadığı, beceremediği için yanına başkaca bir avukat görevlendirilmiş izlenimi bırakabilir⁵⁰¹.

Nitekim Av. K. m. 171 maddesi de birlikte çalışan avukatların iş sahibine karşı müteselsilen ve müştereken sorumlu olduklarını düzenlemiştir. Söz konusu düzenleme dolayısıyla iş sahibinin başka avukata vekalet vermesi durumunda bu durumu öğrenen ilk avukat diğer avukatla birlikte sorumlu olmak istemediği için avukatlık sözleşmesine devam etmek istemeyebilir.

İlk avukatın iş sahibinin başkaca bir avukata da vekalet vermesi durumunda söz konusu durumu kabul edebilmesi için öncelikli olarak bu duruma ilişkin yazılı olurlu gösteren belge sunulması gerekmektedir. Her ne kadar kanun lafzında yazılı bir bildirim şart koşulmuş olsa da uygulama sözlü olarak veya telefon gibi iletişim vasıtalarıyla ilk avukatın görevlendirmeden haberi olmaktadır.

⁴⁹⁹ Güner, s. 369; Karateke, s. 123.

⁵⁰⁰ Karateke, s. 124; Güner, s.421.

⁵⁰¹ Güner, s. 422.

Yine Av. K. m. 172/II hükmü gereğince " İş sahibi, ilk avukatın muvafakatını kendisine tevdi veya tebliğ edilecek bir yazı ile en az bir haftalık süre vererek talep eder. Avukat bu süre içinde cevap vermemişse muvafakat etmiş sayılır." denilmek suretiyle avukatın iş sahibi tarafından kendisine gönderilen muvafakat yazısına bir haftalık süre içerisinde cevap vermesi gerektiğini aksi takdirde birlikte görevlendirmeyi kabul etmiş sayacağını belirtmektedir. Söz konusu durumda olur verildiğinin kabulünü ispat yükü iş sahibine düşmektedir⁵⁰².

Avukatın iş sahibi tarafından atanan ikinci avukata olur vermesi yazılı şekilde beyanı alınmak suretiyle olabileceği gibi bu beyanını, başka avukatın atandığı haberinin kendisine tebliğinden itibaren bir hafta içerisinde bu duruma susarak yani zımni ikrar yaparak vermesi de olabilir⁵⁰³. Bunun yanında avukatın yazılı oluru almaksızın iş sahibi tarafından bir avukat atanması durumunda, birlikte duruşmaya girilmesinde ilk avukatın ses çıkarmayarak duruşmaya girmesi, birlikte hacze çıkılması gibi durumlara devam edilmesi durumunda örtülü olarak olur verdiğinin kabulü gerekir⁵⁰⁴.

---

⁵⁰² **Günergök**, s. 155; **Aydın**, s. 104; **Sungurtekin Özkan**, s. 301, dn. 166; **Karateke**, s. 126; **Güner**, s. 422; Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz.; Y13HD, 21.10.1981, E. 1981/4763, K. 1981/6621; "...davalı yan, davacının yazılı muvafakatı olduğunu kanıtlamış değildir. Yerel mahkemenin bu yönden de tanıt yükünün davacıya ait olduğundan söz etmesinin yasal dayanağı yoktur. Yukarıda anılan 172. maddenin 2. fıkrasının öngörülen (muvafakat etmiş sayılır) durumunda da somut olayda gerçekleşmemiştir. Davacı yazılı onam vermediğine göre 172. maddenin 3. fıkrası uygulama alanı bulur. Şöyle ki, yanlar arasındaki vekillik özleşmesi kendiliğinden sona erer. İş sahibi, onam vermeyen avukata ücretine tümünü ödemekle yükümlüdür." Karar için bkz.; <http://www.turkhukuksitesi.com/showthread.php?t=6915> E.T. 12/11/2013 Yine Yalçınduran'ın da belirttiği gibi " Avukatın dava takip etmesi halinde, bir başka avukatın görevlendirildiği durumlarda, avukat en geç ilk duruşmada durumu öğrenecektir. Bu halde avukatın bir başka avukatın işe dahil edildiğini öğrendiği hususunu ispat zor olmayacaktır. Avukatlık sözleşmesinin konusunun dava dışı bir hukuki yardım olduğu hallerde, muvafakat talep ettiğini iddia eden iş sahibi bunu yazılı olarak ispatlamak zorundadır. " **Yalçınduran**, s. 227.

⁵⁰³ **Güner**, s. 422; **Aydın**, s. 104; **Sungurtekin Özkan**, s. 302; **Karateke**, s. 125; **Günergök**, s. 155.

⁵⁰⁴ **Aydın**, s. 105; **Güner**, s. 422 Benzer Yönde bir Yargıtay kararı için bkz.; Y13HD., 09.11.1981, E. 1981/6303, K. 1981/7034, " Dosyanın içeriğine göre, yanlar arasında üç yıl süreli 20.7.1977 günlü avukatlık ücret sözleşmesi yapıldığı, davacının hukuk danışmanı niteliği bulunduğu, Asliye Hukuk Mahkemesince (977/450 E.) ipoteğin çizimi davası açtığı, sonradan davalının ikinci bir avukatı davaya kattığı, davacının bundan sonra da bir süre o avukatla birlikte davayı izlediği, eş deyişle davadan çekilmediği, sonuçta 19.7.1979 kararlarla davalı yararına 78.500 lira avukatlık ücretinin ödetilmesine karar verildiği, kesinleştiği, ilamin icraya konulduğu, paranın yatırıldığı, davacının tedbir aldığı saptanmıştır. Davacının "azli" yoluna gidilmediği de anlaşılmaktadır. Şu durum karşısında, başlangıçta davacının, onamı (muvafakatı) alınmadan ikinci avukatın ipoteğin çizimi davasına sokulmasına karşın, bir süre o davayı ikinci avukatla birlikte izlemesi, davadan çekilmemiş olması, 1136 sayılı Avukatlık Yasası, md. 172 anlamında örtülü (zımni) onam verildiğini apaçık göstermektedir. Gerçekten onam açık olabileceği gibi örtülü (zımni) onam da özdeş sonuçları doğurur. Az önce anılan yasa hükmü, onamı tanıtlanmasıyla ilgili olup geçerlilik koşulu değildir.

İş sahibinin ilk avukatın yanı sıra başka bir avukatı görevlendirmesiyle birlikte bu duruma yazılı olarak olur veren veya zımni olarak olur veren ilk avukatın sorumluluğu iş sahibine karşı devam edecektir. Yeni bir avukatın gelmesi sorumluluğunu azaltmayacağı gibi değişiklikte yapmayacaktır. Bu durumda Av. K. m. 171 gereğince hem ilk avukat hem de ikinci avukat müşterek ve müteselsil sorumlu olmaya devam edecektir⁵⁰⁵.

İş sahibinin başka bir avukatı görevlendirmesi durumunda ilk avukatla daha sonra görevlendirilen avukatın birlikte çalışması Av. K. m. 172 hükmü gereğince bir kısım şartlar gerçekleştiği durumlarda geçerli olacaktır. Bunlar ilk avukatın yazılı muvafakat vermesi durumu, buna karşılık ilk avukatın söz konusu atama dolayısıyla bir haftalık süre içerisinde birlikte çalışılacağına ilişkin oluru içerir cevabi yazısının iş sahibine ulaşmasıyla mümkün olmaktadır. Gerek yazılı muvafakat gerekse süre içerisinde cevap verilmemesinin istisnai halleri bulunmaktadır.

Av. m. K. m. 39 " İş sahibi anlaşmayı yaptığı avukattan sonra ikinci bir avukata da vekalet vermek isterse, ikinci avukat işi kabul etmeden önce, ilk vekalet verilen avukata yazıyla bilgi vermelidir." demek suretiyle ikinci avukata da söz konusu görevlendirmeyi ilk avukata bildirim yükümlülüğü getirmiştir. İkinci avukatın ortada haklı neden yok iken söz konusu bildirim yapmaması Av. K. m. 134'te belirtilen " meslek düzen ve geleneklerine uymama ve " mesleki çalışmada görevini yapmama" şeklinde belirtilen ve avukatın disiplin sorumluluğunu gerektiren eyleminin ortaya çıkmasına sebep olacaktır⁵⁰⁶.

Böylelikle davacı avukatın, ipoteğin çizimi davasına ikinci avukatın sokulmasına onamı bulunduğu asla duraksama sözkonusu olmamalıdır. Öyleyse, davacının ipoteğin çizimi davasında davalı yararına takdir edilen avukatlık ücretinin yarısı için A. K. md. 164/Son uyarınca istemde bulunabileceğinin kabulü gerekir. Şundan ki, davalı ipoteğin çizimi davasını iki avukatla kovuşturmuş, gelgelelim yararına tek bir avukatlık ücreti takdir edilmiştir. O nedenle davalının tek bir avukatlık ücreti aldığı halde, her iki avukata aynı tutarı ayrı ayrı, yani iki kez ödemesi gibi bir çözümün yeğlenmesi, hakseverlik ve denkseverlik kuralı ile bağdaşmaz. Durum böyle olunca davacı yararına ancak 78.500 liranın yarısı 39.250 lira için ödetmeye karar verilmelidir." Karar için bkz. ABD., Yıl, 1982, S. 1, s. 97.

⁵⁰⁵ Karateke, s. 127; Güner, s. 422; Aydın, s. 106.

⁵⁰⁶ Karateke, s. 125; Güner, s. 423 Aynı Yönde TBBDKK için bkz.; TBBDKK., 01.06.1994, E. 1994/39, K. 1994/40, " Şikayetli avukatın, şikayetçinin davacı vekili olarak takip etmekte olduğu bir davada, şikayetçi meslektaşına bilgi vermeden aynı tarafın vekaletini kabul ettiği ve davayı sonuçlandırdığı, dosyadaki beyanlar ve bilgilerle sabit bulunmaktadır. Şikayetli savunmasında ve itiraz dilekçesinde Av. K. m. 172 göre (izin alma yükümlülüğünün iş sahibine ait olduğunu) ileri sürmüş; kendisinin bu eyleminden dolayı cezalandırılmasını gerektiren bir hükmün mevcut olmadığını

İş sahibi tarafından görevlendirilen ikinci avukatı yazılı bildirim sonucu haber alan ilk avukat bu duruma cevap olarak onay vermediğini ve ilk avukatla çalışmak istemediğini belirtebilir. Söz konusu yazılı bildirim iş sahibine ulaşması yeterlidir. İş sahibinin kabulü gerekli değildir⁵⁰⁷. Bu durumda ilk avukat ile iş sahibi arasındaki karşılıklı güven unsuru ortadan kalkacağı için ilk avukatın işe devam etmesi düşünülemez. Bu nedenle burada ilk avukat ile iş sahibi arasında bulunan sözleşme ilişkisinin kendiliğinden sona ermesinden bahsedilir. Bu durum bir yanıyla haklı neden olmadan azile benzemektedir⁵⁰⁸.

---

iddia etmiş ve kanunsuz suç olmayacağından hakkında tesis edilen cezanın kaldırılmasını istemiştir. Av. K. m. 172 için bir başka avukata verilmesi halinde - iş sahibi ile avukat arasındaki- hukuksal ilişki düzenlenmiş olup, bu madde hükmünün kovuşturma konusu olayla bir ilgisi bulunmamaktadır. İşin bir başka avukata verilmesi halinde - avukatlar arasındaki- ilişki Meslek Kurallarının 39. maddesinde düzenlenmiş ve vekalet verilmek istenilen ikinci avukatın işi kabul etmeden önce ilk vekalet verilen avukata yazı ile bilgi verilmesi öngörülmüştür. Avukatın davranışı, Meslek Kurallarının 39. maddesine aykırıdır. Meslek kurallarına aykırı eylem ve davranışlar, Av. K. m. 134. hükmüne göre disiplin suçu oluşturduğundan ve disiplin cezası gerektirdiğinden, isnat olunan suçun ve verilen cezanın kanunsuz olduğuna ilişkin itiraz yerinde değildir." Karar için bkz.; ABD, 1994/3, s. 485 .

⁵⁰⁷ Aydın, s. 105; Karateke, s. 126.

⁵⁰⁸ Y13HD., 07.05.2009, E. 2008/13273, K. 2009/6226, "Dava, avukatlık ücret sözleşmesinden doğan 50.000 lira ücret ile bürodan ayrılma tazminatı 4.500 lira için yapılan icra kovuşturmasında ileri sürülen itirazın iptali ile bu paranın % 15 icra inkar tazminatıyla birlikte davalıya ödenmesi dileğine ilişkindir. Dava temelini oluşturan 25.09.1972 günlü avukatlık ücret sözleşmesi düzenlendiğinde, davacının Silivri Asliye Hukuk Mahkemesi'ndeki davayı izlediğinde, sonradan davalının bu dava için avukat Nusret'i vekil olarak atadığında bir uyumsuzluk bulunmadığı gibi dosyanın içeriği de bu yönü desteklemektedir. Yukarıda anılan sözleşmenin 2. maddesiyle, 50.000 lira ücret kararlaştırıldığı ve 1.000 lira ücretin peşin ödeneceğinin öngörüldüğü saptanmıştır. Her ne kadar yerel mahkeme kararında 1.000 liranın peşin ödenmediğini tanıt yükünün davacıya ait bulunduğu kabul edilmişse de sözleşmenin 2. maddesinde açık seçik 1.000 lira ücretin peşin olarak ödeneceğinin yazıldığı anlaşılmaktadır. Bu duruma ve sözleşmede 1.000 lira (ödenmiştir) diye bir açıklık bulunmamasına, tersine (ödenektir) yolunda hükme yer verilmesine göre, burada tanıt yükünü vekillik verenin taşıdığına asla duraksamaya yer yoktur. Davalı yan ise ödemeyi geçerli kanıtla tanıtlamamıştır. Öte yandan davalının avukat Nusret'i vekil olarak atayıp görevlendirmesinde davacı avukatın onayının bulunduğunu vekillik verenin tanıtlaması gerekir. Öyle ki, 1136 sayılı Avukatlık Yasasının 172. maddesinin 1. fıkrasında iş sahibinin ilk anlaşmayı yaptığı avukatının «yazılı muvafakatı» ile başka avukatları da işin kovuşturma ve savunmasına katabileceği apaçık belirtilmiştir. Davalı yan, davacının yazılı muvafakatı olduğunu kanıtlamış değildir. Yerel mahkemenin bu yönden de tanıt yükünün davacıya ait olduğundan söz etmesinin yasal dayanağı yoktur. Yukarıda anılan 172. maddenin 2. fıkrasının öngörülen (muvafakat etmiş sayılır) durumu da somut olayda gerçekleşmemiştir. Davacı yazılı onam vermediğine göre 172. maddenin 3. fıkrası uygulama alanı bulur. Şöyle ki, yanlar arasındaki vekillik sözleşmesi kendiliğinden sona erer. İş sahibi, onam vermeyen avukata ücretin, tümünü ödemekle yükümlüdür. Anılan yasanın 172. maddesinin son fıkrası hükmü, ilk avukatın onam vermesi ile ilgilidir. Oysa davacı avukat, onam vermemiş olduğundan, bu hüküm gözönünde tutulamaz. O nedenle yerel mahkemenin (yasanın 172/son maddesi fıkrasındaki durum esasen oluşmuş bulunmaktadır) yolundaki görüşü anılan hükümle çok belirgin olarak çelişmektedir şu durum karşısında davacı avukat sözleşme ile belirlenen 50.000 lira avukatlık ücretini istemekte haklı olup bu yönden duraksamaya düşülmemelidir. Davada yer alan 4.500 liraya ilişkin istemin ise, 25.09.1972 günlü sözleşmenin 5. maddesi gözetilerek değerlendirilmesi ve çözüme

Av. K. m. 172/III'de iş sahibinin başka bir avukatı görevlendirmesi durumunda ilk avukatın muvafakat etmemesi durumundaki ücretini düzenlemektedir. Söz konusu hükme göre " İlk avukatın muvafakat etmemesi halinde, vekalet sözleşmesi kendiliğinden sona erer. İş sahibi, muvafakat etmiyen avukata ücretin tamamını ödemekle yükümlüdür." şeklinde düzenleme getirmek suretiyle ilk avukatın ücretin tamamına hak kazanacağını belirtmiştir. Burada amaç haksız azil niteliğinde görülen bu durum karşısında avukatın yasa koyucu tarafından korunmasıdır⁵⁰⁹.

İş sahibinin bir başka avukatı görevlendirmesi ve ilk avukata her hangi bir bildirim yapılmadığı durumda ilk avukatın bu görevlendirmeyi kabul etmediğini derhal vakit kaybetmeksizin iş sahibine bildirmesi veya ikinci avukat ile duruşmaya girmiş ise bu durumu duruşma tutanağına geçirtmesi gerekmektedir. Bu durum ilk avukatın avukatlık ücretinin tamamını alması için gereklidir⁵¹⁰.

Avukatın iş sahibinden ikinci avukatın görevlendirilmesi sonucunda talep edebileceği avukatlık ücreti Av. K. m. 163' e göre serbestçe belirlenen ücret olabileceği gibi eğer ortada bir sözleşme yok ise Av. K. m. 164/IV e göre yetkili merci tarafından düzenlenecek ücret ve aşağıda açıklayacağımız mahkemelerce hükmedilen avukatlık ücretidir. İş sahibi iki ücreti de ilk avukata ödemek zorundadır⁵¹¹. Bununla birlikte öğretilerdeki bir görüşe göre, mahkemelerce hükmedilecek vekalet ücretinin ikinci avukata tamamen ödenmesinin yanlış olduğunu, ilk avukatın söz konusu ücrete hak kazanıp kazanmayacağı, ilk sahibinin ikinci avukatla çalışmasının haklı bir nedeni bulunup bulunmadığı gibi konulara bakılarak hakkaniyete uygun bir karar verilmesi gerektiğini düşünmektedir. Zira böyle bir durumda karşı tarafa yüklenilecek vekalet ücreti davayı asıl takip eden avukatın hakkıdır. Dolayısıyla somut olayın özelliklerine bakmadan ilk avukatı bu durumdan yararlandırmak hakkaniyete uygun olmayacaktır⁵¹².

İş sahibinin ikinci bir avukatı görevlendirmesi durumunda avukatlık ücreti ise Av. K. m. 172/IV'te düzenlenmiştir. Söz konusu düzenleme uyarınca " İlk avukatın

---

bağlanması gerekir. Yerel mahkemece tüm bu yönlerin gözden kaçırılması usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir." Aydın, s. 105-106.

⁵⁰⁹ Karateke, s. 126.

⁵¹⁰ Aydın, s. 105.

⁵¹¹ Aydın, s. 105; Karateke, s. 126.

⁵¹² Karateke, s. 127.

muvafakatı ile işin başka avukatlar tarafından da takibi halinde iş sahibi, ilk avukatın ücretinden kısıntı yapamaz." denilmek suretiyle ilk avukatın ücretinden bir kesinti yapılamayacağını ve tam ücrete sahip olacağını belirtmiştir.

Burada ilk avukatın muvafakat vermesi ücretini eksik alacağına veya ücret alamayacağına delalet etmez. İlk avukat iş sahibi ile aralarında yapmış oldukları ücret sözleşmesine göre ücretin tamamını iş sahibinden ister. Eğer ilk avukatın sözleşmesi yok ise ücreti Av. K. m. 164/IV e göre belirlenir.

İş sahibinin ikinci bir avukatı görevlendirmesi durumunda ilk avukat ile ikinci avukat arasında ücret eşitliği gözetme yükümlülüğü bulunmamaktadır⁵¹³. Olayın koşullarına göre bir avukatın uzmanlığı gereği daha fazla mümkün olabilir. Ücret konusu işi alan avukatlar ile iş sahibi arasında serbestçe belirlenir. İki avukatın farklı ücretler almaları mümkündür fakat hiç bir şekilde AAÜT'nin altında olamaz⁵¹⁴.

Av. K. m. 172/IV'ün son cümlesi " *Bu halde avukatların müvekkile karşı sorumluluğu konusunda 171 inci maddenin üçüncü fıkrası hükmü uygulanır.*" demek suretiyle Av. K. m. 171'e atıf yapmaktadır. Burada ilk avukat, iş sahibine karşı şahsen ve muvafakat verdiği diğer avukat ya da avukatlarla birlikte müştereken ve müteselsilen sorumludur.

J. Davadan Feragat ve Davayı Kabul Halinde Avukatlık Ücreti

Davadan feragat, davanın taraflarından davacının talep sonucundan vazgeçmesi anlamına gelmektedir⁵¹⁵. Feragat söz konusu olduğu durumlarda davacı dava dilekçesinin talep kısmında belirtmiş olduğu haklardan tamamen veya bir kısmından iradesi doğrultusunda vazgeçtiğini tek taraflı ve açık bir şekilde mahkemeye belirtmektedir. Feragat mahkemece verilen karar kesinleşinceye kadar yapılabilmektedir⁵¹⁶.

---

⁵¹³ **Karateke**, s. 127.

⁵¹⁴ **Karateke**, s. 127.

⁵¹⁵ Hakan **Pekcanitez**/Oğuz **Atalay**/Muhammet **Özekes**, Medeni Usul Hukuku, Yetkin Yay., 12. Bası, Ankara 2011, s. 550 ; Güner, s. 389
6100 sayılı HMK. m. 307'e göre; " *Feragat, davacının, talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesidir.*"

⁵¹⁶ **Atalay/Pekcanitez/Özekes**, s. 550

Feragatte davalının feragati kabul etmesine gerek yoktur. Fakat feragat eden davacı davayı kaybetmişçesine yargılama giderlerinden sorumlu olmaktadır. Dolayısıyla feragat eden davacı mahkeme giderleri olan yargılama giderleriyle avukatlık ücretini de ödemek zorunda kalmaktadır⁵¹⁷.

Feragat durumunda avukatlık ücretini düzenleyen AAÜT'nin 6. maddesine göre " *Anlaşmazlık, davanın konusuz kalması, feragat, kabul, sulh veya herhangi bir nedenle; ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar giderilirse, Tarife hükümleriyle belirlenen ücretlerin yarısına, ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra giderilirse tamamına hükmolunur. Bu madde yargı mercileri tarafından hesaplanan akdi avukatlık ücreti sözleşmelerinde uygulanmaz.*" denilmek suretiyle feragatin iki farklı durumda yapılması halinde avukatlık ücretinin değişeceği hüküm altına alınmıştır⁵¹⁸.

Birinci durumda feragat ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar yapılırsa avukatlık ücreti tarife hükümlerinde belirtilen ücretin yarısına sahip olacaktır⁵¹⁹.

6100 sayılı HMK. m. 310; "Feragat ve kabul, hüküm kesinleşinceye kadar her zaman yapılabilir." Karar açıklandıktan sonra verilen feragat dilekçesinin temyiz dilekçesi olduğu kabul edilerek dosyanın Yargıtay'a sevkinin sağlanması gerekmektedir. Dosya Yargıtay'a intikal ettikten sonra Yargıtay'ın bozma ilamı ile birlikte dosya yeniden ele alınacak ve feragat nedeniyle gerekli karar verilecektir.

⁵¹⁷ 6100 sayılı HMK. m. 312'ye göre; "Feragat veya kabul beyanında bulunan taraf, davada aleyhine hüküm verilmiş gibi yargılama giderlerini ödemeye mahkûm edilir. Feragat ve kabul, talep sonucunun sadece bir kısmına ilişkin ise yargılama giderlerine mahkûmiyet, ona göre belirlenir. Davalı, davanın açılmasına kendi hal ve davranışıyla sebebiyet vermemiş ve yargılamanın ilk duruşmasında da davacının talep sonucunu kabul etmiş ise yargılama giderlerini ödemeye mahkûm edilmez."

⁵¹⁸ Güner, s. 389; Aydın, s. 369.

⁵¹⁹ Y.21HD., 20.01.2014, E. 2014/607, K. 2014/738; "Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinin 7/1.maddesine göre "Görevsizlik, yetkisizlik nedeniyle dava dilekçesinin reddine, davanın nakline veya davanın açılmamış sayılmasına; delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesinden önce karar verilmesi durumunda, Tarifede yazılı ücretin yarısına, karar gereğinin yerine getirilmesinden sonraki aşamada ise tamamına hükmolunur. Şu kadar ki, davanın görüldüğü mahkemeye göre hükmolunacak avukatlık ücreti ikinci kısmın ikinci bölümünde yazılı miktarları geçemez." Tarifenin 7/1.maddesinde ifadesini bulan "delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesi" kavramının 01.11.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK'nun basit yargılama usulünü düzenleyen 316-322.maddeleri çerçevesinde nasıl anlaşılması gerektiğinin açıklanması gerekmektedir. HMK'nın 318.maddesine göre "Taraflar dilekçeleri ile birlikte, tüm delillerini açıkça ve hangi vakianın delili olduğunu da belirterek bildirmek; ellerinde bulunan delillerini dilekçelerine eklemek ve başka yerlerden getirecek belge ve dosyalar için de bunların bulunabilmesini sağlayan bilgilere dilekçelerinde yer vermek zorundadır."HMK'nın "Ön İnceleme ve Tahkikat" başlıklı 320.maddesine göre mahkeme, mümkün olan hâllerde tarafları duruşmaya davet etmeden dosya üzerinden karar verebilir ise de daha önce karar verilemeyen hâllerde mahkeme, ilk duruşmada dava şartları ve ilk itirazlarla hak düşürücü süre ve zamanaşımı hakkında tarafları dinler;daha sonra tarafların iddia ve savunmaları çerçevesinde, anlaştıkları ve anlaşamadıkları hususları tek tek tespit eder. Uyuşmazlık konularının tespitinden sonra hâkim, tarafları sulhe teşvik eder. Tarafların sulh olup olmadıkları, sulh olmadıkları takdirde anlaşamadıkları hususların nelerden ibaret olduğu tutanağa yazılır; tutanağın altı hazır bulunan taraflarca imzalanır. Tahkikat bu tutanak

Bununla birlikte ön inceleme tutanağı imzalandıktan sonra giderilirse tamamına hükmolunacaktır⁵²⁰.

Davayı kabul ise, davalının davacı tarafından açılmış olan davada talep ettiği şeyi kabul etmesi ve o şeye olur vermesidir⁵²¹. Davayı kabul, davalı tarafından hüküm kesinleşinceye kadar tek taraflı irade beyanıyla mahkemeye iletmesiyle hüküm ve sonuç doğurmaktadır. Davayı kabulde de, kanun koyucu davayı kabul eden tarafa bir kısım yükümlülükler getirmiştir. Bunlar yargılama giderleri ve davacının avukatına ödenecek olan avukatlık ücretleridir.

---

esas alınmak suretiyle yürütülür. Tahkikat, iki tarafın esas dava hakkında göstereceği bütün iddia ve savunmaların birlikte incelendiği, tarafların gösterdikleri delillerin ileride hükme esas alınmak üzere ispat hukuku kurallarına göre değerlendirildiği aşamadır. Ön inceleme aşamasında veya öncesinde HMK'nun 318.maddesine uygun bir biçimde taraflarca deliller sunulmuş olsa dahi tahkikat aşamasına geçilmediği müddetçe delillerin ispat hukuku kuralları çerçevesinde değerlendirilmesine de geçilmez. Bu nedenledir ki tahkikat aşamasına geçilmeyen hallerde delillerin sunulmuş olması Tarifenin 7/1. maddesinde ifadesine göre delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesi olarak nitelendirilemez. Tahkikat aşamasına geçilmesi halinde ise delillerin Yasa'nın 318.maddesine uygun bir biçimde ön inceleme aşamasında veya öncesinde yada tahkikat aşamasında sunulması halinde Tarife ile belirlenen ücretin tamamına hükmedilmesi gerekir. Yukarıda yer alan hukuki açıklamalar ışığında, mahkemece ön inceleme aşamasında karar verilmesi halinde Tarife ile belirlenen avukatlık ücretinin yarısına, tahkikat aşamasında karar verilmiş ise delillerin tahkikat aşamasında veya daha önce sunulmuş olması koşuluyla Tarife ile belirlenen avukatlık ücretinin tamamına, tahkikat aşamasında karar verilmiş ancak deliller sunulmamış ise yine Tarife ile belirlenen avukatlık ücretinin yarısına hükmedilmesi gerekir. Öte yandan, iki tarafın esas dava hakkında göstereceği bütün iddia ve savunmalar birlikte incelenmediği takdirde gerçek anlamda tahkikat aşamasına geçildiği kabul edilemeyeceğinden; ön inceleme duruşmasının sona erdiği belirtilerek usulen tahkikat aşamasına geçilmesi veya ön inceleme ile tahkikat aşamasının birleştirilerek aynı oturumda görülmesi hallerinde dahi avukatlık ücretinin yukarıdaki gibi belirlenmesi gerekir." Karar için bkz., <http://legalbank.net/belge/y-21-hd-e-2014-607-k-2014-738-t-20-01-2014/1408911/> E.T. 07.06.2014.

⁵²⁰ Y9HD, 13.09.2011, E. 2011/41714, K. 30113; "Davadan feragat halinde vekalet ücretinin nasıl hesaplanacağı karar tarihindeki AAÜT.sinin 6.maddesinde düzenlenmiştir.

Somut olayda dava 21.07.2006 tarihinde açılmış,tüm deliller toplanarak davanın kabulüne karar verilmiş,kabul kararı Dairemizce bozulmuş ve bozmadan sonra davadan feragat edilmiştir.

Karar tarihindeki AAÜT.sinin "Davanın konusuz kalması, feragat, kabul ve sulhte ücret" 6.maddesinde "Anlaşmazlık, davanın konusuz kalması, feragat, kabul ve sulh nedenleriyle; delillerin toplanmasına ilişkin ara kararı gereğinin yerine getirilmesinden önce giderilirse, tarife hükümleriyle belirlenen ücretlerin yarısına, karar gereğinin yerine getirilmesinden sonra giderilirse tamamına hükmolunur." hükmü yer almaktadır.

Davadan feragat deliller toplandıktan sonradır.Bu nedenle vekalet ücretinin nisbi olarak hesaplanması gerekirken maktu vekalet ücretine hükmedilmesi hatalı olup,bozma sebebi ise de bu hususun düzeltilmesi yeniden yargılamayı gerektirmediğinden hükmün HUMK.nun 436/2. maddesi uyarınca düzeltilerek onanmasına karar verilmiştir." Karar için bkz. ; http://www.kararara.com/yargitay/6100yenihmk/6100yeniHMK_karar34.htm E.T. 30/11/2014.

⁵²¹ **Yılmaz**, Sözlük, s. 147, **Pekcanitez/Atalay/Özkes**, s. 553.

HMK. m. 308'e göre; " Kabul, davacının talep sonucuna, davalının kısmen veya tamamen muvafakat etmesidir."

Davayı kabulde davacı avukatının vekalet ücretinin durumu yine AAÜT m. 6 da belirtilmiştir. Söz konusu durumda da davacı avukatı ön inceleme tutanağı imzalanıncaya kadar kabulün olması durumunda ücretin yarısına hak kazanırken, ön inceleme tutanağının imzalanmasıyla ücretin tamamına hak kazanır.

Davayı kabul ve feragatte yargılama giderlerini düzenleyen H.M.K. m. 312/II " *Davalı, davanın açılmasına kendi hâl ve davranışıyla sebebiyet vermemiş ve yargılamanın ilk duruşmasında da davacının talep sonucunu kabul etmiş ise yargılama giderlerini ödemeye mahkûm edilmez.*" demek suretiyle davalının ilk duruşmada davayı kabul etmesi durumunda yargılama giderlerini ödemeyeceğini belirtmiştir. Doktrinde ve Yargıtay kararlarında söz konusu hükme vekalet ücretinin de dahil edilmesi gerektiği ileri sürülmektedir⁵²².

Gerek davayı gerekse davadan feragat hallerinde ödenecek ücret yargılama gideri olan avukatlık ücretidir. Giderlere katlanacak olan kişi avukat ile iş sahibi arasında yapılmış olan ücret sözleşmesine taraf olmadığı için söz konusu ücretten sorumlu olmayacak yalnızca mahkemenin takdir ettiği yargılama gideri olan avukatlık ücretinden sorumlu olacaktır⁵²³. Buradaki ücret iş sahibi ile avukat arasındaki ücret değildir.

K. Mahkemelerde Hükmedilen Avukatlık Ücretinin Kimin Adına Hükmedileceği ve Kime Ait Olacağı

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 164/IV fıkrasının 4667 Sayılı Kanun ile değiştirilmesinden önceki hali " *İş sahibi ile avukat arasında aksine yazılı sözleşme*

---

⁵²² Güner, s. 391; Sungurtekin Özkan, s. 304-305; Aydın, s. 369, Pekcanitez/Atalay/Özekes, s. 554; Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz.; Y7HD., 22.02.2010, E. 2009/1298, K. 2010/793;" HUMK'nun 94. maddesi hükmüne göre kural olarak davalı tarafın davayı kabul etmesi halinde yargılama giderlerinden ve yargılama giderlerinden sayılan vekalet ücretinden sorumlu tutulması, bunun sonucu olarak davacı tarafın yaptığı giderlerin davalıdan tahsiline, vekille temsil edilmiş ise davacı taraf yararına vekalet ücretine hükmedilmesi gerekir. Aynı maddenin ikinci fıkrası hükmüne göre davanın kabulü halinde, davacı tarafın yargılama giderlerinden ve vekalet ücretinden sorumlu tutulmaması için davayı kabul etmesi yeterli olmayıp, aynı zamanda ve birlikte kabulün en geç taraf teşkilinden sonraki ilk duruşma oturumunda yapılması ve davalının hal ve durumu itibarı ile dava açılmasına sebebiyet vermemiş olması gerekir. Bu iki koşuldan herhangi birinin gerçekleşmemiş olması halinde, davanın kabul edilmiş olması nedeniyle davalının yargılama giderlerinden ve yargılama giderlerinden sayılan vekalet ücretinden sorumlu tutulması gerekeceği kuşkusuzdur." Karar için bkz.; <http://www.kararara.com/yargitay/7hd/k2966.htm> E.T. 30/11/2014.

⁵²³ Güner, s. 391.

bulunmadıkça tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek avukatlık ücreti avukata aittir." şeklindedir.

4667 Sayılı Kanun ile değiştirildikten sonra getirilen yeni düzenlemeye göre "*Dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti avukata aittir. Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez.*" şeklindedir.

Kanun değişikliğinin yürürlüğe girmesiyle birlikte davayı kaybeden tarafın dava sonunda yargılama gideri olarak karşı tarafa ödeyeceği avukatlık ücretinin avukat adına mı yoksa müvekkil adına mı hükmedileceği bununla birlikte söz konusu ücretin avukata mı yoksa iş sahibine mi ait olacağı konusunda bir kısım görüşler ortaya atılmıştır.

Söz konusu görüşlerden ilkinde göre mahkemelerce hükmedilen avukatlık ücretinin takas, mahsup edilemeyeceği ve haczedilemeyeceği gibi özelliklerinden dolayı davayı kaybeden taraftan alınacak avukatlık ücretinin doğrudan avukat adına hükmedilmesi gerektiği yönündedir.⁵²⁴

İkinci görüşe göre ise, 4667 sayılı yasa ile değiştirilen Av. K. m. 164/IV te belirtilen " aksine sözleşme yoksa" teriminin kaldırılmasının ücretin avukat adına hükmedilmesi anlamına gelmeyeceği, yine madde metninde geçen " bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez" ibaresinin söz konusu ücretin iş sahibi adına hükmedilmesinden kaynaklandığını avukat adına hükmedilmesi durumunda böyle bir terime ihtiyaç duyulamayacağı zaten avukatın söz konusu ücretinin iş sahibi dolayısıyla takas,mahsup ve haczedilemeyeceği, yine Av. K. m. 163/III uyarınca bir ilamın cebri icra yoluyla tahsiline başlandığında ilamı alan icra memurunun öncelikli olarak ilama konu avukatlık ücretinin kazanan avukat ile ilama koyan avukat arasında farklılık bulunması durumunda ilamı kazanan

---

⁵²⁴Aydın olması gereken hukuk açısından mahkemelerce davayı kazanan tarafa hükmedilecek avukatlık ücretinin doğrudan avukat adına hükmedilmesi gerektiğini fakat var olan ve kanun metninde bulunan normlar dolayısıyla şu haliyle bu ücretin avukat adına değil müvekkil adına hükmedildiğini düşünmektedir. Aydın, s. 360 Yine Kıyakta aynı görüşü savunmakta ve hükmedilecek ücretin avukat adına hükmedilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Fahrettin Kıyak, "Avukatlık Ücreti (Müvekkil) veya (Vekil)'den Hangisi Lehine Hükmolunmalıdır." Ankara Barosu Dergisi, Sayı 3 (1973), s. 467-472.Bu konudaki tartışmalar için bkz. Güner, s. 379 vd.

avukata durumu bildirmesi gerektiği dolayısıyla bu bildirim davayı kazanan avukat bakımından hüküm ifade edebilmesi için kendi adına ücret hükmedilmesi gerektiği aksi takdirde avukat adına hükmedilmesi durumunda böyle bir düzenlemeye gereksinim duyulmayacağı gibi sebeplerden dolayı iş sahibi adına hükmedilmesi gerektiği şeklindedir⁵²⁵.

Bizim kanaatimize göre ve yargı kararlarında ortaya çıkan görüşe göre yargılama gideri olarak hükmedilecek ücret iş sahibi adına hükmedilmelidir. Kanundaki ifadelerden, ücretin iş sahibi adına olduğu yönünde bir sonuca ulaşılmaktadır. Zira yukarıda bahsini ettiğimiz gerekçelerle aksinin düşünülmesi durumunda kanun koyucu takas, mahsup ve hacedilemezlik kurallarını koyma ihtiyacı hissetmezdi⁵²⁶.

Mahkemenin iş sahibi adına hükmettiği ve davayı kaybeden taraftan alınacak olan avukatlık ücreti kime ait olacağı konusu doktrinde tartışmalıdır. Av. K. m. 164/IV değişikliğinden önce kanunda bulunan "*aksine sözleşme yoksa*" ibaresi kanun değişikliğiyle kaldırılmıştır. Kanun değişikliğinden önce aksinin kararlaştırılmadığı durumlarda ücret avukata ait olmaktadır söz konusu durumlarda tarafların özgür iradesi dikkate alınarak aksi kararlaştırılmadığı durumlarda ücret avukatındı. Kanun değişikliğiyle tarafların iradesi ortadan kaldırılmış ve ücretin doğrudan avukata ait olacağı kuralı getirilmiştir.

Söz konusu düzenlemeden hareketle taraflar mahkemelerce hükmedilen avukatlık ücretinin tamamını veya bir kısmının iş sahibine ait olabileceğini düzenleyebilirler mi? 4667 sayılı yasa ile metinden çıkarılan "*aksi kararlaştırılmadıkça*" ibaresi aksine sözleşme yapılamayacağı anlamına gelmez.

---

⁵²⁵ **Sungurtekin Özkan**, s. 334 vd. ; **Aday**, s. 145; **Aydın**, s. 361; **Güner**, s. 380; Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz; Y4HD., 25.01.1977, E. 1977/8049, K. 1977/760; "*Yargılama giderlerini bu arada vekalet ücretini ödemeye mahkum edilen davada haksız çıkan taraf ile davada haklı çıkmış olan dava tarafının avukatı arasında bir doğrudan ilişki bulunmayacağından vekalet ücretinin davada haklı çıkan tarafa ödenmesi söz konusudur. Kararın bu şekilde tesisi gerekir. Ancak o taraf ile avukatı arasında aksi kararlaştırılmış değilse, bu, avukata ait olduğundan avukat ondan bunu talep edebilecektir.*" Karar için bkz., **Sungurtekin Özkan**, s. 334, 227 nolu dipnot.

⁵²⁶ **Aydın**, s. 361.

Böyle bir düzenlemeyle yasa koyucunun emredici hukuk normu getirdiği sonucu çıkarılmamalıdır⁵²⁷.

4667 sayılı yasa ile yapılan değişiklikten sonra, yukarıda açıklandığı üzere, bu ücretin avukata ait olacağı netlik kazanmıştır. Ancak bu düzenleme ile iş sahibi ile taraflar arasında aksine sözleşme yapılması yasaklanmıştır. Özel hukukta asıl olan sözleşme özgürlüğü olduğundan ve kanun ile bu yönde yapılacak sözleşmeler açıkça yasaklanmış bulunmadığından, iş sahibi ile avukat aralarındaki sözleşme ile karşı tarafa yüklenecek ücretin tümünün veya bir kısmının iş sahibine ait olacağı yönünde sözleşme yapabilmeleri gerekmektedir⁵²⁸.

---

⁵²⁷ **Aday**, s. 145; **Aydın**, s. 364; **Güner**, s. 381 vd. **Küzeci/Vuraldoğan**, Aksi görüşte olup, hükmün yazılış biçimi ve yorum teknikleri itibarıyla maddenin emredici olduğunu, bu hükmün aksine sözleşme yapılamayacağını ileri sürmüşlerdir. Kemal **Vuraldoğan**/Deniz **Küzeci**, Avukata Ait Olan Vekalet Ücreti Kimin Lehine Hükmedilmedilir?, ABD, Yıl 2006, s. 145.

⁵²⁸ **Aday**, s. 145; **Aydın**, s. 364; **Güner**, s. 382; Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz.; Y3HD., 14.07.2005, E. 2005/7644, K. 2005/7978; "1136 sayılı Avukatlık Kanununun "Avukatlık Sözleşmesinin Kapsamı" başlığını taşıyan 163. madde hükmüne göre, Avukatlık Sözleşmesinin belli bir hukuki yardım ve meblağı yahut değeri kapsamaması gerekir. Taraflar arasındaki sözleşme, avukatlık hizmeti üstlenilen bir hizmet sözleşmesi olarak düzenlenmiş, avukatlık hizmetinin karşılığı olarak her ay belli bir ücret ile birlikte 657 sayılı Kanunun hükümleri ile sınırlı olmak üzere vekalet ücreti adı altında ödeme yapılacağı kararlaştırılmıştır. 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 164. maddede tanımlanan "Avukatlık ücreti ise avukatın (belirli) hukuki yardımının karşılığı olan meblağı veya değeri ifade eder." O nedenle taraflar arasındaki hizmet sözleşmesinde yer alan "ücret" miktarı Avukatlık Kanunu 164. maddesi ile tayin edilemez. 1136 sayılı Kanununun 164. maddesinde yer alan "Dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa belirlenecek vekalet ücreti avukata aittir." hükmü, taraflar arasındaki sözleşmeye de uygulanabileceği bir an için kabul edilmiş olsa dahi, sözleşmenin 4. maddesinde, taraflar dava sonunda tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekalet ücretinin avukata ait olacağını, ancak bu miktarın 657 sayılı Yasa ile sınırlı olarak ödenebileceğini serbest iradeleri ile kararlaştırmışlardır. Bu hükmün geçerli olup olmadığı BK.mad 19/11-20 ye göre değerlendirilmelidir. BK.mad. 19/11-20/1 uyarınca emredici hukuk kurallarına, ahlaka (adaba) kamu düzenine yahut kişilik haklarına aykırı olmamak koşulu ile taraflar akdin muhtevasını diledikleri gibi kararlaştırabilirler. Anılan hükmün emredici olup olmadığı ise öncelikle metnin yazılışından düzenleme amacından anlaşılır. Genel ahlak kamu düzeni, kişilik hakları, zayıfın korunması amaçlanan hükümler emredicidir. Avukatlık Kanunu mad. 164/2. fıkrasında yer alan "yüzde yirmi beşi geçmemek üzere" üçüncü fıkrada "mal ve haklardan bir kısmının aynen avukata ait olacağı hükmünü taşıyamaz" keza "Avukatlık asgari ücret tarifesi altında vekalet ücreti kararlaştırılamaz" ifadelerine rağmen mahkemece karşı tarafa yüklenecek vekalet ücretinin avukata ait olacağına ilişkin mad. 164/f.son hükmü yasaklayıcı bir anlatım içermediği gibi bu hükmün genel ahlak, kamu düzeni kişilik hakları ve zayıfın korunması haklarına ilişkin olmadığı bu nedenle düzenleyici norm olduğu kabul edilmelidir. Bundan ayrı 164. maddenin son fıkrasında yer alan "aksi kararlaştırılmadıkça" ifadesinin 4667 sayılı Yasa ile değiştirilen metinde yer almaması bu hükmün (164. maddenin son fıkrası (ilk) cümlesinin) aksine sözleşme yapılamayacağı sonucunu doğurmaz. Böyle bir düzenleme ile hükmün yasak -buyruk- koyan emredici hukuk normu haline geldiği de kabul edilemez." Karar için bkz.; YKD, C. 31, S. 22, Aralık 2005, s. 1861.

L. Avukatın Azil ve İstifasında Avukatlık Ücreti

1. Genel Olarak Azil ve İstifa

Avukatlık sözleşmesi taraflar arasında yoğun güven ilişkisine dayanarak kurulur. Bu nedenle taraflardan birisi artık gerek güven ortamının ortadan kalkması gerekse başkaca sebeplerle sözleşmeyi sona erdirebilir. Taraflar sözleşme ilişkisinin devamına zorlanamaz. Avukatlık sözleşmesinin sona ermesini isteyen taraf tek taraflı irade beyanıyla bu işi sona erdirebilir. İrade beyanının açıklanmasıyla birlikte artık hüküm ve sonuç doğurmaya başlamaktadır.

Azil ve istifanın hangi aşamada gerçekleştiğinin bir önemi bulunmamaktadır. Avukatlık sözleşmesinin kurulmasını müteakip, avukat henüz işe başlamamış olsa dahi, o ücretini talep edebilecektir⁵²⁹.

Avukatın iş sahibiyle iş görme borcu altına girdiği sözleşmeyi sona erdirmesine istifa, iş sahibinin avukatla iş görme borcu altına girdiği sözleşmeyi sona erdirmesine azil denir. Tarafların avukatlık sözleşmesini sona erdirmesi durumunda bir kısım sorumluluk altına girebilmektedir. Bu durumda iş sahibinin ödeyeceği ücrette, avukatın ise hak edeceği ücrette bir kısım değişikliklere sebep olmaktadır. Avukatın azli veya istifası durumunda ücret konusunda kanun çeşitli düzenlemeler getirmiştir.

Av. K. m. 174 avukatlık sözleşmesinde " *Üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçen avukat hiçbir ücret isteyemez ve peşin aldığı ücreti geri vermek zorundadır.*

Avukatın azli halinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez.

Anlaşmaya göre avukata peşin verilmesi gereken ücret ödenmezse, avukat işe başlamakla zorunlu değildir. Bu sebeple doğabilecek her türlü sorumluluk iş

---

⁵²⁹ **Günergök**, s. 149; **Yalçınduran**, s. 214; **Sarı**, s. 195; Davanın hangi aşamada olduğunun, hatta herhangi bir işlemin yapıp yapılmadığının ise hiçbir önemi bulunmamaktadır. Bu bakımdan avukat adına vekaletname çıkarılmamış olması veya vekaletname çıkarılmasından kaçınılması dahi iş sahibini ücret ödemekten kurtarmaz. **Gökyayla**, s. 91.

sahibinindir. Yazılı sözleşmedeki diğer ödeme şartlarının yerine getirilmemesinden dolayı avukat işi takip etmek ve sonucunu elde etmekten mahrum kalırsa sorumluluk bakımından aynı hüküm uygulanır." denilmek suretiyle avukatlık sözleşmesi dolayısıyla ücrete etki eden üç durumu düzenlemiştir.

Söz konusu kanun hükmüne göre avukatın istifası durumundaki ücreti, iş sahibinin avukatı azli durumundaki ücreti ve iş sahibinin avukata karşı olan yükümlülüklerini tam olarak veya zamanında yerine getirmemesi durumunda avukatlık ücreti düzenlenmiştir⁵³⁰.

Söz konusu hükümden de anlaşılacağı üzere avukatın azlinin haklı sebep olup olmadığına, istifasında da haklı sebebe dayanıp dayanmadığına bakılmaktadır. Anılan durumların avukatlık ücreti üzerindeki etkisi dolayısıyla kanun koyucu böyle bir ayrıma gitmiştir.

Öncelikli olarak avukatın istifası avukatlık ücreti bakımından iki durumda ele alınabilir. Bunlardan birisi avukatın haklı sebeple istifası diğeri de haksız sebeple istifasıdır. İki durumda da avukatlık ücreti değişiklik göstermektedir.

2. Avukatın Haklı Sebeple İstifası Durumunda Avukatlık Ücreti

Kural olarak avukatın üzerine aldığı işi Av. K. m. 171 hükmü gereğince sonuna kadar sürdürmesi gerekmektedir. Fakat bu durum avukata her ne pahasına olursa olsun iş sonuna kadar devam etme yükümlülüğü getirmez. Bununla birlikte haklı sebeple istifayı düzenleyen Av. K. m. 41 uyarınca avukatın her ne kadar iş sonuna kadar devam ettirmeye zorlanamasa bile istifasından itibaren 15 gün daha devam etmektedir. Bu durum iş sahibinin bir kısım haklarının kaybedilmesinin önüne geçilmek amacıyla konulmuştur. Yine HMK. m. 81 uyarınca söz konusu hükmün gerek mahkeme gerekse iş sahibi tarafından hüküm ifade edebilmesi için durumun duruşma tutanağına geçirilmesi ve gerektiğinde ilgisine yapılacak tebliğle mümkün olmaktadır. Avukat her ne suretle istifa ederse etsin bu durumun iş sahibince kabulü gerekli değildir⁵³¹.

---

⁵³⁰ Aydın, s. 106.

⁵³¹ Karateke, s. 131; Aydın, s. 107.

T.B.K. m. 512 vekilin istifasını düzenleyen hükmünde "*Vekâlet veren ve vekil, her zaman sözleşmeyi tek taraflı olarak sona erdirebilir. Ancak, uygun olmayan zamanda sözleşmeyi sona erdiren taraf, diğerinin bundan doğan zararını gidermekle yükümlüdür.*" denilmek suretiyle uygun olmayan zamanda istifa eden vekilin söz konusu istifa dolayısıyla ortaya çıkan zararları ödemekle yükümlü olduğunu belirtmiştir. Buna karşılık Avukatlık Kanunu avukatın haksız olarak istifa etmesi durumunda iş sahibinin her hangi bir zarar şartı aramamış, avukatın ücret alamayacağını, peşin aldığı ücreti ve iş sahibinden almış olduğu yargılama giderlerini geri ödeme yapmak suretiyle sorumluluğunu düzenlemiştir. Buradaki avukata düşen sorumluluk Türk Borçlar Kanunu'nda vekile düşen sorumluluktan daha ağır sonuçlara bağlıdır. Bu durum avukatlık sözleşmesinde avukatın mesleki niteliğinden kaynaklanmaktadır⁵³².

Av. K. m. 174 avukatın istifasını haklı ve haksız istifa şeklinde ikiye ayırırken hangi hallerin haklı istifa sebeplerine girdiğini düzenlememiştir. Bununla birlikte uygulamada; iş sahibinin avukata yanlış ve yanıltıcı bilgi ve belge sunması, iş sahibinin avukata karşı üstlendiği mali yükümlülükleri tam ve zamanında yerine getirmemesi, avukatın yazılı onayı alınmadan işi takip için başka avukatlara da vekalet verilmesi, iş sahibinin avukata karşı suç teşkil eden bir eylemde bulunması ve iş sahibinin avukat haricinde karşı taraf ile sulh olması gösterilmektedir⁵³³. Bununla birlikte söz haklı istifa sebepleri bunlarla sınırlı tutulamaz. Söz konusu sebeplerin ortak özelliği iş sahibi ile avukatın arasında bulunan güven ilişkisinin sona ermesinden kaynaklı olarak sözleşmenin sona ermesidir. O halde bu gibi güven ilişkisini ortadan kaldıran, ahlak, iyiniyet ve dürüstlük kurallarına aykırılık gösteren sebeplerin bulunması halinde yine sözleşme sona erdirilebilecek ve avukatın haklı istifası söz konusu olacaktır⁵³⁴.

Avukatın haklı istifa sebeplerinden biriyle istifa etmesi durumunda avukatlık ücreti ne olacağı durumu Av. K. m. 174' te açık düzenlenmemiştir. Fakat avukatın haksız azlını düzenleyen Av. K. m. 174/II fıkrasının bu durumda da uygulanması

⁵³² Sungurtekin Özkan, s. 300; Aydın, s. 107.

⁵³³ Karateke, s. 132; Aydın, s. 108; Diğer Azil ve İstifa Durumlarında Ücret ve Yargı Kararları İçin Bkz. , Coşkun Ongun, Azil ve İstifa Hallerinde Avukatlık Ücretinin Belirlenmesi, İBD, C. 88, S. 2014/3, s. 78 vd.

⁵³⁴ Güner, s. 352; Aydın, s. 108; Günergök, s. 148.

gerekecektir. Dolayısıyla avukatın haklı istifa etmesi durumunda avukat iş sahibinden sözleşme gereği kararlaştırdıkları ücretin tamamını alacaktır. Avukat ile sözleşme yok ise haklı azil durumunda avukatlık ücreti Av. K. m. 164/IV hükmü gereğince yetkili merciler tarafından tespit edilen ücret ile dava dolayısıyla karşı tarafa yüklenecek olan vekalet ücretlerinin toplamıdır⁵³⁵.

3. Avukatın Haksız Sebep İstifa Etmesi Durumunda Avukatlık Ücreti

Avukatın haksız istifasında ise istifa sebepleri iş sahibi yönünden dikkate alınmalıdır. Zira avukatın haklı gördüğü istifa sebebi iş sahibi bakımından haksız istifa sebebi olarak görülebilir. Nitekim bir avukatın milletvekili seçilmesi durumunda söz konusu istifa nedeni avukat bakımından haklı bir sebep olarak değerlendirilirken iş sahibi bakımından haksız istifa olarak değerlendirilebilir. Bununla birlikte avukat hiç bir sebep göstermeden de istifa edebilir. Bu durumda da avukatın haksız istifa ettiği söz edilmesi gerekmektedir⁵³⁶.

Avukatın haksız istifa etmesi durumunda avukatlık ücretine hak kazanamaz. Bu durum Av. K. m. 174/I de "*Üzerine aldığı işi haklı bir sebep olmaksızın takipten vazgeçen avukat hiçbir ücret isteyemez ve peşin aldığı ücreti geri vermek zorundadır.*" denilmek suretiyle düzenlenmiştir. Söz konusu madde uyarınca haksız sebeple istifa eden avukat peşin almış olduğu avukatlık ücreti ve iş dolayısıyla almış olduğu ve kullanmadığı masrafları iş sahibine iade etmekle mükelleftir⁵³⁷.

Av. K. m. 171 uyarınca avukat üzerine aldığı işi sonuna kadar devam ettirmek zorundadır. Dolayısıyla avukatın haksız istifası durumunda aldığı işi sonuna kadar devam ettirmediği için işin belirli bir aşamasına getirdiğinden bahisle ücret istemesi uygun değildir⁵³⁸. Bununla birlikte avukatın haksız istifası dolayısıyla iş sahibi bir zarar görmüş olabilir. Bu zararı da tazmin ettirilmesini iş sahibi yetkili mercilerden talep edebilir.

⁵³⁵ Sungurtekin Özkan, s. 300 vd.; Karateke, s. 132; Güner, s. 347; Aydın, s. 108-109.

⁵³⁶ Karateke, s. 132; Güner, s. 346; Günergök, s. 148.

⁵³⁷ Sungurtekin Özkan, s. 297; Karateke, s. 132; Güner, s. 346; Aydın, s. 109; Günergök, s.148.

⁵³⁸ Karateke, s. 132; Aydın, s.109 Güner, yukarıda sayıldığı şekilde avukatın şahsından kaynaklanmayan sebeplerden dolayı avukatın işten el çekmesi durumunda avukatın geldiği noktaya kadar olan ücrete hak kazanması gerektiğini savunmaktadır. Güner, s, 346.

4. Avukatın Haklı Sebep ile Azli Durumunda Avukatlık Ücreti

Öncelikli olarak avukatın azli de tek taraflı irade beyanıdır. Azil için mutlaka haklı bir nedene gerek yoktur. Haklı neden sadece istenilecek ücret, tazminat ve alacak yönünden önem taşımaktadır⁵³⁹. İş sahibi avukat ile karşılıklı güven ilişkisinin sarsıldığını düşündüğü zaman bu ilişkiyi azil yoluyla sona erdirebilir. Bu beyanın avukata ulaşmasıyla hüküm ve sonuç doğurur⁵⁴⁰. Avukatın azli kabul etmesine gerek yoktur. Kabul etmese de azil hüküm ve sonuç doğurur. Bununla birlikte avukat azil edilene kadar üzerine aldığı işi gerekli özeni göstererek görmek zorundadır. Hatta azil iradesi kendisine ulaşana kadar yapmış olduğu tüm işlemlerden ücret alır⁵⁴¹.

Av. K. m. 34 avukatın haklı azline dayanak olarak gösterilen en temel maddedir. Söz konusu hükme göre avukatlar *"yükledikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmakla yükümlüdürler."* Buradan hareketle avukatın işi zamanında yapmaması, işi takipsiz bırakması, eksik yapması, müvekkiline karşı yasal sorumlulukları yerine getirmemesi, eksik bilgi vermesi, iş sahibinin bilgisi dışında karşı tarafla görüşmesi, iş sahibi adına aldığı paraları zamanında ve tam olarak vermemesi, güveni sarsıcı davranışlarda bulunması, başlıca haklı azil sebepleri olarak sayılabilir⁵⁴². Nitekim Av. K. m. 34'ün avukatın azli konusunda öncü hüküm olmasından dolayı bunlardan başka ortaya çıkabilecek azil konularında somut olayın özelliklerine göre bir değerlendirme yapılmalıdır.

İş sahibi azlettiği avukatı haklı sebeplerden dolayı azlettiğini tanık dahil her türlü delille ispat edebilir⁵⁴³. Azilde önemli olan avukatın kusur veya ihmali bir davranışının bulunmasıdır. Avukatın bu kusurlu veya ihmali davranışı iş sahibine azli

⁵³⁹ Özkaya, s. 663.

⁵⁴⁰ TBBDKK., 20.11.1993, E. 1993/64, K. 1993/67; *"Şikayetli, her ne kadar, şikayetçilerin müvekkili tarafından azledilmiş olması üzerine davayı üstlendiğini savunmuş ise de, azilnamenin noterlikçe 24.01.1991 günü düzenlendiği ve henüz şikayetçi avukatlara tebliğ edilmeden, aynı gün (24.01.1991 tarihinde) yeni vekaletnamenin dosyaya ibraz edildiği saptanmış bulunmaktadır gerekçesiyle azilin tebliği gerektiğini açıkça kabul etmektedir."* Erem, Şerh, s. 479.

⁵⁴¹ Güner, s. 347; Aydın, s. 110.

⁵⁴² Aydın, s. 111; Karateke, s. 128; Diğer azil sebepleri ve yargı kararları için bkz. Güner, s. 351-352; Gökyayla, s. 77 vd.

⁵⁴³ Güner, s. 351; Sungurtekin Özkan, s. 298; Aydın, s. 111; Karateke, s. 129.

haklı sebebe dayanması noktasında dayanak teşkil etmektedir. Yoksa avukatın iyi veya kötü niyetli olmasının burada bir önemi bulunmamaktadır⁵⁴⁴.

Avukatın iş sahibi tarafından haklı olarak azledilmesi durumunda avukatlık ücreti Av. K. m. 174/II de düzenlenmektedir. Söz konusu hükme göre " *avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez.*" denilmek suretiyle avukatın ücretinin haklı azil sebebiyle ödenmeyeceği düzenlenmiştir. Her ne kadar maddenin bu kısmında haklı azil sebebiyle avukatlık ücreti ödenmeyeceğinden bahsedilmiş ise de Av. K. m. 174/I gereğince avukatın iş sahibinden peşin olarak almış olduğu avukatlık ücreti ve iş dolayısıyla kullanacağı masrafları da iadesi gerekmektedir⁵⁴⁵. Söz konusu düzenlemenin amacı avukatın haksız kazanç elde etmesinin önüne geçilmek istenmesidir. Aksi takdirde ücretini işin başında peşin alan avukatın daha sonra iş sahibi tarafından haklı azledilmesi durumunda kusuru dolayısıyla almış olduğu ücreti iade etmemesi durumunda sorumluluktan kurtulması gündeme gelecektir ki bu durum kabul edilemez⁵⁴⁶.

Öğretideki bir görüşe göre, haklı azil durumunda kötü niyetli olmayan avukatın mesleki bilgisini ve mesaisini iş sahibi adına kullanmasından dolayı müvekkile zarar vermediği durumlarda emek ve mesaisine denk gelen ücretin kendisine ödenmesi gerekir⁵⁴⁷. Yargıtay'da eski tarihli bir kararında bu görüşe uydun olarak bir karar yayımlamıştır⁵⁴⁸.

---

⁵⁴⁴ Aydın, s. 111; Sungurtekin Özkan, s. 299; Güner, s. 350; Karateke, s. 129; Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz.; Y13HD., 26.09.1974, E. 1974/2403, K. 1974/2144; "*Davalının, davacı avukatının hak ettiği ücreti ödemekten kaçınabilmesi için azlin haklı bir nedene dayanması gerekir. Diğer bir deyimle avukat kusur veya ihmalden dolayı azledilmişse kendisine ücret ödenmesi gerekmez. İnceleme konusu olayda, davacının kusur ve ihmali isbatlanmış değildir. Mahkemece davalının azil konusunda kötüniyeti bulunmadığı esas alınarak hüküm tesis edilmiştir. Oysa az önce belirtildiği üzere davalının azilde iyi veya kötü niyeti değil, davacının ihmal ve kusurunun isbatlanması şarttır. Bu itibarla mahkemenin bu görüşü kanuna uygun bulunmamıştır. Öte yandan davacı avukatın kamulaştırma işlerini almak için köy köy dolaştığı davalı tarafından isbatlanmadığı gibi esasen böyle bir durumun varlığı dahi hizmeti karşılığı gerçekleşen ücretinin verilmemesini gerektirmez. İstmlak Kanununun 31, 32, 33 üncü maddeleri konumuzla ilgili değildir. Mahkemece bu yönler gözetilmeden, kanuna uymayan düşüncelerle davanın reddine karar verilmesi bozmayı gerektirir.*" http://www.kararevi.com/karars/472984_yargitay-13-hukuk-dairesi-e-1974-02403-k-1974-02144#.VE4oQB-9q4Y E.T. 24.05.2014.

⁵⁴⁵ Karateke, s. 129; Aydın, s. 111.

⁵⁴⁶ Aydın, s. 111.

⁵⁴⁷ Sungurtekin Özkan, s. 299 ; Güner, s. 353; Sarı, s. 188-189.

⁵⁴⁸ YHGK., 23.09.1987, E. 1987/3-188, K. 1987/658; "*Avukatlık Kanununun 174. maddesinin 2. fıkrası hükmünce Avukatın azli halinde ücretin tamamı verilir. Şu kadar ki, avukat kusur veya*

Kanımızca bu görüş ve Yargıtay'ın kararı isabetli değildir. Zira yasa maddesi açık şekilde avukatın kusuru ve ihmali dolayısıyla avukatlık ücreti alamayacağını belirtmiş ve bu duruma yukarıda anıldığı üzere her hangi bir istisna tanımamıştır. Azlin haklı sebebe dayanması durumunda artık avukatın iyi veya kötü niyetli olmasının bir önemi bulunmamaktadır⁵⁴⁹. Zararın oluşup oluşmaması haklı azil sebebiyle avukatın ücret alamamasını engellemez. Zira zarar iş sahibinin avukata karşı açacağı tazminat davasının konusuna girer⁵⁵⁰. Bu nedendir ki avukat, kusur veya ihmali davranışı nedeniyle haklı olarak azledilmiş ise avukatın kötü niyetli olmaması ona azil anına kadar sarf ettiği emek için ücret talep etme yetkisi vermemelidir⁵⁵¹.

5. Avukatın Haksız Azledilmesi Durumunda Avukatlık Ücreti

Haksız azil durumunda avukatlık ücretinin durumu ne olacaktır? Haksız azilde avukat kendi sorumluluğu dışındaki olaylardan dolayı iş sahibi tarafından işten

---

ihmalinden dolayı azledilmiş ise ücretin ödenmesi gerekmez. Olayda davacı avukatın haklı nedenlerle azledilmiş bulunduğu yerel mahkemece ve Özel Dairece kabul edilmiş bulunmaktadır. Davacı avukat davalının aynı vekaletname ile muhtelif davalarını takip etmektedir. Bu davalardan azle yol açan dava Kocaeli Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 1977/68 esas sayısında kayıtlı olup az önce metni aynen alınan yasa hükmü gereğince davacı 1977/68 esas sayılı dosyada avukatlık ücretine müstehak değildir. Diğer davalara gelince; 1977/68 esas sayılı dosyada azlin haklı nedene dayandığı benimsendiğine göre, aynı vekaletname ile takip olunan diğer davalarda da azil hukuki sonuç doğurur, başka bir anlatımla azli o davalardaki vekalet ilişkisine de sirayet eder. Bu davalar yani 1977/68 esas sayılı dava dışındakiler için ücrete gelince; ilke olarak haklı azil halinde avukatlık ücreti istenilemez ise de, 1977/68 sayılı dosyada davacı avukatın azle yol açan davranışının davalı müvekkili aleyhine herhangi bir sonuç doğurmadığı, sözü edilen davanın müvekkil lehine sonuçlandığı bir gerçektir. Hal böyle olunca diğer davalar için sonuçlanmamış olsa dahi azil tarihine kadar davacı avukatın sarf ettiği mesai dikkate alınarak adalete uygun bir avukatlık ücreti takdiri bu olayın özelliği itibarıyla hakkaniyete uygun düşecektir. O halde mahkemece azle yol açan, esas 1977/68 sayılı dava için davacının ücrete müstehak olmadığı dikkate alınarak diğerleri için verilecek avukatlık ücretinin miktarı, ilgili dosyalar incelenerek her birinden azil olana kadar olan mesai ile yapılan işin önemi ve işin bulunduğu aşama göz önünde bulundurularak hakkaniyete uygun olarak hesaplanmalı ve sonucu uyarınca bir karar verilmelidir." Karar için bkz., Özkaya, s. 668.

⁵⁴⁹ Haklı bir sebeple azledilirse, yine kural olarak avukat hiçbir ücret talep edemez. Azil anına kadar sarf ettiği mesaisine karşılık avukata belli bir ücretin ödenmemesi, Kanun'un mevcut sistemi karşısında işin niteliğine de uygundur. Kanun deyim yerindeyse "ya hep ya hiç" ilkesi benimsemiştir. Avukat ücretin ya tamamına hak kazanacak ya da hiçbir bedel talebinde bulunamayacaktır. Bu bakımdan avukatın azil anına kadar sarf ettiği mesaisi göz önünde tutulamayacağı gibi, iyiniyet-kötüniyet ayrımı da yapılmayacaktır. İşin son aşamasına yaklaşıldığında, iş sahibinin ücret ödememek için avukatı azletmek için fırsat kollayacağı düşünülse bile, işin nitelik ve kapsamı, güvenlik ilişkisinin özelliği karşısında ödenmesiz denebilecek sebepler, zaten haklı sebep olarak değerlendirilemez. Bu sonuç, avukatlığın uzmanlık gerektiren bir meslek olması, özen borcunun yüksek olmasıyla da paraleldir. **Gökyayla**, s. 93.

⁵⁵⁰ **Güner**, s. 348; **Aydın**, s. 111.

⁵⁵¹ **Karateke**, s. 129; **Günergök**, s. 152; **Aydın**, s. 111.

el ektirilmektedir⁵⁵². İř sahibinin avukatı azlinde haklı sebebinin bulunup bulunmadığı avukatlık ücretini tayin edecek yetkili merci tarafından önem taşımaktadır. Bu nedenledir ki yetkili merci ücreti tayin ederken azlin haklı olup olmadığı hususlarını değerlendirecektir.

Haksız azil sebepleri kanunda sayılmamıştır fakat çok geniştir. Somut olayın farklılığına göre çeşitlilik göstermektedir. Haksız azil geniş anlamda haklı azil kavramından hareketle avukatın kusur veya ihmalden kaynaklanmayan tüm azil türleri olarak adlandırılır⁵⁵³. Avukatın haksız azle sebep bir davranışının olup olmadığı araştırılır.

Avukatın haksız azli farklı şekillerde kendisini gösterebilmektedir. Örneğin, iş sahibinin avukata davanın açılması ve seyri için gerekli olan masrafları vermemesi, iş sahibinin avukatlık sözleşmesi yapmış olduğu avukatı daha sonradan bu işi beceremeyecek nitelikte görmesi, avukattan hukuka aykırı talepte bulunması ve bunu yerine getirmemesi durumunda azletmesi, avukatla yapmış olduğu iş bitmediği halde karşı tarafla sulh olması, iş sahibinin vermesi gereken belgeleri vermemesi fakat avukatı iş yapmadığından bahisle azletmesi, iş sahibinin bir başka avukatla anlaşması gibi durumlar haksız azil sebepleri olarak gösterilmektedir⁵⁵⁴.

Av. K. m. 174 avukatın haksız azli durumunda alacağı ücreti düzenlemektedir. Söz konusu hükme göre haksız azledilen avukat ücret alacağıının tamamını elde etmiş olur. Avukatın azlinin hangi aşamada yapıldığının önemi bulunmamaktadır⁵⁵⁵. Avukatın söz konusu ücret alacağı iş sahibi ile arasında yapmış olduğu sözleşme uyarınca serbestçe belirlenen ücret olacağı gibi ücretin belirlenmediği durumlarda Av.K. m. 164/IV hükmü gereği yetkili merci tarafından belirlenecek ücretle karşı tarafa yüklenilecek olan vekalet ücretinin toplamıdır. Avukat haksız azle uğradığını iddia ettiği zaman müvekkilden iki ücretin toplamını isteyebilir⁵⁵⁶.

---

⁵⁵² Aydın, s. 111.

⁵⁵³ Aydın, s. 112 ; Karateke, s. 130.

⁵⁵⁴ Karateke, s. 130; Aydın, s. 112.

⁵⁵⁵ Sungurtekin Özkan, s. 300; Güner, s. 354.

⁵⁵⁶ Aydın, s. 113; Güner, s. 356; Aday, s. 123; Aksi yönde görüş için bkz. Sungurtekin Özkan, s. 301.

Bununla birlikte karşı tarafa yüklenilecek vekalet ücretine haksız azil durumunda azlin genel olarak davanın sona ermesinden önce gerçekleşmesinden dolayı, söz konusu ücretin henüz bir ilamda geçmediğinden dolayı iş sahibinin bu ücreti ödeyip ödememesi gerektiği konusu tartışmalıdır. Söz konusu ücret müspet zarar olarak kabul edilmediği için avukatın bu ücrete hak kazanmadığı ileri sürülmektedir⁵⁵⁷. Nitekim bu konuda bir yargı kararında avukatın haksız azil nedeniyle karşı tarafa yükletilecek olan avukatlık ücretinin talep edilebilmesi için dava veya takip ile talep edilen alacakların tahsil edilmiş olması gerektiği belirtilmiştir⁵⁵⁸.

Haksız azilde ücretin tamamının hak edildiği görüşü karşısında Yargıtay'ın bir kısım kararlarında ücretin tamamından indirim yapılmasını istemektedir. Özellikle sürekli avukatlık hizmetinin verildiği sözleşmeler açısından önem taşıyan kararlarda Yargıtay, avukatın sözleşme süresinin geri kalan kısmının ücretini alacağını⁵⁵⁹ avukatın işi yapmadığından dolayı tasarruf ettiği yahut diğer bir iş ile kazandığı ve kazanmaktan kasten feragat ettiği şeylerin ücretten indirilmesini istemektedir⁵⁶⁰.

---

⁵⁵⁷ Tartışmalar için bkz. **Günergök**, s. 148 vd. ; **Sungurtekin Özkan**, s.300 vd.; **Karateke**, s.130 vd; **Güner**, s. 356.

⁵⁵⁸ Y13HD., 17.02.2007, E. 2006/14029, K. 2007/1900; " *Avukatlık kanununun 164/son maddesi hükmüne göre, karşı tarafa yüklenen ücret avukata aittir. Mahkemenin kabulünün aksine sözleşmenin 5. maddesinde de karşı taraftan alınacak vekalet ücretinin avukata ait olacağı kararlaştırılmıştır. Karşı tarafa tahmil edilecek vekalet ücretinin miktarı, dava ve icra takibinin sonuçlanması ile belli olur. Vekil edenin avukatına ödeme borcunda, bunun karşı taraftan tahsil edildiği anda doğar. Henüz karşı taraftan vekalet ücreti alacağını tahsil etmemiş olan müvekkilden, avukat bu alacağını isteyemez. Ancak kural böyle olmakla birlikte hakim bu kurala sıkı sıkı bağlanmamalı, Avukatlık kanununun 164/son maddesine işlerlik kazandıracak şekilde her olayın özelliğine, durum ve şartlarına göre değerlendirme yapılmalı, özellikle MK'nun 2. maddesinde belirtilen hakkın kötüye kullanılmasına dürüstlük kurallarının ihlaline izin verilmemeli, gerektiğinde müvekkilin bu alacağını da karşı taraftan tahsil etmiş olduğu kabul edilmelidir.*" Karar için bkz. ; http://www.hukukdairesi.com/onucuncu_hukuk_dairesi/yargitay_karari/2007/1900.html E.T. 30/11/2014.

⁵⁵⁹ Y13HD., 07.07.1997, E. 1997/4615, K. 1997/6170; Karar için bkz. **Özkaya**, s. 670.

⁵⁶⁰ Y13HD., 14.01.2008, E. 2007/8188, K. 2008/253; "*Vekalet sözleşmesi karşılıklı güvene dayalı bir sözleşme olup, güven sözleşmenin önemli bir özelliğini teşkil eder. Bu nedenle taraflardan her biri, sözleşmeyi her zaman feshedebilir. Yani vekaletten istifa ve azil BK.396/1.maddesi gereği her zaman caizdir. O halde, istifa ve azil hakkından önceden feragatı öngören veya zorlaştıran kararlaştırmalar geçersizdir. Bu nedenle, taraflar arasında düzenlenmiş bulunan sözleşmenin 8.maddesinin,az yukarıda açıklanan ilkelere aykırı hükmü de geçersizdir. Ne var ki buna rağmen, azil haksız olduğu için davacı ücretin tamamına hak kazanır. Ancak, BK. 390 ve 325.maddeleri uyarınca davacının işi yapmadığından dolayı tasarruf ettiği, yahut diğer bir iş ile kazandığı ve kazanmaktan kasten feragat eylediği şeylerin ücretinden indirilmesi gerekir.O halde; mahkemece, uzman bir bilirkişi aracılığı ile inceleme yaptırılmalı ve BK.325.maddesi hükmü gereğince davacı avukatın ücretinden indirilmesi*

Haksız azil dolayısıyla avukatın talep edeceği avukatlık ücretini talep ve dava etme hakkı azlin kendisine ulaşması ve bu konuda bilgi sahibi olmasıyla başlamaktadır⁵⁶¹. Azledildiğini öğrenen avukat ücret alacağı için isterse alacak davası yoluyla, isterse ilamsız takipte bulunur, iş sahibi söz konusu ücret alacağına itiraz ederse avukat bu durumda itirazın kaldırılması davasında icra inkar tazminatı da talep edebilir⁵⁶².

Azlin haklı nedene dayanmaması ve azil sırasında ileri sürülen azil nedenleri avukatın kişisel haklarını zedelemiş olabilir. Bu durumda avukat azil ile elde ettiği ücret talep hakkının dışında kişilik haklarına saldırı nedeniyle manevi tazminatta isteyebilir⁵⁶³.

---

gereken miktar saptanmalı ve sonucuna uygun karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi usul ve yasaya aykırı olup, bozma nedenidir." Karar için bkz.; http://www.hukukdairesi.com/onucuncu_hukuk_dairesi/yargitay_karari/2008/253.html.

⁵⁶¹YHGK, 27.5.2009, E. 2009/13-163, K. 2009/222; "Alacak davasında; davacı avukat olduğunu, vasiyetnamesinin tenkisi hususunda dava açmak üzere davalıların vekilliğini üstlendiğini ve bu hususta sözleşme düzenlendiğini vasiyetnamenin tenkisi hakkında dava açarak layıkıyla görevini devam ettirmesine rağmen davalılar tarafından haksız olarak azledildiğini ileri sürerek vekalet ücretinin faiziyle birlikte tahsilini istemiştir. Davacının vekalet görevi azledildiği tarihte sona ermiş bulunmaktadır. Kendisi istifa etmediği halde, azledilmek suretiyle vekalet görevi sona eren davacı avukatın ücretini talep ve dava etme koşulu da azil tarihinde gerçekleşmiştir. Bu itibarla tenkis davası sonuçlanmadığından henüz dava koşulunun gerçekleşmediğinin kabulüne olanak bulunmamaktadır. Mahkemece, azlin haklı olmadığı kabul edilmesi halinde sözleşmenin geçerli olup olmadığı da değerlendirilerek sözleşme kapsamında davacının hak kazandığı ücret belirlenmelidir. Mahkemenin değinilen bu yönü göz ardı ederek henüz dava açma koşulunun oluşmadığı gerekçesiyle karar vermesi hukuka aykırıdır." Karar için bkz.; ABD, Yıl 2010, S. 1; s. 408.

⁵⁶² Y13HD., 24.11.2005, E. 2005/10723, K. 2005/17349; "İİK.nun 67. maddesinin 2. fıkrası hükmünce, icra inkar tazminatına hükmedilebilmesi için borçlunun takip sırasında ödeme emrine itiraz etmesi ve alacaklının, alacağını mahkemede dava ederek, haklı çıkması yasal koşullardandır. Burada borçlunun kötü niyetli itiraz etmiş bulunması da yasal koşullardan değildir. İcra inkar tazminatı, aleyhinde yapılan icra kovuşturmasına itiraz eden ve işin çabuk bitirilmesine engel olan borçluya karşı konulmuş bir yaptırımdır. Bunlardan ayrı; alacağın likit ve belli olması gerekir. Daha geniş bir açıklama ile Borçlu tarafından alacağın gerçek miktarı belli sabit veya belirlenmek için bütün unsurlar bilinmekte veya bilinmesi gerekmekte böylece borçlu tarafından tahkik ve tayin edilmesi mümkün nitelikte olması yeterlidir.Borçlu yalnız başına ne kadar borçlu olduğunu tespit edebilir durumda ise alacağın likit ve muayyen olduğunun kabulü zorunludur. Açıklanan yasal kuralların ışığında takip konusu asıl alacak değerlendirildiğinde likit olup asıl alacak miktarı üzerinden davacı yararına icra inkar tazminatına hükmedilmesi gerekir. Mahkemece yanlış değerlendirme sonucu bu istemin reddine karar verilmesi usule ve yasaya aykırı olup bozma nedenidir". Karar için bkz., <http://legalbank.net/belge/y-13-hd-e-2005-10723-k-2005-17349-t-24-11-2005-avukatin-isi-takipten-vazge-199-mesi-azli-ve-220-cret/499351/> E.T. 22/10/2014.

⁵⁶³ **Sungurtekin Özkan**, s. 300; **Güner**, s. 358.

V. AVUKATLIK ÜCRETİNİN MUACCELİYETİ, AVUKATLIK ÜCRET ALACAĞINDA FAİZ VE AVUKATLIK ÜCRETİNDE ZAMANAŞIMI

A. Genel Olarak

B. Avukatlık Ücretinin Muacceliyeti

Avukat ile iş sahibi ücretin işin bitiminde ödeneceğine ilişkin kuralın aksine düzenleme yapabilirler. Kanunda sözleşme serbestisi ilkesi gereği taraflar aralarında yapmış oldukları sözleşmeye ücretin sözleşmenin kurulmasıyla ödeneceğini belirtebilecekleri gibi taksit taksit ödenmesini veya sözleşmenin belirli bir zaman diliminde ödenmesini de belirtebilirler⁵⁶⁴. Sözleşmenin taksit taksit ödenmesi ve belirli bir vadeye bağlanması durumunda vadenin geldiği tarihte borç muaccel hale gelir. Bununla birlikte avukat ile iş sahibi yapmış oldukları sözleşmede avukatlık ücretinin taksitlerden birinin ödenmemesi halinde diğer tüm taksitlerinde muaccel olacağına ilişkin kural koyabilirler kanunda ve meslek kurallarında bu konuda bir yasak yoktur⁵⁶⁵.

Avukat iş sahibi ile yapmış olduğu avukatlık sözleşmesi uyarınca belirledikleri ücreti talep edebilmesi için söz konusu ücretin muaccel hale gelmiş olması gerekmektedir⁵⁶⁶.

---

⁵⁶⁴ Aydın, s. 121.

⁵⁶⁵ Aydın, s. 121.

⁵⁶⁶ Avukatlık ücretinin muaccel olmasıyla birlikte avukat bu ücreti tahsil aşamasına gelmiştir. Ücretin tahsili ise avukata bir kısım sorumluluklar yüklemektedir. Bu sorumluluğun en başında Vergi Usul Kanunu m. 236 uyarınca serbest meslek kazancı olanların makbuz kesme yükümlülüğü gelmektedir. Bu yükümlülük yalnızca avukat bakımından değil iş sahibi bakımından da geçerlidir. Zira iş sahibi de makbuz istemek ve almak yükümlülüğündedir. Uygulamada avukatlık ücretlerinin daha kolay vergilendirilmesi için icra dosyalarından para alacak olan avukatların serbest meslek makbuzu düzenlemeleri halinde kendilerine ödeme yapılması gerektiğine ilişkin olarak icra müdürlüklerine Maliye Bakanlığı tarafından 375 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği bildirilmiştir. Ancak anılan durum Y12H.D., 9/10/2010, E. 2010/11306, K. 2010/23811 nolu kararıyla tahsil edilen paranın avukata ödenmesine engel olmadığı, avukatın yapmış olduğu hukuksuzluğun vergi usulsüzlük cezasıyla kesilmek suretiyle cezalandırılacağı belirtilmiştir. Yine artık 6352 sayılı yasa ile getirilen "İcra ve iflas dairelerine yapılacak her türlü nakdî ödeme, Adalet Bakanlığı tarafından uygun görülecek bankalarda icra ve iflas dairesi adına açılan hesaba yapılır..." şeklindeki düzenleme dolayısıyla artık makbuz ve vergi kontrolü daha kolay olmaktadır.

Avukatlık ücret alacağına doğması ile avukatlık ücretinin muaccel hale gelmiş olması birbirinden farklı kavramlardır. Avukatlık sözleşmesinin kurulması anında avukatlık ücreti doğmuş olur fakat istenebilir hale gelmiş olmaz⁵⁶⁷.

Avukatlık Kanunu'nda avukatın ücretinin ne zaman istenebileceği konusunda bir düzenleme bulunmamaktadır. Fakat Av. K. m. 171 hükmü gereğince avukatın işi sonuna kadar takip etmekle yükümlü olmasından ve AAÜT'nin 2. maddesinde belirtilen ücretin, kesin hüküm elde edilinceye kadar olan dava, iş ve işlemlerin karşılığı olduğu kuralı karşısında, avukatlık ücretinin avukat ile iş sahibi arasında aksine sözleşme yok ise, üstlenilen işin bitmesi ile muaccel olduğunun kabulü gerekmektedir⁵⁶⁸. Söz konusu düzenlemeler olmasa bile Türk Borçlar Kanunu'nda vekilin ücret alacağını düzenleyen "*aksine sözleşme veya teamül olmadıkça vekalet konusu işin tamamlanmasıyla vekilin ücret hak ettiği*" kuralının kıyas yoluyla burada da uygulanması gerekir⁵⁶⁹.

Avukatlık ücretinde ücretin işin bitmesiyle hak edileceğinin kural olması avukatlık sözleşmesinin niteliğinden dolayı ortaya çıkan bir durumdur. Avukatlık sözleşmesinde hüküm bulunmayan durumlarda vekalet hükümlerinin uygulanacağını belirtmiştik. Avukatlık sözleşmesinin de bu özelliğinden dolayı vekalet gibi işin yapılmasıyla ücret muaccel hale gelmektedir⁵⁷⁰.

Avukat haklı olarak istifa etmiş ya da haksız yere azledilmiş ise, istifa beyanının iş sahibine ya da azil beyanının avukata ulaşması ile Av. K. m. 174 e göre

---

⁵⁶⁷ **Yalçınduran**, s. 149; **Aydın**, s. 120.

⁵⁶⁸ **Günergök**, s. 134; **Karateke**, s. 133; **Aydın**, s. 121; **Sungurtekin Özkan**, s. 314; Aynı yönde YGHK kararı için bkz.; Y13HD, 28.12.2009, E. 2009/5688, K. 2009/15479; "*Avukatlık Kanunu'nun 174/2 maddesi hükmüne göre avukat kusur veyahimahi nedeniyle azil edilmiş yani azil haklı ise ücretinin ödenmesi gerekmez.Taraflar arasında yazılı sözleşme bulunmayan hallerde vekalet ücreti üstlenilen işin sonuçlanması ile muaccel olur.*" İBD, Yıl 2011, Cilt, 85, Sayı 5, s. 394.

⁵⁶⁹ **Günergök**, s. 133; **Sungurtekin Özkan**, s.312; **Aydın**, s. 121.

⁵⁷⁰ **Günergök**, s. 133; **Aydın**, s. 121; **Sungurtekin Özkan**, s. 312.

Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz.; Y13HD., 27.04.1992, E. 1992/3412, K. 1992/ 3899 "*Vekilin ücret alacağı, aksine sözleşme veya teamül olmadıkça vekalet konusu işin gereği gibi görülmesinin tamamlanmasıyla muaccellik kazanır. Vekaletin gereği gibi ifasından T.B.K. m. 96/f. 1 anlamında gereği gibi ifasını anlamak gerekmektedir. Yine, vekaletin gereği gibi ifası kavramına yukarıda değinildiği üzere iş görmenin sadakatle ve özenle yapılması girer.*" Karar için bkz.; YKD., Temmuz 1992, Cilt 18, Sayı 7, s. 1070.

alınacak ücret muaccel hale gelir. Zira, azil ve istifa karşı tarafa ulaşması ile hüküm ifade eder⁵⁷¹.

C. Avukatlık Ücret Alacağında Faiz

Avukatlık ücret alacağı da diğer tüm alacaklar gibi avukatlık hizmetinin yerine getirilmesiyle birlikte muaccel hale gelir ve artık alacaklı avukat borçlu iş sahibinden ödeme yapmasını talep edebilir. İş sahibinin ödeme yapmamasıyla birlikte iş sahibi temerrüde düşmüş olur. Dolayısıyla borçlu artık temerrüdünün sonucu olarak faiz ödemek zorunda kalabilir.

Avukat ile iş sahibi yapmış oldukları ücret sözleşmesinde aksine bir düzenleme öngörmemiş ise iş sahibinin temerrüde düşmesi durumunda ödeyeceği faiz yasal faizdir. Bununla birlikte avukat, sözleşme yapmış olduğu iş sahibinin tacir olması durumunda dahi avukatlık mesleğinin ticari faaliyet olmamasından dolayı ticari faiz isteyemez. Fakat avukat ile iş sahibi aralarında yapmış oldukları ücret sözleşmesine iş sahibinin mütemerrit olması durumunda ticari faiz ödeyeceği yönünde bir hüküm koyabilirler. Bu durum avukat ile iş sahibinin yapmış olduğu sözleşmenin sözleşme serbestisinden kaynaklanmaktadır⁵⁷².

Avukatlık ücret sözleşmesinde faizin başlangıç anı iş sahibinin ne zaman temerrüde düştüğünün tespiti bakımından önemlidir. Zira avukat iş sahibinin borcunun muaccel hale gelmesiyle birlikte artık borç istenebilir hale geldiği için iş sahibinden alacağını talep edecektir. İş sahibi borç istenebilir hale geldikten sonra direnirse ve borcunu ödemek istemezse bu tarih avukat bakımından önemlidir. Zira borçlunun temerrüde düşmesiyle ücret muaccel hale gelmiştir ve iş sahibi avukata olan bu borcunu ödemekle yükümlüdür.

Avukat ile iş sahibi arasında, ücretin ne zaman ödeneceği konusunda bir hüküm bulunmadığında ya da taraflar arasında böyle bir sözleşme hiç yapılmadığında, ücret alacağının işin bitmesi ile muaccel hale gelmesi nedeniyle, avukatın iş sahibine işin bittiğini, ücret alacağının miktarını bildirip istemesi ile iş

⁵⁷¹ Günergök, s. 135; Aydın, s.121.

⁵⁷² Günergök, s. 135; Karateke, s. 133; Aydın, s. 123.

sahibi temerrüde düşer⁵⁷³. Burada avukata bir yükümlülük getirilmektedir. Söz konusu yükümlülük uyarınca avukat işin bittiğini ve ücret alacağının miktarını iş sahibine bildirmekle mükelleftir. Faiz başlangıcı için avukatın bu yükümlülüklerini yerine getirmesi gerekir. Aksi halde faiz başlamaz.

Avukatın iş sahibine işin bittiği konusunda ve ücret miktarı her hangi bir bildirim yapmadığı ve ücret alacağının tahsilini yetkili mercilere taşıdığı durumlarda avukatın bildirim yükümlülüğünü yerine getirmediği için faizin başlangıcı yetkili mercinin önüne geldiği tarihte başlar.

Avukatlık ücreti çeşitli şekillerde ödenebilmektedir. Bunlar ücretin peşin ödenmesi, taksitli ödenmesi gibi durumlarda karşımıza çıkmaktadır. Avukatlık ücret alacağında faizin başlangıç tarihi bu ücretin ödenmesi şekillerine göre değişiklik göstermektedir.

Avukatlık ücretinin belirli bir günde peşin ödeneceği belirtilebilir. Avukatlık ücreti artık bu günün gelmesiyle birlikte muaccel hale gelmiştir. Söz konusu ödeme gününde iş sahibinin bu borcu ödemediği takdirde ihtara gerek kalmaksızın temerrüde düşmüş olmaktadır. Avukat bu tarihten itibaren iş sahibinden alacağı ücrete ek olarak faiz talep edebilir. Bununla birlikte avukat ile iş sahibi her ne kadar ücretin peşin ödeneceğini kararlaştırmış fakat belirli bir ödeme günü koymamışlarsa bu durumda avukatın iş sahibini ihtar çekmek suretiyle temerrüde düşürmesi gerekmektedir. Avukat bu durumda ihtarın çekilmesiyle birlikte iş sahibinden avukatlık ücretine ek olarak faiz isteyebilecektir⁵⁷⁴.

Avukatlık ücretinin taksitler halinde ödenmesinin belirlenmesi durumunda taksitlerden birisinin ödeme gününün gelmesiyle borç o günde muaccel olur. İş sahibi taksitlerden birisinin gelmesiyle birlikte borcunu ödemekle yükümlüdür. Ödemediği takdirde ihtara gerek kalmaksızın temerrüde düşer. Avukatın bu durumda ihtar çekmeksizin borç ve faizini talep hakkı doğmaktadır. Buna karşın taksitlerin belirli gün değil de bir kısım; ilk duruşma tarihi, haciz tarihi, keşif tarihi gibi olaylara bağlandığı durumlarda söz konusu olayların gerçekleşmesiyle birlikte avukatın faiz

⁵⁷³ Aydın, s. 123; Karateke, s. 133; Günergök burada bildirim gerektirmediğini avukatın işi tamamlamasıyla birlikte artık ücretin muaccel hale geldiğini savunmaktadır. Günergök, s. 135.

⁵⁷⁴ Aydın, s. 124.

hakkı doğmaz. Zira söz konusu olayların gerçekleşme tarihinden iş sahibinin haberi olmayabileceği için avukatın ihtar çekmek suretiyle iş sahibinin borcunu muaccel hale getirmesi ve borcun ödenmemesi durumunda söz konusu ihtar tarihinden itibaren faiz talep etmesi gerekmektedir. Fakat iş sahibinin söz konusu olayların tarihini bilmesi ve olaylara avukatla birlikte iştirak etmesi durumunda ihtarla gerek kalmaksızın borcun muaccel hale geldiği ve ödenmediği durumlarda temerrüde düştüğü varsayılır⁵⁷⁵.

Avukatlık ücretinin muaccel hale gelmesi ve ödenmemesi durumunda faiz istenebilmesi avukatın haksız azli veya haklı istifası durumunda farklılık göstermektedir. Avukatın haksız azli durumunda avukatlık ücretine istenecek olan faiz iş sahibinin avukatı azletmesi ve bu beyanın avukata ulaşmasıyla birlikte borç muaccel hale gelir. İş sahibi borcu ödememesi durumunda temerrüde düşer. Söz konusu durumda iş sahibinin azlin haksız olmasını bilmesinden dolayı artık avukatın ihtarına gerek olmaksızın borcu faiziyle birlikte ödemesi gerekmektedir. Ancak Yargıtay'a göre " Her ne kadar dava konusu edilen avukatlık ücret alacağı, avukatın azledilmesi ile muaccel hale gelirse de borçlunun mütemerrit duruma düşmesi anılan paranın ödenmesi hususunda davacının usulen borçluya göndereceği ihtarın tebliği, burada borçluya bir süre verilmişse o müddetin geçmesiyle mümkündür ve ancak o tarihten sonra temerrüt faizine karar verilebilir. Davacı avukatın, davadan önce davalıyı temerrüde düşürdüğü kanıtlanamamıştır. Bu durumda davanın açılmasıyla temerrüdün oluştuğunun kabulü gerekir." şeklinde belirtilmek suretiyle bu duruma değinilmiştir⁵⁷⁶.

Avukatın haklı istifası halinde ise avukatlık ücreti, avukatın istifasının iş sahibine ulaşmasıyla muaccel hale gelmektedir. Avukat haklı istifa beyanında istifasının haklı olduğunu ve ücret alacağını ihtar etmesiyle iş sahibi borcunu ödemekle yükümlüdür. İş sahibinin borcunu ödemediği takdirde temerrüde düşmekte ve avukata sözleşme gereğince kararlaştırılan ücretle birlikte faizde ödemek zorunda

---

⁵⁷⁵ Aydın, s. 124.

⁵⁷⁶ Yargıtay bu konudaki farklı kararı için bkz.; Y13HD., 16.03.1992, E. 1992/1667, K. 1992/2526.

kalmaktadır. Avukatın iş sahibine söz konusu ihtarı çekmemesi durumunda iş sahibine karşı açtığı dava tarihi itibariyle faiz hakkı başlamaktadır⁵⁷⁷.

D. Avukatlık Ücretinde Zamanaşımı

Avukatlık ücret alacağının ne zaman zamanaşımına uğrayacağı konusunda Avukatlık Kanununda bir hüküm bulunmamaktadır. Fakat tezimizde başında da belirttiğimiz üzere avukatlık sözleşmesinin vekalet sözleşmesine benzer hükümler göstermesi nedeniyle Türk Borçlar Kanunu'nda belirtilen vekalet sözleşmesine ilişkin hükümlerin kıyas yoluyla avukatlık sözleşmesine de uygulanması gerekmektedir.

T.B.K. m. 147 bazı sözleşme türleri için zamanaşımı sürelerini belirtmiştir⁵⁷⁸. Bu sözleşme türlerinde uygulanacak olan zamanaşımı süresi beş yıldır. Bunlar arasında vekalet sözleşmesi de bulunmaktadır. Avukatlık sözleşmesinde zamanaşımı süresiyle ilgili bir hüküm bulunmadığı için vekaletle ilişkin olan bu kuralın kıyas yoluyla avukatlık sözleşmesine de uygulanması gerekmektedir⁵⁷⁹. Nitekim Yargıtay uygulamaları da bu yöndedir⁵⁸⁰.

⁵⁷⁷ Karateke, s. 133; Aydın, s. 125.

⁵⁷⁸ T.B.K. MADDE 147'ye göre; "Aşağıdaki alacaklar için beş yıllık zamanaşımı uygulanır:

1. Kira bedelleri, anapara faizleri ve ücret gibi diğer dönemsel edimler.
2. Otel, motel, pansiyon ve tatil köyü gibi yerlerdeki konaklama bedelleri ile lokanta ve benzeri yerlerdeki yeme içme bedelleri.
3. Küçük sanat işlerinden ve küçük çapta perakende satışlardan doğan alacaklar.
4. Bir ortaklıkta, ortaklık sözleşmesinden doğan ve ortakların birbirleri veya kendileri ile ortaklık arasındaki; bir ortaklığın müdürleri, temsilcileri, denetçileri ile ortaklık veya ortaklar arasındaki alacaklar.
5. Vekâlet, komisyon ve acentalık sözleşmelerinden, ticari simsarlık ücreti alacağı dışında, simsarlık sözleşmesinden doğan alacaklar.
6. Yüklenicinin yükümlülüklerini ağır kusuruyla hiç ya da gereği gibi ifa etmemesi dışında, eser sözleşmesinden doğan alacaklar."

⁵⁷⁹ Aydın, s. 125; Günergök, s. 136; Karateke, s. 134; Güner, s. 411.

⁵⁸⁰ Y3HD., 11.06.2009, E. 2009/7997, K. 2009/10103; "Davacılar ile davalı arasındaki ilişki vekalet sözleşmesine dayanmak-tadır. Mahkemece de saptandığı gibi, BK'nın 126/4. maddesi gereğince vekalet akdinden doğan bütün davalar 5 yıllık zamanaşımı süresine tabidir. BK'nın 128. maddesine göre "Zamanaşımı alacağın muaccel olduğu zamandan başlar. Alacağın muacceliyeti bir ihbar vukuuna tabi ise, müruz zaman bu haberin verilebileceği günden itibaren cereyan eder." Vekilin aldıklarını verme borcunun zamanaşımı, iade edilecek şeyin vekile teslimi tarihinden değil, vekalet akdinin sona ermesi tarihinden itibaren işlemeye başlar. Zira, BK'nın 392. maddesi uyarınca vekilin talep üzerine yapmış olduğu işin hesabını vermeye ve her ne nam olursa olsun almış olduğu şeyi müvekkiline iade yükümlülüğü bulunduğu gibi, vekil, sözleşme sürdükçe kendisine tevdi edilen kıymetleri saklamak yükümlülüğü altındadır. Bu yükümlülüğü ile iade yükümlülüğü karşılıklı olarak birbirlerini bertaraf eder ve aldıklarını iade borcunda zamanaşımı sözleşme sürdükçe yürümeye başlamaz. Bu nedenle iade borcunun muacceliyet anı sözleşmenin bitimi tarihidir." Karar için bkz.; <http://www.kararara.com/yargitay/3hd/k2558.htm> E.T. 10/10/2014.

Bir borçlunun zamanaşımı defî sürmesi kendi borcu açısından onun en doğal savunma hakkıdır. Borçlu zamanaşımı defî ileri sürmek suretiyle borcunu ödemekten kurtulur. Eğer borçlu borcunu zamanaşımı geçmiş olmasına rağmen ödemiş ise artık zamanaşımı dolayısıyla ödediği parayı tekrar isteyemez. Borçlunun zamanaşımı defîni ileri sürmesi tek başına hakkını kötüye kullandığı anlamına gelmemektedir. Fakat borçlu bu hakkını kullanırken kimi zaman dürüstlük kurallarına aykırı hareket edebilmektedir.

T.M.K. m. 2 herkesin haklarını gereken dürüstlük kurallarına uygun şekilde kullanması gerektiğini aksi davranışlarda bulunanların haklarını kötüye kullandığını belirtmektedir. Nitekim iş sahibinin dava açmasını engellemek suretiyle avukatı oyalayıcı davranışlar sergilemek suretiyle alacağı zamanaşımına uğratmak istemesi onun hakkını kötüye kullandığı anlamına gelmektedir⁵⁸¹. Bu gibi durumlarda hakkını kötüye kullanan alacaklının izlediği bu yol dolayısıyla bir dava için bazı durumlarda 6 yıl çalışan, temyiz aşamasını bekleyen, aradaki güven ilişkisine binaen sürekli olarak dava için işlemler yapan bir avukatın oyalanmak suretiyle alacağının zamanaşımına uğradığının kabulü uygun olmaz.

Av. K. m. 174/III avukatın peşin ödenmesi gereken ücret ödeninceye kadar işe başlamak zorunda olmadığını belirtmiştir. Buna rağmen avukat iş sahibine güvenerek işe başlamış ve söz konusu işi bitirmişse iş sahibinin bu düzenlemeyi ileri sürerek işe başlamasaydı şeklinde beyanda bulunması hakkının kötüye kullanması anlamına gelir. Zira Kanun burada avukata seçimlik bir hak tanımakta ve işe başlayıp başlamama hususunu avukata bırakmaktadır⁵⁸². Zira uygulamada avukatlar iş sahibinin birden fazla işine bakmak suretiyle mesleklerini icra etmektedirler. Avukatlar iş sahibinin bir kaç işine bakarken bir kısım işleri için ücret alabilmekte diğer bir kısım işleri ise ücreti ne de olsa ödenir diyerek yerine getirmektedirler. Bu durum avukat ile iş sahibi arasında oluşan güvenin bir gereği olarak ortaya çıkmaktadır. Eğer söz konusu işler dolayısıyla iş sahibi avukata ücret ödemezse ve yukarıda anılan maddeyi ileri sürerse bu durum iş sahibinin T.M.K. m. 2 gereğince hakkını kötüye kullandığı anlamını taşır. Dolayısıyla bu gibi durumlarda iş sahibinin

⁵⁸¹ Aydın, s. 126; Günergök, s. 136; Karateke, s. 134; Karahasan, s. 1609.

⁵⁸² Aydın, s. 126-127; Karateke, s. 134.

avukatlık ücretini ödememek istemesi ve zamanaşımı definde bulunması hukuka ve ahlaka uygun düşmez.

VI. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ VE BARO HAKEM KURULLARI

A. AVUKATLIK SÖZLEŞMESİNDEN DOĞAN UYUŞMAZLIKLAR

1. Genel Olarak

Avukatlık sözleşmesi tarafların serbest iradeleriyle şekil serbestisi çerçevesinde tarafların diledikleri şekilde yapılmaktadır. Avukatlık sözleşmesinin bu niteliği gereği her hangi bir şekle bağlı değildir yani yazılı şekil koşulu aranmamaktadır. Avukatlık sözleşmesi yazılı yapılabileceği gibi sözlü olarak ta kurulabilir. Fakat avukatlık sözleşmesinin hüküm ve sonuç doğurabilmesi için tarafların sözleşmenin esaslı unsuru olan belirli bir konuda hukuki yardım çerçevesinde anlaşmış olmaları yeterlidir.

Avukatlık sözleşmesi iş sahibine ve avukata belirli bir kısım borçlar getirmektedir. Bu borçlar avukatlık sözleşmesinin kurulması ve devamında avukatın bir kısım özen borcu, sır saklama borcu gibi yükümlülükleri dolayısıyla olabildiği gibi iş sahibine yüklenen ücret alacağı gibi borçlar söz konusu olabilmektedir.

Tarafların kendilerine düşen yükümlülüklerini yerine getirmemelerinden dolayı bir kısım uyuşmazlıklar meydana gelebilmektedir. Bu uyuşmazlıklar avukatın ücret hakkı dolayısıyla doğabileceği gibi ücret hakkı dışında belirli bir kısım sebeplerden de ortaya çıkabilmektedir.

Aşağıda avukatın ücret hakkı dolayısıyla ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünün mahkeme eliyle çözülmesi ve bu uyuşmazlığı hangi mahkemenin çözmeye yetkili ve görevli olduğu, bununla birlikte ücret alacağı dışında ortaya çıkan uyuşmazlıkların neler olduğu konuları incelenecektir. Son olarak avukatın ücret sözleşmesi sebebiyle oluşan uyuşmazlıkların hakem eliyle çözülmesi konusu incelenecektir.

2. Ücret Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklar

a. Ücret Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yöntemi

Avukatlık mesleğinin aslında daha çok iş sahibi ile başkaları arasında bulunan ihtilafları çözüme kavuşturması beklenirken pek istenmese de avukat ile iş sahibi arasında da Türk Borçlar Kanunu çerçevesinde bir sözleşme kurulmuş olmasından dolayı ihtilaflar ortaya çıkabilmektedir.

Avukat ile iş sahibi arasında ücret uyuşmazlığı çıkması durumunda 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun m. 167, 4667 sayılı kanunla değiştirilmesinden önce avukatın ücret alacağı için iş sahibine karşı yapacağı takip ve davaların baroya bildirilmesi zorunluluğu bulunmaktaydı⁵⁸³. Fakat 4667 sayılı kanunla bu zorunluluk ortadan kaldırılmıştır. Artık avukat iş sahibine karşı yapacağı takip ve açacağı davalarda baroya bildirim yapmadan devam edebilecektir.

Avukatın iş sahibiyle arasında çıkan ücret uyuşmazlığı iş sahibiyle arasında yapmış olduğu sözleşme uyarınca ortaya çıkabileceği gibi sözleşmenin geçersiz olması veya aralarında hiç sözleşme bulunmaması durumunda AAÜT'ye göre belirlenecek ücret konularında veya iş sahibinin ücret ödememek için yapmış olduğu bir takım girişimler nedeniyle de çıkabilir⁵⁸⁴. Avukatlık sözleşmesinde ücret zorunlu unsur olmasa bile kurucu unsur olmamasından dolayı avukatlık sözleşmesinde ücretin olmaması sözleşmenin geçerliliğini etkilemez. Avukatın avukatlık hizmetinin karşılığı olarak ücret hakkı onun yasal bir hakkı olup avukatlık ücretinden dolayı bir uyuşmazlık söz konusu olduğunda onun bu hakkı evleviyetle korunmalıdır⁵⁸⁵.

Avukatlık ücreti dolayısıyla iş sahibi ile avukat arasında bir uyuşmazlık ortaya çıktığı zaman söz konusu uyuşmazlığa uygulanacak Avukatlık Kanunu ve sözleşmede belirtilen diğer kuralların sözleşmenin yapıldığı tarihte yürürlükte olan kurallar mı olacağı, yoksa uyuşmazlığın çıktığı tarihte yürürlükte olan kurallar mı olacağı hususu önemlidir. Zira Avukatlık Kanunu zaman içinde ücret konusunda

⁵⁸³ Yürürlükten kaldırılan Av. K. m. 167'ye göre; "Ücret davası açacak avukatlar önce baro yönetim kuruluna haber vermek zorunluluğundadırlar. Bu zorunluluk ihtiyati tedbir ve ihtiyati haczi kapsamaz."

⁵⁸⁴ Güner, s. 400.

⁵⁸⁵ Karateke, s. 140.

birtakım değişiklikler getirmiş olabilir. Öğretide ve Yargıtay kararlarında sözleşmenin yapıldığı tarihin dikkate alınması gerektiğine değinilmektedir⁵⁸⁶.

Avukatlık ücretinden dolayı ortaya çıkan uyuşmazlıklar çeşitli şekillerde ortaya çıkabilmektedir. Bunlar avukatlık ücretinin miktarı, ödeme şekli ve zamanı, yazılı sözleşme bulunmamasından kaynaklanan ücret uyuşmazlıkları, yazılı sözleşme bulunduğu durumlarda yazılı sözleşmenin geçersiz olmasından kaynaklanan ücret uyuşmazlıkları ve ücret alacağının muaccel hale gelmesine rağmen ödenmemesi gibi durumlarda ortaya çıkar.

Avukatlık ücretinin miktarı, ödeme şekli ve ödeme zamanı konusunda ortaya çıkan uyuşmazlıklarda öncelikli olarak yetkili merci tarafların sözleşmeyle belirledikleri kuralları inceleyerek çözüme kavuşturur. Ücret sözleşmenin kurucu unsuru olmadığı için yazılı sözleşmede yer almayabilir. Ücretin sözleşmede yer alması durumunda yetkili merci avukatın iş sahibine karşı görevini yerine getirdiği

---

⁵⁸⁶ **Güner**, s. 400; **Aydın**, s. 71; Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz.; Y13HD, 04.07.2005, E. 2005/5297, K. 2005/11646; "Davacı avukat ile davalı arasında dosyada örneği olan tarihsiz avukatlık ücret sözleşmesinin yapıldığı, davacının davalı tarafından verilen 4.1.2001 tarihli vekaletname ile dava dışı borçlular aleyhine alacaklı vekili olarak 209,940 doların tahsili için Zeytinburnu 2. İcra Müdürlüğünün 2001/32 esas sayılı icra dosyası ile icra takibi yapıldığı, takiple ilgili olarak borçlular aleyhinde yine Zeytinburnu İcra, Ceza mahkemesinin 2001/93 ve 95 esas sayılı ve Bakırköy 2. İcra Tetkik Mercii'nin 2001/441 esas sayılı dosyalarının takip edilerek ve neticelendirilmesi ve satış kararı aşamasında davalı alacaklının alacağını haricen tahsil etmesi nedeniyle takibin sonuçlandırılmadığı, tüm dosya kapsamı ile sabit olduğu gibi, taraflar arasında da çekişmesizdir. Davacı yaptığı hizmet nedeniyle avukatlık ücret sözleşmesine dayanarak sözleşmede kararlaştırılan ve karşı taraftan tahsil edilecek ücretlerden oluşan ücret alacağının tahsili talebiyle bu davayı açmıştır. Taraflar arasında Ocak 2001 tarihinde düzenlenen, tarihsiz ücret sözleşmesinin 4 ve 6. maddesinde, yapılacak tahsilatların % 10'u oranında ücret ödenmesi, anlaşma halinde karşı tarafın ödeyeceği ücretin iş sahibinin ödeyeceği ücret olarak kabul edilemeyeceği ve karşı tarafa yüklenecek ücreti vekaletin avukata ait olacağı kararlaştırılmıştır. Taraflar arasında yapılan bu ücret sözleşmesinin geçerliliğinin yapıldığı tarihte yürürlükte olan avukatlık kanunu hükümlerine göre incelenip belirlenmesi gerekir. Söz konusu ücret sözleşmesinde, icra takibinin sonuçsuz kalması ve dolayısı ile müvekkilin alacağın hiç tahsil edilmemesi halinde davacı avukata bir ücret ödenmesi kararlaştırılmamıştır. Bu haliyle sözleşmede kararlaştırılan ücret başarıya göre değişme koşulunu içermediği gibi, tahsil edilecek meblağın % 10'u olarak ücret ödenmesi, hasılı davaya iştirak niteliğindedir. Bu nedenle sözleşme tarihinde yürürlükte olan avukatlık kanununun 163. ve 164. maddesi gereği geçersizdir. Bu itibarla davacı ancak icra takibinin yapıldığı tarihte yürürlükte olan Avukatlık asgari Ücret Tarifesine göre ücret isteyebilir. Ayrıca tahsilat davalı tarafından engellendiğinden, icra takibi sonucu karşı tarafa yüklenecek ücret ile: yine davalı taraf adına takip ettiği icra ceza ve Tetkik Mercii'ndeki dosyalardan dolayı davalıdan ücret isteyebilir. Mahkemece davacının yukarıda açıklanan doğrultuda talep edeceği toplam alacağı uzman bilirkişi aracılığı ile belirlenip, daha önce verilen kararı davalının temyiz etmemesi nedeniyle davacı lehine oluşan muktesap hakkı nazara alınarak, sonucuna uygun karar verilmesi gerekirken, yazılı şekilde hüküm tesisi usul ve yasaya aykırı olup bozmayı gerektirir." Kaynak için bkz.; http://www.hukukdairesi.com/onucuncu_hukuk_dairesi/yargitay_karari/2005/11646.html E.T. 11.10.2014.

ya da vekalet ilişkisinin haklı azil istifa gibi bir sebepten kaynaklanıyorsa bu ilişkinin sona erdiği tarihten itibaren ücrete faiz işletilmek suretiyle çözüme kavuşturur. Buna karşılık taraflar arasında kurulan sözleşmede ücretin miktarına ilişkin bir hüküm yok ise yetkili merci dava değerinin para ile ölçülüp ölçülemediğine bakarak ücretin miktarını belirler⁵⁸⁷. Dolayısıyla gerek ücret uyuşmazlığı gerekse ödemenin tarzi ve zamanı gibi uyuşmazlıklarda ispat açısından şekli şart bulunmasa bile sözleşmenin ispatını kolaylaştırması açısından yazılı yapılması gerek avukata gerekse iş sahibi yararına olacaktır.

Avukat ile iş sahibi ücreti sözleşmeyle kararlaştırdıkları halde buna ilişkin bir bedel kararlaştırmamışlarsa Av. K. m. 164/IV uyarınca ücret uyuşmazlığını çözecek yetkili merci dava konusu işin bedelinin para ile ölçülüp ölçülemeyeceğine bakar. Eğer sözleşme konusu işin bedeli para ile ölçülebilen bir bedel ise bu bedelin dava konusu işin kararının kesinleştiği tarihteki %10 ila % 20'sini avukatın emeğine göre belirler. Bununla birlikte avukatlık sözleşmesine konu işin değeri para ile ölçülemiyorsa bu durumda yetkili merci avukatın ücretini AAÜT'ye göre belirler⁵⁸⁸.

Avukatlık ücret uyuşmazlığının ücretin muaccel olmasına rağmen ödenmemesi durumunda da karşılaşılr. Bu durumda öncelikli olarak ücretin ne zaman muaccel hale geldiği önemlidir. Yukarıda da belirtildiği üzere ücretin muaccel hale gelebilmesi çeşitli şekillerde olabilmektedir. Ücretin muaccel hale gelmesi iş sahibinin avukatla yapmış olduğu sözleşmede belirtilen hukuki yardımın tamamlanması, davanın karar verilmek veya sulh olunmak suretiyle çözüme kavuşması, avukatın haksız sebeple azli veya haklı sebeple istifası gibi sebeplerle olabilmektedir. Genel olarak avukatın ücreti iş sahibinden istemesiyle birlikte avukatlık ücretinin muaccel hale geldiği kabul edilir⁵⁸⁹.

b. Ücret Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklarda Görevli Mahkeme

İleride anlatılacağı üzere avukatlık ücret uyuşmazlıklarından dolayı ortaya çıkan uyuşmazlıklar Baro Hakem Kurulları vasıtasıyla çözümlenmekteydi. Bu durum

⁵⁸⁷ **Güner**, s. 342; **Karateke**, s. 140; Aydın konusu para ile belirlenemeyen davalarda ücretin çok düşük olduğu için belirlenecek olan ücretin avukatın emeğine karşılık gelmediğini savunmaktadır. **Aydın**, s. 71.

⁵⁸⁸ **Karateke**, s. 141; **Güner**, s. 388; **Aydın**, s. 75 vd.

⁵⁸⁹ **Karateke**, s. 142; **Aydın**, s. 121.

Av. K. m. 167 de " Avukatlık sözleşmesinden ve vekalet ücretinden kaynaklanan her türlü anlaşmazlıklar, hukuki yardımın yapıldığı yer barosu hakem kurulunca çözülür" denilmek suretiyle hükme bağlanmıştı. Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu hükmü iptal etmesiyle birlikte avukatlık ücret sözleşmesine ilişkin uyuşmazlıklar taraflar sözleşmede her hangi bir uyuşmazlık çıkması durumunda uyuşmazlığı çözecek bir yöntem belirlemiş ise o yöntemle, yöntem belirlememiş ise genel mahkemelerde çözümlenmesi gerekecektir. Taraflar aralarında uygulanacak uyuşmazlığın hakem vasıtasıyla çözümlenmesini talep edebilirler. Buradaki yargılama HMK anlamında ihtiyari tahkim anlamına gelmektedir ve uyuşmazlık bu durumda HMK m. 407 vd. belirtilen hükümlere göre çözümlenir⁵⁹⁰.

Avukat ile iş sahibi arasında ortaya çıkacak uyuşmazlığı çözüme kavuşturacak görevli mahkemenin belirlenmesinde ilk olarak tarafların iradesiyle kurmuş oldukları sözleşmede belirledikleri usul ile çözüme göre görevli mahkemenin belirlenmesi yoluna gidilecektir. Eğer taraflar aralarında her hangi bir çözüm yöntemi belirlememişler ise söz konusu uyuşmazlık Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda belirtilen genel kurallar gereği uyuşmazlığın malvarlığına ilişkin dava olması dolayısıyla HMK. m. 2/I gereğince asliye hukuk mahkemelerinde çözüme kavuşturulacaktır. Fakat avukatın ücret alacağını mutlaka dava açmak suretiyle takip etmesi zorunluluğu bulunmamaktadır. Avukat isterse ücret alacağını ilişkin ilamsız takip yoluyla da talep edebilir⁵⁹¹.

Avukat ile iş sahibi arasındaki sözleşmenin niteliği zaman zaman ücret alacaklarından dolayı ortaya çıkan uyuşmazlıkları farklı mahkemelerde çözümlenmesine sebep olabilmektedir. Söz konusu uyuşmazlıklar dolayısıyla görevli mahkeme tespit edilirken avukat ile iş sahibi arasında yapılan sözleşmenin niteliğine bakmak gerekecektir. Eğer avukat iş sahibi ile arasında yapmış olduğu sözleşmede işveren işçi ilişkisi içerisinde çalışıyorsa bu durumda görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesi değil iş mahkemesidir⁵⁹².

---

⁵⁹⁰ Güner, s. 404.

⁵⁹¹ Sungurtekin Özkan, s. 326; Güner, s. 404.

⁵⁹² 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu m. 1.

Bununla birlikte avukat ile tacir olan müvekkili arasında çıkacak olan ücret uyuşmazlıkları nedeniyle dava açılması halinde avukatlık ücreti T.T.K. m.4'te belirtilen ticari davalardan olmadığı için Ticaret Mahkemeleri'nde görülemez. Zira iş sahibi tacir olsa veya bir anonim şirketin vekili dahi olsa avukat tacir olmadığı için arada çıkan uyuşmazlık ticari iş sayılmadığından dolayı ücret uyuşmazlıkları ticaret mahkemelerinde görülmez. 01.10.2011 tarihine kadar yürürlükte bulunan 1086 sayılı HUMK'un göreve ilişkin hükümleri anılan kanunun 1-8. maddelerinde düzenlenmiştir. HUMK'un 8/1. maddesine göre mal varlığına ilişkin davalar yönünden görevli mahkeme dava değerine göre belirlenmekte ve yasada öngörülen ve her yıl yeniden değerlendirme oranına göre arttırılan değeri geçmeyen davalar sulh hukuk mahkemelerinde, belirli değer üzerinde ise asliye hukuk mahkemelerinde görülmekteydi. Ayrıca, o dönemde yürürlükte olan TTK'nun 5. maddesi uyarınca asliye hukuk mahkemeleri ile asliye ticaret mahkemeleri arasındaki ilişki iş bölümü ilişkisi olduğundan süresinde iş bölümü itirazı olmadıkça hakim, görevsiz olduğunu gerekçe göstererek res'en gönderme kararı verememekteydi. Hakimin iş bölümü itirazına rağmen davaya devam edip uyuşmazlık hakkında esastan karar vermesi ise tek başına bozma sebebi sayılmamaktaydı. (6762 sayılı TTK madde 5).

Hal böyle olunca, 6100 sayılı HMK'nun geçici 1. maddesindeki "Bu kanunun yargı yolu ve göreve ilişkin hükümleri, kanunun yürürlüğe girmesinden önceki tarihte açılmış olan davalarda uygulanmaz" hükmü de gözetildiğinde, 01.10.2011 tarihinden önceki uyuşmazlıklarda, 1086 sayılı HUMK'un 1-8. maddeleri uyarınca dava tarihindeki dava değerine göre sulh veya asliye hukuk mahkemelerinin görevli olduğu belirlenecek, ancak 6762 sayılı TTK'nun 5. maddesindeki iş bölümü itirazı ile ilgili hüküm de görevin tespitinde gözetilecektir. Buradan hareketle, 01.10.2011 tarihinden önce avukatlık ücreti için iş sahibine karşı açılacak davalarda genel mahkemeler (dava değerine göre sulh veya asliye hukuk mahkemeleri) görevli olmakla birlikte, dava asliye ticaret mahkemesine açılmış ve süresinde iş bölümü itirazında bulunulmamış ise davaya asliye ticaret mahkemesinde bakılacak, ancak süresinde iş bölümü itirazında bulunulmuş ise dosyanın genel görevli (sulh veya asliye hukuk) mahkemesine gönderilmesine karar verilecektir.

01.10.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6100 sayılı HMK, dava değerine göre görev belirlemenin uygulamada birçok sorun yarattığı, bu ayrımın pratik olmadığı ve ihtiyaçlara da tam olarak cevap vermediği gerekçeleriyle miktar ayrımı yapılmaksızın kanunlarda belirtilen istisnalar dışında mal varlığına ilişkin davalarda asliye hukuk mahkemelerini asıl mahkeme haline getirmiştir. Buna göre, 01.10.2011 tarihinden sonra açılacak mal varlığına ilişkin davalarda HMK'nun 2/1. maddesi uyarınca dava değerine bakılmaksızın görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesidir.

6100 sayılı HMK'nun yürürlüğe girdiği 01.10.2011 tarihinden sonra 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı TTK'nun 5. maddesinde 6335 sayılı yasayla değişiklik yapılarak asliye ticaret mahkemesiyle asliye hukuk mahkemesi ve diğer hukuk mahkemeleri arasındaki ilişki iş bölümü ilişkisi olmaktan çıkarılıp görev ilişkisine dönüştürülmüştür. Görev kamu düzenine ilişkin olduğundan davanın her safhasında mahkemece res'en gözetilmelidir. Ancak 6335 sayılı kanunla 6102 sayılı kanuna eklenen geçici 10. maddede görev düzenlemesinin bu kanunun yürürlüğünden önce açılmış olan davaları etkilemeyeceği hükme bağlanmıştır.

c. Ücret Sözleşmesinden Doğan Uyuşmazlıklarda Yetkili Mahkeme

Avukatlık ücretinden kaynaklanan davalara bakma konusunda mahkemelerin yer bakımından görevi yani yetkisi genel yetki kurallarına göre belirlenir. Buna göre bu tür davalar, davalının ikametgahında, avukatlık sözleşmesinin ifa edildiği yerde, birden çok davalı bulunması durumunda ortak yetki yok ise kötü niyetli olmamak koşuluyla davalılardan her hangi birisinin yerleşim yerinde veya davalının yerleşim yeri dışında oturmasının uzunca bir süre devam etmesi durumunda bulunduğu yer mahkemesinde açılabilir⁵⁹³. HUMK'da yetki sözleşmesi ile gerçek kişiler davaya bakacak yetkili mahkemeyi belirleyebilmekteyken, HMK ile bu kural sadece tacirler ve kamu tüzel kişileri arasında geçerli olacağı kuralı getirilmiştir⁵⁹⁴.

⁵⁹³ Aydın, s. 152; Sungurtekin Özkan, s. 325; Güner, s. 408.

⁵⁹⁴ 1086 sayılı HUMK m. 22'ye göre; " Mahkemenin salahiyeti intizamı amme esasına binaen tayin edilmemiş olan hallerde iki taraf bir veya mütaaddit muayyen hususa mütaallik ihtilaflarının salahiyettar olmıyan mahal mahkemesinde görülmesini tahriren mukavele edebilirler. Bu halde işbu mahal mahkemesi o davaya bakmaktan imtina edemez."

6100 sayılı HMK m. 17'ye göre;

HMK m. 116'da ilk itirazlar belirtilmiştir⁵⁹⁵. Söz konusu itirazlardan biriside yetki itirazıdır. Davanın esas kaydına başlanılmasıyla birlikte davalı cevap dilekçesiyle yetki itirazında bulunmalıdır. Bununla birlikte kesin yetkiye ilişkin bir düzenleme varsa davalı dava sonuna kadar yetki itirazında bulunabilir. Nitekim yetki itirazında bulunan taraf yetkili mahkemeyi, eğer birden fazla yetkili mahkeme varsa söz konusu mahkemelerden hangisini seçtiğini belirtir. Aksi takdirde yetki itirazı dikkate alınmaz. Davaya bakan mahkeme yetki itirazını yerinde görürse kararda yetkili mahkemeyi gösterir. Eğer davalı cevap dilekçesinde yetki itirazını ileri sürmezse artık davanın açıldığı mahkeme yetkili hale gelir ve davaya orada bakılmaya devam edilir.

Yukarıda anılan söz konusu düzenlemelerden hareketle avukatlık sözleşmesi kamu düzenine ilişkin bir sözleşme olmadığı için kesin yetki kuralı yoktur. Dolayısıyla avukatlık sözleşmesinde uyuşmazlık çıkması durumunda davalı bu durumu cevap dilekçesiyle ileri sürmelidir. Eğer yetki itirazı cevap dilekçesiyle ileri sürülmezse artık davanın açıldığı yer mahkemesinde davaya bakılmaya devam edilecektir.

B. Avukatlık Ücreti Dışında Doğan Uyuşmazlıkların Çözümü

Avukatlık sözleşmesiyle tarafların borçlarını yukarıda incelemiştik. Avukatlık sözleşmesinde iş sahibinin avukata karşı ücret borcu dışında başkaca borçları bulunduğu gibi avukatın da iş sahibine karşı bir kısım borçları bulunmaktadır. Avukatlık sözleşmesinin kurulmasıyla birlikte tarafların borçları karşılıklı olarak doğmaktadır. Bu nedenle taraflar kanun ve meslek kurallarına uygun davranış sergilemeli ve üzerlerine düşen yükümlülükleri yerine getirmelidirler.

"Tacirler veya kamu tüzel kişileri, aralarında doğmuş veya doğabilecek bir uyuşmazlık hakkında, bir veya birden fazla mahkemeyi sözleşmeyle yetkili kılabilirler. Taraflarca aksi kararlaştırılmadıkça dava sadece sözleşmeyle belirlenen bu mahkemelerde açılır."

⁵⁹⁵ 6100 sayılı HMK m. 116'ya göre;

"(1) İlk itirazlar aşağıdakilerden ibarettir;

a) Kesin yetki kuralının bulunmadığı hâllerde yetki itirazı.

b) Uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözülmesi gerektiği itirazı.

c) İş bölümü itirazı."

Avukatlık sözleşmesinin sinallagmatik yapısı dolayısıyla hem iş sahibi hem avukat gerek kanuna gerekse meslek kurallarına uygun hareket etmekle yükümlüdürler. Dolayısıyla avukat ile iş sahibi arasında çıkabilecek uyuşmazlıklar yalnızca ücret uyuşmazlıklarından ibaret değildir. Tarafların söz konusu yükümlülüklerine aykırı davranışları nedeniyle bir kısım uyuşmazlıklar ortaya çıkabilmektedir.

Avukat ile iş sahibi arasında çıkabilecek uyuşmazlıklar avans ve masrafların iş sahibi tarafından avukata verilmemiş olması, tarafların avukatlık sözleşmesi'nin yüklemiş olduğu görev ve sorumlulukları yerine getirememesi sebebiyle açılan tazminat davalarına ilişkin uyuşmazlıklar, sır saklama yükümlülüğünün ihlali, avukatın iş sahibini yeterince aydınlatmaması ve özen yükümlülüğüne aykırı davranması sebebiyle ortaya çıkabilecek uyuşmazlıklar olabilmektedir. Bu tür uyuşmazlıklar avukatlık ücreti dışında oluşan uyuşmazlıklardır. Yetkili merci böyle bir uyuşmazlığın önüne geldiği zaman söz konusu uyuşmazlığı avukatlık mesleğinin saygınlığına duyulan güveni ve inancı koruyarak kanun, sözleşme ve meslek kurallarına göre çözüme kavuşturmalıdır⁵⁹⁶.

C. Ücret Uyuşmazlıklarının Hakem Eliyle Çözülmesi

Yukarıdaki bölümde avukatlık sözleşmesi dolayısıyla oluşan uyuşmazlıkların mahkemelerce nasıl çözülebileceği konusuna değindik. Avukat ile iş sahibi yapmış oldukları sözleşmeyi tahkim suretiyle çözebileceklerine ilişkin bir anlaşma koyarlarsa bu durumda sözleşmenin durumu ne olacağı konusu Av. K. m. 167 değişikliği ve Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararından önceki durum ve iptal kararından sonraki durum olmak üzere iki aşamada incelenmesi gerekmektedir.

1. Anayasa Mahkemesi'nin Av. K. m. 167'yi İptal Etmesinden Önceki Durum

1136 sayılı Av. K. m. 167, 4667 sayılı kanunla değiştirilmeden önce avukatlık ücreti bakımından zorunlu tahkimi öngörmekteydi. Söz konusu kanun hükmüne göre; " *Avukatlık sözleşmesinden ve vekâlet ücretinden kaynaklanan her*

---

⁵⁹⁶ Karateke, s. 143; Sungurtekin Özkan, 354.

türlü anlaşmazlıklar, hukukî yardımın yapıldığı yer barosu hakem kurulunca çözümlenir. Hakem kurulu, baronun bulunduğu yargı çevresinin en kıdemli asliye hukuk hâkimi ile baro yönetim kurulunca seçilecek, yönetim kuruluna seçilme yeterliliğini taşıyan iki avukattan oluşur. Kurula asliye hukuk hâkimi başkanlık eder. Seçilen kurul üyelerinin görev süresi üç yıldır. Süresi sona eren üye kurula yeniden seçilebilir.

Hakem ücretinin yarısının dava ile birlikte yatırılması zorunludur. Hakem kurulunca verilen ve kesinleşen karardan bir örnek, avukatın bağlı bulunduğu baroya gönderilir.

Hakem işlerinde 18.6.1927 tarihli ve 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 527, 529, 532, 533/1 ve 536 ncı maddeleri dışında tahkime ilişkin hükümleri uygulanır. Hakem işleriyle ilgili diğer hususlar, Türkiye Barolar Birliğince çıkartılacak, Baro Hakem Yönetmeliğinde düzenlenir." şeklindeydi.

Öğretide, baro hakem kuruluna tanınan bu yetkiye avukat ile iş sahibi arasında çıkan uyuşmazlığı çözmeye yetkili tek merci olmasından dolayı dayatma getirdiği ileri süren yazarlar⁵⁹⁷ ve eleştiriler⁵⁹⁸ olduğu gibi, baro hakem kurullarının uyuşmazlığı çabuk çözüme kavuşturacağını düşünen ve bu kurulların öneminin büyük olduğunu düşünen yazarlarda bulunmaktadır⁵⁹⁹.

Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararından önce, avukatlık sözleşmesinde ortaya çıkan uyuşmazlıklara baro hakem kurulu tarafından tayin ve takdir edilmekteydi. Kanun metninin yürürlüğe girmesiyle birlikte baro hakem kurulları ortaya çıkan uyuşmazlıkları çözmeye başladılar.

Baro hakem kurulları vasıtasıyla amaçlanan her ne kadar istenmese de avukat ile iş sahibinin arasında uyuşmazlık çıktığı hallerde söz konusu uyuşmazlıkların yargı önüne taşınması durumunda ortaya çıkabilecek giderler, yargılamanın uzaması gibi bir kısım nedenlerde hakem eliyle bu gibi sakıncaları ortadan kaldırmaktı. Söz

---

⁵⁹⁷ Karateke, s. 145.

⁵⁹⁸ Günergök, s. 192.

⁵⁹⁹ Haluk Burcuoğlu, Hakem Kurulu Görev Ve İşleyişi, Günışığı Aylık Hukuk Dergisi, S. 5-6, Temmuz - Ağustos 2003, s. 38 vd.; Hasan Çavuşoğlu, Baro Hakem Kurulu, S. 7, Mart 2003, Trabzon Barosu Dergisi.

konusu yasa hükmünün yürürlüğe girmesiyle birlikte hakem kurullarının yapmış olduğu çalışmalar çok sınırlı koşullar haricinde temyiz edilemediği için yoğun eleştirilere maruz kaldı ve Türkiye genelinde Ankara, İzmir ve Aybastı mahkemeleri baro hakem kurulunun oluşumunun Anayasa'ya aykırı olduğu iddiasıyla Anayasa Mahkemesine başvurdu⁶⁰⁰.

Anayasa mahkemesi söz konusu üç mahkemenin göndermiş olduğu dosyaları birleştirmek suretiyle Av K. m. 167'nin iptaline karar verdi⁶⁰¹.

Anayasa mahkemesinin söz konusu iptal kararına konu gerekçede " İtiraz konusu kural'da "Avukatlık sözleşmesinden ve vekalet ücretinden kaynaklanan her türlü anlaşmazlıklar, hukuki yardımın yapıldığı yer barosu hakem kurulunca çözümlenir." denilmektedir. Bu fıkra da öngörülen tahkimin anlam ve kapsamını belirlemek için maddenin sistematik bütünlüğü içinde ele alınması gerekir.

Avukatlık Kanunu'nun 167. maddesinin incelenmesinden baro hakem kurullarının, yargı işlevi yerine getiren bir kurul olarak düzenlendiği anlaşılmaktadır. Baro hakem kurullarının verdiği kararlar; taraflar açısından bağlayıcı, kesin hüküm oluşturan, ilâm hükmünde kararlardandır. Avukatla müvekkili arasındaki ilişkileri çözmekle görevlendirilen bu kurullarda, avukat üyeler çoğunluğu oluşturmakta ve 167. maddenin son fıkrasıyla yapılan gönderme nedeniyle Baro Hakem Kurulu kararları ancak Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun 533. maddesinin ikinci, üçüncü ve dördüncü fıkralarında yer alan ve esas yönünden denetime olanak vermeyen nedenlerle temyiz edilebilmektedir.

Anayasa'nın 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı öngörülmüştür. Bu madde uyarınca, yapılacak yargılamanın kişiler yönünden gerçek bir güvence oluşturabilmesi için aranacak nitelikler de 36. maddede belirtilerek "*Herkes, meşrû vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir. Hiçbir mahkeme, görev ve yetkisi içindeki davaya bakmaktan kaçınamaz.*" denilmiştir. Anayasa'nın 141. maddesiyle

⁶⁰⁰ Güner, s. 401; Karateke, s. 147 v.d; Aydın, Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu kararının iptal kararını yerinde bulmamaktadır. Aydın, s. 131.

⁶⁰¹ AYM, 03.03.2004, E. 2003/98, K. 2004/31.

de davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılması görevi yargıya verilmiştir. Bu görevin ağır iş yükü altında yerine getirilmesi zorlaştıkça, uyuşmazlıkların çözümü için alternatif yöntemlerin yaşama geçirilmesi, yargıya ilişkin anayasal kuralların etkililiğinin sağlanması bakımından gerekli görülebilir. Bu durumda yasakoyucu, taraflara görevli ve yetkili mahkemeye başvurmadan önce aralarındaki uyuşmazlığı kısa sürede çözmek üzere baro hakem kuruluna başvurma yükümlülüğünü getirebilir. Ancak bu aşamadan sonra kararı benimsemeyen tarafa ilk derecede ve/veya temyiz aşamasında yargı yolunun açık tutulması, hakem kurullarının oluşumunun ve çalışma yönteminin, uzmanlığın önemi de gözetilerek hukuk devleti ilkeleriyle uyum içinde düzenlenmesi gerekir. Ayrıca hakem kurullarının tarafsızlığı ve bağımsızlığı, uzman niteliği ile bu kurulların alacağı kararların bağlı olacağı usul ve esasların yönetmeliğe bırakılmayıp yasa ile düzenlenmesi de zorunludur.

İtiraz konusu kural, yukarıda açıklanan nedenlerle, Anayasa'nın 9. ve 36. maddelerine aykırıdır, iptali gerekir." şeklinde gerekçe göstererek Av. K. m. 167 hükmünü uygulamadan kaldırmıştır. Anayasa Mahkemesi kararından sonra yasama, yürütme ve meslek örgütleri artık yeni düzenleme içerisine girmemişlerdir. Günümüzde mevcut olan ücret sözleşmesi dolayısıyla çıkacak uyuşmazlıklara asliye hukuk mahkemesi görevli olacaktır⁶⁰².

2. Anayasa Mahkemesi'nin Av. K. m. 167'yi İptal Etmesinden Sonraki Durum

Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu kararına rağmen avukat ile iş sahibi avukatlık sözleşmesi dolayısıyla ortaya çıkacak uyuşmazlıklarda tahkim yolunu öngörürse sözleşmeye tahkime ilişkin hükümler uygulanıp uygulanmayacağı hususu Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun tahkime ilişkin düzenleme getiren düzenlemeleri çerçevesinde ele alınmalıdır.

Tahkim sözleşmeleri HMK. m.407 - 444 arasında düzenlenmiştir. HMK. m. 412/I tahkimi " *tarafların, sözleşme veya sözleşme dışı bir hukuki ilişkiden doğmuş veya doğabilecek uyuşmazlıkların tamamı veya bir kısmının çözümünün hakem veya*

---

⁶⁰² Güner, s. 404.

hakem kuruluna bırakılması hususunda yaptıkları anlaşmadır." şeklinde tanımlamıştır.

Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun tahkimi düzenleyen ilgili maddelerinden hareketle Türk Borçlar Kanunu'nun avukat ile iş sahibine sözleşme serbestisi tanınmasından dolayı aralarında yapmış oldukları sözleşmenin tahkim yoluyla çözümlenebileceğini öngörebilirler. Taraflar tahkim şartını avukatlık sözleşmesinin bir hükmü olarak koyabilecekleri gibi, ayrı bir sözleşmeyle ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların hakem eliyle çözümlenebileceğini de belirtebilirler⁶⁰³.

Taraflar yukarıda belirtildiği üzere aralarında çıkabilecek ücret uyuşmazlıklarının tahkim yoluyla çözüleceği konusunda sözleşme hükmü koymuşlarsa ve sözleşme konusu şey kanuna ve ahlaka aykırı ise bu durumda *"tarafların arzularına tabi olmayan hususlardan"* dolayı sözleşme geçersiz olacaktır⁶⁰⁴.

---

⁶⁰³ Güner, s. 403; Aydın, s. 130; Sungurtekin Özkan, s. 328; Karateke, s. 149; Aynı yönde Yargıtay kararı için bkz., Y4HD., 29.01.1980, E. 1979/10780, K. 1980/991; *"Kural olarak, vekil ile müvekkil arasında düzenlenen avukatlık parası sözleşmesi konusunda çıkacak uyuşmazlıkların hakem eliyle çözümlenmesi taraflarca kararlaştırılabilir. Bu günkü mer'i ve mevzu hükümler arasında bunu önleyen bir hüküm yasalarda mevcut değildir. Hatta, uyuşmazlık meydana geldikten sonra dahi bunun hakem yada hakemler eliyle çözümlenmesinin kararlaştırılmasına engel yoktur. Tahkim sözleşmesinin varlık ve geçerliği HUMK.nun 516. maddesinde yazılı şekle bağlanmıştır. Taraflar arasındaki ücret sözleşmesinin 8. maddesinde tahkim şartı açıkça yazılıdır. Tahkim sözleşmesinde hakem veya hakemlerin kim olacağı önceden tesbit edilebileceği gibi, uyuşmazlık meydana geldikten sonra da hakemin kim olacağına belirtilmesi mümkündür. Hakemler taraflarca tayin edilebileceği gibi, hakemin kimin tarafından seçilebileceği hususu da taraflarca kararlaştırılabilir. Genellikle hakemlerce verilen kararların Yargıtay'ca bozulabilmesi Usulün 533. maddesindeki nedenlerle sınırlı olduğundan, hakem kararlarının yasanın emredici kurallarını çiğneyip çiğnemediği, kamu yasalarının konulmuş sınırları aşıp aşmadığı ve bunlara aykırılığı denetlenemez. Böyle durumlarda uyuşmazlığı çözmekle görevli bulunan hakemde (ücret sözleşmesinin ve tahkim şartının yasaya aykırı olduğu) ileri sürüldüğü hallerde, hakem tarafından yapılacak iş (böyle bir uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözümlenmesi, ücret sözleşmesinin ve dolayısıyla tahkim koşulunun geçerli olup olmadığı konusundaki ön sorunların) Usulün 519. maddesi hükmünce mahkemece çözümlenmesi için davalıya "mahkemeye baş vurma konusunda" önel vermesinden ibarettir. H.böyle bir mehil vermemiş ve sonuçta taraflar arasındaki uyuşmazlığı çözmüştür. Bu karar temyiz edildikçe göre, bu kararın incelenmesi için dosyanın Yargıtay'a gönderilmesi ve temyiz itirazlarının Yargıtay'ca incelenmesi gerekirdi. Bu yapılmadan mahkemenin 536. madde hükmünce işe el koyması ve hele hele Yargıtay'ın ilgili dairesinin görevini üstlenerek (Usulün 519. maddesine göre kendisine açılmış bir dava bulunmadığı halde) karar vermesi yasaya aykırıdır. Mahkemece yapılacak iş, bu konuda hiç bir karar vermeksizin temyiz incelemesi yapılmak üzere dosyayı Yargıtay 11. Hukuk Dairesi'ne göndermekten ibarettir. Mahkemenin 04.06.1979 günlü kararı bu nedenlerle bozulmalıdır."* Karar için bkz., <http://www.kararevi.com/karars/417596#.VE41xx-9q4Y> E.T. 16/10/2014.

⁶⁰⁴ Sungurtekin Özkan, s. 329; Aynı yönde karar için bkz.; YHGK, 15.04.1987, E. 1986/3-413, K. 1987/325; *"Olayda avukatlık ücretine ilişkin olarak taraflar sözleşme ile hakemin uygulayacağı kuralları belirlemişlerdir. Bu kurallar yukarıda özetlendiği şekilde Avukatlık Kanununun avukatlık*

SONUÇ

Teknolojik ve insani gelişmelerin hızlandığı günümüzde hemen hemen herkesin bir avukattan hukuki yardım alması kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu hukuki yardım kişiler arasında ortaya çıkan uyuşmazlıkların avukat eliyle çözümlenmesi şeklinde olabileceği gibi anonim şirketlerin ve kooperatiflerin avukat bulundurma zorunluluğunu düzenleyen çeşitli kanunlardan dolayı da olabilmektedir.

Avukatlık sözleşmesi ve ücreti hukuk literatüründe yer bulmasına rağmen terim olarak ilk defa 1136 sayılı Avukatlık Kanunu'na 4667 sayılı kanunla yapılan değişiklikle mevzuatımıza girmiştir. Avukat ile iş sahibi arasında yapılmış olan avukatlık sözleşmesi her ne kadar kamusal normlar içerse de Türk Borçlar Kanunu çerçevesinde kurulmuş olan özel hukuk sözleşmesidir. Bununla birlikte avukatlık sözleşmesi T.B.K. m. 502 vd düzenlenen adi vekalet sözleşmelerine benzese de kendine özgü kuralları olan bir sözleşmedir. Fakat vekalet sözleşmesine benzer yanları bulunduğundan dolayı avukatlık sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıklara niteliğine uygun düştüğü ölçüde vekalet sözleşmesi hükümleri uygulanabilir.

Avukatlık sözleşmesi tam iki tarafa borç yükleyen sözleşmedir. Avukatlık sözleşmesinin kurulmasıyla birlikte avukatın iş sahibine karşı, hukuki yardım, özen yükümlülüğü, aydınlatma ve sadakat yükümlülüğü, sır saklama yükümlülüğü gibi yükümlülükleri bulunmaktadır. İş sahibinin ise avukata ücret ödeme yükümlülüğü, avans ve masraf ödeme yükümlülüğü gibi yükümlülükleri bulunmaktadır.

Avukatlık sözleşmesi belirli bir şekil şartına bağlı olarak yapılmak zorunda değildir. Taraflar sözleşmeyi yazılı yapabilecekleri gibi sözlü olarak da kurabilirler. Taraflar yapacakları sözleşmede ücreti kanunda belirtilen durumların dışında

---

ücretine ilişkin ilkelerine ters düşmemektedir. Hakem dahi uyuşmazlığı Avukatlık Kanununun âmir hükümlerine uygun olarak çözümlenmek zorundadır. Hakem tarafından esas hakkında tesis olunacak hüküm kamu düzenini ihlal ettiği takdirde esas yönünden Yargıtay'ın denetimine tabi tutularak karar bu nedenle bozulabilecektir. 1136 sayılı Avukatlık Kanununun 95. maddesi, Baro Yönetim Kurulunun görevlerini belirtirken bunlar arasında (levhaya yazılı avukatlar arasında ve avukatla iş sahibi arasında çıkan anlaşmazlıklarda istek üzerine aracılık etmek ve arabulmak ve ücret uyuşmazlıklarında hakemlik etmek)te sayılmıştır. Yukarıda açıklanan esaslar ve kayıtlar altında geçerli bulunan sözleşme hükümlerine dayanarak yönetim kurulunun yönetim kurulu dışında bir avukatı hakem seçmesinde yasalara aykırı bir yön bulunmamıştır." Kaynak için bkz.; YKD., C: XV. S.: 12 ARALIK 1989, s. 1694.

serbestçe belirleyebilirler. Fakat avukatlık sözleşmesinin belirli bir hukuki yardımı içermesi gerekmektedir. Bununla birlikte avukatlık sözleşmesinde ücret kurucu unsur değildir fakat zorunlu unsurdur. Taraflar aralarında yapmış oldukları sözleşmede ücreti belirlemese de daha sonra ücreti belirleyebilecekleri gibi ayrı bir ücret sözleşmesi de yapabilirler. Önemli olan tarafların serbestçe belirledikleri avukatlık ücretini gerek Avukatlık Kanunu gerekse Avukatlık Meslek Kuralları'nda belirtilen sınırı aşmadan kullanmalarındır.

Bu noktada avukatlık ücret anlaşmalarına ilişkin bazı yasaklar ve sınırlamalar bulunmaktadır. Bunlar dava sonucuna katılma yasağı, çekişmeli hakları edinme yasağı gibi yasaklarla ücretin miktarına sınırlama getiren tavan miktarı aşmaması ve taban miktarın altına inmemesi gibi sınırlamalardır.

Avukat iş sahibiyle yapmış olduğu avukatlık sözleşmesi uyarınca haksız azil ve haklı istifa hallerinde avukatlık sözleşmesi gereğince belirlenmiş olan tam ücrete hak kazanır.

Avukatlık sözleşmesi gereği avukat işin tamamlanmasıyla ücrete hak kazanır. Avukat ücretin muaccel olmasıyla birlikte iş sahibinden faiz isteme hakkına sahiptir. Avukatın bu hakkını kullanabilmesi için işin bittiğini, iş sahibine bildirmesi gerekmektedir. Avukatın sözleşme dolayısıyla ücret talep etme hakkı beş yıllık zamanaşımına tabidir. Beş yıllık sürenin geçmesiyle birlikte avukatlık ücreti zamanaşımına uğrar.

Avukat ile iş sahibi arasında kurulmuş olan avukatlık sözleşmesinde taraflar ücrete ilişkin her hangi bir anlaşma yapmamış olabilecekleri gibi zaman zaman sözleşme bir kısım nedenlerden dolayı da geçersiz olabilmektedir. Bu gibi sözleşmenin geçersiz olduğu durumlarda Av. K. m. 164 hükmü gereğince ortaya çıkan uyuşmazlıklar yetkili merci tarafından çözümlenir. Yetkili merci ele alınırken üç husus incelenmelidir. Bunlar; tarafların uyuşmazlığı çözme hususunda sözleşmeye tahkim şartı koyup koymadığının, görevli mahkemenin ve uyuşmazlığı çözecek yetkili mahkemenin tespitidir.

Yetkili merci belirlenirken tarafların kendi aralarında tahkimi öngörüp öngörmedikleri öncelike incelenecektir. Bu durumda taraflar tahkimi öngörmüşlerse uyuşmazlık hakem tarafından, eğer taraflar tahkim öngörmemişlerse uyuşmazlığın malvarlığına ilişkin davalar olması dolayısıyla asliye hukuk mahkemeleri tarafından çözüme kavuşturulacaktır.

Bununla birlikte avukatlık sözleşmesi dolayısıyla ortaya çıkacak uyuşmazlıklarda uyuşmazlığı çözecek olan yetkili mahkeme belirlenirken genel yetki kuralları dikkate alınacak ve avukatlık ücretinden doğan dava, davalının ikametgahı, avukatlık sözleşmesinin ifa edildiği yer, birden çok davalı bulunması durumunda ortak yetki yok ise kötü niyetli olmamak koşuluyla davalılardan her hangi birisinin yerleşim yerinde veya davalının yerleşim yeri dışında oturmasının uzunca süre devam etmesi durumunda bulunduğu yer mahkemesinde açılabilir.

KAYNAKÇA

- ADAY**, Nejat, Avukatlık Ücret Sözleşmesinin Geçerlilik Şartları Üzerine, İBD 1993/1-2-3, İstanbul 1993
- ADAY**, Nejat, Türk Hukukunda Avukatın Mesleki Yükümlülükleri, İBD 1993/ 7-8-9, İstanbul 1993
- ADAY**, Nejat, Avukatlık Hukukunun Genel Esasları, yenilenmiş 2.Baskı, Beta Basım Yayım Dağıtım AŞ., İstanbul 1997
- AKEV**, Salih T., Avukatlık Ücret Sözleşmelerinde Şekil Sorunu, İBD 1975, İstanbul 1975
- AKINCI**, Şahin, Vekâlet Sözleşmesinin Sona Ermesi, Sayram Yayınları,1. Baskı, Konya 2004
- AKINTÜRK**, Turgut, Borçlar Hukuku, Beta Yay, 19. Baskı, İstanbul 2005
- AKİL**, Cenk, "Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararları Işığında Avukatın Görevini Özenle Yerine Getirme Yükümlülüğü", Hacettepe Hukuk Fak. Derg., 2(1) 2012, 11–26
- AKİPEK** , Şebnem, Alt Vekalet, Yekin Yay., 1. Baskı, Ankara 2003
- AKİPEK**, Şebnem, **KÜÇÜKGÜNGÖR/Erkan**, Sözleşmeler Rehberi, Yetkin Yay., 2. Baskı, Ankara 2002
- ALTUNDİŞ**, Mehmet, "Avukatın Düşüncelerini Olgun ve Objektif Biçimde Açıklama Yükümlülüğü", Yasama Dergisi, Ocak, Şubat, Mart, Nisan, 2008; S.8
- ARAL**, Fahrettin/**AYRANCI**, Hasan, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Yetkin Yay. 9. Baskı, Ankara 2012
- ARIK**, Kayhan F., Avukatın Müvekkiline Karşı Mesuliyeti (Avukat Yeni İçtihatları Takip Etmekten Mesul müdür?), Adliye Ceridesi 1944

- AYDIN**, Murat, Avukatlık Ücreti, 1.Baskı, Ankara 1997
- AYDIN**, Murat, Avukatlık Ücreti, Yeniden Yazılmış 2.Baskı, Seçkin Yayınları, Ankara 2004
- AYDIN**, Murat, Avukatlık Ücreti, İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi Cumartesi Forumları, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2011
- AYDIN**, Murat , Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerinin Eleştirisi, T.B.B. dergisi, Mart - Nisan 2006
- AYDOĞDU**, Murat/**KAHVECİ**, Nalan, Türk Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, 1. Baskı, İleri Yayıncılık, İzmir 2011
- AYLİ**, Ali, Vekilin Vekalet İlişkisi Çerçevesinde Aldıklarını Verme Borcu, Bilgi Toplumunda Hukuk, Ünal Tekinalp'e Armağan C. II İstanbul 2003
- BAŞPINAR**, Veysel, Avukatlık Sözleşmesi ve Ücreti Hakkında Bazı Düşünceler, Ankara Barosu 2004 Hukuk Kurultayı, C.3, Ankara Barosu Yayını, Ankara 2004
- BAŞPINAR**, Veysel, Vekilin Özen Borcundan Doğan Sorumluluğu, Yetkin Yay., 2 Baskı, Ankara 2004
- BAYGIN**, Cem, Türk Hukukuna Göre İstisna Akdinde Ücret ve Tabi Olduğu Hükümler, Beta Yayınları, İstanbul 1999
- BAYGIN**, Cem Yabancı Para Üzerinden Borçlanmalar ve Hukuki Sonuçları, Kazancı Kitap Ticaret A.Ş., İstanbul 2007
- BECKER**, Herman, İsviçre Borçlar Kanunu Şerhi, Feryal Yay, 1. Baskı, Ankara 1993
- BERKİ**, Ali H., Avukatların, Dava Vekillerinin Ücret Davaları Hangi Mahkemede Bakılır?, ABD 1937

- BESLER**, Berra, Avukatlık Ücret Sözleşmesinin Hukuki Yapısı, İstanbul Barosu Staj Eğitim Merkezi Cumartesi Forumları, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2008
- BULUR**, Alper, Avukatlık Kanunu m. 35/a'nın Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yolları Çerçevesinde İrdelenmesi Ve Bir Düzenleme Önerisi, TBBD 2010/89
- BURCUOĞLU**, Haluk, Avukatlık Ücret Sözleşmesinde Ücretin Belirlenmesi Hakkında Yargıtay Kararlarına Bir Bakış, İÜHFM 1991-1994
- BURCUOĞLU**, Haluk, Avukatlık Sözleşmesi ve Avukatlık Ücreti İle İlgili Bazı Sorunlar, TBB Dergisi Sayı 49, Kasım/Aralık 2003 (Sorunlar)
- BURCUOĞLU**, Haluk, Avukatlık Sözleşmesi, Günışığı Aylık Hukuk Dergisi Sayı 4, Haziran 2003 (Günışığı)
- BURCUOĞLU**, Haluk, Hakem Kurulu Görevi ve İşleyişi, Günışığı Aylık Hukuk Dergisi Sayı 5-6, Temmuz- Ağustos 2003 (Hakem Kurulu)
- ÇAVUŞOĞLU**, Hasan, Baro Hakem Kurulu, Trabzon Barosu Dergisi, Sayı 7, Mart 2003, Trabzon 2003
- ÇELİK**, M. Lamih, "Meslek Kurallarında Avukatın İşi Red Yükümlülüğü", İstanbul Barosu Dergisi, Cilt 31, S.3
- ÇELİK**, M. Lamih, "Meslek Kurallarında Avukatın Bilgi Verme Yükümlülüğü", TBB Dergisi, S.67, Yıl 2006
- DELİDUMAN**, Seyithan, Medeni Yargıda Avukatlık, Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi, C.7 , Sayı 1-2, Erzincan 2003
- DEMİR**, Şamil, Avukatlık Kamu Hizmeti midir? <http://www.samildemir.av.tr/2009/05/avukatlik-kamu-hizmeti-midir/>
- DONAY**, Süheyl, Vekilin Talimata Uyuma ve Dürüstlikle Hareket Etme Borcu, BATIDER, Ankara 1978

- ERDEM**, Mehmet, Vekaletten Azil ve İstifa, (Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Sona Erdirilmesi), Erdoğan Teziç'e Armağan, Galatasaray Üniversitesi Yayını 2007 Baskı
- ERDOĞAN**, Mehmet Şirin, Avukatlıkta Tekel Hakkı: Ankara Barosu Hukuk Kurultayı 2004, Avukatlık Mesleği ve Savunma Hakkı, C.III, Ankara 2004
- EREM**, Faruk, Avukatın Duruşmayı Terk Hakkı, İBD 1971/11-12
- EREM**, Faruk, Sosyal Ekonomi Açısından Avukatlık Ücreti, İBD 1972/11-12
- EREM**, Faruk, Meslek Kuralları(Şerh), 3.Baskı, Ankara 1977
- EREN**, Fikret, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 7.Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2001
- EREN**, Fikret , Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Yetkin Yay. Ankara 2014
- ERKAN**, Vehbi Umut, 6098 Sayılı Türk Borçlar Kanunu'na Göre Vekâlet Sözleşmesinde Vekâlet Veren Ücret Ödeme Borcu Dışındaki Diğer Borçları”, AÜHFD 2013, Cilt 62, S. 2
- ERMAN**, Eyüp S., Avukatlık Ücreti, Sayı 5, Yıl 62, Adalet Dergisi 1971
- ERTAŞ** , Şeref, Eşya Hukuku, Seçkin Yayınları, 7. Baskı, Ankara 2006, s. 556
- GÖKCAN**, Hasan T., Açıklamalı Avukatlık Yasası, Görev Suçları, Kovuşturma ve Hukuki Sorumluluk, Seçkin Yayınları, Ankara 2001
- GÖKCAN**, Hasan Tahsin, Açıklamalı Avukatlık Yasası, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2009
- GÖKYAYLA**, Emre, Avukatlık Sözleşmesinin Avukatın Azli veya İstifası nedeniyle Sona Ermesi, Seçkin Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara 2007
- GÖZÜBÜYÜK**, Şeref, Yönetmelik Yargı, Ankara 2001
- GÜMÜŞ**, Mustafa A., Türk-İsviçre Borçlar Hukukunda Vekilin Özen Borcu, Beta Yayınları, İstanbul 2001

- GÜNAY**, Cevdet İ., İş Hukuku Yeni İş Yasaları, 2.Baskı, Yetkin Yayınları, Ankara 2004
- GÜNDAY**, Metin, İdare Hukuku, İmaj Yayıncılık, Ankara 1998
- GÜNER**, Semih, Avukatlık Hukuku, Genişletilmiş 2.Baskı, Ankara Barosu Yayınları, Ankara 2003
- GÜNER**, Semih, Avukatlık Sözleşmesi, TBB Yayını, Av.Dr. Faruk Erem Armağanı, Ankara 1999 (Avukatlık Sözleşmesi)
- GÜRSOY**, Kemal T., Vekalet Akdinin Ölüm Nedeniyle Sona Ermesi ve Sonuçları, Temsil ve Vekaletle İlişkin Sorunlar Sempozyum 14-16 Haziran 1976, İÜHFME Yayını, İstanbul 1977
- GÜNERGÖK**, Özcan, Avukatlık Sözleşmesi, Seçkin Yayıncılık, 2. Baskı, Ankara 2009
- HATEMİ**, Hüseyin/**SEROZAN**, Rona/**ARPACI**, Abdulkadir, Borçlar Hukuku Özel Bölüm, Filiz Kitabevi Yayını, İstanbul 1992
- İLALAN**, Fuat, Avukatlık Mesleği ve Avukat, ABD 1969
- İLGÜN**, Candaş, Avukatlık Ücret Sözleşmesi, Adalet Yay, 1. Baskı, Ankara 2013
- İYİMAYA**, Ahmet, Temsil Yoluyla Bağtlanan Avukatlık Sözleşmesi İçin Özel Yetkinin Varlığı Zorunlu mudur? Sorumluluk ve Tazminat Hukuku Sorunları, C.II, Ankara 1995
- İYİMAYA**, Ahmet, Avukatlık Kodifikasyonuna Doğru, Yeni Türkiye Dergisi, Sayı 2, İstanbul 1996 (Kodifikasyon)
- İYİMAYA**, Ahmet, Avukatlık Sözleşmesi, Hukuk Kurultayı 2000, C.IV, Ankara 2000 (Kurultay)
- KAÇAK**, Nazif, Yargı Kararlarıyla Avukatlık Kanunu, Adalet Yayınları, Ankara 2010

- KARAHASAN**, Mustafa R., Türk Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Beta Yayınları, İstanbul 2002
- KARATEKE**, Songül, Avukatlık Sözleşmesinde Ücret, Turhan Kitabevi, 1. Baskı, Ankara 2006
- KAYHAN**, Fahrettin, Hukuk Davalarında Avukatlık Sanatı, Ankara 1994
- KAYHAN**, Fahrettin, Avukatlık Mesleğinin Birlikte Yapılmasında Avukatlık Ortaklığı Modeli, Ankara Barosu 2004 Hukuk Kurultayı Konuşması (Kurultay)
- KEÇEOĞLU**, Ravda, Avukatlık Kanunu 35/A Maddesi Gereğince Avukatın Uzlaşma Yetkisi, Leges Hukuk Dergisi, Yıl 4, Sayı, 39
- KILIÇOĞLU**, Ahmet, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 2.Bası, Turhan Kitabevi, Ankara 2002
- KIRCA**, İsmail, Vekaletsiz İş Görmenin Temsil Hukukunda Uygulama Bulduğu Haller, AÜHFD, 1995, Cilt 44, Sayı 1-4
- KIYAK**, Fahrettin, Avukatlık Ücreti(Müvekkil) Veya (Vekil) den Hangisi Lehine Hükmolunmalıdır?,ABD 1973/3
- KORKUSUZ**, M. Refik/**KORKUSUZ**, M. Halit, Avukatlık Sözleşmesinin Özellikleri, Yüzüncüyıl Hukuk Fakültesi Dergisi, C. I
- KORKUSUZ**, M. Refik/**KORKUSUZ**, M. Halit, Avukatlık Hukukuna Giriş, Ekin Yay., 3. Baskı, Bursa 2014
- KUBİLAY**, Huriye, Avukatlık Kanununun Avukatlık Ortaklarına ilişkin hükmünün eleştirisi, <http://webb.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/DergiMiz7-ozel/PDF/kubilay8.pdf>
- KUNTMAN**, Osman, Avukatlık Ücret İle İlgili Hasılı Davaya İştirak Başarıya Göre Değişen Nispi Ücret ve Dava Edilen Şeyin Aynen Avukata Alt

Olacağı Konularında Bir İnceleme ve Yargıtay Uygulamalarının Eleştirisi, İBD 1984/7-8-9

KUNTMAN, Osman, Avukatlık Ücreti Sözleşmelerinden Doğan Uyuşmazlıklar Hakemleriyle Çözümünebilir mi?, C.62, İBD 1988/7-8-9

KUNTMAN, Osman, Düzenlenmesinden İtibaren On Yıl Geçince Vekaletname Hükümsüz Hale Gelir mi?, C.63, İBD 1989

KUNTMAN, Osman, Avukatlık Ücret Sözleşmesi ve Sözleşmeden Doğan Uyuşmazlıklar Paneli, İstanbul Barosu Yayınları, İstanbul 2008

KURŞAT, Zekeriya, Eser ve Vekalet Sözleşmelerinin Nitelendirilmesi Sorunu ve Nitelendirmenin Hükümü, İÜHFMD C. LXVII, S.102, s. 145, 2009

KURU, Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6.Baskı, Demir Demir Müşavirlik ve Yayıncılık, İstanbul 2001

MAHMUTOĞLU, Fatih S./**TALAS**, Serdar, "Avukatların Görev Suçları ve Yargılanması Rejimi", İstanbul Barosu Dergisi Ceza Hukuk Özel Sayısı, Ocak 2007

MERT, Abdulkadir, "Avukatlık Sözleşmesi İle Vekâlet Sözleşmesinin Farklılıkları", s. 21, <http://www.abdulkadirmert.av.tr/files/sözleşme.pdf>

MISIR, M. Haşim, Avukatlık Disiplin Hukuku, Form Yay, 2. Baskı, Gaziantep 2009, s. 565

MOROĞLU, Ersin/ **MUŞUL**, Timuçin, Tebligat Hukuku, Filiz Yayınevi, 2. Baskı, İstanbul 1990

MÜDERRİSOĞLU, Feridun, Avukatlıkta Vekalet Ve Ücret Sözleşmesi Ve İçtihatlar, Ayyıldız Yay., Ankara 1974

OĞUZ, Arzu, Roma ve Türk Hukukunda İnançlı İşlem ve Vekalet Sözleşmelerinin Karşılaştırılması, AÜHFMD, C.41, S.1-4, 1989-1990

- OĞUZMAN**, M. Kemal, **ÖZ**, M.Turgut, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, Filiz Kitabevi Yayını, İstanbul 1995
- OĞUZMAN**, M. Kemal, **SELİÇİ**, Özer, **OKTAY ÖZDEMİR**, Saibe, Eşya Hukuku, Filiz Kitabevi, 11. Baskı, İstanbul 2006
- ONGUN**, Coşkun, Avukatlık Ücreti ve Avukatlık Ücret Sözleşmeleri, İBD, C. 84, S. 2010/2
- ÖNAL**, Hilmi, Müvekkilin Ücret Ödeme Borcu ve Avukatlık Ücreti,C.9, Sayı 4, Yargıtay Dergisi 1983/3
- ÖZBAY**, İbrahim, Avukatlık Hukukunda Uzlaştırma ve Uzlaştırma Tutanağının İlâm Niteliği, EHFD, 2004, C. 8, S. 3-4
- ÖZBEK**, Mustafa, Avukatlık Kanunu'nun 35/A Maddesine Göre Arabuluculuk, ABD 2001/3
- ÖZKAYA**, Eraslan Vekalet Sözleşmesi ve Kötüye Kullanılması, Seçkin Yay., 3. Baskı, Ankara 2013
- PEHLİVAN**, Ali "Soruşturma Evresinde Müdafin ve Vekilin Evrak İnceleme Yetkisi",<http://edergi.marmara.edu.tr/maruhad/issue/viewFile/5000001567/5000000657>
- PEKCANITEZ**, Hakan, Dava Sonucuna Katılma Yasağı (Hasılı Davaya İştirak Yasağı), C.63, İBD 1989/10-11-12
- PEKCANITEZ**, Hakan, Yabancı Para Alacaklarının Tahsili, 3.Baskı, Ankara 1994
- REİSOĞLU**, Safa, Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 11.Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 1997
- SARI**, Suat Vekalet Sözleşmesinin Tek Taraflı Olarak Sona Erdirilmesi, Beşir Yay, 1. Baskı, Ekim 2004

- SEYREK**, Mehmet/**ERİŞ**, M. Hakan, TBB Disiplin Kurulu Kararları Yasaya Aykırı Olabilir mi? (Avukatlık ücretinin öncelikli oluşu ve hapis hakkı), İzmir Barosu Dergisi, Temmuz 2011, S.3
- SUNGURTEKİN ÖZKAN**, Meral, Avukatlık Mesleği, Barış Yay., 4. Baskı, İzmir 2013
- ŞENOCAK**, Zarife, Avukatın Akdi Sorumluluğunun Şartları, ABD 1998/2
- TANDOĞAN**, Haluk, Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, C.II, Banka Ve Ticaret hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, İstanbul 1987
- YALÇINDURAN**, Türker Vekalet Sözleşmesinde Ücret, Yetkin Yayınları, 2. Baskı, Ankara 2007
- YAVUZ**, Cevdet, Türk Borçlar Hukuku Dersleri Özel Hükümler, Yenilenmiş 7.Baskı, Beta Yayınları, İstanbul 2007
- YAVUZ**, Ezgi, Ücretin Ödenmesi, Kanıtlanması, Gününde Ödenmemesi ve Sonuçları, İBD, C. 81, S. 1, Y. 2007
- YILMAZ**, Ejder, Hukuk Sözlüğü, Yetkin Yay., 1. Baskı, Ankara 2003
- YILMAZ**, Ejder- **ÇAĞLAR**, Tacar, Tebligat Hukuku, 3.Baskı, Ankara 1999
- YILMAZ**, Ejder, Avukatın Uzlaşma Sağlama Yetkisi, TBB Yayını, 75.Yaş Günü İçin Prof.Dr. Baki KURU Armağanı, Ankara 2004
- ZEVKLİLER**, Aydın, **GÖKYAYLA**, K. Emre Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri, Turhan Yay, 12. Baskı, Ankara 2013

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı, Soyadı: Metin Polat

Uyruğu: Türkiye (TC)

Doğum Tarihi ve Yeri: 07.02.1985, Kayseri

Medeni Durum: Evli

Tel: +90 3522221171

Fax: +90 3522221171

e-posta: av.metinpolat@hotmail.com

Yazışma Adresi: Sahabiye Mah. Buyurkan Sok. Yolgösteren İş Merkezi Kat:6

No: 11 Kocasinan/KAYSERİ

EĞİTİM BİLGİLERİ

Derece	Kurum	Mezuniyet Yılı
Yüksek Lisans	Melikşah Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü	2014
Lisans	Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi	2010
Lise	Sami Yangın Anadolu Lisesi	2003

İŞ DENEYİMİ

Yıl	İş yeri	Görev
2011	Polat Hukuk Bürosu	Avukat

YABANCI DİL

İngilizce